

Prezident İlham Əliyevin Dövlət Proqramının icrasına dair keçirdiyi konfranslar

1. "Azərbaycan Respublikası regionlarının sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramı"nın icrasının bir illiyinə həsr olunmuş konfrans: Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev konfransda iştirak etmişdir: [11 fevral 2005-ci il]
 - *Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin giriş nitqi*
 - *İqtisadi inkişaf naziri Fərhad Əliyevin məruzəsi*
 - *Gəncə Şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı Eldar Əzizovun çıxışı*
 - *Lənkəran Şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı Zeynal Nağdəliyevin çıxışı*
 - *BMT-nin İnkişaf Proqramının Azərbaycandakı rezident-əlaqələndiricisi Marko Borsottinin çıxışı*
 - *"Xəzər" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin sədri Qüdrət Kərimovun çıxışı*
 - *"Azəralüminium" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin sədri Əli Özkurtun çıxışı*
 - *Banklar Assosiasiyasının prezidenti Zakir Nuriyevin çıxışı*
 - *Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin yekun nitqi*
2. Regionların sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramının 2-ci ilinə həsr olunmuş konfrans: Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev konfransda iştirak etmişdir: [17 fevral 2006-cı il]
 - *Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin giriş nitqi*
 - *İqtisadi inkişaf naziri Heydər Babayevin məruzəsi*
 - *Şəki Şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı Nazim İbrahimovun çıxışı*
 - *Şamaxı Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Natiq Məmmədovun çıxışı*
 - *Asiya İnkişaf Bankının Azərbaycan ofisinin rəhbəri Metyu Vestfalın çıxışı*
 - *Xaçmaz rayonunda "N-KAY-M KLİNİK" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətin rəhbəri Natiq Mütəllimovun çıxışı*
 - *İqtisadi inkişaf naziri Heydər Babayevin çıxışı*
 - *Azərbaycanda Amerika Ticarət Palatasının prezidenti Stenli Eskuderonun çıxışı*
 - *Naxçıvan Muxtar Respublikası Sahibkarlar Konfederasiyası idarə heyətinin sədri Abbas Babayevin çıxışı*
 - *Naxçıvan Muxtar Respublikasının iqtisadi inkişaf naziri Famil Seyidovun çıxışı*
 - *"Azəriqazbank"ın Müşahidə Şurasının sədri Çingiz Əsədullayevin çıxışı*
 - *Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin yekun nitqi*
3. Regionların sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramının icrasının üç illiyinə həsr olunmuş konfrans: Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev konfransda iştirak etmişdir: [13 fevral 2007-ci il]
 - *Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin giriş nitqi*
 - *İqtisadi inkişaf naziri Heydər Babayevin çıxışı*
 - *Naxçıvan Muxtar Respublikasının iqtisadi inkişaf naziri Famil Seyidovun çıxışı*
 - *Dünya Bankının Azərbaycan üzrə meneceri Qreqori Yedjeyçakin çıxışı*
 - *Yevlax Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Elmar Vəliyevin çıxışı*
 - *"Azqida" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətinin sədri Yusif Misirovun çıxışı*
 - *Xaçmaz Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Şəmsəddin Xanbabayevin çıxışı*
 - *"Fəxrəddin-K" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətinin sədri Fəxrəddin Baxışovun çıxışı*
 - *"Aqrarkredit" Səhmdar Kredit Təşkilatı idarə heyətinin sədri Məmməd Musayevin çıxışı*
 - *Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin yekun nitqi*
4. Regionların sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramının icrasının dörd illik yekunlarına həsr olunmuş konfrans. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev konfransda iştirak etmişdir: [11 fevral 2008-ci il]
 - *Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin giriş nitqi*
 - *İqtisadi inkişaf naziri Heydər Babayevin çıxışı*
 - *Naxçıvan Muxtar Respublikasının İqtisadi inkişaf naziri Famil Seyidovun çıxışı*
 - *Əli Bayramlı şəhəri icra hakimiyyətinin başçısı Mərdan Camalovun çıxışı*

- *Zaqatala rayon icra hakimiyyətinin başçısı Asif Əsgərovun çıxışı*
 - *Dünya bankının Azərbaycan üzrə direktoru Qreqori Yedjeyçakin çıxışı*
 - *“Lalə-Tekstil” məhdud məsuliyyətli cəmiyyətinin sədri Arzu Hacıyevanın çıxışı*
 - ***Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin yekun nitqi***
5. Bakıda “Azərbaycan Respublikası regionlarının sosial-iqtisadi inkişafı dövlət proqramının (2004-2008-ci illər)” icrasının yekunlarına həsr olunmuş konfrans keçirilmişdir: Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev konfransda iştirak etmişdir: [23 fevral 2009-cu il]
- ***Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin giriş nitqi***
 - *İqtisadi inkişaf naziri Şahin Mustafayevin çıxışı*
 - *Zaqatala rayon icra hakimiyyətinin başçısı Asif Əsgərovun çıxışı*
 - *“Naxçıvan Mebel Fabriki Sənaye Kompleksi” məhdud məsuliyyətli cəmiyyətinin direktoru Bəyməmməd Əkbərovun çıxışı*
 - *Ağcabədi rayon icra hakimiyyətinin başçısı Şahin Məmmədovun çıxışı*
 - *“Biləsuvar Aqro” süd emalı zavodunun direktoru Tahir Sadıqovun çıxışı*
 - *Sabirabad rayon icra hakimiyyətinin başçısı Heydər Abbasovun çıxışı*
 - *Gəncə “Kenmak-Medikal” şirkətinin baş direktoru Mirdaməd Məmmədovun çıxışı*
 - *Qusar rayon icra hakimiyyətinin başçısı Şair Alxasovun çıxışı*
 - *Cəlilabad rayon icra hakimiyyətinin başçısı Əziz Əzizovun çıxışı*
 - ***Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin yekun nitqi***

**"Azərbaycan Respublikası regionlarının sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramı"nın
icrasının bir illiyinə həsr olunmuş konfrans
(11 fevral 2005-ci il)**

Fevralın 11-də "Gülüstan" sarayında "Azərbaycan Respublikası regionlarının sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramının (2004-2008-ci illər)" icrasının bir illiyinə həsr edilmiş konfrans keçirilmişdir. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev konfransda iştirak etmişdir. Ölkəmizin iş adamları, sahibkarlar dövlətimizin başçısını böyük hörmət və ehtiramla qarşıladılar.

Prezident İlham Əliyev sarayın foyesində yerli şirkətlərin istehsal etdiyi məhsullardan ibarət sərgi ilə tanış oldu. İqtisadi inkişaf naziri Fərhad Əliyev sərgi barədə ətraflı məlumat verərək bildirdi ki, burada Azərbaycanın 50-dən çox hüquqi və fiziki şəxsinin yaratdığı şirkətlərin istehsalı olan məhsullar və mallar nümayiş etdirilir.

Prezident İlham Əliyev Azərbaycan iqtisadiyyatına yönəldilmiş sərmayələr haqqında, 2004-cü ilin makroiqtisadi göstəricilərində dövlət və özəl sektorların xüsusi çəkisi, dövlət büdcəsində sahibkarlığın inkişafı üçün nəzərdə tutulan maliyyə yardımının həcmi və onun illər üzrə icra vəziyyəti, Sahibkarlığa Milli Kömək Fondunun vəsaitləri hesabına iqtisadi rayonlar üzrə ayrılmış vəsaitin məbləği və maliyyələşdirilmiş layihələr barədə məlumat verən stendlərlə, iqtisadiyyata dair kitab və jurnallarla, o cümlədən sahibkarların nəzarət kitabçalarında qeydə alınmış yoxlamaların illər üzrə vəziyyəti ilə tanış oldu.

Dövlətimizin başçısı ayrı-ayrı şirkətlər və müəssisələr tərəfindən istehsal edilən məhsullarla yaxından maraqlandı. Azərbaycan Prezidentinə ən müxtəlif istehsal sahələrinə dair Ətraflı məlumat verildi. Bildirildi ki, Azərbaycanda sahibkarlığın inkişafı istiqamətində görülən tədbirlər iqtisadiyyatda özəl sektorun rolünün və çəkisinin artmasına əlverişli şərait yaradır.

Prezident İlham Əliyevin regionların inkişafına xüsusi diqqət yetirməsindən ruhlanan şirkət rəhbərləri onlara yaradılan şəraitdən razılıqlarını bildirdilər, ölkəmizdə sahibkarlar təbəqəsinin formalaşmasında ümummilli lider Heydər Əliyevin xidmətlərini minnətdarlıqla xatırladılar. Onlar əmin olduqlarını bildirdilər ki, bu siyasət gələcəkdə də uğurla davam etdiriləcəkdir. Xüsusi vurğulandı ki, on minlərlə adamın işlə təmin olunduğu özəl müəssisələrdə 100-dən çox çeşiddə məhsul istehsal edilir və xarici bazarlara da çıxarılır. Ölkəmizin müxtəlif bölgələrində yerləşən və əsasən, ixrac məhsulları buraxan müəssisələrin istehsal nümunələrinə baxan, məişət, ərzaq, tibb, kənd təsərrüfatı və digər sahələri əhatə edən şirkətlərin məhsulları ilə yaxından tanış olan Prezident İlham Əliyev dünya standartlarına uyğun məhsul istehsal edən müəssisələrə kreditlərin artırılmasının vacibliyini vurğuladı, onların məhsullarının xarici bazarlara çıxarılması barədə lazımı tövsiyələrini verdi.

Daxili bazarın tələbatının ödənilməsində də özəl müəssisələrin rolu xüsusi vurğulandı və bildirildi ki, dövlətin sahibkarlığın inkişafına qayğısı yeni iş yerlərinin açılması ilə yanaşı, əhəlinin keyfiyyətli yerli məhsullarla təmin edilməsi baxımından da böyük əhəmiyyətə malikdir.

Dövlətimizin başçısı sərgidə nümayiş etdirilən məhsullarla tanışlıqdan sonra bir il ərzində görülən işlərdən razı qaldığını vurğuladı.

Sonra konfrans işə başladı. Əvvəlcə "Azərbaycan Respublikası regionlarının sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramının (2004-2008-ci illər)" icrasının bir ilinin yekunlarına həsr olunmuş qısa film göstərildi.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev konfransı giriş nitqi ilə açdı.

Azərbaycan Prezident İlham Əliyevin giriş nitqi

- Hörmətli xanımlar və cənablar!

Hörmətli konfrans iştirakçıları!

Düz bir il bundan əvvəl, 2004-cü il fevralın 11-də "Azərbaycan Respublikası regionlarının sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramı" qəbul edilmişdir. Biz bu gün bir il ərzində görülən işlərə yekun vuracaq, görülən işləri təhlil edəcək, mövcud olan problemləri araşdıracağıq. Bir sözlə, bu bir il ərzində regionlarda görülən bütün işlər təhlil ediləcəkdir.

Konfransın işi bundan ibarət olacaqdır ki, bu yığıncaqdan sonra bölmələrdə müxtəlif məsələlər müzakirə olunacaqdır. Onu da qeyd etməliyəm ki, konfransda iştirak etmək üçün yerli icra hakimiyyəti orqanlarının rəhbərləri çağırılıblar, bu gün burada iştirak edirlər. Eyni zamanda, sahibkarlar iştirak edirlər. Beləliklə, hesab edirəm ki, həm görülən işlərə yekun vurulacaq, həm də gələcəkdə görülməli işlər haqqında sərbəst, açıq şəkildə fikir mübadiləsi aparılacaqdır.

Bütövlükdə 2004-cü il Azərbaycan üçün uğurlu il olubdur. Bütün sahələrdə qarşımızda duran vəzifələr həyatda öz əksini tapıbdir. Azərbaycan bütün istiqamətlərdə uğurla inkişaf edir və bu gün burada nümayiş etdirilən qısa videofilm onu göstərir ki, bizim iqtisadi göstəricilərimiz çox yüksək səviyyədə olubdur. Eyni zamanda, bütün başqa sahələrdə də ölkəmiz öz siyasətini sərbəst şəkildə aparıb və qarşıda duran məsələləri həll edibdir. Xarici siyasət istiqamətində, sosial məsələlərin həlli istiqamətində, vətəndaşlarımızın həyat səviyyəsinin yaxşılaşdırılması istiqamətində və əlbəttə, iqtisadi inkişaf istiqamətində uğurlar göz qabağındadır. Mən burada rəqəmləri təkrar etmək istəmirəm. Bunlar artıq səsləndi və 2004-cü ildə müşahidə olunan artım çox yüksəkdir.

İndi bizim əsas vəzifəmiz öz işimizi müəyyən edilmiş proqram çərçivəsində qurmaq, xüsusilə yerlərdə yeni iş yerlərinin açılması istiqamətində, yeni infrastrukturun yaradılması istiqamətində fəal işləmək olacaqdır.

Bilirsiniz ki, bir il bundan əvvəl qarşımızda çox çətin, eyni zamanda şərəfli vəzifə qoyulmuşdu ki, Azərbaycanın bütün bölgələrində yeni infrastruktur, yeni iş yerləri yaradılsın, bir sözlə, regionlarla paytaxt arasında olan fərq azalsın. Hesab edirəm, görülən işlər deməyə əsas verir ki, biz buna nail ola bildik. 2004-cü ildə iqtisadiyyatımızda müsbət meyillər daha da gücləndi və bu, bizə 170 minə qədər yeni iş yerləri açmağa imkan verdi ki, onlardan da 90 mini daimi iş yeridir.

Ümumiyyətlə, Azərbaycan iqtisadiyyatı son on il ərzində iri addımlarla irəliləyir, yüksək sürətlə inkişaf edir. Əgər biz statistik göstəricilərə nəzər salsaq görərik ki, ümumi daxili məhsul, iqtisadiyyatın digər önəmli göstəriciləri yüksək sürətlə artıbdir. Müsbət meyillərin gücləndirilməsi, davam etdirilməsi bizim qarşımızda duran ən əsas vəzifələrdən biridir. Sırr deyil ki, bütün iqtisadi uğurlarımızın əsasında 1995-ci ildə xalqımızın ümummilli lideri Heydər Əliyev tərəfindən başlanmış iqtisadi islahatlar siyasəti durmuşdur. Bu islahatlar müxtəlif sahələrdə öz gözəl nəticələrini vermişdir və biz indi bu islahatları davam etdiririk.

Həyat yerində durmur, qarşımıza yeni vəzifələr, yeni məsələlər çıxır. Biz də bütün bu məsələləri həll etməliyik və həll edəcəyik. Bunun üçün bütün imkanlar var. Azərbaycan hökumətinin düşünülmüş iqtisadi strategiyası var, proqramı var, rəhbərliyi, iradəsi var, xalqın da dəstəyi var. Bütün bu amillər olduğu təqdirdə istənilən məsələ öz həllini tapa bilər.

Hesab edirəm ki, 2005-ci il Azərbaycanın ümumiyyətlə inkişafı üçün çox vacib və önəmli il olacaqdır. Heydər Əliyevin neft strategiyasının əsasını təşkil edən 2005-ci ildə Bakı-Tbilisi-Ceyhan neft kəməri işə düşəcəkdir. Bu, bütövlükdə regionda həm iqtisadi, həm siyasi, həm də bütün başqa məsələlərə çox ciddi təsir göstərəcəkdir. Bakı-Tbilisi-Ceyhan neft kəmərinin inşasının uğurla davam etdirilməsi bizim qarşımızda duran ən başlıca məsələlərdən biri idi. Çox şadam ki, Azərbaycan rəhbərliyi qonşu dövlətlərlə birlikdə, xarici investorlarla birlikdə öz üzərinə düşən vəzifələri ləyaqətlə yerinə yetirib və layihə uğurla icra edilir.

2005-ci ildə iqtisadiyyatımızın inkişafı istiqamətində çox vacib addımlar atılmalıdır. Regional inkişaf proqramının icrası davam etdirilməlidir, digər proqramlar öz həllini tapmalıdır. İnfrastruktur layihələri daha da sürətlə həyata keçiriləcəkdir. Bilirsiniz ki, Azərbaycanı hərtərəfli, dinamik şəkildə inkişaf etdirmək üçün bütün amillər olmalıdır. İlk növbədə, infrastruktur inkişaf etməlidir. Bu baxımdan 2005-ci ildə görülməli işlər bizə infrastruktur inkişaf etdirmək imkanını verəcəkdir. Yollar çəkilməli, yeni elektrik stansiyaların tikintisinə başlanmalı, digər infrastruktur layihələri öz həllini tapmalıdır.

Beləliklə, Azərbaycanın hərtərəfli inkişafı mümkün olacaqdır. Eyni zamanda, 2005-ci ildə sahibkarlara kömək, yardım daha böyük həcmdə olacaqdır. Əgər 2004-cü ildə Sahibkarlığa Kömək Milli Fondu vasitəsilə 100 milyard manat kredit ayrılmışdısa, 2005-ci ildə bu məbləğ iki dəfə artırılaraq, 200 milyard manata çatdırılacaqdır. Bu da son hədd deyil və bu gün buraya, bu salona gəlməzdən əvvəl sərgi ilə tanış olarkən bir daha gördüm ki, kreditlərin hesabına böyük işlər görülübür.

Sərgidə nümayiş etdirilən məhsullar yalnız son bir il ərzində verilmiş kreditlərin hesabına yaradılmış müəssisələr, yaxud inşa olunmuş müəssisələr, yaradılmış iş yerləri nəticəsində buraxılmışdır. Biz 2005-ci ildə sahibkarlara köməyin həcmi iki dəfə artıracağıq və əlbəttə, gözləyəcəyik ki, nəticə də daha yüksək olsun.

Kənd təsərrüfatı istiqamətində qəbul edilmiş qərarlar imkan verəcək ki, bizim fermerlərimiz daha da səmərəli işləyə bilsinlər. "Aqrolizinq" şirkətinin yaradılması onu göstərir ki, bu sahəyə də böyük diqqət var. "Aqrolizinq" şirkəti vasitəsilə 2005-2006-cı illərdə 250 milyard manat dəyərində kənd təsərrüfatı texnikası alınacaqdır. Bilirsiniz ki, bu, kənd təsərrüfatının inkişafı üçün ən vacib məsələlərdən biridir. Texnikanın çatışmazlığı, köhnəməsi, yaxud da nasaz vəziyyətdə olması böyük çətinliklər yaradır. Yeni texnikanın alınması və fermerlərə kredit şəklində verilməsi, əlbəttə ki, kənd təsərrüfatında böyük canlanmaya gətirib çıxaracaqdır.

Bir sözlə, həm dövlət öz üzərinə düşən məsələləri həll edir və edəcəkdir, eyni zamanda, sahibkarlar özəl sektorda öz üzərinə düşən vəzifələri yerinə yetirirlər. Mən bu gün qeyd etmək istəyirəm ki, sahibkarların fəaliyyəti Azərbaycanın inkişafına çox böyük töhfədir. Bu da sirr deyil ki, azad sahibkarlıq yalnız o ölkələrdə uğurla inkişaf edir ki, orada sahibkarlara, sahibkarlar sinfinə dövlət tərəfindən qayğı var, diqqət var. Mən hesab edirəm ki, bu qayğını bütün sahibkarlar hiss edirlər.

Son müddət ərzində mənim sahibkarlarla keçirdiyim çoxsaylı görüşlər buna əyani sübutdur. Nəinki görüşlər, sahibkarlara açıq dəstəyin verilməsi, hesab edirəm, onların həyatını, necə deyirlər, yüngülləşdirir. Halbuki bu istiqamətdə problemlər az deyil, hələ də, müxtəlif orqanlar tərəfindən yersiz yoxlamalar baş verir, sahibkarların fəaliyyətinə müdaxilələr davam edir və bu, məni çox narahat edir. Mən dəfələrlə açıq bəyan etmişdim ki, buna son qoyulmalıdır. Xüsusilə yerli icra hakimiyyəti orqanları sahibkarlara maneçilik törətməməlidirlər. Əksinə, kömək etməlidirlər. Çünki Prezident kömək edir və Prezidentin yerlərdə olan nümayəndələri də bu siyasəti aparmalıdırlar. Təəssüf edirəm ki, bəzi yerlərdə bu məsələyə diqqət hələ də lazımi səviyyədə deyildir. Əlbəttə, biz tədbirlər görəcəyik.

Ümumiyyətlə, inzibati tədbirlər görülür. Öz vəzifəsini layiqincə yerinə yetirə bilməyən insanlar, əlbəttə ki, vəzifələrini itirirlər. Əgər gələcəkdə də biz bununla rastlaşsaq, şübhəsiz ki, ciddi ölçülər götürüləcəkdir.

Sahibkarların uğurlu işi bizim hamımızın uğurudur. Azərbaycanın inkişafı bu istiqamətdədir, bu yoldadır, başqa yol yoxdur. Azərbaycan bazar iqtisadiyyatına sadıqdır. Azərbaycanda bazar iqtisadiyyatı prinsipləri çox dərin köklər salır və inkişaf etmiş ölkələrin təcrübəsi onu göstərir ki, inkişaf üçün başqa yol yoxdur. Biz başqa yolları da görmüşük. Biz fərqli sistemdə yaşamışıq və gördük ki, o sistemin gələcəyi, axırı yoxdur. Ona görə ümumi daxili məhsulda sahibkarlığın, özəl sektorun payının qalxması və təxminən 74-75 faizə çatması çox sevindirici haldır. Nəzərə alsaq ki, bizim iqtisadiyyatımızın əsas istiqaməti, sahəsi neft sektorudur və o da dövlət sektorundadır, onu çıxsaq, görürük ki, - əslində, özəl sektorun payı, bəlkə də, 80-90 faizə yaxındır.

Mən hesab edirəm ki, 2005-ci ildə, 2006-cı ildə, ümumiyyətlə, 2008-ci ilə qədər regionların sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramının icrası çərçivəsində biz qarşımızda duran bütün məsələləri həll edəcəyik. Zənnimcə, 2004-cü il bu baxımdan gözəl nümunədir. Bu, onu göstərdi ki, biz qarşımıza qeyri-real planlar qoymuruq. Biz heç vaxt əhalini populist vədlərlə aldatmaq fikrində olmamışıq və olmayacağıq. Hər bir ölkənin inkişafı üçün ən önəmli məsələlərdən biri də iqtidarla xalq arasında inamın yüksək səviyyədə olmasıdır. Bu, çox mühüm məsələdir. Biz bu inamı qazanmışıq, bu inamı hiss edirik və əlbəttə istəmirik ki, bu inamı itirək. Bu inamı itirməmək üçün gərək yaxşı işləyək, ləyaqətlə işləyək. Verdiyimiz bütün vədləri yerinə yetirək, qarşımıza qoyduğumuz proqramları uğurla icra edək.

Bizim 2004-cü ildə müxtəlif sahələrdə çoxlu proqramlarımız olubdur. Xarici siyasət istiqamətində qarşımıza qoyduğumuz bütün məsələlər öz həllini tapıbdir. Mən bu barədə çox danışmaq istəmirəm, hər şey göz qabağındadır. Humanitar sahədə verilmiş bütün vədlər həyatda öz əksini tapıbdir. Mən həmişə bəyan etmişdim ki, baxmayaraq biz bazar iqtisadiyyatı prinsipinə sadıq və Azərbaycan bu istiqamətdə inkişaf edəcək, eyni zamanda, sosial məsələlərə daim diqqət göstəriləcəkdir. Sosialyönümlü proqramlar həmişə diqqət mərkəzindədir və bir neçə dəfə artırılmış minimum əmək haqqı, pensiyalar, digər sosial müavinətlər bunu təsdiq edir.

Əlbəttə, regionların inkişafı istiqamətində görülmüş bütün tədbirlər bir məqsədə qulluq edirdi ki, 2004-cü ildə nəzərdə tutulmuş bütün məsələlər öz həllini tapsın. Əlbəttə, çətinliklər də, problemlər də olubdur, çatışmayan cəhətlər də olubdur. Bu, təbiidir. Həyatda hər şey olur. Amma bütövlükdə götürəndə, 2004-cü ili təhlil edəndə biz görürük ki, qarşımızda duran bütün məsələlər öz həllini tapıbdır.

Mən hesab edirəm ki, bugünkü konfrans gələcək fəaliyyətimizə çox gözəl töhfə verəcəkdir. Burada yerli icra hakimiyyəti orqanlarının başçıları, sahibkarlar, dövlət məmurları, iqtisadi inkişafı bilavasitə məşğul olan qurumların, nazirliklərin rəhbərləri iştirak edirlər. Hesab edirəm ki, çox açıq, sərbəst və səmərəli müzakirə aparılmalıdır.

Mən bununla giriş sözümlü yekunlaşdırıram və istəyirəm ki, biz gündəliyə keçək.

Sonra iqtisadi inkişaf naziri Fərhad Əliyev Dövlət Proqramının icrasının birinci ilinin yekunlarına dair hesabat məruzəsi ilə çıxış etdi.

İqtisadi inkişaf naziri Fərhad Əliyevin məruzəsi

- Möhtərəm cənab Prezident! Hörmətli xanımlar və cənablar! Ötən ilin fevral ayında Azərbaycan Respublikasının regionlarının sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramının təsdiq edilməsi Azərbaycan ictimaiyyəti, xüsusilə regionlarda yaşayan vətəndaşlar, beynəlxalq təşkilatlar tərəfindən çox yüksək qiymətləndirilmişdir. Bu gün proqramın icrasının birinci ili tamam olur və bu tədbirdə dövlət orqanlarının rəhbərləri, şəhər və rayon icra hakimiyyətlərinin başçıları, iş adamları, xarici ölkələrin səfirləri, beynəlxalq təşkilatların nümayəndəliklərinin rəhbərləri, qeyri-hökumət təşkilatlarının, kütləvi informasiya vasitələrinin nümayəndələri iştirak edirlər.

Bu tədbirdə möhtərəm cənab Prezidentin şəxsən iştirakı regionların inkişafına verilən əhəmiyyətin və diqqətin bariz nümunəsidir.

Tədbirin əsas məqsədi bu iclasda, habelə bölmə iclaslarında proqramın icrasının birinci ilinin yekunları barədə fikir mübadiləsi aparmaqdan, mövcud vəziyyəti təhlil etməkdən, qarşıda duran vəzifələrin həllini sürətləndirməkdən ibarətdir.

Hörmətli konfrans iştirakçıları!

Bildiyiniz kimi, müstəqilliyimizin ilk illərində müxtəlif amillərin təsiri altında ölkəmizdə dərin sosial-iqtisadi böhran vəziyyəti yaranmış, sənaye və kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalı tənəzzülə uğramış, əhalinin güzəranı pisləşmişdi. Təbii ki, böhran prosesləri, habelə Ermənistanın hərbi təcavüzünün nəticələri, o cümlədən doğma torpaqlarından didərgin düşmüş soydaşlarımızın Azərbaycanın müxtəlif bölgələrinə üz tutması sosial-iqtisadi vəziyyətin ağırlaşmasına səbəb olmuş, işsizliyin səviyyəsini daha da artırmışdı.

Ümummilli liderimiz Heydər Əliyev bu problemlərin həlli məqsədi ilə həmişə regionların inkişafına xüsusi diqqət yetirmiş, onun bilavasitə təşəbbüsü ilə rayonların iqtisadi bazasının formalaşdırılması, torpaq islahatının aparılması, aqrar sahənin vergilərdən azad edilməsi, müxtəlif qanun və proqramların qəbulu və həyata keçirilməsi sahəsində çox əhəmiyyətli işlər görülmüşdür.

Təbii ki, ölkə inkişaf etdikcə, siyasi, iqtisadi, psixoloji mühit dəyişdikcə, qarşımızda duran vəzifələr də mahiyyət etibarilə dəyişir. Bu vəzifələrdən biri də ölkə iqtisadiyyatının tarazlığının təmin edilməsindən, regionların inkişafının sürətləndirilməsindən ibarətdir.

Belə ki, regionlar inkişaf səviyyələrinə görə mərkəzdən hələ də əhəmiyyətli dərəcədə geri qalır. Böyük təbii sərvətlərə, əlverişli iqlim şəraitinə, ixtisaslı işçi qüvvəsinə malik olmalarına baxmayaraq, regionlarda infrastruktur, o cümlədən kommunal xidmətlər təminatının aşağı olması, sosial sahənin səviyyəsinin müasir tələblərə cavab verməməsi, biznes mühitinin əlverişli olmaması birbaşa sərmayələrin təxminən 85-90 faizinin mərkəzə yönəlməsinə, rayonlarda gəlir əldə etmək imkanlarının, həyat səviyyəsinin aşağı olmasına, bunun nəticəsi kimi daxili və xarici miqrasiya proseslərinə səbəb olmuşdur.

Bütün bunları görərək, möhtərəm cənab Prezident seçkilər zamanı regionların inkişafını, 5 il ərzində 600 min iş yerinin açılmasını özünün sosial-iqtisadi platformasının başlıca hədəflərindən biri kimi müəyyən etmişdir.

Məlum olduğu kimi, iqtisadi inkişafın regional baxımdan tarazlığını təmin etmək üçün kompleks tədbirlərin həyata keçirilməsi zərurəti "Azərbaycan Respublikasında sosial-iqtisadi inkişafın sürətləndirilməsi tədbirləri haqqında" fərmanda xüsusi vurğulanmış, ölkənin davamlı iqtisadi inkişafının təmin edilməsi ilə bağlı həlli vacib olan məsələlər, o cümlədən qeyri-neft sektorunun inkişafının sürətləndirilməsi, işsizliyin azadılması və gənclərin faydalı əməklə məşğulluğunun artırılması, aqrar sektorda islahatların sürətləndirilməsi, kommunal islahatların davam etdirilməsi, sahibkarların maliyyə resurslarına olan ehtiyacının daha dolğun ödənilməsi, beynəlxalq standartlara cavab verən məhsul istehsalının stimullaşdırılması, maliyyə intizamının gücləndirilməsi, əmək haqqı və təqaüd sistemlərinin təkmilləşdirilməsi və digər vəzifələr irəli sürülmüşdür.

Həmin fərmana uyğun olaraq hazırlanmış 2004-2008-ci illər üçün Azərbaycan Respublikasının regionlarının sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramının əsas məqsədi rayonlarda vətəndaşların həyat səviyyəsinin daha da yüksəldilməsinə və ölkə iqtisadiyyatının, o cümlədən qeyri-neft sektorunun dinamik inkişafına yönəlmiş tədbirlərin ardıcıl və əlaqəli şəkildə həyata keçirilməsindən ibarətdir.

Regional inkişaf proqramı təsdiq edildikdən sonra sənəddə əksini tapmış vəzifələrin icrasını tələb olunan səviyyədə əlaqələndirmək məqsədi ilə iqtisadi İnkişaf Nazirliyində Dövlət Proqramının Katibliyi, habelə 8 regional şöbə yaradılmışdır. Bütün aidiyyəti mərkəzi və yerli icra hakimiyyəti orqanlarında illər üzrə bölünməklə ətraflı iş planları tərtib edilmiş, görülməli işlərin maliyyə mənbələri və konkret icraçıları müəyyənləşdirilmişdir.

Dövlət Proqramının icrasının yerlərdə təşkili və qarşıya çıxan problemlərin müzakirə edilərək həlli yollarının araşdırılması üçün Azərbaycan Respublikası Prezidentinin İcra Aparatının ərazi idarəetmə orqanları ilə iş şöbəsi ilə birlikdə ölkənin bütün iqtisadi rayonlarını əhatə edən şəhər və rayonların nümayəndələrinin iştirakı ilə Gəncə, Sumqayıt, Mingəçevir, Lənkəran şəhərlərində və Naxçıvan Muxtar Respublikasında zona müşavirələri keçirilmişdir.

Dövlət Proqramında nəzərdə tutulmuş tədbirlərin mühüm bir hissəsi qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi ilə bağlıdır. Qeyd etməliyəm ki, 2004-cü il ərzində Milli Məclis rəhbərliyinin və deputatların icra orqanları ilə səmərəli fəaliyyəti nəticəsində əhalinin həyat səviyyəsinin yaxşılaşdırılmasına yönəldilmiş qanunlar qəbul edilmişdir və bu il də yeni qanunların qəbul olunması, mövcud qanunvericilik aktlarının beynəlxalq tələblərə uyğunlaşdırılması sahəsində əməkdaşlıq davam etdiriləcəkdir.

Ötən il Nazirlər Kabineti və müvafiq mərkəzi icra hakimiyyəti orqanları tərəfindən makroiqtisadi sabitliyin qorunması, dinamik inkişafın davam etdirilməsi, kommunal islahatların aparılması, energetika və su sektorlarında maliyyə intizamının gücləndirilməsi, dolayı subsidiyaların azaldılması, iqtisadi cəhətdən əsaslandırılmış tariflərin və qiymətlərin müəyyənləşdirilməsi, məşğulluğun artırılması, özəlləşdirmənin sürətləndirilməsi, bank sisteminin inkişafı, beynəlxalq əməkdaşlığın genişləndirilməsi, əmək haqqı və pensiyaların artırılması istiqamətində ardıcıl tədbirlər həyata keçirilmişdir. Bunun nəticəsində 2004-cü ildə ölkəmizdə ümumi daxili məhsul istehsalı 10,2 faiz artmış, onun adambaşına düşən həcmi 1041 ABŞ dolları təşkil etmiş, ümumi daxili məhsulda özəl sektorun xüsusi çəkisi 73,5 faizə çatmışdır. Bu dövr ərzində istehsal sahələrində artım 10,8 faiz, xidmət sahələrində isə 8,9 faiz olmuşdur.

Ötən il ölkə iqtisadiyyatına bütün maliyyə mənbələri hesabına qoyulmuş sərmayələrin həcmi 36 faiz artaraq 5 milyard dollara çatmışdır.

Dövlət Proqramının icrasının ilk ilinin ən mühüm göstəricisi iqtisadiyyatda müsbət keyfiyyət dəyişikliklərinin baş verməsidir. Belə ki, 2004-cü ilin yekunlarına görə, qeyri-neft sahələrinin inkişaf sürəti 20 faizdən çox olmuş və neft sektorundakı artımı üstələmişdir. Bununla yanaşı, ixracın strukturunda da müsbət meyllər müşahidə olunmağa başlanmış, qeyri-neft məhsullarının ixracı 2003-cü illə müqayisədə 72,5 faiz təşkil etmişdir. Bugünkü sərgidə nümayiş etdirilən məhsullar da son bir il ərzində yalnız regionlarda yeni yaradılan müəssisələrdə istehsal olunmuşdur.

Proqram qəbul edildikdən sonra regionların inkişafı həyata keçirilən iqtisadi siyasətin əsas hədəfinə çevrilmişdir. 2005-ci il üçün təsdiq edilmiş dövlət sərmayə xərclərində regionlara ayrılan vəsaitin həcmi 2004-cü illə müqayisədə 60 faiz artmışdır.

Dövlət Proqramında hər bir iqtisadi və inzibati rayon üzrə konkret tədbirlər müəyyənləşdirilmişdir və ötən bir il ərzində rayonlarda istehsal müəssisəsinin açılması, infrastruktur təminatının və kommunal xidmətlərin yaxşılaşdırılması, rayonların mövcud potensialının daha səmərəli istifadə edilməsi, əhalinin sosial müdafiəsinin gücləndirilməsi ilə bağlı müəyyən işlər görülmüşdür.

Ümumilikdə, proqramın icrası nəticəsində 660 sənaye və emal müəssisəsi fəaliyyətə başlamış, yollar, qaz və su kəmərləri, elektrikötürmə xətləri çəkilmiş, suvarma kanallarının inşası, Naxçıvan hava limanının yenidən qurulması, rabitə və turizm xidmətlərinin yaxşılaşdırılması və digər sahələrdə çoxsaylı layihələr həyata keçirilmişdir.

Lakin bununla belə, rayonların elektrik enerjisi, qaz və su ilə təchizatında çox ciddi işlər görülməlidir. Bu məqsədlə proqramda göstəriləndi kimi, bu sahələrdəki təbii inhisarların və kommunal xidmət müəssisələrinin restrukturizasiyası, itkilərin azaldılması, sərmayə qoyuluşlarının artırılması, əhalinin aztəminatlı təbəqəsinə ünvanlı yardımların verilməsi şərti ilə iqtisadi cəhətdən əsaslandırılmış tariflərin müəyyənləşdirilməsi tədbirlərinin davam etdirilməsi vacibdir.

Ötən il sosial xidmət sahələrində də xeyli işlər görülmüş, yeni məktəblər, əlavə sinif otaqları, səhiyyə və idman obyektləri tikilmişdir. Rayonlarda sosial xidmətlərin keyfiyyətinin müasir tələblərə cavab verməsi üçün növbəti illərdə bu sahəyə dövlət sərmayələrinin artırılmasına, özəl sektorun inkişaf etdirilməsinə ehtiyac duyulur.

Möhtərəm cənab Prezident!

Hörmətli konfrans iştirakçıları!

Məlum olduğu kimi, son illərdə iqtisadi inkişafın, sahibkarlığın genişlənməsinin əsas amillərindən biri özəlləşdirmə prosesi olmuşdur. Məhz iqtisadiyyatda struktur islahatlarının, o cümlədən özəlləşdirmənin aparılması, habelə sahibkarlığın inkişafı nəticəsində yerli müəssisələrin istehsal etdikləri məhsullar xarici məhsullara qarşı yüksək rəqabət qabiliyyətini göstərmişdir. Buna misal olaraq ət, toyuq və süd məhsulları,

meyvə şirələri, çörək və un məmulatları, mineral su, ayaqqabı, geyim, mebel, inşaat materialları və digər istehsal sahələrini sadalamaq olar.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin sosial-iqtisadi inkişaf konsepsiyasının mühüm müddəalarından olan yeni iş yerlərinin açılması əsasən özəl sektorun inkişafı, sahibkarların səmərəli fəaliyyəti hesabına həyata keçirilməkdədir. Bu prosesi daha da sürətləndirmək üçün biznes mühitinin yaxşılaşdırılması istiqamətləri, o cümlədən regionlarda sahibkarlığın maliyyə təminatının artırılması, infrastrukturun inkişaf etdirilməsi, sərmayə qoyuluşunun təşviq edilməsi, dövlət-sahibkar münasibətlərinin inkişafı, sahibkarların hüquqlarının müdafiəsi mexanizmlərinin təkmilləşdirilməsi və sahibkarlara texniki yardımın genişləndirilməsi nəzərdə tutulmuşdur.

Bununla əlaqədar olaraq, ötən il regionlarda biznes mühitinin yaxşılaşdırılması, sahibkarların fəaliyyətinə müdaxilələrin qarşısının alınması məqsədi ilə nəzarət kitabçalarının paylanması, oradakı qeydlərin təhlili, operativ əlaqə sistemi vasitəsilə daxil olan məlumatlar əsasında tədbirlərin görülməsi işi davam etdirilmişdir.

Aparılan təhlillər göstərir ki, özəl sektorun inkişafı üçün böyük imkanlar vardır və növbəti illərdə biznes mühitinin ümumilikdə və xüsusilə regionlarda yaxşılaşdırılması, buraya birbaşa sərmayə qoyuluşlarının artırılması əsas vəzifələrimizdən olacaqdır.

Ötən il ərzində sahibkarların maliyyə resursları ilə təminatında əhəmiyyətli müsbət dəyişikliklər baş vermiş, bank sektoru Dövlət Proqramının icrasında fəal iştirak etmişdir.

Dövlətimizin başçısının göstərişinə əsasən, Sahibkarlığa Kömək Milli Fondunun vəsaitlərinin istifadəsi qaydaları daha da sadələşdirilmiş, 2005-ci il üçün nəzərdə tutulan vəsaitin həcmi, cənab Prezidentin qeyd etdiyi kimi, onun tapşırığına əsasən, 2 dəfə artırılaraq 200 milyard manata çatdırılmışdır. Bundan başqa, kreditlərin verilməsi prosesi nə cəlb olunmuş kredit təşkilatlarının sayı artırılmışdır ki, bu da rayonlarda kredit almaq imkanını xeyli asanlaşdırmışdır.

Ötən il Sahibkarlığa Kömək Milli Fonduna ayrılmış 100 milyard manat vəsait müvəkkil banklar və kredit təşkilatları vasitəsilə ölkənin 53 şəhər və rayonu üzrə 1338 sahibkarlıq subyektinə güzəştli kreditlər şəklində verilmiş, bunun nəticəsində 10 mindən çox yeni iş yeri açılmışdır. Bununla yanaşı, 2004-cü ildə banklar tərəfindən 7 iqtisadi rayon üzrə 8 kredit yarmarkası təşkil edilmiş, həmin tədbirlərdə yüzlərlə kredit müqaviləsi imzalanmışdır.

Kiçik və orta sahibkarlığın dövlət büdcəsi hesabına maliyyələşdirilməsi prosesi bank sisteminin inkişafına və genişləndirilməsinə də təkan vermiş, regionlarda bankların yeni filialları açılmış, eyni zamanda, bir sıra beynəlxalq maliyyə qurumları tərəfindən sahibkarlığa maliyyə dəstəyinin göstərilməsi layihələri davam etdirilmişdir.

Bununla belə, əvvəlki illərdə olduğu kimi, regiondakı sahibkarlar maliyyə təminatı sahəsində hələ də girov problemi ilə üzləşirlər. Bu problemi həll etmək, daşınmaz əmlak üzərində mülkiyyət hüququnun və digər hüquqların dövlət qeydiyyatı sahəsindəki pərakəndəliyin aradan qaldırılması baxımından Azərbaycan Respublikası Prezidentinin bir neçə gün bundan əvvəl imzaladığı fərmanın böyük əhəmiyyəti vardır. Proqrama uyğun olaraq, fermerlərin texnika ilə təminatının yaxşılaşdırılması üçün aqrar sahədə lizinqin inkişafı ilə bağlı imzalanmış fərmana əsasən, cənab Prezidentin qeyd etdiyi kimi, "Aqrolizinq" Səhmdar Cəmiyyəti yaradılmış, texnikanın alınması üçün dövlət büdcəsində 2005-2006-cı illər ərzində 250 milyard manat vəsaitin ayrılması nəzərdə tutulmuş, lizinq əməliyyatları ilə bağlı idxal edilən mallar gömrük rüsumundan azad olunmuşdur.

Sahibkarlığın inkişafına dövlət dəstəyinin artırılması məqsədi ilə ötən il Bakı Biznes Mərkəzi fəaliyyətə başlamışdır. 2004-cü ildə İxracata Yardım Fondu da təsis edilmişdir. Fondun fəaliyyətə başlaması sahibkarların öz məhsullarını daha əlverişli şərtlərlə ixrac etməsinə kömək göstərəcək, məhsul istehsalının həcmində və keyfiyyətinin artırılmasını, yeni iş yerlərinin yaradılmasını stimullaşdıracaqdır.

BMT-nin İnkişaf Proqramı ilə birgə sənaye şəhərciyinin texniki iqtisadi əsaslandırılması hazırlanmış, Nazirlər Kabinetinin qərarı ilə müvafiq ərazi ayrılmışdır. Şəhərcikdə sahibkarlar torpaq sahələrinin alınmasına, elektrik, qaz və su təchizatına əlavə xərclər çəkməyəcək, onların səmərəli fəaliyyəti üçün lazım olan şərait yaradılacaqdır.

Sahibkarların maariflənməsi, onlara müxtəlif sahələrdə kömək göstərmək məqsədi ilə rayonlarda biznes-tədris mərkəzlərinin açılması prosesinə başlanmışdır. İş adamlarının beynəlxalq əlaqələrini genişləndirmək, onların yeni bazarlara çıxışına kömək etmək üçün 2004-cü ildə bir sıra xarici ölkələrdə sərgilər və forumlar təşkil olunmuş, Bakıda isə xarici iş adamlarının iştirakı ilə biznes konfranslar və sərgilər keçirilmişdir.

Bununla yanaşı, qeyri-neft sahələrinə və regionlara daha çox xarici sərmayə, qabaqcıl idarəetmə təcrübəsi cəlb etmək məqsədi ilə London şəhərində Azərbaycanda sərmayə imkanlarına həsr edilmiş beynəlxalq konfrans keçirilmişdir.

Bütün bu tədbirlərin həyata keçirilməsi nəticəsində cəmiyyətin sabitliyinin iqtisadi bazası olan orta təbəqənin formalaşması prosesi sürətlənmiş, 2004-cü ildə qeydə alınmış sahibkarlıq subyektlərinin sayı artmış, xeyli yeni iş yerləri açılmış, məşğulluğun səviyyəsi yüksəlmiş, əhalinin rayonlardan mərkəzə axını prosesi nisbətən azalmağa başlamışdır.

2004-cü ilin yekunlarına görə, istehsal sahələrində özəl sektorun xüsusi çəkisi 80 faiz, xidmət sahələrində 74 faiz təşkil etmiş, dövlət büdcəsinə ödənilən vergilərdə özəl sektorun payı 50 faizdən çox, gömrük rüsumlarında isə 80 faizə yaxın olmuşdur.

Dövlət Proqramının ən mühüm nəticələrindən biri də beynəlxalq təşkilatların diqqətinin regionlara yönəlməsindən ibarət olmuşdur. Hazırda beynəlxalq maliyyə təsisatları və iqtisadi təşkilatların, habelə xarici ölkələrin maliyyə köməyi ilə yolların inşası, su təchizatı, energetika və mikrokreditlərin verilməsi ilə bağlı layihələr həyata keçirilməkdədir.

Möhtərəm cənab Prezident!

Hörmətli konfrans iştirakçıları!

Dövlət Proqramının icrasının ilk ilinin uğurlu yekunları, o cümlədən iqtisadi inkişafın sürətləndirilməsi və keyfiyyətcə daha yüksək səviyyəyə qalxması, orta təbəqənin formalaşması, əhalinin həyat səviyyəsinin yaxşılaşması, habelə cənab Prezident, Sizin təşəbbüsünüzle bugünkü konfransda qanunvericilik, icra və məhkəmə hakimiyyətləri nümayəndələrinin, iş adamlarının, beynəlxalq təşkilatların bir araya gəlməsi Dövlət Proqramının gələcək illərdə müvəffəqiyyətlə başa çatmasına əlverişli zəmin yaradır, bizi növbəti illərdə yeni uğurlar qazanmağa ruhlandırır.

Diqqətinizə görə təşəkkür edirəm!

Gəncə Şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı Eldar Əzizovun çıxışı

- Möhtərəm cənab Prezident!

İcazənilə, ilk növbədə, Sizə Gəncə sakinlərinin salamını və Gəncəyə göstərdiyiniz daimi diqqətə və qayğıya görə onların dərin minnətdarlığını çatdırmaq istəyirəm. Bu gün biz çox əlamətdar bir dövrdə yaşayır və çalışırıq. Ümummilli liderimiz Heydər Əliyevin çoxşaxəli siyasəti və geniş fəaliyyəti nəticəsində müstəqil Azərbaycan dövləti tarixdə ilk dəfə uğurla inkişaf edib və möhkəmlənibdir. Bu gün dövlətimiz müstəqil subyekt olaraq xarici və daxili siyasətdə uğurla çıxış edir.

Cənab Prezident, 1993-cü ildən başlanmış böyük quruculuq siyasəti bu gün Sizin çoxşaxəli fəaliyyətiniz və ideyalarınız sayəsində uğurla davam etdirilir. Bu işdə Sizin rəhbərliyiniz altında hazırlanmış və qəbul edilmiş regionların sosial-iqtisadi inkişafı haqqında Dövlət Proqramı ölkəmizin bu günü və gələcəyi üçün xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. Bu proqram və neft siyasəti məhz iqtisadi-siyasi proseslərin tələb etdiyi tarixi bir zamanda meydana gəlibdir. Proqram dövlətimizin yeni inkişaf mərhələsinə qədəm qoymasından, regionların inkişafı üçün müvafiq sosial-iqtisadi bazanın artıq mövcudluğundan və mərkəzrhakimiyyətin bu işə hazır olmasından xəbər verir. Proqramın həyata keçirilməsi paytaxt və regionlar arasında qeyri-bərabər inkişafı aradan qaldırmaq üçün ciddi islahatdır.

Bu proqramın qəbul olunmasından keçən bir il ərzində biz regionlarda baş verən köklü dəyişiklikləri aydın görürük. Dövlət Proqramında nəzərdə tutulan tədbirlərin Gəncə şəhərində həyata keçirilməsi istiqamətində ardıcıl iş aparılır. Keçən bir il ərzində asfalt, kərpic və avtomobil zavodları istifadəyə verilibdir. Məlum olduğu kimi, 2004-cü ilin dekabr ayında Qafqaz bölgəsində ilk dəfə Gəncə avtomobil zavodunda minik avtomobilinin yığılmasına məhz regional inkişaf proqramına uyğun olaraq başlanmışdır. İlk mərhələdə burada 150 nəfərə yaxın işçi çalışır. Bu ildən komplektləşdirici detalların təxminən 34 faizinin zavodda hazırlanması və 2 min ədəd avtomobil buraxılması planlaşdırılır. Bu işə yem iş yerləri açılması üçün şərait yaradır. Uzun illər fəaliyyəti dayanmış Gəncə çini qablar, yağ-piy zavodları, toxuculuq kombinatı İqtisadi inkişaf Nazirliyinin köməyi nəticəsində öz fəaliyyətini bərpa etmişdir.

Bütövlükdə, Gəncə şəhərində əvvəllər dayanmış müəssisələrin, demək olar, əksəriyyəti indi fəaliyyətini bərpa edib və mövcud sahələr öz istehsalını genişləndiribdir. Gəncə sakinlərinin arzusunu və dərin ehtiyaclarını nəzərə alaraq, cənab Prezidentin təşəbbüsü və tapşırığı ilə artıq yeni hava limanının tikintisinə başlanılmışdır. Bu, şəhərin və bütövlükdə regionun xarici əlaqələri və iqtisadiyyatının inkişafında muhum rol oynayacaqdır.

Şəhərin su təchizatı və kanalizasiya sisteminin yenidən qurulması məqsədi ilə "Azərsu" Səhmdar Cəmiyyətinin ekspert qrupu Gəncədə olmuşdur, layihəyə dair müzakirələr başa çatmaqdadır. Bu il onun həyata keçirilməsinə başlamaq nəzərdə tutulur. Yeni Gəncə yaşayış massivində müasir tələblərə cavab verən tibbi diaqnostika mərkəzinin inşasına başlanmışdır və bu il istifadəyə verilməsi planlaşdırılır.

Regionların sosial-iqtisadi inkişafı proqramının həyata keçirildiyi bir il ərzində Gəncə şəhərinə 39,6 milyard manat sərmayə cəlb olunmuşdur ki, bu da 2003-cü müqayisədə 2 dəfə çoxdur. Otən bir ildə 4335 iş yeri açılmışdır.

Cənab Prezident, Sizin dəstəyiniz və qayğınız nəticəsində son bir ildə Gəncə şəhərində bu vaxta qədər görünməyən miqyasda abadlıq işləri aparılmışdır. 47 küçə və prospekt əsaslı təmir edilmiş, onların işıqlandırma sistemi bərpa olunmuş, 70 niin ton asfalt örtüyü salınmışdır.

Bizim tariximizə olan diqqətiniz nəticəsində gəncəlilərin neçə-neçə nəsinin illərlə gözlədiyi bir məsələ öz həllini tapdı. Sizin təşəbbüsünüz və tapşırığınız əsasında Gəncənin tarixi-memarlıq abidələrinin bərpası istiqamətində ardıcıl iş başladı. Gəncənin ümumiləşdirilmiş tarixi haqqında ilk kitab çap olunmuşdur. Heydər Əliyev Fondunun əhəmiyyətli köməyi ilə Comərd Qəssabın türbəsi bərpa olunmuş, Cavad xan məqbərəsi tikilmiş, Şah Abbas məscidi əsaslı təmir edilmişdir. Bundan əlavə, bir il ərzində 10 tarixi abidə bərpa olunmuşdur.

Möhtərəm cənab Prezident!

Fürsətdən istifadə edib, şəhərimizin sakinlərinin xahişini yerinə yetirərək, Gəncənin tarixi-memarlıq abidələrinin bərpası üçün göstərdiyiniz təşəbbüs və dəstəyə görə Sizə və Heydər Əliyev Fondunun rəhbərliyinə dərin minnətdarlığımızı çatdırıram.

Mən bu gün bir faktı xüsusilə qeyd etmək istəyirəm. Bir vaxtlar Gəncənin küçələri, demək olar boş idi, əhali şəhəri tərk edirdi. Amma son zamanlar biz tam əks prosesin şahidi oluruq. Əhali şəhərə qayıdır. Gəncənin küçə və meydanlarında böyük canlanma var.

Uzunmüddətli fasilədən sonra Gəncədə hündürmörtəbəli binaların tikintisinə başlanmışdır. Əgər ilyarım bundan əvvəl inşa edilmiş binada mənzillərə tələbat az idisə, indi binanın təməli qoyulan andan

mənzillər satılır. Qeyd etdiyim bu iki fakt regionların sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramının icrasının real nəticəsi kimi qəbul olunmalıdır. Gəncə bu gün dəyişir, yeniləşir və dinamik inkişaf edir. Bir sözlə, deyə bilərik ki, Dövlət Proqramının həyata keçirilməsi nəticəsində Gəncə son bir il ərzində böyük sıçrayış etmişdir. Ötən bir il qəbul edilən proqramın tarixi əhəmiyyətini nümayiş etdirdi. Bu il ərzində əldə olunmuş təcrübəyə əsasən, biz qarşıdan gələn 4 il ərzində daha intensiv fəaliyyət göstərərək böyük nailiyyətlər qazanacağıq. Əminəm ki, bu Proqram müəyyən edilmiş müddətdə və tam həcmdə uğurla həyata keçiriləcəkdir.

Diqqətinizə görə minnətdaram!

Lənkəran Şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı Zeynal Nağdəliyevin çıxışı

- Möhtərəm cənab Prezident! Hörmətli konfrans iştirakçıları!

Regionların sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramının qəbul edilməsi hər bir vətəndaşımızı bir daha əmin etdi ki, ümummillə liderimiz Heydər Əliyevin Azərbaycanın tərəqqisi, hərtərəfli inkişafı naminə həyata keçirdiyi siyasət dönmədən davam etdiriləcəkdir. Müstəqil Azərbaycan dövlətinin həyatında ilk dəfə, regionlar da daxil olmaqla, uzunmüddətli, ölkə həyatının bütün sahələrini əhatə edən, gələcək sosial-iqtisadi inkişafı ilə bağlı konkret ünvanlı, icra müddətli və icraya məsul olan orqanlar da müəyyənləşdirilmiş qlobal əhəmiyyətli Dövlət Proqramı qəbul edildi. Ötən bir il bu proqramdan irəli gələn vəzifələrin icrası fəaliyyətimizin əsasını təşkil etmişdir.

Dövlət Proqramının rayonlaşdırma təsnifatına uyğun olaraq, 2004-2008-ci illər üçün Lənkəran rayonunun sosial-iqtisadi inkişafı proqramı tərtib edilmiş, görülməli işlərin təqvim planı hazırlanmışdır. Bu proqramda sənaye, kənd təsərrüfatı, elm, təhsil, səhiyyə, mədəniyyət, turizm və digər sahələrdə yüksək inkişafa nail olmaq, yeni iş yerləri yaratmaq və əhalinin güzəranını daha da yaxşılaşdırmaq kimi həlli vacib olan vəzifələr müəyyənləşdirilmişdir. Proqramın həyata keçirilməsi nəticəsində rayonda 24 minə yaxın iş yerinin açılması, bu işə Lənkəranda əmək qabiliyyətli əhalinin 22 faizi deməkdir, - 308,4 milyard manat ümumi gəlirin əldə olunması, orta aylıq əmək haqqının 282 min manata çatdırılması nəzərdə tutulmuşdur.

Dövlət Proqramı çərçivəsində İqtisadi İnkişaf Nazirliyinin xətti ilə Lənkəran şəhərində regional biznes forum və 20 müvəkkil bankın iştirak etdiyi kredit yarmarkası keçirilmişdir. Nəticədə təqdim olunmuş layihələrə əsasən Lənkəran fermerlərinə 3,7 milyard manat kredit ayrılmışdır.

Rayonumuzun iqtisadiyyatının əsasını təşkil edən aqrar sahədə nəzərdə tutulmuş vəzifələrin icrasını təmin etmək, intensiv inkişafa nail olmaq məqsədi ilə daha mütərəqqi təsərrüfat formaları yaradılmasına üstünlük verilmişdir. 2004-cü ildə 1131 hektar torpaq sahəsində 1358 ailəni birləşdirən 7 kooperativ, 5 fermer ittifaqı, 10 fermer təsərrüfatı yaradılmışdır. İl ərzində həyata keçirilmiş tədbirlər nəticəsində 212 hektar çay plantasiyası bərpa olunmuş, emal müəssisələrinə 513 ton yaşıl çay yarpağı təhvil verilmiş, 128 yeni iş yeri açılmışdır. Çayçılığın inkişafına uzunmüddətli kreditlər verilməsinə başlanmışdır. Dörd min nəfər torpaq payçısı tərəvəzçilikdə mövsümi işlərə cəlb olunmuşdur. Ötən il 5111 hektar sahədə tərəvəz əkilmiş və 136 min 653 ton məhsul istehsal olunmuşdur. Bu, 2003-cü ildəkindən 10 min ton çoxdur. Ümumiyyətlə, kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalı və emalının artırılması nəticəsində 19 min iş yerinin yaradılması və 70,3 milyard manat ümumi gəlir əldə olunması, orta aylıq əmək haqqının 300 min manata çatdırılması nəzərdə tutulur.

Son illərdə rayonda heyvandarlıq çox sürətlə inkişaf etmişdir. 1993-cü illə müqayisədə qaramalın sayı iki dəfə artmışdır. Lakin istehsal edilən südün satışı bazanın olmaması əhalimiz üçün böyük çətinliklər yaratmışdı. Bu vəziyyəti və inkişaf perspektivlərini nəzərə alaraq, potensial investorlarla danışıqlar aparılmış və qiyməti 4 milyon avro olan və gündə 60 ton süd emal edəcək zavodun tikintisinə artıq başlanmışdır. "Palmali" şirkətlər qrupunun tikirdiyi bu zavodun emal prosesində çalışacaq 200 nəfərdən əlavə, 18-20 min ailə də may ayından başlayaraq müqavilə əsasında daimi iş yeri ilə təmin olunacaqlar. Cənab Prezident, məlumat üçün bildirmək istəyirəm ki, biz Rusiyadan 4 min baş cins qaramal gətirilməsini də nəzərdə tutmuşuq ki, bu da əlavə olaraq 2 min ailənin işlə təmin olunması deməkdir. May ayından bu işə başlayacağıq.

Rayonda sahibkarlıq üçün yaradılmış şərait hesabına özəl bölmə sürətlə inkişaf etmiş, istehsal sahələri genişləndirilmiş və nəticədə 870 nəfər daimi və mövsümi işlə təmin olunmuşdur. 2004-cü ildə "Ş-Mari" firmasında istehsal gücü 50 ton olan pivə zavodu istifadəyə verilmiş və burada 40 nəfər daimi işlə təmin edilmişdir. "Lənkəran" şirkətində yeni yaradılmış kərpic istehsalı sexində il ərzində 440 min ədəd kərpic istehsal edilmiş və 30 nəfər işlə təmin olunmuşdur.

Xidmət sahələrinin inkişafı ilə əlaqədar həyata keçirilən tədbirlərə ölkəmizdən kənarada yaşayan soydaşlarımızı daha geniş cəlb etməyə başlamışıq. Təkcə 2004-cü ildə onların sərmayəsi ilə 4 xidmət-iaşə obyektini, şadlıq sarayı tikilmiş, burada 60 nəfər işlə təmin olunmuşdur. Lənkəran avtovağzalını yenidən qurulmuş, ətraf ərazi tamamilə asfaltlaşdırılmış, yeni ticarət xidməti şəbəkəsi yaradılaraq 39 nəfər işlə təmin olunmuşdur. 15 min tamaşaçı yeri olacaq Lənkəran şəhər stadionunun tikintisi tamamlanmaq üzrədir. Tikintidə 170 nəfər işləyir. Stadion istifadəyə verildəndən sonra orada 150 nəfər daimi işlə təmin olunacaqdır.

Lənkəran şəhərində və rayonun kəndlərində aparılan abadlıq və quruculuq işlərinə il ərzində 3 mindən çox adam müvəqqəti işə cəlb olunmuşdur. Təkcə şəhər meydanındakı abadlıq işlərində, dram teatrının tikintisində, şəhərin Qala xiyabanı hissəsində apanları abadlıq işlərində 400-ə yaxın sakinimiz

müvəqqəti işə cəlb edilmişdir. Xaricdə yaşayan soydaşlarımızın vəsaiti hesabına şəhərin küçələrində və rayonun bir sıra kəndlərində 62 min kvadratmetr asfalt döşənmişdir.

Hörmətli cənab Prezident!

Bildirmək istəyirəm ki, 2004-cü ildə Moskvada Rusiya Prezidentinin də iştirak etdiyi Rusiya Azərbaycanlıları Konqresinin qurultayında soydaşlarımıza etdiyiniz müraciətdən sonra böyük canlanma baş vermişdir. Hesab edirik ki, bu, bizim soydaşlarımızı cəlb etmək üçün də böyük təkandır və artıq müvafiq addımlar atılmağa başlanmışdır. Bildirmək istəyirəm ki, Lənkəranda özəl sektora qoyulan sərmayənin ümumi həcmi 10 milyon avrodan çoxdur.

Dövlət Proqramının ilk ilinin mühüm göstəricilərindən biri də odur ki, Lənkəranda fərdi yaşayış evlərinin tikintisi 2002-ci illə müqayisədə 2004-cü ildə 4 dəfə artmışdır. Bu, əhalinin yaşayış səviyyəsinin durmadan yüksəldiyini və mənzil şəraitini yaxşılaşdırmaq üçün imkanlar əldə etdiyini əyani şəkildə nümayiş etdirir.

2004-cü ildə Dövlət Proqramında təhsil, səhiyyə, mədəniyyət sahəsində nəzərdə tutulmuş vəzifələrin də həyata keçirilməsində müəyyən işlər görə bilmişik. Müasir üslubda 360 yerlik Kərgəlan kənd orta məktəbi tikilib istifadəyə verilmiş, Velədi kənd orta məktəbinin tikintisinə hazırlıq işləri başlanmışdır. Proqrama uyğun olaraq, Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi xətti ilə əlillər və şəhid ailələri üçün nəzərdə tutulmuş 30 mənzilli yaşayış evi tikilərək, ötən il dekabr ayının 29-da istifadəyə verilmişdir. Hazırda proqramda nəzərdə tutulmuş Əlillərin Bərpa Mərkəzinin tikintisi üçün hazırlıq işləri görülür.

Dövlət Proqramında müəyyən edilmiş vəzifələrdən biri də Lənkəranda kurort və sanatoriya sahəsinin və turizmin inkişafıdır. Hazırda istifadədə olan "Qala" oteli, Xanbulan istirahət mərkəzi ildə 2-3 min turist qəbul etmək imkanına malikdir. Yaxın illərdə "Lənkəran" sanatoriyası, "Xəzər" mehmanxanası və yeni yaradılacaq turizm mərkəzləri ildə 10 mindən çox turist qəbul edə biləcəkdir. Bu il inşası başa çatacaq dəniz limanı da bölgədə turizmin inkişafına təkan verəcəkdir.

Ümumiyyətlə, turizm sektorunun inkişafı üçün Lənkəran rayonu üzrə 3 turizm zonası müəyyənləşdirilmiş, turizm xəritəsi hazırlanmışdır. Lənkəranda yeni turizm infrastrukturunu yaradılmasına, turizm sektorunun inkişafına nail olmaqdan ötrü sərmayəçilərin, donor təşkilatların bu sahəyə cəlb edilməsi, reklam, marketinq işlərinin təşkili məqsədi ilə ərazinin coğrafi mövqeyi, təbii şəraiti, mətbəxi, mədəniyyət abidələri, turizm imkanları və sair haqqında məlumatları Azərbaycan, rus, ingilis dillərində öz internet saytımıza yerləşdirmişik. Bundan əlavə, foto görüntülər, sənədli filmlər şəklində kompüter disklərinə yazılaraq beynəlxalq təşkilatlar xətti ilə Avropanın bir neçə ölkəsində nümayiş etdirmiş və yayımını təmin edə bilmişik. Otən dövr ərzində Lənkəranda mövcud turizm infrastrukturunda təxminən 1200 turistə xidmət göstərilmişdir. Onlardan 400 nəfəri eko-turizmin üzvləri kənd evlərində istirahət etmişlər. Bu da təxminən 260 daimi və 90 mövsümi iş yerinin açılmasına səbəb olmuşdur.

Dövlət Proqramının yerinə yetirilməsi istiqamətində görülmüş işlər nəticəsində yeni yaradılmış müəssisələrdə 1302 nəfər, fəaliyyəti bərpa olunmuş müəssisələrdə 120 nəfər, digər tədbirlərin həyata keçirilməsi nəticəsində 1606 nəfər, ümumiyyətlə, cəmi 3028 nəfər daimi və 4886 nəfər işə mövsümi işlərə cəlb olunmuşlar.

Cənab Prezident, Sizi bir daha əmin etmək istəyirəm ki, bundan sonra da Dövlət Proqramının icrası ilə əlaqədar qarşımıza qoyulmuş vəzifələrin yerinə yetirilməsi üçün bütün potensial imkanlarımızı səfərbər edəcək və var qüvvəmizlə çalışacağıq.

Diqqətinizə görə sağ olun!

BMT-nin İnkişaf Proqramının Azərbaycandakı rezident-əlaqələndiricisi Marko Borsottinin çıxışı

- Cənab Prezident!

Mənə verilmiş bu fürsətdən istifadə edərək, diqqətimi proqramın gələcəyi üçün vacib saydığım bir sıra məsələlərə yönəltmək istərdim. Əslində, məndən əvvəlki məruzəçilər bu proqramın məqsədini və indiyə- dək əldə olunmuş nailiyyətləri kifayət qədər aydın şəkildə ifadə etdilər. Mən buraya beynəlxalq ictimaiyyətin adından danışmaq üçün dəvət olunmuşam. Məncə, bizim gələcəyi necə gördüyümüz haqqında fikirlərimizi dinləmək burada iştirak edənlərin hamısı üçün çox maraqlı olardı.

Zənnimcə, regionların inkişafı strategiyasının əsasını təşkil edən üç təməl istiqamət var. Bunlar mərkəzləşdirmənin ləğvi prosesini davam etdirmək, iqtisadiyyatın çoxşaxəli olması üçün şərait yaratmaq və bütünlükdə bu proqramın idarə olunması işlərini təkmilləşdirmək, onu proqramların tətbiq edildiyi ərazilərə, həmçinin burada yaşayan insanlara daha da yaxınlaşdırmaqdan ibarətdir.

Bir şeyi də qeyd etmək lazımdır ki, Azərbaycanda müasir bazar iqtisadiyyatının yaradılması iqtisadi fəaliyyət üçün bir vasitə kimi məhz planlaşdırmadan uzaqlaşmamağı nəzərdə tutur. Aydındır ki, bu, sizlərdən çoxunuzun sovet dövründə gördüyünüz plan deyildir. Bu, mənim sahibkarlara, iqtisadiyyatı dəyərləndirənlərə və onu həyata keçirənlərə nə etməyi təfəsilatı ilə demək və ya başa salmaq istədiyim plan deyildir. Bu elə bir plandır ki, o, iqtisadiyyatın əsas çərçivəsinin və həyata keçirilməli olan başlıca qayda-qanunların nədən ibarət olduğunu özündə əks etdirir. Odur ki, regionların inkişaf planı, ölkənin inkişafı üçün ümumi planın tərkib hissəsi kimi nəzərdə tutulmalıdır. Azərbaycanın təmsalında bu plan yoxsulluğun azaldılması və iqtisadi inkişaf strategiyasında aydın şəkildə müəyyən olunmuşdur. Bu plan Azərbaycanda sabit makroiqtisadi mühit üçün zəmin yaratmaq məqsədi daşıyır. Cəsarətlə müəyyən edildiyi kimi, cəmiyyətin ən çox ehtiyacı olan təbəqələri, yəni qadınlar, yaşlılar, valideyn himayəsindən məhrum olmuş uşaqlar, kiçik icmalarda yaşayan əhali və habelə məcburi köçkünlər bu təşəbbüslərin əsas hədəfi kimi seçilmişlər. Buna görə də iqtisadiyyatın müəyyən sahələrinin fəaliyyətinin kifayət qədər qənaətbəxş olmaması ölkədəki yoxsulluğun əsas səbəblərindən biri kimi göstərilməlidir. Ona görə də iqtisadiyyatın neft sənayesinin hüdudlarından kənara çıxaraq, çoxşaxəli olması əsas, labüd bir məsələ kimi ortaya çıxır. Bu, isə çox sayda insanların işlə təmin olunmasını mümkün edərdi. Bu ilyanm bundan əvvəl keçirilmiş prezident seçkiləri kampaniyası dövründə əsas məsələlərdən biri kimi irəli sürülmüşdür.

Pensiya sistemində islahat sahəsində əldə olunmuş böyük və təqdirəlayiq nailiyyəti və habelə yeni, müasir məşğulluq strategiyasının genişləndirilməsi modeli haqqında fikirlərimi qeyd etmək istərdim.

Təhsil sahəsində əldə olunmuş uğurları və irəliləyişləri burada göstərdiniz və mən sizinlə tamamilə razıyam. Eyni zamanda, həmin sektorda və eləcə də səhiyyə sektorunda daha böyük islahatların aparılmasının vacibliyini də qeyd etmək istərdim. Bundan başqa, daha nələrə ehtiyac olduğunu demək istərdim. Ən çox islahatlara ehtiyac var. Sosial sektorda, maliyyə sistemində, iqtisadiyyatın inkişafında müvafiq şəraitin yaradılması, ümumiyyətlə, ölkənin idarəçilik sisteminin gücləndirilməsi islahatlarına ehtiyac var. Aydındır ki, iqtisadiyyatın yeni istehsal sektorunu da inkişaf etdirmək lazımdır. Dünən mən Azərbaycanın cari və potensial iqtisadi üstünlüklərinin müqayisəsi haqqında bir araşdırmanın təqdim olunmasında iştirak etdim. Bu, İqtisadi İnkişaf Nazirliyinin İqtisadi İslahatlar Mərkəzi tərəfindən aparılan bir araşdırma idi. Təəccüblü deyil ki, hazırda Azərbaycan neft və kənd təsərrüfatı sahələrində xeyli üstünlüyə malikdir. Bunlar çox mühümdür və aydındır ki, iqtisadiyyatın inkişafına öz töhfələrini verir. Lakin bunlar kifayət deyil. Mən regionların inkişafından daha çox bəhrələnəcək bəzi digər sahələri də təklif etmək istərdim.

Məndən əvvəl danışan şəxslər turizmi nisbətən daha çox inkişaf potensialı olan sahə kimi qeyd etdilər. Onlar infrastruktura sərmayə qoyuluşunun da zəruriliyini nəzərə çatdırdılar. İnformasiya texnologiyasına da sərmayə qoyulmasını təklif etmək istərdim. Bu sahədə aparılan islahat ümidvericidir. Biz inanırıq ki, bu sektor iqtisadiyyat üçün mühüm nəticələr verə bilər.

Azərbaycanda müvafiq bank sisteminin yaradılması da əsas məsələlərdən biridir. Ölkədə kiçik və orta müəssisələrin səmərəli bank sistemində ehtiyacı var. Eyni zamanda, iqtisadiyyat daha açıq olmalıdır. İnhisar təcrübəsinə şərait yaratmaq ölkənin gələcək inkişafı üçün sərfəli deyildir. Eləcə də korrupsiyaya qarşı mübarizədə və dövlət məmurlarının lüzumsuz müdaxiləsinə qarşı mübarizədə də qətiyyətli olmaq lazımdır.

Cənab Prezident, Sizə onu da demək istərdim ki, Sizin çox ciddi çıxışınız burada olanların hamısı tərəfindən, bizim tərəfimizdən çox yaxşı qarşılandı. Bu, bizim tərəfimizdən nəzərə alınacaqdır. Öz çıxışımı

onunla bitirmək istərdim ki, bu il üçün nəzərdə tutulan qlobal gündəliyə daxil edilmiş məsələlər çox mühümdür. Bildiyiniz kimi, ona bu yaxınlarda başlanılmışdır və o, minilliyin inkişaf məqsədlərinin tətbiqi üçün dünya miqyasında əldə olunmuş irəliləyişlərə çağırır.

Fürsətdən istifadə edərək, Azərbaycanı qlobal iqtisadiyyata, inteqrasiya etməyə ruhlandırırım və ümidvaram ki, bu, regionların inkişaf strategiyasında da, gələcəkdə görülməli işlərdə də özünü büruzə verəcəkdir.

Diqqətinizə görə təşəkkür edirəm.

“Xəzər” Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin sədri Qüdrət Kərimovun çıxışı

- Hörmətli cənab Prezident! Hörmətli konfrans iştirakçıları! İcazə verin, proqramın icrası ilə bağlı Azərbaycan sahibkarlarının gördüyü və görəcəyi işlər barədə qısa məlumat verim. Mən istər səhmdar cəmiyyətinin sədri və sahibkar kimi, istərsə də respublika Prezidenti yanında Sahibkarlar Şurası sədrinin müavini kimi demək istəyirəm ki, ölkəmizdə mövcud olan əlverişli biznes mühitini yaradan sahibkarlarımızın mənəvi atası ümummillə liderimiz Heydər Əliyev olmuşdur. Cənab Prezident, bu siyasəti indi Siz uğurla davam etdirirsiniz. Ona görə bütün sahibkarlar adından Sizə dərin minnətdarlığımızı bildiririk.

Regionların sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramında bizim sahibkarların üzərinə çox böyük vəzifələr düşür. Bu gün onların yerinə yetirilməsi üçün konkret tədbirlər həyata keçirilir. Mən bu tədbirlərdən sahibkarlığın dövlət tənzimlənməsinin təkmilləşdirilməsi, maliyyə-sərmayə təminatının gücləndirilməsi sahəsində atılan konkret addımları, Biznes Tədris Mərkəzinin və onun regionlarda strukturlarının yaradılmasını göstərmək istədim. Çünki sahibkarlarımız hüquqi və iqtisadi bilikləri, günümüzün tələbinə uyğun biznes mədəniyyətini mənimsəmədən və bazar iqtisadiyyatına uyğun iş qurmağı öyrənmədən biznesi inkişaf etdirə və qarşıda duran vəzifələrin öhdəsindən gələ bilməzdilər.

Qeyri-neft sektorunda sahibkarlığın inkişafı üçün və ixrac qabiliyyətinin artırılması üçün İxracata Yardım Fondunun yaradılması çox önəmli addımdır. Bu gün regionların inkişafında sənaye potensialının səmərəli və sistemli şəkildə reallaşdırılmasını təmin etmək üçün yeni bazar infrastrukturunun yaranması zərurəti meydana çıxmışdır. Bu da sənaye şəhərciyi, xüsusi iqtisadi zonalar, azad iqtisadi zonalar, texnoparklardır.

BMT-nin Sənaye İnkişafı Təşkilatı ilə Azərbaycanda həyata keçirilən pilot xarakterli Abşeron sənaye şəhərciyinin yaradılması layihəsinin təqdimatı yerli sahibkarların da, Azərbaycanda fəaliyyət göstərən xarici iş adamlarının da buna marağının yüksək olduğunu göstərdi.

Bu gün yaranmış bütün infrastrukturun imkanlarını səmərəli olaraq sənaye potensialının sistemli şəkildə reallaşmasına yönəltmədən, biz qarşıda duran vəzifələrin yerinə yetirilməsində istədiyimiz nəticələri əldə etməkdə çətinlik çəkərik. Ona görə də, cənab Prezident, sahibkarlarımız bütün digər işlərdə olduğu kimi, bu sahədə də Sizin dəstəyinizə böyük ümid bəsləyirlər. Biz sahibkarlar, iş adamları Sizə güvənirik, Sizi sevirik, Sizin siyasətinizi dəstəkləyirik.

Sahibkarlar Şurası Sizin qarşıya qoyduğunuz vəzifələrin yerinə yetirilməsində Azərbaycan sahibkarlarının səmərəli fəaliyyətini istiqamətləndirir. Ancaq bütün işlərin çox rahat getdiyini desək, yalan olardı, çünki sahibkarlarımız bu tədbiri izləyirlər. Bizim ciddi problemlərimiz də var. Düzdür, ötən illə müqayisədə bu problemlər xeyli azalmışdır. Lakin istər idarəetmə strukturları, istər qanunvericilik bazasının təkmilləşdirilməsi və hüquq-mühafizə orqanları ilə bağlı, istərsə də istehsal və idxalla bağlı problemlər vardır. Cənab Prezident, onlar xeyli azalsa da, ancaq mövcuddur. Biz bu problemlərin həllində Sizə güvənirik. Mən təsnifatı üzrə onlar haqqında bir-bir danışsam, buna vaxt da yetməz.

“Xəzər” Səhmdar Cəmiyyətinin sədri kimi demək istəyirəm ki, bu il bizim üçün çox uğurlu olmuşdur. Sumqayıtda pəncərə şüşəsi istehsal edən zavodu əsaslı təmir etmişik, yenidənqurma işləri aparmışıq. Azərbaycan bazan üçün çox yüksək keyfiyyətli pəncərə şüşəsi istehsal edirik. 12 adda yeni şüşə qablar istehsalına başlamışıq. Azərbaycanın iqtisadi tarixində ilk dəfə rəngli şüşə istehsalını təmin etdik və bu məhsulları Türkiyəyə, Avropaya ixrac edirik. 110-dan çox yeni iş yeri açmışıq və işçilərin əmək haqqını 30 faizə qədər qaldırmışıq.

İndi Azərbaycanda sahibkarlığın təşəkkül tapması və formalaşması, arzu edilən səviyyəyə çatdırılması üçün həqiqətən əlverişli mühit vardır. Bu mühitin formalaşmasında dövlət strukturlarının rolunu qeyd etməmək olmaz. Bu il ərzində təkcə İqtisadi İnkişaf Nazirliyinin Sahibkarlar Şurası ilə birgə regionlarda keçirdiyi səkkiz biznes forumu, kredit yarmarkası və sərğilər mindən çox sahibkarın layihəsinin həyata keçirilməsinə şərait yaratdı. Nəzərə alsaq ki, hər bir layihənin arxasında onlarca yeni iş yeri dayanır, nə qədər insan orada çörək tapır və nə qədər ailə bundan bəhrələnir, onda bunu qiymətləndirmək çətin deyildir. Hansısa bir sahibkarın beynəlxalq konfranslarda iştirak etməsi indiyə qədər yalnız bir arzu olardı.

Ötən il dekabrın 14-də Londonda Sizin şəxsən iştirak etdiyiniz beynəlxalq konfransda bizim iş adamlarımızın da iştirakı bütün Azərbaycan sahibkarlarını ruhlandırdı. Şəxsən mən özüm beynəlxalq təşkilatların il ərzində keçirdiyi altı tədbirdə iştirak etmişəm. Səudiyyə Ərəbistanında, Almaniyada, Türkiyədə səfərlərdə olmuşam. Hər bir sahibkar bu səfərlərdə olduğu zaman oradakı konkret məsələləri öyrənməklə, beynəlxalq qaydalara bələd olmaqla şəxsi əlaqələr də yaratmışdır.

Əlbəttə, burada İqtisadi İnkişaf Nazirliyinin, həm də Sahibkarlar Şurasının sədri olan Fərhad müəllimin əməyini də qeyd etmək lazımdır. İş adamları beynəlxalq biznes qaydalarını öyrənməklə biznesi bazar iqtisadiyyatının tələblərinə uyğun inkişaf etdirmək imkanı qazanırlar. Cənab Prezident, bütün bunlara görə sahibkarlarımız adından Sizə minnətdarlığımızı bildiririk. Hesab edirəm ki, sahibkarlar bu proqramın və digər dövlət proqramlarının yerinə yetirilməsinə öz töhfələrini verəcəklər. Çox sağ olun.

“Azəralüminium” Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin sədri Əli Özkurtun çıxışı

— Hörmətli cənab Prezident!

Hörmətli xanımlar və cənablar!

Əvvəlcə, sizə “Azəralüminium” haqqında məlumat vermək istəyirəm. Ötən il bizim üçün çox uğurlu olmuşdur. Şirkətimiz xarici müəssisədir. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2001-ci il 30 iyul tarixli sərəncamı ilə müəssisənin idarə edilməsi 25 il müddətinə Hollandiyanın “Fon-dermetal” şirkətinə verilmişdir. “Azəralüminium”da 2000-ci ilədək üç müəssisə birləşmişdi: dünyada oxşarı olmayan Zəylik alunit mədəni, habelə Gəncə alüminium oksidi zavodu və Sumqayıt alüminium zavodu.

Ümummilli liderimiz Heydər Əliyevin uzaqgörən siyasəti bu üç müəssisəni bir şirkət halına gətirdi. Bütün dünyada alüminium çox qiymətli strateji material olduğu üçün bu müəssisələrin bazasında vahid açıq tipli səhmdar cəmiyyəti yaradıldı. Biz “Fon-dermetal” şirkəti olaraq ümummilli liderimizin sözlərini özümüzdə şüar seçdik: “Azərbaycanda hər bir fabriki, hər bir zavodu günün müasir tələbləri səviyyəsində işlətmək mümkündür”. Biz bu sözləri əsas tutaraq, şüar seçərək fəaliyyətimizi gücləndirdik. Bugünkü nəticələr göstərir ki, ümummilli lider Heydər Əliyevin siyasəti özünü tamamilə doğrultmuşdur.

Həmin istehsal sahələrinin bir qismi fəaliyyətini dayandırmışdı. Zəylik alunit mədəni ətraf mühitə zərər verdiyi üçün 1980-ci illərdə dayanmışdı, Gəncə alüminium oksidi zavodu yalnız 10 faiz gücündə işləyirdi. Sumqayıt alüminium zavodu 1992-ci ildə yalnız 10 faiz istehsal gücündə işləyirdi, 1997-ci ildə isə tamamilə dayanmışdı. 2004-cü ildə biz səhmdar cəmiyyətinin istehsalat sahələrində 30 min ton alüminium və təqribən 300 min ton alüminium oksidi istehsal etmişik. Sonuncu rəqəm I Gəncənin axırncı 20 ildəki istehsalında ən böyük göstəricidir. 30 min ton alüminium isə Sumqayıt zavodunun istehsal gücünün 50 I faizini təşkil edir. Ötən il təqribən 100 milyon dollarlıq məhsul ixrac edilmişdir. İndi bizim auditimiz davam edir. Ona görə də mən sizə tam rəqəm deyə bilmirəm.

Cənab Prezident, mən İqtisadi İnkişaf Nazirliyinin göstərdiyi qayğıya görə Sizə minnətdarlığımı bildirirəm. Məndən əvvəl çıxış edənlər bu məsələlərə bir azərbaycanlı sahibkar kimi yanaşdılar. Mən də şəxsən özümü bir azərbaycanlı kimi hiss edirəm. Amma bizim müəssisə xarici sərmayə ilə işləyən bir müəssisədir. Biz burada çox əlverişli bir mühitlə rastlaşdıq. Sizin strateji xəttinizin — azad iqtisadiyyat və sosial inkişaf siyasətinin - başda Siz olmaqla, hörmətli Fərhad Əliyev və digər hökumət nümayəndələri tərəfindən çox səmərəli şəkildə həyata keçirilməsi biz sahibkarlar üçün olduqca əlverişli mühit yaratmışdır. Biz də öz vəzifələrimizi vaxtında və səmərəli şəkildə yerinə yetirmək üçün əlimizdən gələni edirik.

İqtisadi İnkişaf Nazirliyi ilə razılaşdırılmış sərmayə proqramına əsasən, 2004-cü ilədək “Azəralüminium”da istehsalın təşkilinə, yenidənqurma və əsaslı təmir işlərinə 50 milyon dollar həcmində vəsait yönəldilmişdir. Eyni zamanda, sərmayə qoyuluşu davam etməkdədir və qarşıdakı illər ərzində müəssisələrimizin ən son texnologiya ilə 110 min ton alüminium istehsal etməsinə nail olacağıq.

Gəncədə 50 min ton alüminium istehsal edəcək yeni bir zavodun tikilməsi nəzərdə tutulur. Bunun üçün Çinin və Qərb ölkələrinin şirkətləri ilə danışıqlar aparılır. Alüminium oksidi istehsalı 2006-cı ildə 450 min tona çatdırılacaqdır. Bu il proqnozumuz 400 min tondur. Biz hazırda 25 meqavat elektrik enerjisi istehsal edirik. Bunu da ildə 1 milyon 400 min kilovat-saata çatdıraraq, Azərbaycanın energetikasına öz töhfəmizi verəcəyik. İşçilərin sayını da 5 min nəfərə çatdırmağı planlaşdırırıq.

Onu da qeyd etmək istəyirəm ki, biz kommunal xidmətləri də öz üzərimizə götürərək, onların haqqını 100 faiz ödəyirik. Fəaliyyətimizin ən mühüm istiqamətlərindən biri də odur ki, işləri azərbaycanlı fəhlələr və mühəndislər görürlər. Hazırda alüminium yataqlarının işlənilməsinə tam güc ilə davam etdiririk. İndi işçilərimizin sayı 3976-ya çatmışdır. Ötən ildə 700 yeni iş yeri açmışıq. Əvvəllər müəssisələrin işçilərə olan borcu 2 milyon dollar idi, bu borcu 2003-cü ildə tamamilə ödəmişik. Biz işçilərimizə 1200 kalori həcmində yemək veririk və gələcək illərdə onlar gündə üç dəfə yeməklə təmin olunacaqlar. Onların nəqliyyat problemini həll etmək üçün yeni avtobuslar da alınmışdır və yaxın vaxtlarda gəriləcəkdir. İşçilərə tibbi xidmət göstərmək üçün Azərbaycanın ən inkişaf etmiş klinikası ilə müqavilə bağlamışıq. İşçilərimizə iş yerində tibbi xidmət də göstəriləcəkdir.

Azərbaycan öz xarici siyasəti ilə dünyanın ən inkişaf etmiş ölkələrinə, nüfuzlu beynəlxalq təşkilatlarına inteqrasiya etdiyi kimi, “Azəralüminium” da dünyanın aparıcı şirkətləri ilə texnologiya və idarəetmə təcrübəsinin son nailiyyətləri sahəsində mübadilə üzrə əməkdaşlıq edir. Biz bu il ISO-9001 beynəlxalq keyfiyyət sertifikatını almağı planlaşdırırıq və Londondakı Dünya Alüminium Assosiasiyasının üzvü olacağıq. Ümumiyyətlə, alüminiumla əlaqəli bütün təşkilatların sıralanma qoşulacağıq.

Mən bizə göstərdiyiniz qayğıya və diqqətə görə Sizə bir daha dərin təşəkkürümüzü bildirirəm.

Çox sağ olun!

Banklar Assosiasiyasının prezidenti Zakir Nuriyevin çıxışı

- Möhtərəm cənab Prezident!

Hörmətli konfrans iştirakçıları!

Respublikada aparılan iqtisadi islahatlar nəticəsində iqtisadiyyatımızdakı dinamik proseslər son dövrdə güclənməkdə davam etmişdir. İqtisadi potensialın formalaşmasında həlledici rol oynayan sahibkarlığın təməli qoyulmuş və onun inkişafında əhəmiyyətli uğurlar qazanılmışdır.

Dövlət Proqramının həyata keçirilməsində Azərbaycanın bank sistemi də fəal iştirak etmişdir. Hazırda Azərbaycanın bank sistemində 113 kredit təşkilatı fəaliyyət göstərir ki, bunlardan 43-ü bank, 70 isə qeyri-bank kredit təşkilatlarıdır. Cənab Prezident, bank aktivlərinin ümumi həcmi 8,1 trilyon manatı ötmüşdür. 2003-cü illə müqayisədə 2004-cü ildə aktivlərin həcmi 40 faizdən çox artmışdır. İqtisadiyyatda gedən bütün fəal proseslər özünün bariz nümunəsini məhz bank sisteminin inkişafında göstərir. Bank sistemi iqtisadiyyatın lokomotiv rolunu oynayaraq, müştərilərə verilən kreditlərin həcmi 46 faiz, digər aktivləri isə 54 faizə qədər artırmışdır.

Ötən il ərzində iqtisadiyyata kredit qoyuluşlarının ümumi həcmi 4,94 trilyon manat təşkil etmişdir. Bunun 3,49 trilyon manatı qısamüddətli kreditlərin, 1,44 trilyon manatı isə uzunmüddətli kreditlərin payına düşmüşdür. Banklarda kreditlərin uzun müddətə verilməsi ənənəsi artmışdır. 2004-cü ildə 2003-cü ilə nisbətən artım 57,4 faiz təşkil etmişdir.

Bütövlükdə, bank sisteminin böyüməsi prosesi intensiv davam etmişdir. İlin əvvəlinə fəaliyyət göstərən bankların məcmu kapitalının minimum həddi 3,5 milyon ABŞ dollarına çatdırılmışdır. Ümumilikdə, bankların faktiki nizamnamə payı 1 trilyon 51 milyard manatı ötmüşdür. Ümumi nizamnamə payından 13,3 faizi dövlət banklarının, 53,1 faizi özəl bankların, 33,6 faizi isə xarici kapitallı bankların payına düşmüşdür. Bu da bankların maliyyə vasitəçiliyi funksiyalarının keyfiyyətinin eyni dərəcədə yüksəldilməsi və bank fəaliyyətinin beynəlxalq standartlara yaxınlaşması deməkdir.

Son illər əhalinin banklara olan inamı daha da artmışdır, 2005-ci il yanvarın 1-nə banklarda depozitlərin və əmanətlərin həcmi 5,1 trilyon manata çatmışdır. Bunun da 2 trilyon manatı əhalinin əmanətləridir. Respublikamızda fəaliyyət göstərən bank filiallarının sayı 350-yə çatmışdır, onların 151-i regionlarda, qalanları isə Bakı, Sumqayıt və digər şəhərlərdə fəaliyyət göstərir, Kiçik və orta sahibkarlığın inkişafı üzrə dövlət proqramlarının həyata keçirilməsi istiqamətində banklar öz fəaliyyətləri çərçivəsində göstərilən xidmətlərin əhatəsini genişləndirmişlər. Sahibkarlığa Kömək Milli Fondunun vəsaitlərini sahibkarlara vermək məqsədi ilə 19 bank və 5 qeyri-bank kredit təşkilatı vəsaitlərin i yerləşdirilməsi üzrə fəaliyyət göstərməkdədir.

2004-cü ildə 19 bank və 4 kredit təşkilatı tərəfindən fondun vəsaiti hesabına 1338 layihəyə 92,5 milyard manat kredit verilmişdir.

Banklar tərəfindən verilən kreditin 47,5 faizi, yəni 44 milyard manatı sənaye məhsulları və kənd təsərrüfatı məhsullarının emalına, 41,1 faizi isə, yəni 37,9 milyard manatı kənd təsərrüfatında istehsal sahələrinə verilmişdir.

Qalan 11,4 faizi turizmə, xidmət sahələrinə və kütləvi informasiya vasitələrinin inkişafına yönəldilmişdir. Göründüyü kimi, banklar təqdim olunan layihələrin baxılmasında əsas yeri istehsal, emala və kənd təsərrüfatına vermişlər.

Banklar və kredit təşkilatlarının verdikləri kreditlərdən 1,3 milyard manatı 279 layihəyə mikrokredit, 16,4 milyard manatı 769 layihəyə kiçik, 5,8 milyard manatı 81 layihəyə orta, 69 milyard manatı 209 layihəyə böyük kreditlərin verilməsinə yönəldilmişdir. Eyni zamanda, Azərbaycan bankları tərəfindən Avropa Yenidənqurma və İnkişaf Bankı, Beynəlxalq Maliyyə Korporasiyası, Almaniya-Azərbaycan Fondu, Qara Dəniz Ticarət İnkişaf Bankı, İslam İnkişaf Bankı kimi nüfuzlu beynəlxalq maliyyə təsisatlarından bütövlükdə 28 milyon 700 min ABŞ dolları və 18 milyon 300 min avro kredit vasitələri müstəqil surətdə, yəni dövlət təminatı olmadan cəlb edilmiş və imzalanmış müqavilələr üzrə iqtisadiyyatın maliyyələşdirilməsinə yönəldilmişdir.

Azərbaycanın bank sisteminin inkişaf etdirilməsi istiqamətində qarşımızda makroiqtisadi sabitliyin qorunması, milli valyutanın sabitliyinin təmin olunması, bank xidmətlərinin kəmiyyət və keyfiyyət parametrlərinin daha da yaxşılaşdırılması, milli bank sisteminin əhəmiyyətinin artırılması, bank islahatlarının dərinləşdirilməsi və ümumilikdə, bank xidmətlərinin təkmilləşdirilməsi kimi məqsədlər dayanır. Fikrimizcə, bu məqsədlərə nail olmaq, maliyyə-bank sisteminincü ildə olduğu kimi, cü ildə də dinamik inkişafının təmin edilməsi məqsədi ilə bir sıra tədbirlərin həyata keçirilməsi məqsədəuyğun olardı.

İlk növbədə, qanunverici bazanın təkmilləşdirilməsi. Məsələ bundadır ki, Sizin son dövrlərdə verdiyiniz sərəncamla 2005- 2007-ci illər ərzində milli ödəniş sisteminin inkişaf etdirilməsi kimi çox zəruri bir proqram sənədi qəbul edilmişdir. Bununla yanaşı, digər qanunların da sürətlə qəbul olunmasına ehtiyac vardır. “Lizinq haqqında”, “İpoteka haqqında” qanun layihələrinin qəbul olunması sürətləndirilməlidir. “Girov haqqında”, “Məhkəmə qərarlarının icrası haqqında” qanunlar təkmilləşdirilməlidir.

Qeyd etdiyimiz kimi, banklarda cəmlənmiş depozitlərin və əmanətlərin həcmi 5,1 trilyon manat təşkil edir ki, bu da əlavə təminat sisteminin yaradılmasını tələb edir. Belə bir təminat kimi “Əhalinin əmanətlərinin sığorta sistemi”nin yaradılması çox mühüm olardı.

Banklar tərəfindən iqtisadiyyata kredit qoyulmasının yüksək sürətlə artması, onun mütləq ifadədə ölkə büdcəsinin həcminə yaxınlaşması verilmiş kreditlər tıvrə müqavilə öhdəliklərinin vaxtında və tam həcmdə yerinə yetirilməsinə edir. Lakin , təəssüflə qeyd etmək lazımdır ki, bu öhdəliklər vaxtında yerinə yetirilmədikdə bankların iqtisadiyyata əlavə vəsait yönəltmək imkanları məhdudlaşır, onların iqtisadi göstəriciləri pisləşir, kreditlərin faiz dərəcələri yüksəlir. Bu zaman banklar müraciət etdikləri məhkəmə orqanlarında problemlərlə üzləşirlər. Belə ki, müqavilə öhdəliklərini yerinə yetirməyən müştərilərə qarşı bankların iddiaları çox vaxt əsassız olaraq təmin edilmir, çoxpilləli məhkəmə sistemində bu iddialara illərlə baxılır və heç bir nəticə hasil olunmur.

Bizim fikrimizcə, aparılan islahatlar çərçivəsində verilmiş kreditlər üzrə müqavilə öhdəliklərinin yerinə yetirilmədiyi təqdirdə, məhkəmələrdə işlərə baxılmanın yeni mexanizmləri işlənilməlidir.

Azərbaycanın bank sisteminin dünya bank sisteminə inteqrasiya etdiyi hazırkı mərhələdə bizim üçün ən aktual məsələlərdən biri yeni kadrların hazırlanması, bank menecerlərinin ixtisas səviyyəsinin artırılmasıdır. Azərbaycan Banklar Assosiasiyası bu vəzifənin həyata keçirilməsi üçün beynəlxalq maliyyə təsisatlarının dəstəyi ilə 1999-cu ildə Bank Tədris Mərkəzi yaratmışdır və o, fəaliyyət göstərir. Cənab Prezident, fürsətdən istifadə edərək, qarşıya qoyulmuş vəzifələrin həyata keçirilməsi, mərkəzin maddi-texniki bazasının möhkəmləndirilməsi üçün ona müvafiq bina ayrılmasına kömək göstərməyinizi xahiş edirik.

Bank sistemi Dövlət Proqramının maliyyə təsisatları ilə birlikdə, qarşılıqlı və işgüzar şəkildə çalışmışdır. İşgüzar əlaqələr qurduğumuz Vergilər Nazirliyi tərəfindən bu dövrdə dövryyənin artırılmasında, nağdsız dövryyənin böyüməsində və bank sisteminin bütövlükdə dövryyəsinin artırılmasında faydalı iş görülmüş və nəticələr əldə edilmişdir. Bu gün Vergilər Nazirliyi işçilərinin peşə bayramıdır. Sizin icazənizlə, fürsətdən istifadə edərək, bizimlə əməkdaşlıq etmiş bütün digər maliyyə qurumlarını və vergi işçilərini təbrik edirik. Sizi əmin edirik ki, biz qarşıya qoyulmuş vəzifələri həyata keçirmək üçün bundan sonra da səylə çalışacağıq. Sağ olun!

* * *

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev konfransda yekun nitqi söylədi.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin yekun nitqi

- Hesab edirəm ki, çox məzmunlu, səmərəli çıxışlar səsləndi. Çıxışlarda həm görülən işlər haqqında danışıldı, həm də mövcud problemlər qeyd olundu. Biz bu problemləri bilirik. Qarşıda duran vəzifələri necə icra etmək lazımdır, onu da bilirik. Ona görə gərək nəzərdə tutulmuş bütün layihələri, proqramları birlikdə icra edək. İstiqamət yolları - onlar bəllidir. Bu barədə dəfələrlə ən yüksək kürsülərdən bəyan edilibdir. Çıxışlarda, qəbul edilmiş qərarlarda, proqramlarda bütün o istiqamət yolları öz əksini tapıbdir.

Bizim vəzifəmiz ondan ibarətdir ki, nəzərdə tutulmuş bütün planlar, proqramlar icra edilsin. Təbii ki, yerli istehsalın güclənməsinə böyük diqqət göstərilməlidir. Bizim məqsədimiz budur ki, Azərbaycanda istehlak olunan əksər mallar ölkəmizdə istehsal edilsin. Buna imkanlar var. Bunu etmək üçün, əlbəttə ki, yeni, müasir müəssisələr - zavodlar, fabriklər yaranmalıdır, tikilməlidir. Buna da nail olmaq üçün müxtəlif yollar var: bir tərəfdən, güzəştli kreditlər hesabına, - bu il biz onların həcmi iki dəfə artırmışıq, - digər tərəfdən, sahibkarların öz vəsaitləri hesabına, yəni kommersiya kreditlərin hesabına. Bunu etmək üçün, əlbəttə, Azərbaycanda bank sektoru da inkişaf etməlidir. Güclü bank sektoru Azərbaycanda iqtisadi inkişafın güclənməsi üçün çox mühüm amildir. Banklar güclü olsa, banklarda kifayət qədər vəsait olsa, əlbəttə, bu vəsait kredit şəklində Azərbaycan iqtisadiyyatının inkişafı üçün işləyəcəkdir. Bu sahəyə böyük diqqət göstərilməlidir və hesab edirəm ki, burada da irəliləyiş müşahidə olunur. Hələ deyə bilmərəm ki, bizdə güclü bank sektoru formalaşıbdir. Amma, hər halda, bu istiqamətdə müsbət meyillər görünməkdədir.

Orta təbəqənin yaranması hər bir ölkə üçün prioritet məsələ olmalıdır. Xüsusilə təbii ehtiyatlarla zəngin olan ölkələrdə bu məsələyə diqqət göstərilməlidir. Çünki sirr deyil ki, neftlə, qazla, digər təbii ehtiyatlarla zəngin olan bəzi ölkələrdə hansısa bir arxayınçılıq hissi yaranır. Biz buna yol verə bilmərik. Əgər neft hasil edən ölkələrin inkişafına nəzər salsaq görürük ki, əksər hallarda o ölkələrdə iqtisadi-sosial məsələlər öz həllini tapmır. Bu ölkələrdə yoxsulluq mövcuddur, təbəqələşmə çox sürətlə gedir və bir sözlə, o cəmiyyətlərdə sosial ədalətdən söhbət gedə bilməz. Biz bütün bu həm müsbət, həm də mənfi təcrübələri öyrənmişik, öyrənirik. Əlbəttə, başqa ölkələrdə edilmiş səhvləri təkrar etmək niyyətində deyilik. Orta təbəqə yaranmalıdır, qeyri-neft sektoru inkişaf etməlidir. İqtisadiyyat, ümumiyyətlə, çoxşaxəli olmalıdır və bizim qəbul etdiyimiz bütün qərarlar bu məqsədə qulluq edir.

Neft sektoru Azərbaycan üçün həlledici sektordur və hələ uzun illər belə də olacaqdır. Bunu etiraf etmək lazımdır. Nəzərə alsaq ki, bizim bütün neft-qaz layihələri, neft-qaz kəmərləri reallaşdırıldıqdan sonra ölkəyə böyük həcmdə valyuta gələcək, onda görürük ki, qeyri-neft sektoru neft sektoru ilə rəqabət apara bilməz. Bu, təbii bir haldır. Amma o demək deyil ki, biz sadəcə olaraq, oturub gözləyək ki, nə vaxt böyük neft gələcək və neftdən gələn vəsaiti necə böləcəyik. Yox, neftdən gələn vəsait şəffaf şəkildə Neft Fondunda saxlanılır və Neft Fondunun resursları ildən-ilə artır. Bu gün Azərbaycanın valyuta ehtiyatları təxminən 2 milyard dollara bərabərdir. Bu, təxminən bizim büdcəyə bərabər olan ehtiyatdır və bilirsiniz ki, ondan olduqca həssaslıqla, qənaətlə istifadə edirik. İlk növbədə, Azərbaycanda sosial baxımdan ən az müdafiə olunan insanlara - qaçqın və məcburi köçkünlərə, onların sosial vəziyyətinin yaxşılaşmasına yönəldirik. Eyni zamanda, büdcədə nəzərdə tutulmuş layihələrin həyata keçirilməsinə də yönəldirik. Pensiyaların, əmək haqlarının qaldırılması, yeni investisiya layihələri üçün də bu vəsaitdən istifadə olunur. Amma bu, bizim böyük ehtiyatımız, böyük sərvətimizdir. Əlbəttə ki, ildən-ilə bu məbləğlər artacaqdır. Bu da bizə imkan verəcək ki, bütün məsələlər daha dinamik, operativ şəkildə öz həllini tapsın. Azərbaycanda orta əmək haqqı da qaldırılacaq, investisiya xərcləri də, güzəştli kreditlərin həcmi də artacaqdır. Bir sözlə, bütün istiqamətlərdə inkişaf olacaqdır.

Amma bütün bunlarla yanaşı, qeyri-neft sektorunun inkişafı, regionlarda yeni iş yerlərinin yaranması böyük əhəmiyyət kəsb edən məsələlərdir. İş yerlərinin yaranması müxtəlif baxımdan, istiqamətlərdən önəmlidir. İlk növbədə, insanları işlə təmin edir, digər tərəfdən, bu iş yerlərinin yaranması istehsal sektorunda baş verir. Bu isə yeni və yerli istehsalın yaranması deməkdir, burada əldə olunan vəsait də Azərbaycana qulluq edir. Ödənilən vergilər də bizim büdcəmizi artırır. Yəni bu, zəncirvari bir prosesdir. Biz buna kompleks şəkildə yanaşmalıyıq. Hər bir iş yerinin yaranmasının müxtəlif istiqamətlərə təsiri güclüdür.

Yoxsulluqla mübarizə bizim prioritet məsələlərimizdən biridir. Bu istiqamətdə də işlər aparılır. Azərbaycanda yoxsulluğun səviyyəsi ildən-ilə aşağı düşür. Amma yenə də bu, çox böyük rəqəmdir, 40 faizdən yuxarıdır. Bu baxımdan, əlbəttə, beynəlxalq təşkilatlarla birlikdə daha da ciddi işləməliyik. Azərbaycanda yoxsul adam olmamalıdır.

Əlbəttə, buna bu gün, sabah nail olmaq mümkün deyildir. Ancaq hər halda, bu, bizim məqsədimizdir. Ən vacib məsələ odur ki, hər bir işdə qarşıya məqsəd qoyulsun və o məqsəd düzgün olsun. Məqsədə çatmaq üçün, yollarla getmək üçün proqramlar tərtib edilməli, qəbul olunmalıdır və bunlarda iştirak edən hər bir qurum öz vəzifəsini ləyaqətlə icra etməlidir. Yalnız bu təqdirdə biz istədiyimizə nail ola bilərik. Ona görə Azərbaycanın xoşbəxt gələcəyi bütün qurumlardan asılıdır. Dövlət başçısı, Nazirlər Kabineti, nazirlər, müvafiq qurumlar, yerli icra hakimiyyəti orqanları, sahibkarlar və adi vətəndaşlardan asılıdır. Biz hamımız bir nöqtəyə vurmaliyiq, hamımız çalışmalıyiq ki, ölkəmizi daha da zənginləşdirək, müasirləşdirək, güclü dövlət yaradaq. Ancaq güclü dövlət müstəqil siyasət apara bilər. Ancaq güclü dövlətdə insanlar özlərini rahat hiss edə bilərlər. Mənim də məqsədim buna nail olmaqdır.

2000-ci ildə parlament seçkiləri ərəfəsində və ondan sonrakı dövr ərzində dəfələrlə bu mövqə açıq-aydın bildirilmişdir ki, Azərbaycan güclü olmalıdır, iqtisadiyyatımız güclənməlidir, insanlarımız daha da yaxşı yaşamalıdır.

Məni çox incidir, çox üzür ki, Azərbaycanda yoxsulların sayı çoxdur. Nə üçün bu belə olmalıdır? Belə olmamalıdır, biz nəyə görə bununla barışmalıyiq? Necə edək ki, bunun qarşısını alağ, azaldağ, ümumiyyətlə, bunu bizim həyatımızdan çıxarağ? Hansı tədbirlər görülməlidir?! Deyə bilərəm ki, 2004-cü ildə görülən və sonrakı illərdə görülmək işlərin hamısı bu məqsədə qulluq edəcək ki, Azərbaycan vətəndaşı daha da yaxşı yaşasın. Mən demişəm, bir də deyirəm ki, bizim insanlarımız ildən-ilə daha da yaxşı yaşamalıdır. Ona görə minimum əmək haqlarının, pensiyaların qaldırılması birinci addımlardır. Məsələn, indi bizim maddi imkanlarımız buna imkan verir - 2005-ci ilin büdcəsi 2004-cü illə müqayisədə 25 faiz artıbdır. Burada iqtisadçılar oturublar, yəqin ki, bilirlər, mənəcə, Azərbaycanın müstəqillik dövründə belə yüksək artım heç vaxt olmamışdır. Biz buna nəyin hesabına nail olduq? Onun hesabına ki, daha da ciddi maliyyə nizam-intizamı tətbiq olunub, bizim ehtiyatlarımız daha da səmərəli şəkildə səfərbər edilibdir.

Əlbəttə ki, Azərbaycanın ümumi inkişafı, ümumi daxili məhsulun artımı buna gətirib çıxarır. Nəzərə alsaq ki, 2005-ci ildə ümumi daxili məhsulun artımı haradasa 14-15 faiz civarında nəzərdə tutulub, görürük ki, bu artım daha da sürətlə gedəcəkdir. Bu gün bizim büdcəmiz 2 milyard dollardır. Halbuki, bir neçə il, təxminən üç-dörd il bundan əvvəl 1 milyard dollardan aşağı idi. Amma bu da son hədd deyil, bu da bizi qane etmir. Azərbaycanın müxtəlif tələbatlarını ödəmir. Bu, ancaq indiki mərhələdə bəzi məsələləri həll etməyə imkan verir. Bizim büdcəmiz daha da artmalıdır. Buna imkan var və belə vəzifə qoyulubdur. Təkcə neftin hesabına yox. Neftin hesabına, əlbəttə ki, müxtəlif layihələr, müxtəlif infrastruktur layihələri həyata keçiriləcəkdir. Çünki Azərbaycan nefti Azərbaycan xalqının sərvətidir və Azərbaycan xalqının xeyrinə işləməlidir, qulluq etməlidir.

Mən həmişə deyirəm ki, bu, bizim böyük sərvətimizdir və Heydər Əliyevin neft strategiyasının icrası nəticəsində böyük uğurlar əldə edilibdir. Dünyanın ən böyük enerji layihəsi bu gün Azərbaycanda həyata keçirilir. Əgər xarici investorların Azərbaycana, Azərbaycanın gələcəyinə inamı olmasaydı, əgər Azərbaycanda sabit ictimai-siyasi vəziyyət olmasaydı heç kim bura o qədər vəsait qoymazdı. Amma, dediyim kimi, bu gün dünyanın ən böyük enerji layihəsi Azərbaycanda həyata keçirilir. Biz buna nəyin hesabına nail olmuşuq?! Bu göydən düşməyib. Ən çətin coğrafi-siyasi vəziyyətdə Bakı-Tbilisi-Ceyhan layihəsi həm iqtisadi, həm siyasi, həm də texniki cəhətdən uğurla inşa edilir.

Bütün bunlar onu göstərir ki, görülən işlər öz səmərəsini verir və neft amili, neft sektoru Azərbaycanda xalqımızın xeyrinə işləyir və bundan sonra da onun mənafeyinə xidmət edəcəkdir. Amma başqa sahələrdə də böyük imkanlar var. Bu imkanlar artıq işə düşübdür. Ancaq deyə bilərəm ki, tam həcmdə işə düşməyibdir. Bir çox problemlər mövcuddur. Biz iş yerləri yaratmaq niyyətindəyik və bu gün səsəndi nə qədər yeni iş yerləri açılıbdır, regionlarda yeni müəssisələr, fabriklər yaradılıbdır. Amma bunu daha da sürətlə təmin etmək üçün, əlbəttə, orada enerji resursları olmalıdır. Çox təəssüf edirəm ki, Azərbaycanda indiyə qədər bu məsələ öz həllini tapmayıbdır. Düzdür, bunun obyektiv səbəbləri var. Mən bu məsələni bilən adam kimi deyirəm ki, obyektiv səbəblər mövcuddur. Azərbaycanda elektrik stansiyaları köhnəlib, ötürücü xətlər köhnəlib, elektrik stansiyalarının gücü çatmır ki, Azərbaycanın elektrik enerjisinə olan tələbatını tam şəkildə ödəsin. Biz bunu bilirik və addımlar atılır. Bakıda, Sumqayıtda və digər şəhərlərdə yeni stansiyalar tikiləcək ki, tələbat tam ödənilsin.

Amma eyni zamanda, subyektiv səbəblər də var. Biz bunu da bilirik. Bilirik ki, qış aylarında xüsusilə rayonlarda elektrik enerjisi təchizatı çox aşağı səviyyədə olur. Bilirsiniz, burada bir az təzadlı vəziyyət yaranır. Yerli icra hakimiyyəti orqanları bunu "Azərenerji"nin üzərinə, "Azərenerji" də icra hakimiyyəti orqanlarının üzərinə yığır. Mən bu məsələ ilə dəfələrlə məşğul olmuşam, çağırmışam, göstərişlər vermişəm. Görürəm ki, bunun heç bir xeyri yoxdur. Biz belə vəziyyətlə barışa bilmərik. Ciddi tədbirlər görülməlidir

ki, 2005-ci ilin qışında bu məsələlər aradan götürülsün. Yenə də deyirəm, obyektiv səbəblər var. Bizdə indi lap qaz da, mazut da kifayət qədər olsa, yenə də mövcud olan güclər imkan vermir ki, tələbat tam şəkildə ödənilsin. Amma eyni zamanda, mən bilirəm, real imkan var ki, bu sahədə vəziyyət xeyli dərəcədə yaxşılaşsın.

Qazın verilməsi ilə bağlı vəziyyət də bizi narahat edir. İldə xaricdən təqribən 5 milyard kubmetr qaz alınır və buna 300 milyon dollar vəsait ayrılır. Qazın keyfiyyəti də o qədər yaxşı deyildir. Evlərə verilən qaz çox az təzyiqlə gəlir. İnsanlar bu qazın pulunu ödəməlidir. Amma qazı yaxşı verin ki, ödəsinlər. Qaz az verilir, yaxud da zəif verilir, pul da tələb olunur. Pul tələb edilməlidir, bunun başqa yolu yoxdur. Azərbaycan, bəlkə də, dünyada yeganə ölkədir ki, burada alınan qazın qiyməti ilə əhaliyə satılan qazın qiyməti arasında 5 dəfə fərq var. Bu, dözülməzdir. Əlbəttə ki, bütün ölkələrdə tariflərə baxılır və Azərbaycan da istisna olmamalıdır. Amma gərək bu məhsul verilsin ki, onun pulu alınsın. İnsan dükanə gedəndə bir məhsul alır, bir əşya alır. Onun pulunu verir, alır. Qazın isə pulunu verir, amma onu almır. Dözülməz bir haldır. Ona görə, bir də deyirəm, həm yerlərdə, həm də mərkəzdə bu məsələyə ciddi baxılmalıdır və tədbirlər planı tutulmalıdır.

Mənə məruzələr gəlir ki, hər şey yaxşıdır. Amma mən real vəziyyəti bilirəm. Özüm bilirəm, rayonlarda, bölgələrdə oluram. Məlumatım var. O məlumat təkcə hakimiyyət orqanlarından gəlmir, müxtəlif mənbələrdən gəlir. Ona görə Azərbaycanda real vəziyyəti bilirəm və bilməliyəm. Çünki mən Azərbaycanın Prezidentiyəm, hər şeyi bilməliyəm. Çünki hər işə görə mən məsuliyyət daşıyıram. Yaxşı, mən bu məsuliyyəti daşdığım halda, kimsə bu vəziyyətdən sui-istifadə etdiyinə, ya öz şəxsi maraqları naminə, yaxud da sadəcə olaraq, necə deyirlər, bu məsələyə biganə yanaşdığına görə burada problemlər yaranır. Bizim vəzifəmiz ondan ibarətdir ki, əlimizdən gələni edək, Azərbaycanda bütün istiqamətlərdə vəziyyət yaxşılaşsın. İlk növbədə, insanlara münasibət yaxşı olmalıdır.

Mən indi özüm haqqında danışmaq istəmirəm, yeri də deyil. Amma deyə bilərəm ki, mənə ünvanlanan bütün məktublara cavab verilir, harada imkan var, ölçülər götürülür və məsələlər həll olunur. Əlbəttə ki, hər bir məsələni həll etmək mümkün deyildir. Amma əgər bu şikayət, yaxud ərizə ədalətlidirsə və onun həlli yolları varsa, biz hamımız bunu etməliyik.

Əgər şikayətinin heç bir problemi yoxdursa, heç vaxt qışda, soyuqda küçədə məktubla durub gözləməyəcək. Əgər bu adam şikayətlə müraciət edirsə, deməli, onu nəsə narahat edir, deməli, haradasa ədalətsizlik var, haradasa onun hüquqları pozulubdur. Biz hamımız buna reaksiya verməliyik. Yaxşı, əgər Prezident buna reaksiya verirsə, mənim yerlərdə nümayəndələrim də reaksiya verməlidir. Amma bir çox hallarda belə deyildir. Yerli icra hakimiyyəti orqanlarının başçılarının bəziləri şikayətçiləri heç qəbul da etməzlər. Onda siz orada nə üçün oturmusunuz? Mən sizi orada nə üçün saxlayıram? Belə olmaz! Yerli icra orqanlarının rəhbərləri mənim nümayəndələrimdir və onlar Azərbaycan hakimiyyətini yerlərdə təcəssüm etdirirlər. İnsanlar onların fəaliyyəti əsasında ümumiyyətlə hakimiyyət haqqında rəy formalaşdırırlar. Belə olan halda siz Prezidentdən nümunə götürün. Yəni mənim şikayətlərə baxmağa imkanım var, sizin imkanınız yoxdur? O qədər çox işləyirsiniz ki, buna imkan yoxdur?

Mən deyirəm, görürsünüz, bütün rayonlarda olarkən şəxsən o ərizələri götürürəm. Çünki bəzi hallarda götürürlər, mənə çatmır. Amma mən onu götürəndə, yazanda ki, buna baxılmalıdır və tədbir görülməlidir, əlbəttə ki, diqqət də olur, nəzarət də olur.

Hər bir məsələyə, ərizəyə baxılmalıdır. Yenə də deyirəm, elə ərizələr, şikayətlər var ki, onlar həm reallığı əks etdirmir, həm də qərəzli olur. Eyni zamanda, onların həlli mümkün deyildir. Bu, aydın məsələdir. Amma harada ki, həll etməyə imkan var, mütləq həll olunmalıdır.

Mən bu barədə demişəm, bir də demək istəyirəm ki, hüquq mühafizə orqanları biznesə olan yersiz müdaxilələri dayandırmalıdır. Buna heç bir ehtiyac yoxdur. Biznes inkişaf etməlidir, vergisini verməlidir və öz işi ilə məşğul olmalıdır. Əgər vergini vermirsə, onda Vergilər Nazirliyi bunu yoxlayır və kim vermirsə, onu cəzalandırır, yaxud da digər ölçü götürür. Amma yersiz yoxlamalar, müdaxilələr bizim ümumi işimizə ziyandır.

Bu, Prezidentin siyasətidir, mən də bunu bəyan etmişəm. Bunu sadəcə, söz naminə, yaxud da təbliğat naminə deməmişəm. Prezident seçkilərindən artıq təxminən bir il yarım keçir. Sahibkarlarla keçirdiyim çoxsaylı görüşlərim də yəqin hamıya açıq göstərir ki, mən sahibkarları dəstəkləyirəm və onlar da mənə güvənirlər. Mənim siyasətim budur. Deməli, bütün başqa orqanların da siyasəti belə olmalıdır. Müdaxilələr olmamalıdır, onlara süni maneələr yaratmamalıdır. Kömək etmək əvəzinə, onlardan hansısa qanunsuz tələblər olmamalıdır. Eyni zamanda, sahibkarlar da öz hüquqlarını cəsarətlə müdafiə etməlidirlər. Harada

ki, belə hallar var, birbaşa mənə müraciət etsinlər. Əgər başqa yerlərə müraciətləri cavabsız qalırsa, mənə müraciət etsinlər, mən ölcü götürərəm.

Bəzi hallarda məhkəmələrdə süründürməçilik hökm sürür. Eyni zamanda, ədalətsiz qərarlar çıxarılır. Xüsusilə iqtisadi fəaliyyətlə məşğul olan firmalar arasında gedən mübahisələrə də bir çox hallarda qərəzli yanaşılır. Buna da son qoyulmalıdır. Əgər məhkəmələrdə ədalətsiz qərarlar çıxarılırsa, biz necə hüquqi dövlət yaradacağıq?! Hər yerdə ədalət olmalıdır və ədalət hər bir cəmiyyətin, hər bir quruluşun əsas prinsipi olmalıdır. Harada ədalət yoxdursa, orada inkişaf ola bilməz. Ona görə, bu məsələ də mənə çox narahat edir. Mən belə hesab edirəm ki, ciddi məşğul olmalıyıq və məhkəmələrdə məsələyə yanaşmada ciddi dönüş yaranmalıdır.

Bir sözlə, bu problemlər təkə sahibkarlıq fəaliyyətinə maneə törətmir, ümumiyyətlə, bizim cəmiyyətimizin inkişafına mane olur. Biz istəyirik ki, cəmiyyətimiz inkişaf etsin. Azərbaycan cəmiyyətində sosial ədalət hökm sürsün. Əlbəttə ki, biz bazar iqtisadiyyatı şəraitində yaşayırıq və burada bazar iqtisadiyyatı prinsipləri hökm sürür. Hər bir insanın qarşısında eyni şərait, eyni imkanlar olmalıdır ki, o, öz potensialından istifadə edib özünün həyat səviyyəsini yaxşılaşdırsın.

Əlbəttə ki, burada icra orqanlarından çox şey asılıdır. Hökumətin fəaliyyətindən çox şey asılıdır. Amma eyni zamanda, vətəndaşların fəaliyyətindən də çox şey asılıdır. Biz elə bir cəmiyyət yaratmalıyıq ki, hər bir vətəndaş burada rahat yaşasın, azad yaşasın, heç bir təzyiqa məruz qalmasın. Öz iradəsini açıq, sərbəst şəkildə ifadə etsin. Bu, mənim prinsipimdir və bilirəm ki, yalnız və yalnız bu prinsiplərin əsasında biz güclü dövlət yarada bilərik.

Burada müxtəlif çıxışlarda səsləndi ki, 2004-cü ildə görülən işlər bir daha onu göstərir ki, etdiyimiz seçim düzgün olubdur. Gəncənin icra hakimiyyətinin başçısı dedi, mən də qeyd etmək istəyirəm ki, Gəncədə çoxmərtəbəli binaların tikintisinə başlanıbdır. Deyir ki, təməl qoyulan kimi artıq mənzillər satılır. Yəni bu onu göstərir ki, paytaxtla regionlar arasında olan fərqlər yavaş-yavaş aradan götürülür. Yəni Bakıda da vəziyyət bu cürdür və əgər Gəncədə və əminəm ki, başqa yerlərdə də belə hadisələr baş verirsə, bu onu göstərir ki, artıq regionların inkişafına başlanıbdır.

Inkişafın bir neçə vacib əlaməti var. Onlardan biri də inşaatdır. İndi Bakını görürük - necə gözəl binalar, yeni yaşayış binaları, başqa binalar tikilir. Həm şəhərimizi gözəlləşdirir, eyni zamanda insanlar da bundan bəhrələnir. Əgər bu iş indi regionlarda da başlayıbsa, bu, çox mühüm göstəricidir və bir daha onu göstərir ki, biz düz yoldayıq.

Yenə də demək istəyirəm ki, bütün bu problemlərə, çətinliklərə baxmayaraq, Azərbaycan 2004-cü ildə düzgün istiqamətdə, çox dinamik inkişaf edibdir. Bunu iqtisadi göstəricilər sübut edir. Cəmiyyətimizdə hökm sürən ab-hava göstərir. Azərbaycanın rahat yaşaması, ölkəmizin, insanlarımızın təhlükəsizlik, əmin-amanlıq şəraitində yaşaması mənim üçün ən başlıca vəzifədir. Mən bu təhlükəsizliyin təminatçısıyam. İnsanların təhlükəsizliyinin təminatçısıyam. Azərbaycanın inkişafı, çiçəklənməsi və xoşbəxtliyi mənim üçün ən vacib məsələdir.

Mən hesab edirəm ki, bu konfrans da bu sahədə gördüyümüz işlərə bir növ yekun vuracaqdır. Bildiyiniz kimi, fasilədən sonra bölmələrdə müzakirələr aparılacaqdır. Onları Baş nazirin müavinləri aparacaqlar. Eyni zamanda, bizim digər işçilərimiz, nazirlərimiz, icra hakimiyyətinin başçıları, sahibkarlar da fəal iştirak etməlidirlər və bütün məsələlər, necə deyirlər, sərbəst, açıq şəkildə müzakirə olunmalıdır. Konfransın məqsədi də məhz bundadır ki, biz görülən işlərə yekun vuraq, təhlil edək, müsbət, mənfi məqamları üzə çıxaraq və 2005-ci ilin uğurlu keçməsi üçün fəaliyyət planını hazırlayaq.

Mən buna görə sizə bir daha öz minnətdarlığımı bildirirəm. Sahibkarlara öz minnətdarlığımı bildirirəm ki, 2004-cü ildə bizə inanıb Azərbaycana sərmayə qoydular və gördülər ki, düz etdilər, səhv etmədilər. Bu sərmayələr də lazımi səviyyədə qorunur. Azərbaycanda xarici sərmayə necə qorunursa, yerli sərmayə də eləcə qorunmalıdır, bunların arasında heç bir fərq qoyulmamalıdır.

Ümid edirəm ki, 2005-ci ildə biz səmərəli işləyəcəyik, bu inkişaf tempi saxlanılacaqdır. Arzu edirəm ki, gələn il fevralın 11-də yenə yığışaq və 2005-ci ilin yekunlarını müzakirə edək. Sağ olun.

Xalq qəzeti.- 2005.- 12 fevral.- № 33.- 1-4.

**Regionların sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramının 2-ci ilinə
həsr olunmuş konfrans**
(17 fevral 2006-cı il)

Fevralın 17-də "Park İNN-Azərbaycan" mehmanxanasında Azərbaycan Respublikası regionlarının sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramının 2-ci ilinə həsr olunmuş konfrans keçirilmişdir.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev konfransda iştirak etmişdir.

Dövlətimizin başçısı əvvəlcə foyədə açılmış "Regional inkişafın iki ili: nailiyyətlər və perspektivlər" mövzusunda sərgi ilə tanış oldu.

Prezident İlham Əliyev konfransı giriş nitqi ilə açdı.

**Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin
giriş nitqi**

- Artıq iki ildir ki, Azərbaycanda regionların sosial-iqtisadi inkişafı Proqramı həyata keçirilir. Bugünkü toplantıda görülən işlər haqqında məlumat veriləcək, təhlil aparılacaq, çatışmazlıqlar haqqında söhbət gedəcəkdir. İki il ərzində regionların inkişafı üçün, demək olar ki, bütün sahələrdə böyük işlər görülmüşdür. Həm regionların sosial-iqtisadi inkişafı, həm də infrastruktur layihələri - bütün bunlar paralel şəkildə həyata keçirilir. Azərbaycanın uğurlu iqtisadi inkişafı bizə bu imkanı yaratmışdır ki, həm dövlət tərəfindən, eyni zamanda, sahibkarlar tərəfindən sərmayə qoyuluşu daha çox regionlara yönəldilsin. Bu, bizim proqramımızdır. Mən bu proqramla hələ 2003-cü ildə prezident seçkiləri ərəfəsində çıxış etmişdim. Ölkəmizin hərtərəfli, dayanıqlı və davamlı inkişafı üçün bu proqram bizə çox lazımdır.

Mən çox şadam ki, iki il ərzində görülən işlər gözəl nəticələrini vermişdir. Azərbaycanda son iki il ərzində 340 mindən artıq yeni iş yeri yaradılmışdır, çoxlu müəssisələr, fabriklər, sosial obyektlər açılmışdır. Bütün bunlar Azərbaycan xalqına xidmət edir, ölkəmizi möhkəmləndirir. Bütün bu uğurların təməlinə 1990-cı illərin ortalarında başlanmış ciddi iqtisadi islahatlar proqramı dayanır.

Xalqımızın ümummilli lideri Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə başlanmış genişmiqyaslı islahatlar öz bəhrəsini verməkdədir. Eyni zamanda, uğurlu neft strategiyamız da Azərbaycana çox böyük xidmət göstərmişdir. İndi bizim maliyyə vəziyyətimiz yaxşılaşmışdır. Ölkədə gedən böyük abadlıq-quruculuq işlərinin təməlinə də məhz 1990-cı illərin ortalarından həyata keçirilən Heydər Əliyevin neft strategiyası durur. İndi Azərbaycan öz neft-qaz potensialını artıq dünya bazarlarına çıxarır. Bu ildə bizim təbii sərvətlərimizi dünya bazarına çatdırmaq üçün iki nəhəng kəmərlər tikiləcəkdir.

Azərbaycanda iqtisadi artım dünyada ən yüksək sürətlə gedir. Bunu artıq bütün dünya bilir. Ötən il ümumi daxili məhsul 26 faizdən çox, sənaye istehsalı 33,5 faiz, əhalinin pul gəlirləri 27 faiz artmışdır. Əlbəttə ki, bizim büdcəmiz də artır və artmalıdır. Artıq 2006-cı ilin büdcəsi 4 milyard dollara bərabərdir. 2005-ci illə müqayisədə artım təxminən 70 faiz təşkil edir və bu bizə yeni imkanlar, yeni maliyyə mənbələri yaradır. Gərək biz bundan səmərəli istifadə edək. Gərək bütün söylərimizi xalqımızın, Vətənimizin inkişafına yönəldək.

Regionların sosial-iqtisadi inkişaf proqramı iki il bundan əvvəl qəbul edilmişdir. Bu, çox müfəssəl bir sənəddir. Orada, demək olar ki, ölkəmizin bütün iqtisadi zonalarında görülməli işlər, əsas istiqamətlər öz əksini tapmışdır. Ancaq həyat yerində durmur, ortaya yeni vəzifələr çıxır, yeni məsələlər üzə çıxır. Bildiyiniz kimi, mənim rayonlara səfərlərim çərçivəsində zona müşavirələri keçirilir və hər müşavirədən sonra o zonanın inkişafı üçün lazım olan tədbirlər planı hazırlanır və sərəncam imzalanır.

Bir sözlə, son iki il ərzində regional inkişaf proqramına ciddi dəyişikliklər edilmişdir. Eyni zamanda, Azərbaycanın sənaye potensialının sürətlə inkişafı, tikintinin geniş vüsət alması, əlbəttə, enerjiyə tələbatımızı da artırır. Bu məqsədlə 2006-cı ildə Azərbaycanın müxtəlif bölgələrində yeni elektrik stansiyaları tikiləcək, biz bu proqramı qəbul edəndə bunlar nəzərdə tutulmamışdı. Yəni bir çox məsələ var ki, iki il bundan əvvəl onu nəzərdə tutmaq mümkün deyildi. Ancaq indi bunlar öz əksini tapır və həyata keçirilir. O cümlədən, bu yaxınlarda şəhəratrafi kənd və qəsəbələrin inkişafına dair müşavirə keçirilmişdir və yaxın gələcəkdə müvafiq sərəncam və tədbirlər planı imzalanacaqdır. Çünki biz bu regional inkişaf proqramı ilə bütün regionları əhatə etdik, amma Bakının kəndləri kənarda qaldı. Nəzərə almalıyıq ki, şəhəratrafi kənd və qəsəbələrdə 700 min əhali yaşayır. Bu da çox ciddi, çox böyük maliyyə resursları tələb edən proqramdır. Bu imkanlar da bizdə var.

Azərbaycanda aparılan uğurlu iqtisadi siyasət, bizim neft strategiyamızın müvəffəqiyyətlə davam etdirilməsi və maliyyə nizam-intizamının möhkəmlənməsi, şəffaflığın təmin olunması bizə imkan verir ki, maliyyə resurslarımız çox sürətlə artsın. Əgər biz büdcə gəlirlərini nəzərdən keçirsək, görürük ki, son iki il ərzində bizim büdcəmiz 1 milyard 500 milyon dollardan 4 milyard dollara gəlib çatıb və bu da son hədd deyildir. Artıq mən hökumət qarşısında, Maliyyə Nazirliyi qarşısında vəzifə qoymuşam ki, gələn ilin büdcəsinin əsas parametrləri müəyyən edilsin. Gələn ilin büdcəsi də kəskin şəkildə artmalıdır. Buna imkan var və bu artım ilk növbədə, qeyri-neft sektorunun hesabına olmalıdır. Biz Neft Fondunda yığılan vəsaiti çox qənaətlə xərcləməliyik. Bunu xərcləmək o qədər də çətin deyildir. Ancaq biz bunu bir əmanət kimi saxlamalıyıq. Ən önəmli, ən vacib məsələlərə yönəlməliyik.

İlk növbədə, digər resurslardan istifadə etməliyik və qeyri-neft sektorunun hesabına, vergilərin hesabına büdcəmiz kəskin şəkildə artmalıdır və artacaqdır. 2008-ci ilə qədər hər il büdcəmiz artmalıdır. Bu, bizə imkan verəcək ki, bütün infrastruktur layihələrimizi uğurla həyata keçirək, ölkəmizi müasirləşdirək, yeni, güclü iqtisadiyyat yaradaq, ölkəmizin sənaye potensialını gücləndirək. İndi biz neft amilindən çox məharətlə istifadə etməliyik. Azərbaycanın uzunmüddətli sənaye inkişafı konsepsiyası və proqramı hazırlanmalıdır və güclü sənaye kompleksi yaradılmalıdır. Bu, keçmişdə bizdə var idi. Sovet İttifaqı zamanı bu var idi. Amma o müəssisələrin bir çoxu köhnəlib, müasir tələblərə cavab vermir və beləliklə, yeni, müasir sənaye potensialının inkişafı lazımdır. Biz bütün bunları edəcəyik. Mən buna şübhə etmirəm. Bunu etmək üçün bütün şərtlər var. İlk növbədə, dövlətin düşünülmüş iqtisadi inkişaf konsepsiyası, proqramı var, siyasi iradə var, cəmiyyətdə bu barədə fikir birliyi var. Azərbaycandakı ictimai-siyasi vəziyyət bütün islahatları - həm siyasi, həm də iqtisadi islahatları keçirmək üçün çox müsbətdir.

Artıq Azərbaycanda güclü sahibkarlar sinfi yaranıb və bilirsiniz ki, sahibkarlığın inkişafı bizim siyasətimizin ən vacib istiqamətlərindən biridir. Son iki il ərzində Azərbaycanda sahibkarlıqla məşğul olanların sayı xeyli dərəcədə artıb. Bunu təmin etmək üçün həm dövlətin qayğısı var, dəstək var, eyni zamanda, əməli-praktiki tədbirlər də var. Bilirsiniz ki, sahibkarlara kömək üçün, onların gözəl nəticələr əldə etməsi üçün dövlət büdcədən güzəştli şərtlərlə kreditlər ayırır və bunların həcmi ildən-ilə artır. Bu il təxminən 100 milyon dollar səviyyəsindədir. Bu vəsait sahibkarlara veriləcək və onun müqabilində yeni iş yerləri, müəssisələr, fabriklər və s. yaradılacaqdır. Eyni zamanda, regionları hərtərəfli inkişaf etdirmək üçün güclü infrastruktur olmalıdır ki, onu da sahibkar yarada bilməz. Sahibkar yol çəkməz, elektrik stansiyası tikə bilməz, aeroport tikə bilməz. Tikə bilər, amma bu, onun bilavasitə vəzifəsi deyildir. Bu vəzifəni dövlət öz üzərinə götürür.

Ona görə indi Azərbaycanda müxtəlif yerlərdə yeni aeroportlar tikilir, yeni yollar salınır, məktəblər tikilir. Keçən il 400-ə yaxın məktəb tikilib, təmir edilib və əlavə sinif otaqları tikilib. Xəstəxanaların tikintisinə başlamışıq. Uzun illər idi ki, bu, çox geridə qalmış bir sahə idi. 2005-ci ildən başlayaraq, Azərbaycanın müxtəlif bölgələrində ən müasir standartlara cavab verən yeni diaqnostika-müalicə mərkəzlərinin təməl daşı qoyulubdur. Bir il ərzində, demək olar ki, Azərbaycanın bütün bölgələrində ən müasir avadanlıqla təchiz edilmiş yeni tibb ocaqları yaradılacaqdır. Bütün bunlar regionların inkişafı deməkdir. Bütün bunlar xalqın daha da yaxşı yaşaması deməkdir. Bütün bunlar ölkəmizin möhkəmlənməsi deməkdir. Bizim də vəzifəmiz budur.

Bütün bu planların təməlində bir məqsəd dayanır: ölkəmiz daha da möhkəmlənsin, daha da zənginləşsin, Azərbaycan hərtərəfli inkişaf etsin, Azərbaycan xalqı daha da yaxşı yaşasın, daha da yaxşı məşğulsun, pensiya alsın və Azərbaycan bölgədə öz mövqelərini daha da möhkəmləndirsin. Bunu etmək üçün indi şərait də bizim üçün çox əlverişlidir.

Azərbaycan artıq öz neft-qaz potensialını işə salır. Son aylar ərzində bölgədə yaşanan enerji böhranı onu göstərdi ki, Azərbaycanın önəmi artıb. Biz bundan istifadə etməliyik. Öz enerji potensialımızdan istifadə etməliyik. Eyni zamanda, Azərbaycan artıq Asiyadan və başqa ölkələrdən Avropaya gedən enerji dəhlizini təmin edən bir ölkədir, yəni biz artıq tranzit ölkəyə çevrilmişik. Təkcə nəqliyyat baxımından yox, eyni zamanda enerji daşıyıcılarını Asiyadan, başqa ölkələrdən Avropaya çatdırmaq üçün. Bu istiqamətdə bizim fəaliyyətimiz düşünülmüşdür və uzunmüddətlidir.

Kənd təsərrüfatının inkişafı regional inkişaf proqramının, demək olar ki, əsasını təşkil edir. Çünki regionlarda əhalinin böyük əksəriyyəti kəndlərdə yaşayır, kənd təsərrüfatı ilə məşğul olur. Biz bu sahəyə də çalışırıq ki, kömək göstərək. "Aqrölizinq" Səhmdar Cəmiyyətinin yaradılması bu istiqamətdə atılmış çox mühüm addımdır. Onun vasitəsilə artıq kəndlərə texnika gətirilib, gübrə alınıb paylanılır. Bir sözlə, fermerlər üçün ilkin şərait yaradılır. Onlara kreditlər verilir, texnika verilir, gübrə verilir ki, onlar daha da yaxşı işləyə bilsinlər.

Bir sözlə, bütün bu iki il ərzində görülmüş işlər onu göstərir ki, istiqamət düzgün seçilmişdir, prioritetlər düzgün müəyyən edilmişdir və proqramın icrasında da müsbət meyillər kifayət qədərdir. Amma problemlər də var, çatışmayan cəhətlər var və biz bunları vaxtlı-vaxtında araşdırmalıyıq, tədbirlər görməliyik ki, bu proqram, 2008-ci ilə qədər nəzərdə tutulmuş bütün tədbirlər həyata keçirilsin.

İndi isə Azərbaycan Respublikasının iqtisadi inkişaf naziri Heydər Babayevə söz verilir.

İqtisadi inkişaf naziri Heydər Babayevin məruzəsi

- Hörmətli cənab Prezident!

- Xanımlar və cənablar!

2004-cü ilin fevral ayında Azərbaycan Respublikası regionlarının sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramının təsdiq edilməsi ölkəmizin iqtisadiyyatında və inkişafında yeni bir mərhələnin başlanğıcı olmuşdur.

Bugünkü konfransın əsas məqsədi Proqramın icrasının ikinci ilinin yekunları barədə fikir mübadiləsi aparmaqdan, mövcud vəziyyəti təhlil etməkdən, qarşıda duran vəzifələrin həllini sürətləndirməkdən ibarətdir. Bu tədbirdə möhtərəm cənab Prezidentin şəxsən iştirakı regionların inkişafına verilən əhəmiyyətin və diqqətin bariz nümunəsidir.

Hörmətli konfrans iştirakçıları!

Bildiyiniz kimi, müstəqilliyimizin ilk illərində müxtəlif amillərin təsiri altında ölkəmizdə dərin sosial-iqtisadi böhran vəziyyəti yaranmış, sənaye və kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalı tənəzzülə uğramış, əhalinin güzəranı pisləşmişdi. Ermənistanın hərbi təcavüzünün nəticələri, o cümlədən doğma torpaqlarından didərgin düşmüş soydaşlarımızın Azərbaycanın müxtəlif bölgələrinə üz tutması sosial-iqtisadi vəziyyətin ağırlaşmasına səbəb olmuş, işsizliyin səviyyəsini daha da artırmışdı.

Ümummilli liderimiz Heydər Əliyev bu problemlərin həlli məqsədi ilə həmişə regionların inkişafına xüsusi diqqət yetirmiş, onun bilavasitə təşəbbüsü ilə rayonların istehsal potensialının bərpa edilməsi, torpaq islahatının aparılması, aqrar sahənin vergilərdən azad edilməsi, müxtəlif qanun və proqramların qəbulu və həyata keçirilməsi baxımından çox əhəmiyyətli işlər görülmüşdür.

Təbii ki, ölkəmizin sosial-iqtisadi inkişafı sürətləndikcə, qarşımızda duran vəzifələr də mahiyyət etibarilə dəyişir. Bu vəzifələrdən biri də ölkə iqtisadiyyatının tarazlığının təmin edilməsindən, regionların inkişafının sürətləndirilməsindən ibarətdir. Məhz bu səbəbdən prezident seçkiləri zamanı cənab İlham Əliyev regionların inkişafını, 5 il ərzində 600 min iş yerinin açılmasını özünün sosial-iqtisadi platformasının başlıca hədəflərindən biri kimi müəyyənləşdirmiş və seçkilərdən az sonra, 2004-cü ilin fevral ayında regionların sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramını təsdiq etmişdir.

Bununla yanaşı, ötən ilin avqust ayında Quba-Xaçmaz iqtisadi rayonunun, habelə Qəbələ, İsmayıllı, Oğuz və Şamaxı rayonlarının, sentyabr ayında cənub bölgələrinin, oktyabr ayında isə Aran zonasının bir sıra rayon və şəhərlərinin inkişafı ilə bağlı əlavə tədbirlər barədə 4 xüsusi Sərəncam imzalanmışdır.

Əvvəlki illərdə olduğu kimi, 2005-ci ildə də ölkə başçısı regionların inkişafını daim diqqət mərkəzində saxlamış, 20-yə yaxın şəhər və rayonda, habelə Naxçıvan Muxtar Respublikasında səfərlərdə olmuş, istehsal və xidmət müəssisələrinin açılışında, təməlqoyma mərasimlərində şəxsən iştirak etmişdir. Sözsüz ki, rayonların sosial-iqtisadi inkişafına göstərilən bu münasibət proqramın uğurlu icrasının həlledici amili olmuşdur.

Dövlət Proqramında nəzərdə tutulmuş tədbirlərin mühüm bir hissəsi qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi ilə bağlıdır. Qeyd etməliyəm ki, ötən iki il ərzində Milli Məclis tərəfindən regionların inkişafına yönəldilmiş xeyli qanun qəbul edilmişdir. Bu il də yeni qanunların qəbul olunması, mövcud qanunvericilik aktlarının beynəlxalq tələblərə uyğunlaşdırılması davam etdiriləcəkdir.

Regionların inkişafının ən mühüm şərtlərindən biri ümumi makroiqtisadi mühitin əlverişli olmasıdır. 2005-ci ildə makroiqtisadi sabitliyin qorunması, dinamik inkişafın davam etdirilməsi, iqtisadiyyatın idarə edilməsinin təkmilləşdirilməsi, energetika və su sektorlarında maliyyə intizamının gücləndirilməsi, dolaylı subsidiyaların azaldılması, iqtisadi cəhətdən əsaslandırılmış tariflərin və qiymətlərin müəyyənləşdirilməsi, bank sisteminin inkişafı, beynəlxalq əməkdaşlığın genişləndirilməsi, əmək haqqı və pensiyaların artırılması istiqamətində ardıcıl və mütəmadi tədbirlər keçirilmişdir. Bunun nəticəsində 2005-ci ildə ölkəmizdə ümumi daxili məhsulun (ÜDM) istehsalı cənab Prezidentin qeyd etdiyi kimi, 26 faizdən çox artmış, onun adambaşına düşən həcmi 1518 ABŞ dolları təşkil etmiş, ÜDM-də özəl sektorun xüsusi çəkisi 76 faizə çatmışdır.

Xüsusi vurğulamaq lazımdır ki, proqram qəbul edildikdən sonra bütün dövlət idarəetmə orqanlarında regionlara olan münasibət köklü şəkildə dəyişmiş, regional inkişaf həyata keçirilən iqtisadi siyasətin əsas hədəfinə çevrilmişdir. Təsədüfi deyil ki, dövlət büdcəsi hesabına həyata keçirilən proqramlarda regionların xüsusi çəkisi durmadan və ilbəl artır.

Məsələn, 2005-ci ildə dövlət investisiya xərclərinin təxminən 75 faizi regionların inkişafına yönəldilmiş, Heydər Əliyev adına Vayxır hidroqovşağının, Gəncə aeroportunun, Astara-Qazıməmməd qaz kəmərinin inşası, eləcə də digər əhəmiyyətli layihələr həyata keçirilmişdir. Cari ildə dövlət büdcəsinin

vəsaitləri hesabına Tovuzçay su anbarının, Zərifə Əliyeva adına Elmi Tədqiqat Oftalmologiya İnstitutunun inşası, Masallı-Yardımlı, Quba-Xınalıq avtomobil yollarının çəkilməsi və digər layihələrin başa çatdırılması planlaşdırılır.

Dövlət Proqramı qəbul edildikdən sonra bütün bölgələrdə yeni-yeni müəssisələr fəaliyyətə başlayır, quruculuq və abadlıq işləri uğurla davam etdirilir. Təkcə 2005-ci ildə Sumqayıt şəhərində un məmulatları istehsal edən “Bismak” müəssisəsi, Şamaxıda “Star LTD” televizor zavodu, Şəkidə meyvə şirəsi və başqa kənd təsərrüfatı məhsulları istehsal edən konserv zavodları, Qəbələdə “Gilan” tikinti materialları istehsalı kompleksi və konserv zavodu, Oğuzda və Astarada yeni konserv zavodları, İsmayıllıda “Green House” istirahət kompleksi, Sabirabadda “Muğan” klinikası, Gəncədə “Oka” avtomobilyığma zavodu, Naxçıvanda beton zavodu və digər müasir müəssisələr fəaliyyətə başlamışdır. Bu müəssisələrin siyahısını yenə də davam etdirmək olar. Bunların sayı çoxdur və bölgələrimizdə daim belə müəssisələrin yaradılmasının şahidi oluruq.

Ümumiyyətlə, ötən il regionlarda 160 emal müəssisəsi, 300-dən çox tikinti müəssisəsi, 200-ə yaxın kənd təsərrüfatı müəssisəsi, 900-ə yaxın ticarət və xidmət müəssisəsi açılmışdır. Mən diqqətinizi bir daha cəlb etmək istəyirəm ki, bu, ancaq bir ilin nəticələridir.

Yeni emal müəssisələrinin fəaliyyətə başlaması, habelə cənab Prezidentin təşəbbüsü ilə kənd təsərrüfatı istehsalçılara vergi güzəştlərinin müddətinin 2008-ci ilədək uzadılması, dövlət büdcəsinin vəsaitləri hesabına texnika və gübrə alınaraq, əlverişli şərtlərlə fermerlərə verilməsi kənd təsərrüfatı istehsalının artırılmasına, regionlarda əhalinin güzəranının yaxşılaşmasına müsbət təsir göstərmişdir. Ümumilikdə, görülən işlərin nəticəsində indiyədək 346 mindən çox iş yeri açılmışdır ki, bunun da 173 mini daimi iş yeridir.

Dövlət Proqramında irəli sürülmüş ən mühüm vəzifələrdən biri rayonlarda kommunal xidmətlərin həcmnin və keyfiyyətinin yüksəldilməsindən, infrastruktur təminatının yaxşılaşdırılmasından ibarətdir. Ötən il regionlarda 155 kilometr uzunluğunda elektrikötürmə xətləri çəkilmiş, 64 ədəd yeni yardımçı stansiya tikilmiş, 600-dən çox transformator quraşdırılmışdır. Bu yaxınlarda cənab Prezidentin iştirakı ilə Astarada modul tipli elektrik stansiyası istifadəyə verilmişdir. Bu il ərzində Naxçıvanda, Şəkidə və Xaçmazda da belə stansiyaların inşası başa çatdırılacaqdır.

Qazla təminatı daha da yaxşılaşdırmaq məqsədi ilə Naxçıvanın qaz şəbəkəsinin yenidən qurulması işləri aparılmış, əhalini uzun illərdən bəri ən çox narahat edən məsələ həll edilmişdir. Belə ki, 2005-ci ildə Naxçıvan, Culfa, Ordubad, Şərur, Babək, Şahbuz və Kəngərlinin, habelə İmişli rayonunun qazlaşdırılması əsasən başa çatdırılmışdır. Ümumiyyətlə, 2005-ci il ərzində təxminən 500 min poqonmetr yeni qaz kəməri çəkilmişdir.

Cənab Prezidentin tapşırığına uyğun olaraq, 2006-cı ildə Lerik və Yardımlının, 2007-ci ildə isə Beyləqan və Ağcabədinin qaz təchizatı təmin ediləcək ki, bununla da bütün bölgələrin qazlaşdırılması işi başa çatdırılacaqdır.

Regionlarda əhalinin içməli su ilə təminatının yaxşılaşdırılması üçün 75 kilometr uzunluğunda yeni su xətləri, habelə 19,6 kilometr uzunluğunda kanalizasiya xətləri tamamlanmışdır. Bununla yanaşı, rayon və şəhərlərdə 4 qazanxananın istifadəyə verilməsi, 10 qazanxanada isə əsaslı təmir işlərinin aparılması bölgələrdəki əhalinin istilik təminatının yaxşılaşdırılması istiqamətində müsbət irəliləyiş olduğunu göstərir.

Proqramda nəzərdə tutulduğu kimi, rayonlararası və rayondaxili yolların bərpa və inkişafı ilə əlaqədar regionlarda bir sıra işlər görülmüşdür. Belə ki, Gəncə-Qazax avtomobil yolu layihəsinin Gəncə-Şəmkir hissəsi və 56 kilometrlik Lənkəran-Lerik avtomobil yolu müasir standartlara uyğun təmir edilərək istifadəyə verilmişdir. Culfa-Ordubad avtomobil yolunun 18 kilometrlik hissəsində asfalt-beton örtüyü bərpa olunmuş, Biləsuvar-İran sərhədi avtomobil yolunun yenidən qurulması işləri davam etdirilmişdir. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2005-ci il 25 noyabr tarixli Sərəncamına uyğun olaraq rayonlararası, şəhərdaxili, rayondaxili və kəndlərarası yolların yenidən qurulması üçün 70 milyard manat vəsaitin ayrılması nəticəsində bütün rayonlarda yolların əsaslı və cari təmir işlərinin aparılması mümkün olmuşdur.

Möhtərəm cənab Prezident!

Hörmətli konfrans iştirakçıları!

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin sosial-iqtisadi inkişaf konsepsiyasının mühüm müddəalarından olan yeni iş yerlərinin açılması, əsasən, özəl sektorun inkişafı, sahibkarların səmərəli fəaliyyəti sayəsində təmin edilir. Bununla əlaqədar olaraq, dövlət büdcəsində sahibkarlığın inkişafına

ayrılan vəsaitin həcmi ilbəl artırılır, biznes mühitinin daha da yaxşılaşdırılması ilə bağlı əhəmiyyətli işlər görülür.

Böyük məmnuniyyətlə belə bir məlumatı diqqətinizə çatdırmaq istərdim ki, - bunu bəzi qəzetlər də artıq dərc ediblər, - bizim təqdim etdiyimiz materiallar əsasında Britaniyanın nüfuzlu "Financial Times" qəzetinin "FDI Magazine" jurnalının qərbi MDB şəhərləri arasında apardığı sorğunun birinci turunun yekunlarına görə, Bakı şəhəri birbaşa investisiya cəlbediciliyinə görə birinci yeri tutmuşdur. Bu, çox yaxşı xəbərdir və böyük nailiyyətdir. Yeni bir müraciət əsasında hazırda Şərqi Avropa şəhərləri arasında aparılan analoji sorğuda da paytaxtımızın birinci yer tutmaq üçün real şansı vardır. Yəqin ki, bu günlərdə bu sorğunun nəticələri elan ediləcəkdir.

2005-ci ildə Sahibkarlığa Kömək Milli Fonduna ayrılmış 200 milyard manatın təxminən 90 faizi regionlardakı layihələrin maliyyələşdirilməsinə yönəldilmiş, bünün nəticəsində 17 mindən çox iş yeri yaradılmışdır. Bu layihələrin 90,7 faizi istehsal və emal, 5,4 faizi turizm, 3,9 faizi xidmət sahələri və digər sahələrlə bağlıdır.

Yeri gəlmişkən, konfrans iştirakçılarına xatırlatmaq istərdim ki, bu il vəsaitlərin 2 dəfə artırılması ilə bərabər, onların paylanması mexanizminin daha da təkmilləşdirilməsi nəzərdə tutulur. Cənab Prezident, Sizin göstərişinizlə bağlı artıq yeni qaydalar hazırlanmış və təqdim olunmuşdur.

X X X

Sonra çıxış edən **Şəki Şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı NAZİM İBRAHİMOV** vurğuladı ki, iqtisadiyyatda son onillikdə əldə edilmiş nailiyyətlər ümummillə liderimiz Heydər Əliyevin adı ilə bağlıdır. İctimai-siyasi həyatımızın bütün sahələrində qazanılmış bu nailiyyətlər hazırda Prezident İlham Əliyev tərəfindən müasir dövrün tələblərinə uyğun olaraq tamamilə yeni istiqamətdə müvəffəqiyyətlə davam və inkişaf etdirilir. Respublikamızın regionlarında, o cümlədən Şəkidə son illər həyata keçirilən məqsədyönlü siyasət nəticəsində sosial-iqtisadi inkişaf sürətlənmiş və sahibkarlığın inkişafında ciddi uğurlar qazanılmışdır. Belə ki, 2005-ci ildə rayonda iqtisadiyyatın əsas sahələrində məhsul və xidmətlərin ümumi həcmi əvvəlki ilə nisbətən müqayisəli qiymətlərlə 18,1 faiz artaraq 95.316.4 min manat təşkil etmişdir.

Möhtərəm cənab Prezident, Siz həmişə rayon icra hakimiyyəti başçılarından haqlı olaraq tələb edirsiniz ki, regionların sosial-iqtisadi inkişafı prosesində dövlət vəsaitləri ilə yanaşı, sahibkarların potensialından və onların vəsaitlərindən səmərəli istifadə edək. 2005-ci ildə rayonda icra hakimiyyətinin bilavasitə təşəbbüsü nəticəsində sahibkarların vəsaiti hesabına istehsal gücü 16 milyon şərti banka olan 1 milyon 700 min manat dəyərində konserv zavodu, istehsal gücü 20 milyon ədəd olan 3,5 milyon ABŞ dolları dəyərində kərpic zavodu, 300 min manat dəyərində “Şəki şirələri istehsal kommersiya” zavodu, habelə uzun illərdən bəri inşası yarımçıq qalmış idman sağlamlıq mərkəzi daxili imkanlar hesabına istifadəyə verilmişdir.

Həmin dövrdə dövlət vəsaiti hesabına Dövlət Sərhəd Xidmətinin Şəki sərhəd dəstəsi üçün inzibati və yardımçı binalar, Əlillərin bərpa mərkəzi, Şin çayı üzərindən 12 milyon manat dəyəri olan 169 metr uzunluğunda körpü istifadəyə verilmişdir. Qarabağ müharibəsi əlilləri və şəhid ailələri üçün 8 mənzilli yaşayış binası tikilmişdir. Şəhərin mərkəzində müasir mehmanxana binasının, “Gələrsən-görərsən” və “Soyuqbulaq” ərazilərində istirahət komplekslərinin inşası davam etdirilir ki, bu da 500 yeni iş yerinin açılması deməkdir.

Ümummillə liderimiz Heydər Əliyevin şəkillərə diqqət və qayğısının nəticəsi olaraq, 2002-ci ildə fəaliyyətini bərpa etmiş “Şəki-İpək” ASC-də inkişaf dinamizmi qorunub saxlanılmış, müəssisənin xammalla təchizatı məqsədi ilə baramaçılıq və pambıqçılıqla məşğul olan rayonlarla, kənd təsərrüfatı subyektləri və fermerlərlə əlaqələr qurulmuşdur. Hazırda 1482 nəfərin çalışdığı müəssisənin baramaaçan istehsalatının 2 növbəli iş rejiminə keçirilməsi nəzərdə tutulur ki, bu da əlavə 600 nəfərin daimi işlə təmin olunmasına şərait yaradacaqdır.

Rayonun dağlıq və dağətəyi yerlərində zəngin çınqıl, qum və başqa tikinti materialları vardır. İcra hakimiyyətinin təşəbbüsü ilə “Tikinti materialları kombinatı” ASC tərəfindən dəyəri 500 min ABŞ dolları olan və saatda 90 kubmetr daş doğrayan avadanlıq quraşdırılaraq istifadəyə verilmiş, kombinatın ərazisində istehsal gücü saatda 100 ton, dəyəri 300 min ABŞ dolları olan asfalt-beton zavodunun quraşdırılması başa çatdırılmışdır ki, bu da 50 nəfər üçün yeni iş yerinin yaradılmasına imkan vermişdir.

Şəkidə fəaliyyət göstərən bank və kredit təşkilatları tərəfindən 2005-ci ildə 4501 subyektə 8682,5 min manat, o cümlədən Sahibkarlığa Kömək Milli Fondunun vəsaiti hesabına 51 subyektə 899,1 min manat kredit verilmişdir. Keçən illə müqayisədə kreditlərin həcmi müvafiq olaraq 2,2 və 1,5 dəfə, ümumilikdə subyektlərin sayı isə 1925-ə çatmışdır.

Ümumiyyətlə, əvvəlki illə müqayisədə, 2005-ci ildə əsas kapitalla yönəldilən investisiyaların həsmi 29856,3 min manat artaraq 46922,7 min manat olmuşdur ki, onun da 70 faizi sənaye müəssisələrinə qoyulmuşdur.

Ötən il təhsil müəssisələrinin maddi-texniki bazasının möhkəmləndirilməsi sahəsində də müəyyən işlər görülmüşdür. Ümummillə liderimiz Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə tikintisinə başlanan və hazırda ulu öndərin adını daşıyan 640 yerlik Kiş kənd orta məktəbi, regionların sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramına uyğun olaraq, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, YUNESKO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban xanım Əliyevanın bilavasitə təşəbbüsü ilə 3 məktəb binası, iş adamının təşəbbüsü ilə 1, ümumilikdə isə 6 məktəb binası inşa edilərək istifadəyə verilmişdir ki, bu da 100 müəllimin işlə təmin olunmasına şərait yaratmışdır. Bunlarla yanaşı, sahibkarların köməyi ilə 10 kəndə 14 min əhaliyə xidmət göstərən, ümumi uzunluğu 30 kilometr içməli su xətti çəkilmişdir.

Proqrama uyğun olaraq, Şəki rayonunda 7068 iş yerinin açılması nəzərdə tutulmuşdur. Həyata keçirilmiş tədbirlər nəticəsində 2004 və 2005-ci illər ərzində 3578 yeni daimi iş yeri açılmışdır. Göründüyü kimi, cəmi 2 il ərzində proqramda nəzərdə tutulan ümumi iş yerlərinin 49 faizi artıq açılmışdır.

Şamaxı Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı NATİQ MƏMMƏDOV rayonun sosial-iqtisadi inkişafının daha da sürətləndirilməsi, tikinti-quruculuq və abadlaşdırma işlərinin getdikcə genişləndirilməsi istiqamətində mühüm tədbirlər görüldüyünü bildirdi, ötən il rayon iqtisadiyyatının ayrı-ayrı sahələri üzrə əldə edilmiş göstəriciləri diqqətə çatdırdı. O dedi ki, 2005-ci ildə ondan əvvəlki illə müqayisədə kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalı 12,4 faiz artmış, Dövlət Proqramına uyğun olaraq taxılçılığın, heyvandarlığın və üzümçülüğün inkişaf etdirilməsi üçün nəzərdə tutulan tədbirlərin yerinə yetirilməsi əsasən təmin olunmuşdur. Prezidentin göstərişi əsasında, Şamaxı rayonu üçün ənənəvi və gərəkli sahə hesab olunan üzümçülüyə və şərabçılığa münasibətin dəyişməsi meylləri açıq-aşkar hiss edilməkdədir. Hazırda rayonda yeni üzümlüklər salınır, təzə minişərab zavodları quraşdırılır.

Aqrar sahədə əldə edilmiş bu uğurlarla yanaşı, görülən məqsədyönlü tədbirlər nəticəsində Şamaxının iqtisadiyyatında sənayenin xüsusi çəkisi də ildən-ilə artmaqdadır. Açılışında dövlətimizin başçısının şəxsən iştirak etdiyi televizor istehsalı zavodundan sonra Şamaxıda minik avtomobilləri və məişət cihazları istehsal edəcək nəhəng zavodların da tikintisinə başlanılmışdır. Yaxın zamanlarda həmin mühüm istehsal obyektləri istifadəyə veriləcək və orada yüzlərlə şamaxılı daimi işlə təmin ediləcəkdir.

Ümumiyyətlə, 2004-cü ilə nisbətən ötən il rayon üzrə sənaye məhsulu istehsalı 115,4 faiz, ümumi məhsul buraxılışı 73,5 faiz artmışdır. Daha sevindirici fakt isə budur ki, 2005-ci ildə Şamaxı rayonu üzrə investisiya qoyuluşu 2004-cü illə müqayisədə 127 faiz çoxalmışdır. Bütün bunların bəhrəsi kimi, son dövrlərdə Şamaxıda əhalinin məşğulluq səviyyəsi nəzərəcarpacaq dərəcədə yaxşılaşdırılmış, rayonda 50-dək yeni müəssisə yaradılmışdır. Bunların nəticəsində 2005-ci il ərzində rayon üzrə 2333 yeni iş yeri açılmışdır ki, bunun da 669-u daimi iş yerləridir. Ümumiyyətlə, Dövlət Proqramının icrasına başlanandan bəri Şamaxıda 4537 yeni iş yeri, 1661 daimi iş yeri yaradılmışdır.

Cənab Prezident, Sizin dəstəyiniz və qayğınız sayəsində son iki il ərzində Şamaxı şəhərində bu vaxta qədər görünməmiş miqyasda tikinti-quruculuq və abadlıq işləri aparılmışdır. Təkcə ötən il Şamaxı şəhərinin 14 küçəsinə asfalt döşənmiş, bir çox kəndlərə gedən yollar təmir edilmişdir. Şamaxı şəhərinin giriş qapısı sayılan Seyid Əzim Şirvani küçəsində başdan-başa dekorativ hörgü işləri görülmüş və həmin küçədə metal şəbəkələr quraşdırılmışdır. Şamaxıda qısa müddət ərzində 4 park salınmış və 24 mənzilli yaşayış binası tikilərək istifadəyə verilmişdir. Heydər Əliyev Fondunun köməyi ilə rayonda iki məktəb binası əsaslı təmir edilmiş, 3 yeni məktəb binası və gənc məcburi köçkün ailələri üçün 16 mənzilli yaşayış binası tikilmişdir.

Möhtərəm cənab Prezident, Şamaxı bu gün dəyişir, yeniləşir və sürətlə inkişaf edir. Bütün bunlar üçün həmişə müdrik Heydər Əliyev siyasi xətti ətrafında birləşən və bu gün Sizin başçılığınız altında dövlətimizə, dövlətçiliyimizə sədaqət nümunəsi göstərən şamaxılıların Sizə bir daha minnətdarlıqlarını çatdırmaq istəyirəm. Biz əldə olunmuş təcrübəyə əsaslanaraq, 2006-cı və ondan sonrakı illərdə daha intensiv və səmərəli fəaliyyət göstərəcək, vətənimizin, respublikamızın daha da tərəqqisi naminə verdiyiniz bütün tapşırıqlara yüksək səviyyədə əməl edəcəyik.

Diqqətinizə görə minnətdaram.

Asiya İnkişaf Bankının Azərbaycan ofisinin rəhbəri METYU VESTFAL son 10 il ərzində Azərbaycan iqtisadiyyatının yüksək sürətlə inkişafını regionda və dünyada analoqu olmayan bir hal kimi dəyərləndirdi və təmsil etdiyi maliyyə qurumunun regionların sosial-iqtisadi inkişafı Proqramına dəstəyindən danışdı.

Dövlət Proqramının ikinci ildönümünə həsr olunmuş konfransda Asiya İnkişaf Bankı adından iştirak etməsini özü üçün böyük şərəf hesab edən ofisin rəhbəri dedi ki, son 10 il ərzində biz hamımız Azərbaycanda olduqca böyük iqtisadi inkişafın şahidi olmuşuq. Orta hesabla bu inkişaf hər il 10 faiz təşkil etmişdir. 2006-cı ildə bu artım misli görünməmiş bir həddə, 30,5 faizə çatacaqdır. Hazırda ölkədə yüksək səviyyədə kapital qoyuluşu həyata keçirilir. Makroiqtisadi şərait sabitdir. Hökumət inflyasiyanı nəzarətdə saxlamaqda qətiyyətlidir. Bu böyük inkişafa baxmayaraq, yoxsulluq tamamilə aradan qalxmayıb. Şəhərlər və regionlar arasında gəlirlərdə, iş tapmaq imkanı, əsas xidmətlərdən istifadə sahəsində böyük fərq vardır. Azərbaycan hökuməti inkişaf qarşısında belə problemlərin mövcudluğunu qəbul edir. O, bir çox əhəmiyyətli iqtisadi inkişaf proqramının həyata keçirilməsi istiqamətində müsbət addımlar atır.

İki il bundan qabaq təsdiq edilmiş regionların sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramı bu təşəbbüslər içərisində ən önəmlilərindəndir. Bu proqramın məqsədi regionlarda və kənd təsərrüfatı rayonlarında yaşayan insanlar, xüsusilə yoxsul təbəqə üçün yeni biznes imkanları və iş yerləri yaratmaqla onların həyat şəraitini yaxşılaşdırmaqdan ibarətdir. Təbii sərvətlərdən daha səmərəli istifadənin yaxşılaşdırılması və elektrik enerjisi, səhiyyə, təhsil, su təchizatı kimi əsas xidmət sahələrindən faydalanmanın təmin edilməsi də bu məqsədlər içərisindədir.

Asiya İnkişaf Bankı da inkişaf sahəsində Azərbaycanın tərəfdaşdır və qeyri-neft sektorunda, xüsusilə regionlarda yoxsulluğun azaldılması və iqtisadi inkişaf sahəsində ölkənin məqsədlərinə şərik çıxır. Biz proqramın məqsədlərinə çatmaq üçün səylərin əlaqələndirilməsi sahəsində hökumət və dövlət orqanları ilə yaxından əməkdaşlıq edirik. Bu gün bankın fəaliyyəti regional inkişafa kömək etməkdən ibarətdir. Asiya İnkişaf Bankı Ağdaş, Göyçay və Naxçıvanda su təchizatı sisteminin yaxşılaşdırılması üçün 30 milyon ABŞ dolları həcmində kredit ayırmışdır. Eyni zamanda, Şərqi-Qərbi nəqliyyat dəhlizinin inkişaf etdirilməsi üçün 52 milyon ABŞ dolları ayrılmışdır. Bu sonuncu proqram nəqliyyat, ticarət sistemini inkişaf etdirəcək, yeni iş yerləri yaradacaq və regionlarda yaşayan insanların bazarlara və sosial xidmətlərə çıxışına xidmət edəcəkdir. Bundan başqa, Asiya İnkişaf Bankının köməyi ilə 412 məcburi köçkün ailəsi məktəb binalarından yeni yaşayış evlərinə köçürülmüşdür. Eyni zamanda, məktəblərdə bərpa işləri aparılmış və onlar öz ilkin istifadə təyinatına qaytarılmışdır.

Asiya İnkişaf Bankının regionlara diqqəti artmaqdadır. Hazırda bank şəhərlərin inkişaf layihəsinə əsas texniki yardım göstərməkdədir. Asiya İnkişaf Bankının gələn il, xüsusilə regionların inkişafı üçün kapital qoyuluşu 220 milyon dollar təşkil edəcəkdir. Bununla yanaşı, digər maliyyə təşkilatlarının və hökumətin dəstəyi ilə bu məbləğin 455 milyon dollardan artıq olması gözlənilir.

Bundan başqa, Asiya İnkişaf Bankı 2007-2009-cu illər üçün strateji yardım proqramı hazırlayır ki, bunun da məqsədi regional inkişaf proseslərini daha da sürətləndirməkdir. Bu da regionların inkişafı üzrə dövlətin uzunmüddətli strategiyasına və yoxsulluğun azaldılmasına uyğun gəlir. Bir daha bildirmək istəyirəm ki, bankımız inkişaf sahəsində etibarlı tərəfdaşdır və regionlarda yaşayan insanların həyat şəraitinin yaxşılaşdırılmasında hökumətin səylərini dəstəkləməkdə davam edəcəkdir. Konfransa öz işində uğurlar arzulayıram.

Xaçmaz rayonunda “N-KAY-M KLİNİK” Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətin rəhbəri NATIQ MÜTƏLLİMOV regionların sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramının Xaçmaz rayonu üçün də geniş perspektivlər açdığını vurğuladı. O bildirdi ki, ictimai-siyasi həyatımızın yüksəlişi baxımından uğurla başa çatmış 2005-ci ildə Dövlət Proqramının icrası istiqamətində Xaçmaz rayonunda da xeyli iş görülmüş, 6 min yeni iş yeri açılmışdır. Bu istiqamətdə işlər uğurla davam etdirilir. Prezidentimizin sahibkarlığın inkişafına göstərdiyi qayğıya cavab olaraq, rayon rəhbərliyi tərəfindən özəl sektorun inkişafına hər cür şərait yaradılır.

2005-ci il iyulun 26-da rayonumuza səfəriniz və onun yekunu olaraq imzaladığınız Sərəncam görülmə işlərin miqyasını bir qədər də artırmışdır. Xaçmazlı şəhidlərin xatirəsini əbədləşdirən Şəhidlər xiyabanı, yeni mədəniyyət və istirahət parkı, 1,8 kilometr uzunluğunda geniş və işıqlı prospekt salınmış, küçə və meydanlar müasir qaydada işıqlandırılmışdır. Ulu öndərimizin rayonumuza gələrkən ziyarət etdiyiniz təkrarsız abidəsinin və bölgədə bənzəri olmayan muzeyinin yerləşdiyi Heydər Əliyev parkı əhalinin və şəhərimizin qonaqlarının sevimli güşəsinə çevrilmişdir. Ən əhəmiyyətlisi isə odur ki, görülmə işlər kampaniya xarakteri daşımır, ardıcıl olaraq davam və inkişaf etdirilir. Bir xaçmazlı kimi fərəhlə deyə bilərəm ki, bu gün rayonumuz geniş tikinti meydançasını xatırladır, abadlıq və quruculuq işləri hər yerdə hiss olunur.

Hörmətli cənab Prezident!

Çıxışlarınızın birində ifadə etdiyiniz bizim əsas vəzifəmiz bundan ibarətdir ki, iqtisadi inkişafın uğurları Azərbaycanın hər bir vətəndaşının, hər bir ailənin həyatında öz əksini tapsın” sözlərinizi özümüzdə şuar edərək, ayda bir dəfə əhaliyə pulsuz xidmət göstərməyi, şəhid ailələrinə və Qarabağ əlillərinə, aztəminatlı ailələrə, uşaq evlərinə, kimsəsizlərə və qocalara yardım göstərməyi özümüz üçün borc hesab edirik.

Möhtərəm cənab Prezident, Sahibkarlığa Kömək Milli Fondundan layihənin həyata keçirilməsinə göstərdiyiniz qayğı və köməyə görə Sizə təşəkkürümü bildirirəm. Sizi əmin edirəm ki, qayğınız hədəfə getməyəcəkdir. Bundan sonra da var qüvvəmizlə çalışıb Sizin etimadınızı doğruldacağıq.

Sahibkarlığın inkişaf etdirilməsi yönündə dövlətimizin və Sizin yüksək qayğınıza görə bütün xaçmazlılar və tibb işçiləri adından Sizə dərin minnətdarlığımızı ifadə edir, Azərbaycanın tərəqqisi naminə fəaliyyətinizdə uğurlar arzulayıram.

Sonra çıxış edən Azərbaycanda Amerika Ticarət Palatasının prezidenti STENLİ ESKUDERO regionların sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramının həyata keçirilməsinin Azərbaycanın iqtisadi yüksəlişini təmin edən çox əhəmiyyətli bir addım olduğunu vurğuladı. O dedi ki, iki il bundan qabaq Azərbaycan Prezidenti cənab İlham Əliyevin Fərmanı ilə təsdiq olunmuş bu müfəssəl proqramın məqsədi paytaxtdan kənarada yaşayan insanların tələbatlarını təmin etmək, insanların rifahını yüksəltmək üçün qeyri-neft istehsal sahələrini inkişaf etdirməkdir.

Ən azı üç səbəbə görə, bu proqram Azərbaycanda iqtisadi inkişafı təmin etmək üçün atılmış zəruri və əhəmiyyətli addımdır. O, ölkənin paytaxtı ilə regionları arasındakı fərqi aradan qaldırmağa, insanların regionlardan iş tapmaq üçün mərkəzə gəlməsinin qarşısını almağa imkan verəcəkdir. Əgər bu proqram uğurla həyata keçirilərsə, insanların öz regionlarında işlə təmin olunmasına kömək göstərəcəkdir. İkincisi, proqramın həyata keçirilməsi qeyri-neft sektorunun inkişafına və yerli orta təbəqənin yaranmasına töhfəsini verəcəkdir. Orta təbəqənin yaradılması belə proqramların əsas məqsədlərindəndir. Qeyri-neft sektorunun inkişafı və orta təbəqənin yaranması ölkənin Hollandiya sindromuna düşməməsinə təmin edəcəkdir. Üçüncüsü, bu proqram onu göstərir ki, hökumət həqiqətən də öz ölkəsinin rifahı üçün çalışır. Bu, Prezidentin öz fəaliyyəti dövründə 600 min yeni iş yerlərinin açılması ilə bağlı verdiyi vədə əməl etməsinə təsdiq edir. Cənab Prezidentin qeyd etdiyi kimi, indiyədək ölkədə 340 mindən çox yeni iş yeri yaradılmışdır. Hesab edirəm ki, bu proqramın məqsədlərinin həyata keçirilməsi daha çox iş yerlərinin açılmasını təmin edəcəkdir.

Cənab Prezident, Azərbaycanda insanlar sahibkarlıq sahəsində son dərəcə böyük qabiliyyətə və istedadla malikdirlər. Azərbaycan hökuməti, habelə Asiya İnkişaf Bankı kimi xarici qurumlar bu insanlara sahibkarlıq qabiliyyətlərini göstərmək üçün şərait yaratdıqca, onlar bundan istifadə edəcəklər. Beləliklə, bu proqram uğurla həyata keçdikcə, regionlardakı inkişafı aydın görəcəksiniz.

Proqramın məqsədi regionların inkişaf etdirilməsi olduğuna görə, nəticələrin araşdırılması onun uğurla həyata keçirilməsini müəyyən etmək üçün çox əhəmiyyətlidir. Konfransda çıxış edənlər hər bir konkret sahədə əldə olunan nəticələr barəsində öz fikirlərini söylədilər və bu, məndə xoş təəssürat yaratdı. Hökumət bu sahədə düzgün addımlar atmaqdadır. Regionlara investisiya qoyanlara vergi güzəştləri edir, yolların və elektrik stansiyalarının tikilməsini təmin edir. Bu işə regionların inkişafı üçün böyük əhəmiyyət daşıyır. Proqramın həyata keçirilməsi artıq öz nəzərəçarpan nəticələrini verməkdədir. Mən özüm regionlara bir neçə dəfə səfər etmişəm. Xəzər dənizinin sahilində yerləşən Nabran və Lənkəranda gözəl turist zonaları, turistlər üçün yeni mehmanxanaların inşası, Quba rayonunda dağ turizminin inkişafı üçün turist bazası, bütün ölkə ərazisində olimpiya-idman kompleksləri ilə tanış olmuşam. Şamaxıda televiziya istehsal edən zavod, Qəbələdə kərpic zavodu fəaliyyət göstərir, Qazaxda, Gəncədə, Naxçıvanda yeni-yeni istehsal müəssisələri istifadəyə verilibdir. Mən bundan artığını da deyə bilərdim, lakin ümumilikdə qeyd edə bilərəm ki, bu proqram öz sərəməsinə verməkdədir.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Sahibkarlar Konfederasiyası idarə heyətinin sədri ABBAS BABAYEV çıxışında vurğuladı ki, müasir Azərbaycan dövlətinin memarı, ümummilli liderimiz Heydər Əliyev tərəfindən müəyyən edilmiş sosial-iqtisadi inkişaf strategiyasının həyata keçirilməsi nəticəsində müstəqilliyimizin möhkəm iqtisadi təməli yaradılmış, ölkənin hərtərəfli inkişafında ciddi uğurlar qazanılmışdır. Bu strategiyanın indi Prezident İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam və inkişaf etdirilməsi nəticəsində ölkəmiz öz iqtisadi inkişaf sürətinə görə dünyada lider olmuşdur.

Bazar iqtisadiyyatına keçid dövründə özəl sektorun fəaliyyətinə normal şərait yaratmadan iqtisadi yüksəlişi təmin etmək mümkün deyildir. Əhalinin məşğulluğunun təmin edilməsi, yerli istehsalın artırılması, eləcə də regionların iqtisadi tarazlığına nail olunması baxımından sahibkarlığın inkişaf etdirilməsinin rolu böyükdür. Bu reallığı çox düzgün qiymətləndirən ümummilli liderimiz Heydər Əliyev Azərbaycanda sahibkarlar təbəqəsinin yaradılmasına xüsusi fikir verirdi.

Regionların sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramında nəzərdə tutulmuş tədbirlərin icrası Naxçıvan Muxtar Respublikasında sahibkarlığın inkişafının sürətləndirilməsinə, əmək ehtiyatlarından və təbii resurslardan səmərəli istifadə edilməklə yeni iş yerlərinin açılmasına, əhalinin rifahının yaxşılaşdırılmasına geniş imkan yaratmışdır.

Möhtərəm Prezidentimizin son iki ildə 3 dəfə Naxçıvana səfər etməsi muxtar respublikanın iqtisadi və sosial inkişafında böyük əhəmiyyəti olan Heydər Əliyev su anbarı, Naxçıvan beynəlxalq hava limanı, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası Naxçıvan bölməsinin Təbii Sərvətlər İnstitutu, Əlillərin bərpa mərkəzi, yeyinti sənaye kompleksi və s. obyektlərin açılış mərasimində iştirak edərək, görülən işləri yüksək qiymətləndirməsi bizi daha əzmlə çalışmağa səfərbər etmişdir. Muxtar respublikanın enerji təchizatı sisteminin yaxşılaşdırılması, qaz təminatının bərpası barədə dövlətimizin başçısının tapşırıqlarına müvafiq aparılan işlər diyarın sənaye potensialının daha da inkişaf etdirilməsinə öz layiqli töhfəsini verəcəkdir.

Sahibkarlığın inkişafına göstərdiyiniz xüsusi diqqət və qayğı iş adamlarını daha məqsədyönlü fəaliyyət göstərməyə ruhlandırır. Bütövlükdə sahibkarlığa dövlət köməyinin reallaşdırılmasına yönəldilmiş tədbirlərin nəticəsidir ki, hazırda muxtar respublikada istehsal olunan ümumi daxili məhsulun 82,9 faizi özəl bölmənin payına düşür.

Bu, onu göstərir ki, muxtar respublikada güclü sahibkarlıq təbəqəsi formalaşmaqdadır. Ən əsası isə sahibkarlıq fəaliyyəti istehsalın bütün sahələrini əhatə etmiş, qüvvə və ehtiyatları hərəkətə gətirməklə mövcud potensialdan səmərəli istifadəyə imkan vermişdir. Bunun nəticəsidir ki, daxili bazarda 45-dən çox adda ərzaq və qeyri-ərzaq məhsullarına olan tələbat, demək olar, yerli istehsal hesabına ödənilməkdədir. Bütün bu işlərin mərkəzində bir amal dayanır. Bu da ölkəmizin iqtisadi qüdrətinin artırılmasına öz töhfəmizi verməkdir. Əmin ola bilərsiniz ki, üzərimizə düşən bütün vəzifələrin yerinə yetirilməsi üçün mövcud imkanlardan maksimum istifadə edəcəyik.

Cənab Prezident, ümummilli liderimiz Heydər Əliyevin xatirəsini dərin ehtiramla yad edir, ölkəmizin sosial-iqtisadi tərəqqisinə yönəldilmiş genişmiqyaslı quruculuq işlərinə, regionların, sahibkarlığın inkişafına, məşğulluğun artırılmasına, əhalinin rifahının yüksəldilməsinə göstərdiyiniz diqqət və qayğıya görə muxtar respublika sahibkarları adından Sizə dərin minnətdarlığımızı bildiririk.

Diqqətinizə görə sağ olun.

X X X

“Azəriqazbank”ın Müşahidə Şurasının sədri ÇİNGİZ ƏSƏDULLAYEV Dövlət Proqramının həyata keçirilməsində ölkədə fəaliyyət göstərən bankların və onların filial şəbəkələrinin rolundan bəhs edərək dedi ki, hazırda bank sistemində 129 kredit təşkilatı fəaliyyət göstərir. Bunlardan 44-ü bank, 85-i isə bank olmayan kredit təşkilatlarıdır. Bank aktivlərinin ümumi həcmi 2005-ci il dekabrın 1-nə 2,2 milyard yeni manata çatmışdır. 2004-cü illə müqayisədə 2005-ci ildə aktivlərin həcmi 35 faizə qədər artmışdır. Aktivlərin 55 faizi müştərilərə verilən kreditlərin, qalan 45 faizi isə digər aktivlərin payına düşür. Sevindirici haldır ki, son zamanlar banklarda kreditlərin uzun müddətə verilməsi ənənəsi artmışdır. Belə ki, əvvəlki ilə nisbətən 2005-ci ildə uzunmüddətli kreditlərin artımı 83 faizi təşkil etmişdir.

Kreditlərdən bəhs edərkən, Sahibkarlığa Kömək Milli Fondu tərəfindən ayrılan güzəştli kreditləri xüsusi vurğulamaq lazımdır. Fondun vəsaitinin sahibkarlıq subyektlərinə verilməsi məqsədi ilə 20 bank və 4 qeyri-bank kredit təşkilatı vəsaitlərin yerləşdirilməsi üzrə fəaliyyət göstərməkdədir. Belə ki, 2005-ci ildə müvəkkil kredit təşkilatları tərəfindən Fondun vəsaiti hesabına 2203 layihəyə 36,3 milyon manat həcmində kredit verilmişdir. Bundan istehsal və emal sahəsində 178 layihəyə 12,8 milyon manat, kənd təsərrüfatında 1767 layihəyə 13 milyon manat, kənd təsərrüfatı məhsullarının emalında 44 layihəyə 7,1 milyon manat, turizm və xidmət sahəsində 214 layihəyə 3,4 milyon manat kredit ayrılmışdır. Göründüyü kimi, kredit təşkilatları təqdim olunan layihələrin baxılmasında əsas yeri istehsala, emala və kənd təsərrüfatına vermişlər.

Eyni zamanda, kiçik və orta sahibkarlığın kreditləşdirilməsi istiqamətində Azərbaycan bankları tərəfindən bir sıra nüfuzlu beynəlxalq maliyyə təsisatlarından kredit vəsaitlərinin cəlb olunmasına dair müvafiq razılaşmalar əldə edilmişdir.

Hazırkı mərhələdə aqrar sahədə qarşıda duran başlıca vəzifələrdən biri istehsalçının zəruri kənd təsərrüfatı texnikası ilə təchizatını yaxşılaşdırmaqdan ibarətdir. Bunu nəzərə alaraq, cari ildə kənd təsərrüfatına maliyyə vəsaitlərinin axınını sürətləndirmək üçün lizinq sistemi ilə bağlı qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi və əlavə dəyər vergisi ilə əlaqədar məsələlərə yenidən baxılması məqsəduyğun olardı.

Hazırda respublikada fəaliyyət göstərən bank filiallarının sayı 374-ə çatmışdır. Bunlardan 177-si regionlardadır. 2006-cı il ərzində maliyyə-bank sisteminin dinamik inkişafının təmin edilməsi məqsədi ilə regionlarda bank xidmətlərinin kəmiyyət və keyfiyyət parametrlərinin daha da yaxşılaşdırılması, o cümlədən bank xidmətlərinin əhəlinin bütün təbəqələrinə çatdırılması nəzərdə tutulur.

Möhtərəm cənab Prezident, çıxışımın sonunda ölkədə maliyyə-bank sektorunun inkişafına göstərdiyiniz diqqət və qayğıya görə respublikanın maliyyə qurumları adından Sizə dərin təşəkkürümüzü bildiririk. Sizi əmin edirik ki, ulu öndərimiz Heydər Əliyevin Azərbaycanın inkişafı ilə bağlı ideyalarının reallaşması üçün bundan sonra da bütün qüvvələrimizi səfərbər edəcək və ümummillə liderimizin layiqli davamçısı kimi Sizin yürütdüyünüz siyasəti daim dəstəkləyəcəyik.

Diqqətinizə görə sağ olun.

X X X

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev konfransa yekun vurdu.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin yekun nitqi

- Regionların sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramı artıq iki ildir ki, icra olunur və proqramın əhəmiyyəti də, onun vacibliyi də hamımız üçün aydındır. Bu, Dövlət Proqramıdır. O deməkdir ki, dövlət bu proqramın həyata keçirilməsində bütün məsuliyyəti öz üzərinə götürüb. Eyni zamanda, sahibkarların da bu proqramda fəal iştirak etməsi üçün dövlət öz tərəfindən onlara lazımı şəraiti yaradır. Bu, ilk növbədə, kreditlərin verilməsi, digər tərəfdən, sahibkarlara olan dəstək, onlara olan inam və ümumiyyətlə, Azərbaycanda sahibkarlığın inkişafına göstərilən diqqətdir. Çünki inkişaf etmiş ölkələrin təcrübəsinə nəzər salsaq görərik ki, orada iqtisadiyyat daha çox özəl sektorun hesabına, ilk növbədə, kiçik və orta sahibkarların fəaliyyəti nəticəsində inkişaf edir. Kiçik və orta sahibkarlığın ümumi daxili məhsulda olan çəkisi nə qədər yüksəkdirsə, deməli, ölkə iqtisadiyyatı da bir o qədər inkişaf edir.

Təbii ki, Azərbaycanda buna nail olmaq üçün müəyyən vaxt, zaman lazımdır. Biz 15 il bundan əvvəl tamamilə başqa sistemdə yaşamışıq. Bildiyiniz kimi, Azərbaycan öz dövlət müstəqilliyini bərpa etdikdən sonra da ölkədə gedən proseslər imkan vermirdi ki, dərhal ciddi quruculuq işləri aparılsın. Sosial-iqtisadi tənəzzül, siyasi-hərbi böhran - bütün bunlar, əlbəttə ki, ölkəmizi çox çətin vəziyyətə salmışdı. Yalnız son 10 il ərzində, vəziyyət sabitləşəndən sonra davamlı iqtisadi islahatlar aparılmağa başlandı və bu gün uğurlu davam etdirilir.

Son iki ildə isə iqtisadi islahatların yeni dövrü başlandı. Bu dövr də çox əhəmiyyətlidir, bizim üçün çox vacibdir. Yenə də qeyd etmək istəyirəm ki, Azərbaycanın uğurlu inkişafı üçün indi ölkədə və bölgədə çox gözəl şərait mövcuddur. Bu şəraitin yaranmasında, əlbəttə ki, təbii amillər də rol oynayır, ancaq Azərbaycanın siyasəti, ölkəmizin dünyadakı, bölgədəki möhkəmlənən mövqeyi də böyük rol oynayır. Azərbaycan bölgədə gedən önəmli proseslərin təşəbbüskarıdır, icraçısıdır. Azərbaycanın iştirakı olmadan bölgədə heç bir layihə - nə siyasi, nə iqtisadi, nə də nəqliyyat layihəsi həyata keçirilə bilməz. Bu, reallıqdır və getdikcə bizim önəmimiz artacaqdır.

Mən ölkəmizin gələcəyinə çox nikbinliklə baxıram. Çünki güclü Azərbaycan yaratmaq üçün bütün imkanlar var. Ölkəmizin coğrafi vəziyyəti, təbii sərvətlərlə zəngin olması, cəmiyyətdə dövlət siyasətinə olan dəstək, xalqla iqtidar arasında olan birlik, bizim iqtisadi islahatlarımız, enerji və nəqliyyat dəhlizinin təmin olunmasında Azərbaycanın artan rolu - bütün bunlar müsbət amillərdir. Biz bundan istifadə etməliyik.

Bu gün görülən işlər bir neçə ildən sonra öz bəhrəsini verəcəkdir. Necə ki, iki il bundan əvvəl sahibkarlara verilmiş kreditlər bu gün artıq yeni müəssisələrin açılışına gətirib çıxarıbdır.

Biz iki il bundan əvvəl böyük həcmdə kredit verə bilməzdik. Çünki maliyyə imkanlarımız o qədər də yaxşı deyildi. Ancaq bu il 100 milyon dollar kredit veriləcəkdir. Bu kredit işləyəcək və bəlkə də bir-iki ildən sonra yeni infrastrukturun, yeni iş yerlərinin yaradılmasına, yeni inkişafa öz töhfəsini verəcəkdir. İnkişaf budur. Əsas odur ki, siyasət düzgün müəyyən edilsin, proqram tərtib olunsun və proqram şüara çevrilməsin. Reallığı əks etdirsən və real nəticələrə gətirib çıxarsın. Əlbəttə ki, bütün aidiyyəti orqanlar bu proqramın icrasında çox fəal iştirak etməlidir.

Yerli hakimiyyət orqanlarının üzərinə böyük vəzifələr düşür və bildiyiniz kimi, indi bölgələrdə kadr dəyişikliyi davam edir. Bu da təbii prosesdir, çünki yeniləşmə getməlidir. Əsas tələb ondan ibarətdir ki, hər bir vəzifəli şəxs, hər bir məmur öz vəzifə borcunu ləyaqətlə yerinə yetirsin, öz əməyi ilə, öz zəhməti ilə ümumi işimizə öz töhfəsini versin, insanlara diqqət, qayğı göstərsin və beləliklə, öz məsuliyyətini dərk etsin.

Sahibkarlığın inkişafı bu baxımdan da proqramın tərkib hissəsidir. Baxmayaraq ki, proqramın əsas yükü dövlətin, hökumətin üzərinə düşür. Elektrik stansiyalarının, su kəmərlərinin tikintisi, qazpaylayıcı şəbəkənin yenilənməsi, məktəblərin, xəstəxanaların tikintisi, yolların - həm magistral, Azərbaycanı başqa ölkələrlə birləşdirən, həm də şəhərdaxili və kəndarası yolların tikintisi - bütün bunlar dövlət hesabına həyata keçiriləcək və həyata keçirilən məsələlərdir.

Sahibkarların üzərinə düşən vəzifələr də aydındır. Bu da ondan ibarətdir ki, bu gözəl sərmayə mühitindən istifadə edib yeni müəssisələrin yaradılmasına, iş yerlərinin açılmasına nail olsunlar. Yeni fabriklər, zavodlar yaradılsın ki, ölkəmiz inkişaf etsin və sahibkarlar özləri də bundan faydalansınlar.

Proqramın, əlbəttə ki, əsas məqsədi işsizliyin aradan qaldırılmasından, yoxsulluğun azaldılmasından ibarətdir. Hər iki istiqamətdə, - əlbəttə, bu iki istiqamət bir-biri ilə sıx bağlıdır, - son iki il ərzində uğurlar var. 340 min yeni iş yerinin açılması, yoxsulluğun səviyyəsinin 49 faizdən 29 faizə düşməsi reallıqdır, real

nəticədir. Minimum əmək haqqı bir neçə dəfə qalxıb. Düzdür, bu, bizi qane edə bilməz. Çünki indiki səviyyə bizi qane etmir, minimum əmək haqqı gərək insanın minimum tələbatını ödəsin. Bu, hələ ki, belə deyildir. Amma bu da olacaqdır. Bu il də nəzərdə tutulub, gələn il də nəzərdə tutulacaq və Azərbaycanda minimum əmək haqqı ildən-ilə qalxacaqdır. Gördüyümüz işlər, gələcəkdə bizi gözləyən böyük neft gəlirləri, əlbəttə, bu imkanı bizə yaradacaqdır. Ancaq biz gərək çox dəqiq olaq, çox diqqətli olaq, makroiqtisadi sabitliyi poza bilən amillərdən özümüzü qoruyaq.

Çünki inflyasiyanın qalxması, qiymətlərin qalxması bizi çox ciddi düşündürür. Keçən ilin əvvəlində bu, ciddi xarakter almışdı. Görülən tədbirlər nəticəsində onun qarşısı alındı. İndi də inflyasiyanın səviyyəsi berrəqəmli həddə olmalıdır. Nəzərə alsaq ki, əhalinin pul gəlirləri inflyasiya səviyyəsini bir neçə dəfə üstələyir, real artım çox yüksək səviyyədədir.

İndi iqtisadi sahədə Azərbaycanın qarşısında bir neçə önəmli məsələ durur. Onlardan biri qeyri-neft sektorunun, kənd təsərrüfatının, infrastrukturun inkişafı və nəqliyyat infrastrukturunun inkişafıdır. Bütün istiqamətlərdə işlər yaxşı gedir, yeni yollar salınır, aeroportlar, elektrik stansiyaları, qaz xətləri tikilir və əlbəttə ki, bu, insanların gündəlik həyatına öz təsirini göstərməlidir. Hər bir insan bunu hiss etməlidir. Ona görə həm böyük layihələr, infrastruktur layihələri həyata keçirilir, həm də hər bir rayonun, hər bir kəndin də öz proqramı olmalıdır.

Mən həmişə deyirəm, əgər hər bir kəndin problemi həll edilərsə, deməli, ölkədə bütün problemlər həll olunar. Ona görə biz gərək buna çox həssaslıqla, çox dəqiqliklə yanaşaq. İki il bundan əvvəl qəbul edilmiş proqramda əsas istiqamətlər müəyyən ediləndir, bununla yanaşı, orada konkret tədbirlər planı da var. Yenə deyirəm, eyni zamanda, hər bir rayonun, hər bir kəndin öz proqramı, öz tədbirlər planı olmalıdır. Buradan, Bakıdan bütün bunları görmək, bunların hamısını idarə etmək mümkün deyildir. Biz proqramı qəbul edirik, ondan sonra mənim rayonlara səfərlərim nəticəsində şəxsən özüm vəziyyətlə tanış oluram, görürəm. Ancaq, əlbəttə ki, yerli icra orqanlarından, onların fəaliyyətindən çox şey asılıdır. Mənim də tələbim dəyişməz olaraq qalır: yaxşı işləmək, can yandırmaq, ürəklə işləmək. Belə olsa, bizim problemlərimiz öz həllini tapar.

Əgər biz öz maliyyə sistemimizdə şəffaflığı tam şəkildə təmin etsək, istənilən məsələ öz həllini tapa bilər. İndi ayrılan vəsaitlə çox işlər görmək olar. Sadəcə olaraq, gərək bu vəsaitdən düzgün istifadə edilsin. Ona görə biz gərək şəffaflığı təmin edək, daha da möhkəmləndirək, xərclərə nəzarət daha da güclü olmalıdır və əlbəttə, bütün vəsaitlərdən məqsədyönlü şəkildə istifadə olunmalıdır.

Nəzərə alsaq ki, Azərbaycanın büdcəsi ildən-ilə artacaq, - bu il 4 milyard dollardır, gələn il xeyli artacaq, - deməli, nəzarət də artmalıdır. Artan büdcəmiz həyatda - yeni iş yerlərinin açılmasında, yeni müəssisələrin, fabriklərin, zavodların, səhiyyə, təhsil, sosial infrastrukturun yaradılmasında öz əksini tapmalıdır.

Mən ümid edirəm ki, 2006-cı il də bizim üçün uğurlu olacaqdır. Çünki 2006-cı ildə ölkəmizin gələcəyini müəyyən edən iki nəhəng enerji layihəsi tamamlanacaqdır: Bakı-Tbilisi-Ceyhan neft və Bakı-Tbilisi-Ərzurum qaz kəmərləri. Bu kəmərlər uzun illər Azərbaycana xidmət edəcək, ölkəmizi zənginləşdirəcək, çox güclü maliyyə resursu bazası yaradacaqdır. Bizdən isə tələb olunan odur ki, bu imkanlardan səmərəli istifadə edək, vicdanla istifadə edək və bu böyük sərvət bizə nəsib olub, gərək o, Azərbaycanın inkişafına xidmət etsin.

Bütün imkanlar var ki, Azərbaycan ən müasir ölkəyə çevrilsin. Mən bunu artıq demişəm, hər bir imkan var, - istər iqtisadi, istər siyasi, istərsə də bölgədə gedən proseslər. Biz bundan istifadə etməliyik. Əgər istifadə etməsək, biz bu şansımızı itirə bilərik. İndi vəziyyət çox əlverişlidir və hər bir vəzifəli şəxsdən, hər bir icra hakimiyyəti başçısından, hər bir məmurdan tələb edirəm və sahibkarlardan, iş adamlarından xahiş edirəm ki, ölkəmizin inkişafı üçün öz səylərini əsirgəməsinlər. Bu, bizim vətənimizdir, xalq bizim xalqımızdır. Biz elə etməliyik ki, ən yüksək səviyyədə olaq, həm Azərbaycanın imici yüksəlsin, mövqeləri möhkəmlənsin, həm də Azərbaycan xalqının rifah halı daha da yaxşılaşsın.

İndi bizdə orta aylıq əmək haqqı 140 dollara qalxıb. Bu, böyük göstəricidir. Amma bizi qane edə bilməz. Tərəqqi var, irəliləyiş var, inkişaf sürətlə gedir. Mən istəyirəm ki, daha da sürətlə getsin, bilirəm ki, daha da sürətlə gedə bilər. Əgər bilsəydim ki, bu, maksimum sürətdir, deyərdim, elə bu sürətlə də davam edək. Sürət yüksəkdir, amma maksimum sürət deyildir. Biz işlərimizi daha da sürətləndirməliyik, bütün imkanlarımızı daha da səfərbər etməliyik və onda qarşımızda duran çox ciddi məsələlər tezliklə öz həllini tapa bilər.

Mən buna çalışıram, istəyirəm ki, qarşımıza qoyduğumuz proqramlar daha da sürətlə öz həllini tapsın. Çünki Azərbaycan xalqı buna layiqdir. Biz hamımız - hökumət, dövlət, cəmiyyət, biznes strukturları bunu etməliyik. Bu, bizdən asılıdır və mən ümid edirəm ki, hamımız bu böyük məsuliyyəti dərk edirik.

İndi yerlərdə, rayonlarda hesabat toplantıları keçirilir, görülən işlər təhlil olunur. Eyni zamanda, son iki il ərzində görülən işlər İqtisadi İnkişaf Nazirliyinin xətti ilə daha dəqiqliklə təhlil olunacaqdır. Ən önəmlisi, - bu gün burada bu barədə bir az danışıldı və mən ümid edirəm ki, biz buna daha da çox diqqət göstərəcəyik, - mövcud olan problemlər və onların həlli yollarıdır. Əsas problemi müəyyən etmək, onun həll yolunu araşdırmaq və buna nail olmaq. Bunu da etmək üçün hər şey var. Bundan sonra da, bizim maliyyə imkanlarımız artdıqca qarşımızda duran bütün vəzifələr öz həllini tapacaqdır. Məhz buna görə iki il bundan əvvəl bütün başqa vacib məsələlərlə yanaşı, mən əsas diqqəti, ağırlığı məhz iqtisadi islahatlara yönəltdim. Çünki hər şey buna bağlıdır. Əgər iqtisadiyyat inkişaf etmirsə, heç bir layihə öz həllini tapa bilməz. Nə qədər yaxşı yazsan da, heç bir gözəl niyyət, yaxud da təklif, proqram bunsuz həll edilə bilməz, kağız üzərində qalacaqdır. Hər şey iqtisadiyyata bağlıdır. Biz də onu möhkəmləndiririk və bundan sonra daha da möhkəmləndirəcəyik.

Mən ümid edirəm ki, 2006-cı il Azərbaycanda iqtisadi islahatların davam etdirilməsi üçün uğurlu olacaqdır. Yenə də deyirəm, dövlətin üzərinə düşən vəzifələr icra olunacaqdır. Əminəm ki, sahibkarlar da, iş adamları da ümumi işimizə öz töhfəsini verəcəklər. Əgər bu gün başqa ölkələrdən gəlib Azərbaycanda iş görmək istəyənlərin sayı artırsa, deməli, yerli iş adamları da bu gözəl imkanlardan istifadə etməlidirlər. Vaxtilə Azərbaycandan getmiş, başqa ölkələrdə yaşayan vətəndaşlar indi Azərbaycana qayıdırlar. Bu gün ölkəmizə xarici ölkə vətəndaşlarının axını müşahidə olunur, Azərbaycana iş görmək, pul qazanmaq üçün, müəyyən iqtisadi layihələri həyata keçirmək üçün gəlirlər. Vaxtilə ölkədən gedirdilər, indi ölkəyə qayıdırlar. Bu proses davam edəcəkdir. Çünki Azərbaycan gözəl ölkədir. Gözəl insanlar, çox əlverişli iqtisadi şərait, investisiya axını, neft kəmərlərinin istismara verilməsi, gözəl ictimai-siyasi ab-hava, Azərbaycanda bütün xalqların bir ailə kimi yaşaması - bu, nadir bir mənzərədir.

İndi gəlin başqa ölkələrə baxaq. Mən heç misal gətirmək istəmirəm. Amma bəzi ölkələrdə proseslər çox ciddidir, başqa istiqamətdə inkişaf edir, cəmiyyətdə gərginlik var, müəyyən ziddiyyətlər var, müxtəlif zəmində olan ziddiyyətlər var, təhlükələr var, ədavət var. Bunların heç biri Azərbaycanda yoxdur. Azərbaycanda indiki bu gözəl şərait bizə imkan verir ki, ölkəmizi daha da sürətlə inkişaf etdirək. Biz bunu bilməliyik, qiymətləndirməliyik. Azərbaycanın önəmi məhz ona görə də artır ki, burada vətəndaş cəmiyyəti möhkəmlənir, burada bütün xalqlar, bütün dinlərin nümayəndələri bir ailə kimi yaşayırlar.

İndi dünyada gedən proseslər çox təhlükəlidir. Sivilizasiyalar arasında dialoqdan danışılır, amma, əslində, bu, dialoq deyil, bu, ziddiyyətdir. Bu, çox təhlükəli meyillərdir. Ölkəmiz bu baxımdan nadir əhəmiyyət kəsb edir və biz bu vəziyyəti burada qorumalıyıq. İmkan verə bilmərik ki, bu gözəl şərait pozulsun. Baxmayaraq, yəqin elə qüvvələr var ki, bunu pozmaq istəyirlər. Amma onların cəhdləri keçmişdə də baş tutmamışdır, son aylar ərzində də baş tutmamışdır və bundan sonra da baş tutmayacaqdır.

Mən sizin hamınızı gərgin işə dəvət edirəm. Hökumət üzvlərini dəvət edirəm desəm, yaxşı çıxmaz, onlardan tələb edirəm, iş adamlarını dəvət edirəm, bütün cəmiyyəti buna dəvət edirəm ki, biz ölkəmizi daha da gücləndirək və güclü dövlət yaradaq. Bu işdə hamınıza uğurlar arzulayıram. Sağ olun!

AzərTAc
Xalq qəzeti, 18 fevral 2006-cı il

Regionların sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramının icrasının üç illiyinə həsr olunmuş konfrans

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev konfransda iştirak etmişdir (13 fevral 2007-ci il)

Fevralın 13-də “Gülüstan” sarayında Azərbaycan Respublikası regionlarının sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramının icrasının üç illiyinə həsr olunmuş konfrans keçirilmişdir.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev konfransda iştirak etmişdir. Dövlətimizin başçısı əvvəlcə foyedə açılmış “Regional inkişafın üç ili: nailiyyətlər və perspektivlər” mövzusunda sərgidə ölkəmizin müxtəlif regionlarını əhatə edən yüngül sənaye, qida, mebel, maşınqayırma sənayesi, turizm, səhiyyə, kənd təsərrüfatı, elektrotexnika, kompüter, məişət avadanlığı istehsalı, şərabçılıq sektorlarında yeni yaradılmış müəssisələrin istehsal etdiyi məhsullara baxdı.

Məlumat verildi ki, ötən üç ildə ölkə üzrə 520 min 343 yeni iş yeri açılmışdır. Sahibkarlığa Kömək Milli Fondu tərəfindən verilən kreditlərin həcmi 155,5 milyon manat təşkil etmişdir. Fond tərəfindən 5385 layihə maliyyələşdirilmişdir. Bu dövrdə 15 min 560 yeni müəssisə açılmışdır. İqtisadi rayonlar üzrə göstəricilər də maraqlıdır. Abşeron iqtisadi rayonu üzrə 30 min 610 yeni iş yeri yaradılmış, 849 müəssisə açılmış, rayona yönəldilən kreditlərin ümumi məbləği 21,4 milyon manat olmuşdur. Aran iqtisadi rayonu üzrə 149 min 216 yeni iş yeri, 1500 müəssisə yaradılmışdır. Gəncə-Qazax iqtisadi rayonu üzrə 56 min 261 iş yeri açılmışdır. 808 müəssisənin iş düşdüyü iqtisadi rayona 17,6 milyon manat kredit verilmişdir. Quba-Xaçmaz iqtisadi rayonu üzrə də göstəricilər uğurludur. Belə ki, burada 31 min 537 yeni iş yeri, 352 müəssisə yaradılmışdır. Naxçıvan iqtisadi rayonunda isə 24 min 812 iş yeri açılmış, yeni yaradılan müəssisələrin sayı 958-ə çatmışdır. Verilmiş kreditlərin məbləği isə 10,7 milyon manat təşkil edir. 15 min 158 yeni iş yerinin yaradıldığı Dağlıq Şirvan iqtisadi rayonu üzrə 209 müəssisə açılmışdır. Şəki-Zaqatala iqtisadi rayonu üzrə 26 min 426 iş yeri yaradılmış, 11,7 milyon manat kredit yönəldilmişdir. Qarabağ iqtisadi rayonu üzrə nəticələr belədir: 12 min 198 yeni iş yeri və 330 yeni müəssisə. Lənkəran iqtisadi rayonunda isə 49 min 519 iş yeri yaradılmış, 602 yeni müəssisə açılmış, 11,9 milyon manat kredit ayrılmışdır.

Lənkəran iqtisadi rayonunun göstəricilərini əks etdirən bölmə ilə tanışlıq zamanı monitor vasitəsilə “Fəxrəddin-K” Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətin Xırdalan şəhərindəki yeni kərpic zavodu ilə canlı əlaqə yaradıldı, Prezident İlham Əliyev bu istehsal müəssisəsinə xeyir-dua verərək, kompüterin düyməsini basdı və zavod işə düşdü.

Sonra regionların sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət proqramının icrasının üç illiyinə həsr olunmuş film göstərildi.

Prezident İlham Əliyev konfransı giriş nitqi ilə açdı.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin giriş nitqi

-Hörmətli xanımlar və cənablar!

Bu gün nümayiş etdirilən film açıq-aydın göstərir ki, regionların sosial-iqtisadi inkişafı proqramı uğurla icra edilir. Son üç il ərzində, demək olar ki, regionlarımızın siması dəyişdi. Bölgələrdə aparılan quruculuq, abadlıq işləri həm ölkə iqtisadiyyatına çox böyük töhfə verir, eyni zamanda, insanların həyat səviyyəsini yaxşılaşdırır. Proqram qəbul olunanda məhz bunlar bizim üçün əsas məqsədlər idi. İlk növbədə, Azərbaycanın hərtərəfli inkişafını təmin etmək, qeyri-neft sektorunu təmin etmək, eyni zamanda, insanları işlə təmin etmək məqsədləri qoyulmuşdu. Bu üç ilin təcrübəsi onu göstərir ki, biz bu istiqamətlərdə istədiyimizə nail ola bilmişik.

Son üç il ərzində 520 min yeni iş yeri açılmışdır. Bu o deməkdir ki, yeni müəssisələr yaradılır, insanlar işlə təmin olunur, işsizlik aradan qaldırılır, yerli istehsal yaranır və bu, idxalı əvəzləyir, ölkə iqtisadiyyatına böyük dəstək verilir, kənd təsərrüfatı inkişaf edir.

Beləliklə, regionların sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət proqramının təsiri çoxşaxəlidir. Bunun həm siyasi, həm iqtisadi, həm də sosial mənası çox böyükdür. Mən çox şadam ki, bu üç il ərzində görülən işlər, doğrudan da, Azərbaycanın regionlarının inkişafına yenilik gətirdi. Regionda fəaliyyət göstərən insanlar çox fəaldırlar. Azərbaycan əhalisinin əksəriyyəti regionlarda yaşayır. Belə olan halda, biz diqqətimizi daha da artırmalıyıq, onlara hərtərəfli dəstək verməliyik.

Bu gün burada, birinci mərtəbədə sərgi ilə tanış olarkən bir daha gördüm ki, qısa müddət ərzində Azərbaycanda istehsal olunan məhsulların keyfiyyəti artır, müxtəlifliyi təmin olunur. Eyni zamanda, bu məhsullar ən yüksək dünya standartlarına cavab verir və həm Azərbaycan bazarını təmin edir, həm də ixrac olunur. Qeyri-neft məhsullarının ixracı getdikcə artmaqdadır. Əlbəttə ki, bunun müxtəlif səbəbləri var. Əsas səbəbi ondan ibarətdir ki, bizim qəbul etdiyimiz bütün proqramlar, o cümlədən regionların sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət proqramı uğurla icra edilir. Çünki proqram qəbul olunarkən bütün vacib məsələlər öz əksini tapmışdır.

Bununla bərabər, əlbəttə, müxtəlif dövrlərdə bu proqrama dəyişiklik də edilirdi. Mənim rayonlara səfərlərim nəticəsində müxtəlif bölgələrin inkişafına dair əlavə olaraq 8 xüsusi sərəncam imzalanmışdır. O sərəncamlarda da açıq-aydın göstərilir ki, hansı işlər görülməlidir. Bizim proqramlarımız konkretidir, burada görülməli işlər, onların maliyyə mənbələri müəyyən olunur, icraçı tərəf də müəyyən edilir və vaxt da qoyulur. Məhz buna görə biz bütün bu proqramların icrasında uğurlar əldə edə bilmişik. Düzdür, bəzi məqamlarda, bəzi hallarda proqramın icrası tam şəkildə təmin olunmur. Bu məqsədlə mütəmadi qaydada aidiyyəti orqanlar ilə müşavirələr keçirilir, məsələlər müzakirə edilir. Bu konfransın da məqsədi məhz bundan ibarətdir: ilk növbədə, görülən işlər haqqında hesabat vermək, görülən işlərə qiymət vermək, onları təhlil etmək, digər tərəfdən qüsurları aradan qaldırmaq. Çünki bildiyimə görə, bəzi hallarda proqramda nəzərdə tutulmuş məsələlər öz həllini tapmır. Bunun müəyyən müxtəlif səbəbləri var. Deyə bilərəm ki, həll olunmayan bu məsələlər çox cüzi faiz təşkil edir. Amma mən istəməzdim ki, hansısa həll olunmayan məsələ qalsın. Ona görə konfransda gərgin iş aparılmalıdır və ilk növbədə, biz çatışmayan cəhətlər üzərində dayanmalıyıq.

Azərbaycanın hərtərəfli inkişafı müxtəlif mənbələrdən qaynaqlanır. Regionların sosial-iqtisadi inkişaf proqramı onun bir hissəsidir. Bu proqram, eyni zamanda, iqtisadiyyatda gedən ümumi meyillərin təzahürüdür. Çünki ildən-ilə artan iqtisadi potensial, möhkəmlənən iqtisadiyyat, artan büdcəmiz bu proqramın icrasına da kömək göstərir. Bildiyiniz kimi, dövlət həm prioritet istiqamətləri müəyyən edir, eyni zamanda, sahibkarlığın inkişafı üçün də praktik işlər görür.

Biz dövlət büdcəmizdə sahibkarlığın inkişafına yönəldilmiş məsələləri əks etdiririk. Güzəştli şərtlərlə kreditlərin verilməsi sahibkarlığın inkişafına böyük dəstəkdir. Buna mənəvi və siyasi dəstəyi də əlavə etsək, görürük ki, Azərbaycan dövləti bu sahəyə öz konkret töhfəsini verir. Azərbaycanda iqtisadi artım dünyada analoqu olmayan səviyyəyə gəlib çatıb. Son iki il ərzində iqtisadi artım müvafiq surətdə 26 və 35 faiz olmuşdur. Bu il də yəqin ki, haradasa, bu səviyyədə olacaqdır. Yəni də demək istəyirəm ki, büdcə gəlirləri çox kəskin şəkildə artmışdır. Əgər biz proqramı qəbul edəndə büdcə xərcləri təxminən 1,4 milyard dollar səviyyəsində idisə, 2007-ci ildə bu 6,5 milyard dollar səviyyəsində və bundan da artıq olacaqdır. Yəqin ki, bir neçə aydan sonra büdcəyə yenidən baxılmalıdır. Çünki bizim əlavə gəlir mənbələrimiz aşkar olunub və büdcəmiz daha da artacaqdır. Bu da, öz növbəsində, ölkədə geniş infrastruktur layihələrinin həyata keçirilməsinə imkan yaradır. Əgər biz bölgələrin inkişafını istəyiriksə, infrastruktur layihələrini icra etməliyik. Burada filmdə göstərildi ki, təkcə 2006-cı ildə Azərbaycanda 4 yeni elektrik stansiyası tikilib. Buna böyük ehtiyac var. Azərbaycan iqtisadiyyatı artır, yeni iş yerləri açılır, müəssisələr fəaliyyətə başlayır, fərdi tikinti sürətlə gedir. Bütün bunlar əlavə enerji mənbəyi tələb edir. Elektrik stansiyalarının tikintisi bütün iqtisadiyyata güclü təkan verir. Həm magistral, həm şəhərlərarası, həm də kənd yollarının çəkilməsi – bütün bunlar iqtisadi artıma birbaşa təsir edən məsələlərdir.

Yəni, dövlət öz üzərinə düşən bütün vəzifələri icra edir, sahibkarlara siyasi dəstək verir, onları müdafiə edir, hər il onlara güzəştli şərtlərlə təxminən 100 milyon dollar səviyyəsində kreditlər ayırır. İnfrastruktur layihələrini həyata keçirir və bölgələrdə sosial infrastrukturun möhkəmlənməsi üçün fəal iştirak edir ki, insanlar bölgələrdən şəhərlərə gəlməsinlər. Yəni, Azərbaycanda miqrasiya prosesləri azalıb. Mən çox istərdim ki, tamamilə dayandırılınsın. Biz bölgələrdə elə şərait yaratmalıyıq ki, heç kim şəhərlərə gəlmək istəməsin. Bu məqsədlə məktəblər, xəstəxanalar, digər sosial obyektlər tikilir, bütövlükdə bölgələr abadlaşdırılır. İndi bölgələrdə, rayonlarda olan insanlar bu dəyişiklikləri görürlər, şəhərlərimiz, rayonlarımız abadlaşır. Mənim də tələbim ondan ibarətdir ki, bütün işlər ən yüksək səviyyədə görülməlidir. Bakıda hansı səviyyədə görülürsə, ən ucqar rayonda da belə səviyyədə görülməlidir. Çünki mən istəyirəm ki, Azərbaycan müasir dövlətə çevrilsin və bu müasirlik müxtəlif meyarlarla, o cümlədən keyfiyyətlə ölçülür. İş gərək keyfiyyətli görülsün. Beləliklə, biz ölkəmizi gücləndirəcəyik. Bizim çox gözəl imkanlarımız vardır.

Bir daha demək istəyirəm ki, Azərbaycanda iqtisadi artım ən yüksək səviyyədədir və bu göstəriciyə görə biz dünyada lider ölkəyik. Ancaq Prezident kimi məni daha çox sevindirən başqa rəqəmlərdir. Məni daha çox sevindirən odur ki, Azərbaycanda son üç il ərzində yoxsulluq şəraitində yaşayanların sayı kəskin şəkildə azalıbdır, 49 faizdən 20 faizə enibdir. Bu onu göstərir ki, bizim bütün iqtisadi islahatlarımız insanların həyat səviyyəsinin yaxşılaşmasına yönəldilibdir.

Biz hamımız bilirik, siz də bilirsiniz ki, keçid dövründə yaşayan ölkələrdə çox ciddi iqtisadi islahatlar, ilk növbədə, insanların həyat səviyyəsinə mənfi təsir göstərir. Biz Sovet İttifaqının təcrübəsini unutmamışıq. Sovet İttifaqı dağılanda, yeni ictimai-siyasi quruluşa başlayanda, demək olar ki, sovet xalqı – keçmiş müttəfiq respublikalarda yaşayan insanlar tamamilə müflisləşmişdi. Çünki bu iqtisadi islahatlar, bir tərəfdən, ölkənin inkişafına lazım idi, digər tərəfdən, insanlara çox böyük əziyyətlər gətirmişdir. Bizim isə iqtisadi islahatlarımız, tam şəkildə bazar iqtisadiyyatı prinsiplərinə əsaslanmış siyasətimiz, ilk növbədə, sosial yönümlüdür. Məhz buna görə iqtisadi islahatların icrası nəticəsində yoxsulların sayı artmayıb, olduğu kimi qalmayıb, azalıb, özü də kəskin şəkildə.

Bu, eyni zamanda onu göstərir ki, bizim uğurlu neft strategiyamız da öz bəhrəsini verməkdədir. 1994-cü ildə bu salonda ulu öndər Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə imzalanmış “Əsrin müqaviləsi”nin icrası nəticəsində böyük işlər görüldükdür və Azərbaycan böyük neft-qaz hasil və ixrac edən ölkəyə çevrilir. Ancaq biz tarixdən və neft hasil edən bəzi başqa ölkələrin təcrübəsindən onu da bilirik ki, neft-qaz heç də bütün hallarda xoşbəxtlik, rifah, ədalət gətirmir. Bəzi hallarda neft-qaz hasil edən ölkələrdə kiçik bir təbəqə varlanır, əksəriyyət isə kasıblaşır. Ancaq Azərbaycanda, ilk növbədə, şəffaflığın təmin olunması, Neft Fondunun yaradılması, Şəffaflıq təşəbbüsünə qoşulmağımız və liderliyimiz ona gətirib çıxarıb ki, Azərbaycanda neft gəlirləri ədalətli bölünür. Yəni xalq tərəfindən bölünür. Bu qərarı xalq verir. Çünki məsələ Milli Məclisdə müzakirə olunur və xalq da Milli Məclisə seçdiyi nümayəndələr vasitəsilə bu məsələləri həll edir. Ona görə neft strategiyamız uğurludur ki, Azərbaycan xalqına xidmət edir. Əlbəttə, neft kəmərlərinin, qaz kəmərlərinin tikintisi, bütün strateji və geosiyasi məsələlərin çox ağır şəraitdə həlli – bütün bunlar bizim böyük nailiyyətlərimizdir. Amma bununla bərabər, əsas uğur odur ki, Azərbaycan xalqı bundan faydalanır. Bizim ildən-ilə artan büdcəmiz, artan iqtisadi imkanlarımız bizə şərait yaradır ki, yaxşı işləyək. Şərait yaradır ki, quraq, yaradaq, tikək, ölkəmizi abadlaşdıraq, güclü infrastruktur tədbirləri görək. Beləliklə, Azərbaycanın gücü artır.

Bu yaxınlarda Gürcüstanda Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolunun tikintisinə dair üçtərəfli sazişin bağlanması bizim qələbəmizdir. Azərbaycan, Türkiyə, Gürcüstan xalqlarının qələbəsidir. Bunun çox böyük strateji və tarixi əhəmiyyəti var. Biz özümüzü dəmir yolu vasitəsilə Türkiyə ilə birləşdiririk. Biz bu yol ilə özümüzü Avropa ilə birləşdiririk. Azərbaycan ərazisi ilə Asiyadan Avropaya və əksinə, yüklər keçəcəkdir. Sözün əsl mənasında, tranzit ölkəyə çevrilirik. Əgər buna bizim tərəfimizdən yaradılmış enerji dəhlizlərini də əlavə etsək görürük ki, Azərbaycanın strateji əhəmiyyəti artır. Əhəmiyyət artdıqca, əlbəttə, ölkənin bütün problemləri daha da asanlıqla öz həllini tapacaqdır.

Bizim düşünülmüş proqramlarımız, siyasətimiz var. Bu siyasət uğurla icra olunur və açıq-aydın bəyan edilibdir. 2003-cü ildə verilmiş bütün vədlər həyatda öz əksini tapır. Beş il ərzində 600 min yeni iş yerinin açılması bəyan edilmişdi və artıq onların 520 mini yaradılıbdır.

Bakı-Tbilisi-Ceyhan neft kəmərinin başa çatdırılması, Bakı-Tbilisi-Ərzurum qaz kəmərinin başa çatdırılması, Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolunun fəaliyyətə başlaması, tikintisi məsələləri o vaxt bəyan edilibdir. İndi biz bunun həyata keçirilməsini görürük. Bütün başqa sahələrdə görürük – iqtisadi, siyasi, sosial məsələlərin həlli, insanların rifah halının yaxşılaşdırılması, maaşların, pensiyaların qaldırılması. Son üç il ərzində Azərbaycanda minimum əməkhaqqı bir neçə dəfə qaldırılıbdır. Düzdür, hələ ki, onun səviyyəsi bizi tam qane edə bilməz. Prezident kimi məni qane edə bilməz. Çünki mən istəyirəm ki, Azərbaycanda kimsə maddi cəhətdən əziyyət çəksin. Mən istəyirəm ki, hamı yaxşı yaşasın, hamının geniş imkanları olsun və buna nail olacağıq. Amma bu dinamika onu göstərir ki, bizim siyasətimiz uğurludur.

Biz çalışırıq ki, özəl sektor inkişaf etsin. Əgər rəqəmlərə nəzər salsanız görürsünüz ki, son üç il ərzində özəl sektorun ümumi daxili məhsuldakı payı 73 faizdən 81 faizə qalxıb. Bu onu göstərir ki, biz Azərbaycanda bazar iqtisadiyyatı prinsiplərini tam şəkildə tətbiq edirik. Azərbaycan iqtisadiyyatı, demək olar ki, tam şəkildə müasir metodlarla, üsullarla idarə olunur. Biz özümüzü həm siyasi cəhətdən, həm də iqtisadi cəhətdən dünyaya inteqrasiya edirik. Beynəlxalq təşkilatlarla uğurlu və qarşılıqlı maraq əsasında əməkdaşlıq edirik. Azərbaycan öz tərəfindən bu əməkdaşlığa töhfəsini verir.

Azərbaycanda ictimai-siyasi vəziyyət çox müsbətdir və hər bir iqtisadi inkişafın təməlində məhz siyasi sabitlik amili dayanır. Uzağa getmək lazım deyil, sadəcə, bəzi ölkələrin uzaq və yaxın tarixinin

təcrübəsinə nəzər salmaq kifayətdir. Harada siyasi sabitlik pozulur, kaos yaranır, orada dərhal iqtisadi məsələlər çətinləşir və iqtisadiyyat tənəzzülə uğrayır. Nəticədə insanlar əziyyət çəkirlər və problemlər yaranır. Harada sabitlik var, ictimai-siyasi vəziyyət müsbətdir, orada inkişaf var. Bütün bunlar bir-biri ilə sıx bağlı olan məsələlərdir. Ona görə Azərbaycanın üstünlüyü məhz bundadır. Bizdə həm siyasi proseslər düzgün istiqamətdə inkişaf edir və Azərbaycan xalqı tərəfindən bu siyasət dəstəklənir, həm də iqtisadi sahədə ölkəmiz, deyə bilərəm ki, dünyada analoqu olmayan sürətlə inkişaf edir.

İkinci belə ölkə yoxdur ki, çox qısa müddətdə öz büdcə gəlirlərini beş dəfə artırsın və belə böyük həcmdə iqtisadi artıma nail ola bilsin. Deyə bilərəm ki, 2005-2007-ci illərdə biz ümumi daxili məhsulun həcmi təxminən iki dəfə artıracıq. Ölkələr var ki, bunu etmək üçün onlara 20-30 il vaxt lazımdır. Amma biz bunu maksimum üç il, üç il yarımada edəcəyik. Bu nə deməkdir? Bəlkə də, bunu sizə demək yersizdir, çünki burada oturanların əksəriyyəti iş adamlarıdır, bizneslə məşğuldurlar. Bütün bu iqtisadi məsələləri yaxşı bilirlər və yaxşı görürlər ki, indi Azərbaycanda bizneslə məşğul olmaq üçün yaxşı şərait var. Dövlət biznesi dəstəkləyir. Prezident kimi mən bütün hallarda biznes mühitinin yaxşılaşdırılması üçün əlimdən gələni edirəm. Biz gərək həm xarici investisiyaları təşviq edək, həm də yerli investisiyaları. O da çox sevindiricidir ki, artıq yerli investisiyalar, onların çəkisi ümumi investisiya portfelində artır və daha da artacaqdır.

Təbii ki, bunun içində dövlət xətti ilə investisiyalar kifayət qədərdir. Biz 2007-ci il üçün dövlət investisiya proqramını tərtib etmişik. Orada təxminən 1,5 milyard manat səviyyəsində sərmayə qoyuluşu nəzərdə tutulur. Dövlət Investisiya Şirkətinin yaradılmasının məqsədi də ondan ibarətdir ki, biz özəl sektora bir az da dəstək verək, təkan verək. Biz Dövlət Investisiya Şirkətini nə üçün yaratdıq? Ona görə ki, o, 100 milyon manat nizamnamə kapitalı ilə başqa yerlərdən investisiyalar cəlb etsin, investorları əmin etsin, onları arxayın etsin ki, Azərbaycanda onların investisiyaları batmayacaqdır.

Bir sözlə, biz vaxtilə neft sektorunda necə vəziyyət yaratmışdıqsa, indi qeyri-neft sektorunda da elə vəziyyət yaratmalıyıq. Mənim yaxşı xatirimdədir, 1994-cü ildən sonra müxtəlif fikirlər var idi ki, xarici şirkətlər gələcək, bizim neftimizi aparacaqlar, gərək bizim neftimiz suyun dibində qalsın, gələcək nəsillər üçün saxlayaq. Biz gərək heç kimə heç bir güzəşt etməyək, o nefti özümüz hasil etməliyik. Əgər o vaxt bu fikirlər üstünlük təşkil etsəydi, Azərbaycanın indiki durumunu təsəvvür etmək çətin olardı.

Məhz bizim siyasətimiz, Heydər Əliyevin siyasəti, onun neft strategiyası ölkəmizə bütün bu imkanları yaradıb. Təsəvvür edin, əgər 1996-cı ildə “Şahdəniz” qaz yatağı üzrə müqavilə imzalanmasaydı, biz bu gün haradan qaz alacaqdıq? Bu problem daha hansı ciddi problemlərə gətirib çıxaracaqdı? Əgər “Azəri”, “Çıraq” yataqları üzrə müqavilə imzalanmasaydı, Azərbaycan iqtisadiyyatı nəyin hesabına indi bu yüksək sürətlə inkişaf edəcəkdə?! Biz nəyin hesabına büdcəmizi dolduracaqdıq və bütövlükdə, Azərbaycan hansı səviyyədə olacaqdı? Azərbaycanda siyasi və başqa problemlər çoxalacaqdı. Çünki bizim yerləşdiyimiz bölgənin öz xüsusiyyətləri var və biz güclü olmalıyıq. Öz siyasətimizi, müstəqil siyasətimizi aparmaq üçün biz güclü olmalıyıq. Bu güc də bizdə var. Haradandır? İqtisadi potensialdan və xalqın iqtidarla olan birliyindən!

Son üç il ərzində Azərbaycanda proseslər təxminən bu çərçivələrdə getmişdir. Bu təcrübə uğurludur. Əlbəttə ki, ölkənin böyük problemləri var, biz də bunları bilirik və çalışırıq ki, həll edək. İqtisadi problemlər kifayət qədərdir. Bəzi hallarda Azərbaycanda sosial ədalət prinsipləri pozulur və bu, Prezident kimi mənə çox incidir. Çünki bütün işlərdə ədalət olmalıdır. Hamı bilməlidir ki, ədalət zəfər çalmalıdır və cəmiyyət ədalətli olmalıdır, qanunlar işləməlidir. Biz hüquqi dövlət yaradıırıq. Nə üçün? Ona görə yox ki, bizə kimsə bunu tövsiyə edir. Ona görə ki, biz istəyirik Azərbaycanın uzunmüddətli inkişafı təmin olunsun. O cümlədən biznes mühitinin yaxşılaşdırılması üçün mütləq və mütləq hüquqi dövlət yaradılmalıdır. Hələ biz deyə bilmərik ki, bunu yaratmışıq. Hələ ki, kifayət qədər ədalətsiz qərarlar var, müdaxilələr var, o cümlədən biznesə müdaxilələr var. Mən hər dəfə deyirəm ki, buna son qoyulmalıdır. Hər dəfə iş adamlarını çağırıram ki, əgər belə hallar varsa, müraciət etsinlər. Mənə ünvanlanan bütün müraciətlər çatır. Bilirəm ki, ölkədə nələr baş verir, həm məlumat alıram, həm də bölgələrdə oluram. Yəni, bu problemlər də həll olunmalıdır. Əgər biz istəyiriksə doğrudan da müasir dövlət, güclü siyasi sistem yaradaq, mütləq qanunun aliliyi təmin edilməlidir. Bu işdə biz hamımız fəal olmalıyıq. Bu məsələni təkcə yuxarıdan tətbiq etmək olmaz. Elə məsələ var ki, Prezidentin qərarları, hökumətin qərarları bunda həlledicidir. O cümlədən müxtəlif proqramların icrası da bunu göstərir. Elə məsələlər var ki, bütün cəmiyyət burada iştirak etməlidir. Çünki bunlar gərək bütün cəmiyyəti cəlb etsin və daha da fəal etsin.

Ona görə hələ kifayət qədər həll olunmamış problemlər var. Bu problemlər təkcə infrastruktur çatışmazlığı ilə bağlı deyildir. Digər dərin problemlər var. Onların böyük əksəriyyəti keçmişdən, yəni sovet

keçmişindən qalan məsələlərdir. Deyə bilərəm ki, bütün bunlar postsovet ölkələri üçün adi haldır. Biz çalışmalıyıq ki, bunları aradan qaldıraq. Bu, çətin, bəzi hallarda müqavimətlə rastlaşır. Ancaq biz bunu etməliyik və edirik də. Azərbaycanın 15 illik müstəqillik dövrü göstərib ki, biz müstəqil, suveren dövlət kimi yaşayıyıq. Azərbaycan xalqı öz gələcəyini özü, istədiyi kimi müəyyən edir və Azərbaycan xalqının iradəsi görülən bütün işlərdə əsasdır. Ən vacibi bundan ibarətdir.

Onu da bilirəm ki, bizi gözəl perspektivlər gözləyir. Çünki Azərbaycan öz neft-qaz potensialının işə salınması işində yalnız ilkin mərhələdədir. Yəni, hələ bizi gözləyən səviyyəyə tam çatmamışıq. 2007-2008-ci illərdə Azərbaycanda neft-qaz hasilatı kəskin şəkildə artacaq, bizə əlavə imkanlar yaradacaqdır. Biz də elə etməliyik ki, bu əlavə imkanlar mütləq və mütləq ölkəmizin hərtərəfli inkişafına, Azərbaycan xalqının rifah halının yaxşılaşmasına yönəldilsin. Bunu da edirik.

Bütövlükdə, mən gələcəyə çox böyük nikbinliklə baxıram. Görəndə ki, bizim həm ölkədaxili, həm də regional bütün təşəbbüslərimiz icra olunur, görəndə ki, bizim təşəbbüslərimizə qoşulanların sayı çoxalır, deməli, Azərbaycanın önəmi artır. Ən əsası isə, ölkə daxilində bütün istiqamətlərdə gördüyümüz işlər öz nəticələrini verir. Amma mən istəyirəm ki, daha da tez versin. Mən ona görə bütün hökumət üzvlərini, iş adamlarını tələsdirirəm ki, tez edin, ancaq keyfiyyətli iş görün. Elə edin ki, tələbatımızı tam şəkildə ödəsin. Elə edin ki, dünyanın ən yüksək standartları Azərbaycanda tətbiq olunsun. Nə üçün biz hansısa aşağı standartlarla yaşamalıyıq? Nə üçün Azərbaycan xalqı yaxşı yaşamamalıdır? Biz buna layıqıq. Buna 470nar47ha47ual potensialımız da, maddi imkanlarımız da çatır.

Məni çox üzür və incidir ki, yenə də Azərbaycan əhalisinin 20 faizi yoxsulluq səviyyəsindədir. Düzdür, yenə demək istəyirəm ki, yoxsulların sayı kəskin şəkildə düşübdür. Amma 20 faiz az deyil. Nə üçün bizim insanlarımız yoxsulluq şəraitində yaşamalıdırlar? Biz onlara necə kömək edək? Necə edək ki, onlar yoxsulluqdan çıxsınlar, yaxşı yaşasınlar, onların ailələrinin üzü gülsün? Necə? Məni düşündürən budur və bunu etmək üçün biz hamımız işləməliyik. İş adamları, dövlət, bütün yerli icra orqanları – hamımız birgə işləməliyik. Əlbəttə ki, təbiidir, - bütün ölkələrdə belədir, - iş adamları öz biznesləri haqqında düşünməli, biznesi inkişaf etdirməlidirlər. Eyni zamanda, imkanı olanda çətin vəziyyətdə yaşayanlara da əl uzatmalıdırlar. Mən belə biznes, iş adamlarını təqdir edirəm və sizi də bu işlərə çağırıram.

Sizə deyə bilərəm ki, Azərbaycan Prezidenti kimi mən bundan 470nar da ölkədə biznesin inkişafı üçün əlimdən gələni edəcək və bütün lazımı tədbirləri görəcəyəm. Güclü infrastrukturun yaradılması üçün də bütün qərarlar verilib və veriləcəkdir. Sosial məsələlərin həlli üçün qərarlar verilib və veriləcəkdir. Sizdən, yəni iş adamlarından ancaq bir şey tələb olunur: keyfiyyətli iş görülməli, Azərbaycana sərmayə qoyulmalıdır. Əgər sizə hansısa iş üçün, fəaliyyət üçün məhsul almaq lazımdırsa və bu məhsul Azərbaycanda istehsal olunursa və keyfiyyətcə yaxşıdırsa, Azərbaycan məhsulunu alın. Sizin şirkətlərinizdə çalışan insanlara da yaxşı baxın, onların həm iş şəraiti yaxşı olmalıdır, yüksək maaş almalıdırlar və həm də onlara münasibət yüksək olmalıdır. Belə olan halda, Azərbaycanın qarşısında heç bir problem qalmaz.

Mən sizə deyə bilərəm ki, regionların 470nar47-iqtisadi inkişafı Dövlət proqramının icrası nəticəsində və dövlət tərəfindən verilən bütün imtiyazlar, kreditlər, investisiya şirkətinin, "Aqrolizinq" in yaradılması, texnikanın alınması, kəndlilərə gübrə və yanacaq almaq üçün 80 milyon 470nar həcmində vəsaitin ayrılması çox böyük təkan verəcəkdir. Bu təkan elə güclü olacaq ki, artıq bundan 470nar çarx sürətlə fırlanacaqdır. Biz isə öz tərəfimizdən biləndə ki, o, bir az yavaşlayır, onda daha da böyük dəstək verəcəyik. Burada dövlətlə biznes bir olmalıdır. Çünki bizim məqsədlərimiz birdir və istəyimiz də birdir – ölkəmiz möhkəmlənsin və hər bir vətəndaş yaxşı yaşasın.

Mən ümid edirəm ki, bugünkü konfransın, - burada bütün rayonların icra hakimiyyəti başçıları da iştirak edirlər, onların hamısını mən Bakıya çağırmışam, - birinci hissəsi başa çatandan 470nar bölmələrdə iş gedəcəkdir. Çox açıq 470nar mübadiləsi aparılmalıdır. Əlbəttə, 470nar47ha deyirəm ki, görülən işlər haqqında hesabat verilməli, təhlil aparılmalıdır: bundan 470nar nə kimi işlər görülcək və əsas hansı problemlər çətinlik yaradır. Ona görə mən istəyirəm ki, bugünkü konfrans çox açıq və işgüzar şəkildə keçsin və biz 2007-ci il üçün nəzərdə tutduğumuz bütün məsələləri həll edək.

Bununla da mən öz sözümlü yekunlaşdırıram. İndi söz verilir iqtisadi inkişaf naziri Heydər Babayevə.

X X X

Regionların sosial-iqtisadi inkişafı proqramının ölkənin tərəqqisində yeni mərhələnin başlanğıcını qoyduğunu vurğulayan **İqtisadi inkişaf naziri HEYDƏR BABAYEV** üç ildə görülmüş işlərin müzakirəsinə həsr olunmuş konfransda dövlətimizin başçısının iştirakını regionların inkişafının dövlət siyasətinin prioritet istiqamətlərindən birinə çevrilməsinin bariz nümunəsi kimi səciyyələndirdi. O, müstəqilliyin ilk illərində ölkəmizin qarşılaşdığı problemlərin həlli ilə bağlı ulu öndər Heydər Əliyevin müəyyən etdiyi strategiyanın həyata keçirilməsinin indi də uğurla davam etdirildiyini bildirərək dedi:

-Müstəqilliyimizin ilk illərində müxtəlif amillərin təsiri altında ölkəmizdə dərin sosial-iqtisadi böhran vəziyyəti yaranmış, sənaye və kənd təsərrüfatı istehsalı tənəzzülə uğramış, əhəlinin güzəranı pisləşmişdi.

Ermənistanın hərbi təcavüzünün nəticələri, o cümlədən doğma torpaqlarından didərgin düşmüş soydaşlarımızın Azərbaycanın müxtəlif bölgələrinə üz tutması sosial-iqtisadi vəziyyətin ağırlaşmasına səbəb olmuş, işsizliyin səviyyəsini daha da artırmışdı.

Xalqımızın ümummilli lideri Heydər Əliyev bu problemlərin həlli məqsədi ilə həmişə regionların inkişafına xüsusi diqqət yetirmiş, onun bilavasitə təşəbbüsü ilə torpaq islahatının aparılması, aqrar sahənin vergilərdən azad edilməsi, vaxtı keçmiş borcların silinməsi, müxtəlif qanun və proqramların həyata keçirilməsi ilə bağlı çox əhəmiyyətli işlər görmüşdür.

Təbii ki, ölkəmizin sosial-iqtisadi inkişafı sürətləndikcə, qarşımızda duran vəzifələr də mahiyyət etibarilə böyüyür və dəyişir. Bu vəzifələrdən biri də hazırda ölkənin iqtisadi inkişafının davamlılığının təmin edilməsindən, xüsusilə regionların inkişafının sürətləndirilməsindən ibarətdir.

Məhz bu səbəbdən, prezident seçkiləri zamanı cənab İlham Əliyev regionların inkişafını, 5 il ərzində 600 min iş yerinin açılmasını özünün sosial-iqtisadi platformasının başlıca hədəflərindən biri kimi müəyyənləşdirmiş və 2004-cü ilin fevral ayında regionların sosial-iqtisadi inkişafına dair Dövlət Proqramını təsdiq etmişdir.

Bununla yanaşı, son iki ildə ayrı-ayrı bölgələrin inkişafı ilə bağlı əlavə tədbirlər barədə 8 xüsusi sərəncam imzalanmışdır. Əvvəlki illərdə olduğu kimi, 2006-cı ildə də ölkə başçısı regionların inkişafını daim diqqət mərkəzində saxlamış, 28 şəhər və rayonda, habelə Naxçıvan Muxtar Respublikasında səfərlərdə olmuş, istehsal və xidmət müəssisələrinin açılışında, təməlqoyma mərasimlərində şəxsən iştirak etmişdir. Sözsüz ki, rayonların sosial-iqtisadi inkişafına göstərilən bu qayğı proqramın uğurlu icrasının həlledici amili olmuşdur.

Dövlət proqramında nəzərdə tutulmuş tədbirlərin mühüm bir hissəsi qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi ilə bağlıdır. Qeyd etməliyəm ki, ötən 3 il ərzində Milli Məclis regionların inkişafına yönəldilmiş xeyli qanunlar qəbul etmişdir. Bu il də yeni qanunların qəbul edilməsi, mövcud qanunvericilik aktlarının beynəlxalq tələblərə uyğunlaşdırılması davam etdiriləcəkdir.

Regionların inkişafının ən mühüm şərtlərindən biri ümumi makroiqtisadi mühitin əlverişli olmasıdır. 2006-cı ildə makroiqtisadi sabitliyin qorunması, dinamik inkişafın davam etdirilməsi, iqtisadiyyatın idarə olunmasının təkmilləşdirilməsi, enerji və su sektorlarında maliyyə intizamının gücləndirilməsi, dolaylı subsidiyaların azaldılması, iqtisadi cəhətdən əsaslandırılmış tariflərin və qiymətlərin müəyyənləşdirilməsi, məşğulluğun artırılması, bank sisteminin inkişafı, beynəlxalq əməkdaşlığın genişləndirilməsi, əməkhaqqı və pensiyaların artırılması istiqamətində ardıcıl tədbirlər həyata keçirilmişdir.

Bunun nəticəsində inkişaf sürətinə görə dünya ölkələri arasında ön sıralara çıxmış Azərbaycanda ötən il ümumi daxili məhsulun artımı, cənab Prezidentin qeyd etdiyi kimi, 35 faiz təşkil etmiş, onun adambaşına düşən həcmi 2120 manata, ÜDM-də qeyri-dövlət sektorunun xüsusi çəkisi 81 faizə çatmışdır.

Xüsusi olaraq vurğulamaq lazımdır ki, proqram qəbul edildikdən sonra bütün dövlət idarəetmə orqanlarında regionlara münasibət köklü şəkildə dəyişmiş, regional inkişaf həyata keçirilən iqtisadi siyasətin əsas hədəfinə çevrilmişdir. Təsədüfi deyil ki, dövlət büdcəsi hesabına həyata keçirilən proqramlarda regionların xüsusi çəkisi durmadan artır. Məsələn, 2006-cı ildə dövlət investisiya xərclərində regionlardakı layihələrin həyata keçirilməsinə ayrılan vəsaitin ümumi məbləği 2005-ci ildəkindən 6 dəfə çox olmuşdur.

Cari ildə də Səngəçaldı modul tipli elektrik stansiyasının, Oğuz-Qəbələ-Bakı su xəttinin, Yuxarı Mil kanalının, Tovuzçay və Şəmkir su anbarlarının, Yevlax-Zaqatala-Gürcüstan avtomobil yolunun inşası, Lənkəran və Zaqatala hava limanlarının yenidən qurulması, səhiyyə, təhsil, idman müəssisələrinin, şəhid və əlil ailələri üçün yaşayış binalarının tikintisi və digər layihələrin icrası planlaşdırılır.

Dövlət proqramı qəbul edildikdən sonra bütün bölgələrdə yeni-yeni müəssisələr fəaliyyətə başlayır, quruculuq və abadlıq işləri uğurla davam etdirilir. “Gülüstan” sarayının birinci mərtəbəsində təşkil olunmuş sərgi, habelə nümayiş etdirilmiş film bunu əyani şəkildə bir daha göstərir. Təkcə 2006-cı ildə İmişlidə şəkər zavodu, Lənkəran və Salyanda süd emalı zavodları, Lənkəranda tikiş fabriki, Gəncədə “Jardin Royal” şokolad fabriki, Sumqayıtda “Azkompozit” boru istehsalı zavodu və digər müasir müəssisələr fəaliyyətə başlamışdır.

Ümumiyyətlə, ötən il 407 emal müəssisəsi, 722 tikinti müəssisəsi, 500-ə yaxın kənd təsərrüfatı müəssisəsi, 1000-dən çox ticarət və xidmət müəssisəsi açılmışdır ki, bunun da 40 faizi regionların payına düşür. Yeni emal müəssisələrinin fəaliyyətə başlaması, habelə cənab Prezidentin təşəbbüsü ilə kənd təsərrüfatı istehsalçılarında vergi güzəştlərinin müddətinin uzadılması, dövlət büdcəsinin vəsaitləri hesabına texnika və gübrə alınaraq, əlverişli şərtlərlə fermerlərə verilməsi kənd təsərrüfatı istehsalının artırılmasına, regionlarda əhəlinin güzəranının yaxşılaşmasına müsbət təsir göstərmişdir. Bununla yanaşı, bu yaxınlarda cənab Prezidentin sərəncamı ilə kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalçılara dövlət büdcəsindən 80 milyon manat vəsaitin ayrılması rayonlarda yaşayan vətəndaşlarımız tərəfindən böyük rəğbətlə qarşılanmışdır.

Bütünlükdə, görülən işlərin nəticəsində indiyədək 520 mindən çox iş yeri açılmışdır ki, bunun da 360 mini daimi iş yeridir. Təkcə 2006-cı ildə 174 minə yaxın yeni iş yeri yaradılmışdır və bunun 80 faizindən çoxu regionların payına düşür.

Heydər Babayev proqrama uyğun olaraq, rayonlarda infrastrukturun təkmilləşməsi, əhəlinin su, qaz, elektrik enerjisi ilə təchizatı, yeni məktəblərin tikintisi, suvarma-drenaj şəbəkələrinin bərpası və digər nəhəng işlərin bölgələrin əhəlisinin sosial vəziyyətinin yaxşılaşmasına yönəldildiyini söylədi.

Naxçıvan Muxtar Respublikasının iqtisadi inkişaf naziri FAMIL SEYİDOV ölkəmizin ümumi inkişafı fonunda muxtar respublika iqtisadiyyatının və sosial həyatının özünəməxsusluğu ilə seçildiyini bildirdi. O, bu amili Naxçıvanın 16 ildir blokada şəraitində yaşaması ilə əlaqələndirərək dedi ki, buna baxmayaraq, muxtar respublika inkişaf edir. İqtisadi və sosial sahələrdə baş verən dəyişiklikləri əks etdirən makroiqtisadi göstəricilər yüksələn xətlə davam edir. İnkişafın mühüm göstəricisi olan ümumi daxili məhsulun həcmnin 2005-ci illə müqayisədə 105,2 milyon manat və ya 27 faiz artaraq, 405,7 milyon manat təşkil etməsi bu inkişafın əyani ifadəsidir.

Ötən illə müqayisədə sənaye məhsulunun ümumi həcmi 29 milyon manat və ya 64 faiz artaraq 70 milyon manata, kənd təsərrüfatının ümumi məhsulu 11 milyon manat və ya 5 faiz artaraq 109 milyon manata, əsas kapitalla yönəldilən investisiyalar 66 milyon manat və ya 52 faiz artaraq 192 milyon manata, işçilərin orta aylıq əmək haqqısı 24 manat və ya 28 faiz artaraq 110 manata, əhalinin pul gəlirləri 81 manat və ya 29 faiz artaraq 358 manata, adambaşına düşən pul gəlirləri 208 manat və ya 28,2 faiz artaraq 948 manata çatmışdır.

Proqramın icrasına başlanmasından keçən müddət ərzində Muxtar Respublikada təbii ehtiyatlar və istehsal imkanları nəzərə alınmaqla, 55 yeni istehsal müəssisəsi tikilib istifadəyə verilmişdir. Təkcə 2006-cı ildə 29 yeni müəssisə tikilmiş, 5 istehsal sahəsinin yaradılmasında işlər davam etdirilir.

Hazırda muxtar respublikada yaradılmış müəssisələrdə 120 növdən çox ərzaq və qeyri-ərzaq məhsulları istehsal olunur. 48 növ ərzaq və 27 növ qeyri-ərzaq məhsuluna olan tələbat tamamilə yerli istehsal hesabına ödənilir. Müqayisə üçün demək lazımdır ki, 1995-1996-cı illərdə cəmi 4-5 növ məhsula olan tələbatın az bir hissəsi yerli istehsal hesabına ödənilirdi.

Xüsusi əhəmiyyət kəsb edən bu məhsulların istehsal olunması daxili bazarın tənzimlənməsinə, süni qiymət artımının qarşısının alınmasına, istehlakçıların tələbatının daha dolğun və keyfiyyətlə ödənilməsinə birbaşa şərait yaratmışdır. Bakı şəhərində keçirilən yarmarkalarda 27 növdə 162 ton və ya 102 min manat dəyərində məhsul satışı muxtar respublikanın müəssisələrində istehsal olunan məhsullara əhalinin yüksək marağının göstəricisidir.

Proqramın qəbulundan ötən müddət ərzində muxtar respublikada 24 min 812 yeni iş yeri açılmışdır ki, bunun da 15 min 480-i daimi iş yerləridir.

Dövlət proqramına uyğun olaraq, son üç ildə muxtar respublikada sosial-infrastruktur sahələrinin yaradılması və yenidən qurulmasında mühüm nailiyyətlər qazanılmışdır. Naxçıvan beynəlxalq hava limanı, 100 milyon kubmetr tutumu olan Heydər Əliyev adına su anbarı, Diaqnostika-müalicə mərkəzi, muxtar respublikaya təbii qazın verilməsi, elektrik enerjisi təminatının yaxşılaşdırılması üçün 87 meqavat gücündə modul tipli, Heydər Əliyev adına su anbarında 4,5 meqavat gücündə su elektrik stansiyalarının tikilməsi, 50 meqavat gücündə qaz-turbin elektrik stansiyasında turbinlərin təbii qazla işləmə rejiminə keçirilməsi blokada şəraitində yaşayan muxtar respublika əhalisinə ən böyük töhfələrinizdir.

Son üç ildə 1895 sosial infrastruktur obyektinin tikintisi və ya əsaslı təmirdən sonra istifadəyə verilməsi, istehsal sahələri ilə yanaşı, bu sahəyə göstərilən diqqət və qayğının artmasını sübut edir.

Naxçıvan Muxtar Respublikası regionların sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət proqramının icrasında 28 göstərici üzrə, o cümlədən sənaye məhsulunun artım sürətinə və onun tərkibində özəl sektorun payına, hazır məhsul qalığının minimum həddə olmasına, əsaslı kapitalla yönəldilən investisiyanın adambaşına düşən həcminə, yaşayış evlərinin ümumi sahəsinin illik artımına, kənd təsərrüfatında inkişafın intensiv xarakterli və məhsuldarlığın yüksək olmasına, orta aylıq əmək haqqının həcminə, yeni yaradılan iş yerlərinin tərkibində daimi iş yerlərinin xüsusi çəkisinə görə və digər göstəricilər üzrə 10 iqtisadi rayon arasında ilk yerdədir.

Muxtar respublikada son üç ildə sahibkarlara 10 milyon 735 min manat maliyyə dəstəyi göstərilmişdir. Cənab Prezident, proqramın icrası ilə əlaqədar Naxçıvan Muxtar Respublikasına səfəriniz zamanı sürətli inkişaf meyillərini yüksək qiymətləndirərək demişdiniz: “Blokada şəraitində yaşayan muxtar respublikanın iqtisadi potensialı maksimum dərəcədə yerli resurslar əsasında möhkəmləndirilməlidir. Artıq burada istehlak olunan məhsulların böyük hissəsi Naxçıvanda istehsal olunur və olunacaqdır...”.

Muxtar respublikamızın sosial-iqtisadi tərəqqisinə, genişmiqyaslı quruculuq işlərinə, əhalinin rifahının yüksəldilməsinə yönəldilmiş bütün uğurlu və məqsədyönlü tədbirlərə göstərilən daimi diqqət və qayğıya görə cənab Prezident, Sizə muxtar respublika əhalisinin dərin minnətdarlığını bildiririk.

Sağ olun!

Dünya Bankının Azərbaycan üzrə meneceri QREQORİ YEDJEYÇAK Azərbaycanda reallaşan proqramların beynəlxalq maliyyə qurumları tərəfindən dəstəklənməsinin Azərbaycanın dövlət siyasətinin doğru yolda olmasına nümunə kimi göstərdi:

-Hökumət tərəfindən regional inkişafa göstərilən dəstək çox

böyük nəticələr verəcəkdir. Məhz bu istiqamətlərin dəstəklənməsi Dünya Bankının Azərbaycandakı fəaliyyətinin əsas istiqamətlərindəndir. Əslində, regionların inkişafına yönəldilmiş Dövlət proqramı bizim Azərbaycanda göstərdiyimiz fəaliyyətin əsas istiqamətlərindən biridir. Qısa müddət ərzində Azərbaycanın qazandığı nailiyyətlər doğrudan da dərin təəssürat bağışlayır. Lakin cənab Prezidentin çıxışda səsləndirdiyi kimi, keçmiş sovet dövrünün irsi o qədər ağırdır ki, qarşımızda duran bütün problemlərin həlli uzun müddət və çox vaxt tələb edəcəkdir.

Ölkədə aparılan islahatların çoxlu strateji istiqamətlərində Dünya Bankı Azərbaycan hökumətinə öz köməyini göstərməkdədir. Bu istiqamətlərin bir neçəsini burada sadalamaq istədim. İlk əvvəl, sosial xidmətlər, o cümlədən səhiyyə və təhsil sahəsində bizim işlərimiz çoxdur. Növbəti istiqamət infrastrukturla bağlıdır. Nəqliyyat və dəmir yolları, su təchizatı və eyni zamanda, maliyyə xidmətlərinin yaxşılaşdırılması, təkmilləşdirilməsi bizim istiqamətlərimizdən biridir. Maliyyə xidmətləri ölkənin hər bir regionunda, ən ucqar yerlərində də təmin olunmalıdır ki, yerli əhali öz işgüzar fəaliyyətini davam etdirə bilsin. Həyata keçirdiyimiz, habelə həyata keçiriləcək layihələr haqqında mən çox geniş məlumat verə bilərdim. Lakin vaxt qıtlığını və bu konfransın məhz biznes sahələrinə yönəlməsini nəzərə alaraq, bütün işgüzar dairələrin nümayəndələrini Dünya Bankının ofisinə dəvət edərək, bizim təklif edəcəyimiz layihələrimizlə daha dərinə tanış olmağa çağırıram.

Yevlax Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı ELMAR VƏLİYEV ümummilli lider Heydər Əliyevin müəyyən etdiyi inkişaf strategiyasının Prezident İlham Əliyev tərəfindən uğurla həyata keçirilməsinin ölkəmizin bütün regionları kimi, Yevlax rayonunun da iqtisadiyyatında və sosial həyatında mühüm dəyişikliklər yaratdığını bildirdi:

-Dövlət proqramının icrası ilə əlaqədar keçən dövr ərzində Yevlaxda bütün sahələri əhatə edən 541 layihə həyata keçirilmişdir. Yevlax şəhəri coğrafi baxımdan respublikanın mərkəzində, bütün kommunikasiya xətlərinin qovşağında yerləşdiyinə görə, burada sənaye sahələrinin inkişafı üçün əlverişli şərait vardır. Dövlət proqramına müvafiq olaraq, son üç ildə şəhərin sənaye potensialının artırılması, işsizliyin aradan qaldırılması məqsədi ilə yeni tikilən fabriki, kərpic zavodu, qida məhsulları kombinatı, mebel fabriki, dəri emalı zavodu, 2 asfalt zavodu və dəmir-beton məmulatları zavodu inşa edilmişdir.

Kəndli fermerlərə texniki xidmət göstərmək üçün “Aqrutexnika” və “Aqrolizinq” regional bazası yaradılmışdır. Yeni istehsal sahələrinin yaradılması nəticəsində ümumi məhsul buraxılışı 2003-cü ilə nisbətən 2006-cı ildə 2,1 dəfə, sənaye məhsulu 4,3 dəfə, əhalinin pul gəliri isə 68 faiz artmışdır.

Şəhərdə sahibkarlar və investorlar üçün əlverişli mühit yaradılmışdır. Məhz bunun nəticəsidir ki, istehsal olunmuş məhsulda qeyri-dövlət sektorunun payı ilbəil artmış və 2006-cı ildə 96,3 faiz təşkil etmişdir. Son üç ildə bütün maliyyə mənbələri hesabına əsas kapitalla 67,8 milyon manat vəsait yönəlmişdir ki, bunun da 72 faizi sahibkarların payına düşür. İstehsal olunan məhsullar daxili bazarla yanaşı, xaricə - Türkiyə, Rusiya, Qazaxıstan və Gürcüstana da ixrac olunur. Həyata keçirilən tədbirlər nəticəsində son üç ildə 9185 yeni iş yeri açılmışdır.

Möhtərəm cənab Prezident, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, YUNESKO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban xanım Əliyevanın diqqət və qayğısı sayəsində Yevlaxda Heydər Əliyev Fondunun Regional şöbəsi və klassik memarlıq üslubunda tikilmiş binada Heydər Əliyev muzeyi yaradılmışdır.

Dövlət proqramı və Heydər Əliyev Fondunun “Yeniləşən Azərbaycana yeni məktəb” proqramı çərçivəsində 11 məktəb tikilmiş, onlar lazımi inventar və kompyuterlərlə, istilik sistemi ilə təchiz olunmuşdur. Hazırda isə 7 məktəb tikilməkdədir. Bundan əlavə, Heydər Əliyev adına saray, Tarix-diyarşünaslıq muzeyi, təhsil şöbəsi, Gigiyena və epidemiologiya mərkəzi üçün inzibati binalar, 6000 yerlik şəhər stadionu və idman bazası tikilib istifadəyə verilmişdir.

Şəhərdə geniş miqyaslı abadlıq-yaşıllaşdırma işləri aparılmış, 700 min kvadratmetr əraziyə - şəhərin əksər küçə və meydanlarına asfalt örtüyü çəkilmişdir. Ümumi ərazisi 11,4 hektar olan 11 xiyaban və park salınmış, 15 fəvvarə quraşdırılmış, 50,1 hektar sahədə bataqlıq qurudulmuş, 30,2 hektar sahədə yaşıllıq salınmışdır.

Möhtərəm cənab Prezident!

Bir məsələni xüsusi qeyd etmək istərdim. Əvvəllər müxtəlif səbəblərdən şəhərimizi tərk edib Rusiyaya və ya başqa ölkələrə gedənlərdən 1047 nəfəri geri qayıtmış, müxtəlif işlə təmin olunmuşdur. Miqrasiya saldosunun müsbət olması, yeni doğulanların sayının çoxalması hesabına son üç ildə əhalinin sayı 4025 nəfər artmışdır. Elə bu faktların özü də göstərir ki, Azərbaycanın hər bir regionu kimi, Yevlax da durmadan inkişaf edir, insanların sosial rifah halı yaxşılaşır.

Şəhər əhalisinin artması, yeni evlər tikmək arzusunda olanların çoxalması şəhərin ərazisinin genişlənməsi zərurətini yaratmışdır. Ona görə də cənab Prezident, Sizin icazəniz və xeyir-duanızla Kür çayının sahilində 370 hektar ərazidə yeni yaşayış massivinin salınmasını reallaşdırardıq.

Möhtərəm cənab Prezident!

Məlumat vermək istəyirəm ki, Yevlaxda yüksək işgüzarlıq əhval-ruhiyyəsi hökm sürür, ictimai-siyasi vəziyyət sabitdir. Bu gün nəyə nail olmuşuqsa, hansı işləri görə bilmişiksə, bütün bunlar Sizin şəhərimizə, yevlaxlılara göstərdiyiniz daimi diqqət və qayğı sayəsində mümkün olmuşdur. 2004-cü ilin iyun ayında şəhərimizə tarixi səfəriniz, verdiyiniz dəyərli tövsiyələr bizi daha əzmlə işləməyə ruhlandırmışdır. Ona görə də, icazə verin, şəhərimizin bütün sakinlərinin hədsiz minnətdarlıq duyğularını Sizə çatdırım.

Bütün yevlaxlılar adından Sizi əmin edirəm ki, qarşıma qoyduğumuz vəzifələri, tövsiyə və tapşırıqları bundan sonra da vaxtında yerinə yetirəcək, memarı ulu öndərimiz Heydər Əliyev olan müstəqil Azərbaycanın inkişafı naminə səylərimizi əsirgəməyəcəyik.

“Azqıda” Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətinin sədri YUSİF MİSİROV rəhbərlik etdiyi müəssisənin təmsilində regionların sosial-iqtisadi inkişafı proqramının əhəmiyyətindən danışdı:

-Cənab Prezident bizim müəssisəyə gəlmiş, işimizlə şəxsən tanış olmuşdur. “Azqıda” Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti o vaxt gündə 3 ton süd qəbul edirdi, bir neçə adda heyvandarlıq məhsulları istehsal olunurdu. Aradan az müddət keçsə də, çox şey dəyişibdir. 2004-cü ildə 100 min dollar həcmində uzunmüddətli kredit götürdük. Müəssisəni müasir texnologiya əsasında yenidən qurduq. İndi gündə 17-20 ton süd emal edirik. Yardımçı təsərrüfat kimi 2240 başlıq qaramal ferması yaratmışıq və bizə hər gün 10-12 ton süd verir. Eyni zamanda, ora 18 nəfərin daimi iş yeridir. 10 minə yaxın fərdi təsərrüfatla müqavilə bağlamışıq. Xammalın qalanını onlardan alırıq. Naxçıvan Muxtar Respublikası istisna olmaqla, respublikanın bütün guşələrində satış-servis xidmətlərimiz fəaliyyət göstərir. Ümumiyyətlə, servis xidməti daxil olmaqla, müəssisəmizdə 63 nəfər fəaliyyət göstərir.

Əvvəllər satışa çıxarılacaq məhsullar üçün qabları xaricdən alırdıq. İndi özümüz istehsal edirik və 10 nəfər də bu sahədə işləyir. Yaxın vaxtlarda biz başqa oxşar müəssisələrə də həmin qablardan sata biləcəyik. Bazar problemimiz yoxdur. Hesablamışıq ki, bizə müraciətlərin 40-45 faizi hələ ki, cavabsız qalır. Xaricə də məhsul satırıq. 2006-cı ildə Rusiyaya 40 ton pendir ixrac etmişik. Oradan da sifarişlər gəlməkdədir. Bütün bunlar istehsal olunan məhsulların keyfiyyətindən xəbər verir. Müəyyən ehtiyaclarımız da vardır. Məsələn, 25 qəbul məntəqəsindən yalnız 4-də südsoyutma sistemləri quraşdırılmışdır. Qalan 21 məntəqədə də belə imkan yaradılmalıdır. Həmin məntəqələrdə 60 nəfər işlə təmin olunmuşdur.

Möhtərəm cənab Prezident!

Hörmətli konfrans iştirakçıları!

Cənab Prezident Nazirlər Kabinetinin 2006-cı ilin yekunlarına və 2007-ci ildə qarşıda duran vəzifələrə həsr olunmuş iclasında artıq ölkədə sahibkarlar sinfinin yarandığını qeyd etmişdi. Bu sinif var və inamla formalaşır. Hörmətli Prezidentimiz əmin ola bilər ki, biz sahibkarlar onunlayıq, onu dəstəkləyirik və qarşıya qoyduğu bütün vəzifələri yerinə yetirməyə hazırıq.

Xaçmaz Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı ŞƏMSƏDDİN XANBABAYEV proqramın icrası vəziyyəti ilə tanışlıq üçün tez-tez regionlara səfər etməsini Prezident İlham Əliyevin Azərbaycanın hər bir guşəsinin tərəqqisinə sonsuz marağının nümayişi kimi dəyərləndirərək dedi:

-Cənab Prezident, xalqımızın ümummilli lideri, Heydər Əliyev tərəfindən əsası qoyulmuş, möhtəşəm özül üzərində bərqərar olan müstəqil Azərbaycan bu gün Sizin rəhbərliyinizlə son dərəcə dinamik, ardıcıl və uğurla inkişaf edir.

Uzaqgörənliklə imzaladığınız və respublika regionlarının sürətli inkişafına yönəldilmiş qlobal dövlət proqramlarının icrası nəticəsində bölgələrimiz çox böyük sürətlə inkişaf edir, mərkəzlə regionlar arasında əvvəllər mövcud olmuş fərqlər aradan qaldırılır. Biz xaçmazlılar respublikamıza uğurla rəhbərlik etdiyiniz üç il ərzində rayonumuza üç dəfə səfər etməyinizi, Yeni Azərbaycan Partiyası Xaçmaz rayon təşkilatının yeni inzibati binasının açılış mərasimində ünvanımıza dediyiniz dəyərli sözləri daha yaxşı işləmək üçün stimül hesab edirik. Dövlət proqramının qəbulundan keçən müddət ərzində rayonumuzda həyata keçirilmiş tədbirlər nəticəsində 8950 yeni iş yeri yaradılmışdır ki, onlardan 4260-ı daimi iş yerləridir. Təkcə 2006-cı ildə 2923 iş yeri açılmışdır.

Möhtərəm cənab Prezident!

2003-cü ildə açılış mərasimində iştirak etdiyiniz “Qafqaz” konserv zavodu indi rayonumuzun iqtisadi həyatında mühüm yer tutur. Bu müəssisə, istər əhalimizin işlə təmin olunmasında, istərsə də istehsal olunan məhsulların qəbulu və emalında böyük rol oynayır. Lakin rayonun aqrar sektorunda ilbəl artaraq, indi 300 min tondan çox məhsul yetişdirildiyini və bu zavodun illik istehsal gücünün 8 min ton olduğunu nəzərə alsaq, yeni emal müəssisələrinin yaradılmasına ehtiyac vardır.

Respublikamızın hər bir guşəsində olduğu kimi, rayonumuzda da tikinti, quruculuq-abadlıq işləri aparılır. Xaçmaz və Xudat şəhərlərinin, rayonun kənd və qəsəbələrinin müsbət mənada görünüşü günbəgün dəyişir. Fərdi evlər tikilir, yoxsulluq azalır. Rayonumuzun büdcəsi son iki ildə 4 dəfə artmışdır. Bütün bunlar Sizin rəhbərliyinizlə respublikamızın iqtisadi qüdrətinin artmasının və əhalimizin maddi rifahının günbəgün yaxşılaşmasının mühüm göstəricilərindəndir.

Təhsil sahəsinin inkişafına xüsusi qayğınızın nəticəsidir ki, təkcə son iki ildə 11 yeni məktəb binası tikilib istifadəyə verilmişdir. Bunlardan 4-ü Heydər Əliyev Fondu tərəfindən inşa edilmişdir. 2005-ci il iyulun 26-da rayonumuza tarixi səfərinizdən sonra imzaladığınız sərəncama əsasən, yeni 3 orta məktəb və əlavə olaraq 5 yeni məktəb binasının tikintisinə başlanmışdır.

2006-cı il dekabrın 7-də rayonumuza səfəriniz çərçivəsində açılışını etdiyiniz modul tipli elektrik stansiyası hazırda şimal bölgəsinin elektrik enerjisinə olan tələbatını tam ödəyir və əhali bundan çox böyük razılıq edir. Ümumiyyətlə, Dövlət proqramı çərçivəsində əhalimizin rifahı naminə çox böyük işlər görülmüşdür və bu işlər indi də davam etdirilir.

Məlumdur ki, Xaçmaz çox böyük turizm potensialı olan bir rayondur. Son səfəriniz zamanı Siz Nabran istirahət zonasında yaradılan şəraitlə tanış olmuş, öz dəyərli təklif və tövsiyələrinizi vermişiniz. Möhtərəm cənab Prezident, onu da demək istəyirəm ki, Xaçmaz və Xudat şəhərlərində son vaxtlar yaradılmış 4 istirahət parkı, 5 muzey və digər obyektlər rayona gələn turistlər üçün də çox zəngin və maraqlı tanışlıq yerlərinə çevrilmişdir.

Möhtərəm cənab Prezident!

Bu gün, Azərbaycanın hər bir guşəsində, o cümlədən Xaçmazda görülən hər bir işdə Sizin imzanız, əvəzsiz əməyiniz vardır. İmzaladığınız və uğurla reallaşdırılan dövlət proqramları son dərəcə düşünülmüş, əhatəli, vaxtında qəbul edilmiş sənədlərdir və icrası tərəfinizdən ciddi nəzarətə götürülmüşdür. Biz isə yerlərdə daha səylə fəaliyyət göstərməli, nəzərdə tutulan tədbirlərin vaxtında və keyfiyyətlə həyata keçirilməsi üçün mövcud imkanlardan maksimum dərəcədə istifadə etməliyik.

Möhtərəm cənab Prezident!

İcazə verin, Sizi əmin edim ki, əməksevər xaçmazlılar həmişə olduğu kimi, bundan sonra da ulu öndərimizin işıqlı ideyalarına və Sizə öz sadıqlığını sözdə yox, əməli işləri ilə sübut edəcək, qəbul edilmiş Dövlət proqramının həyata keçirilməsində üzərimizə düşən vəzifələrin şərəflə yerinə yetirilməsinə nail olacağıq.

“Fəxrəddin-K” Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətinin sədri FƏXRƏDDİN BAXIŞOV regionların sosial-iqtisadi inkişafı proqramında sahibkarlığa dəstəklə bağlı müddəaların müstəsna əhəmiyyətindən danışaraq dedi ki, dövlətimizin başçısının vurğuladığı kimi, Azərbaycanın iqtisadi inkişafı o həddə çatıb ki, artıq respublikamızın xarici ölkələrin, beynəlxalq maliyyə qurumlarının investisiyalarına ehtiyacı ildən-ilə azalır, eyni zamanda, iri layihələrin daxili mənbələr hesabına reallaşmasına imkanlar artır.

Ölkənin sosial iqtisadi inkişafı göstəricilərində artım sürətinin müşahidə olunmasında sahibkarlığın, özəl bölmənin rolu getdikcə artır. Bir iş adamı kimi mənim üçün çox fərəhlidir ki, artıq respublikamızda ümumi daxili məhsul istehsalında özəl bölmənin payı 80 faizi ötmüşdür. Sahibkarlara qayğımı şəxsi nümunəmizdə göstərə bilərəm. Dünyada ən humanist peşələrdən biri inşaatçı peşəsidir. Biz ailələrə səadət, xoş güzəran və rahatlıq bəxş edən bir peşənin nümayəndələriyik.

Cənab Prezident, bölgələrə növbəti səfərlərinizdən birində - 2005-ci il sentyabrın 9-da Masallı rayonunda yerləşən “Fəxrəddin-K” zavodunda olarkən Sizdən yeni bir zavodun tikintisinin icazəsini aldım. Bu gün böyük fərəh hissi ilə demək istəyirəm ki, Sizin xeyir-duanızla inşa edilən, Cənubi Qafqazda analoqu olmayan, ildə 30 milyon şərti kərpic istehsal gücü olan, tam avtomatlaşdırılmış yeni zavodun Sizin tərəfinizdən açılışını etmək bizə qismət oldu. Göstərdiyiniz bu yüksək etimada görə Sizə öz minnətdarlığımızı bildiririk. Yeni açılan zavodda 120 nəfər yüksək ixtisaslı ali təhsilli texniki işçi işləyəcəkdir.

Cənab Prezident, Masallı rayonuna səfəriniz zamanı Sizə söylədiklərimi burada daha geniş auditoriyada demək istəyirəm. Bu gün Azərbaycanda işsizlik problemi yox, işdə seçim problemi var. Müxtəlif təyinatlı zavod və müəssisələrdə çalışan işçilərə yaradılan şərait heç də Avropadakı və digər inkişaf etmiş ölkələrdəki şəraitdən geri qalmır. Müəssisələrimizdə çalışan işçi heyətin əmək haqları 100-500 manat arasındadır.

Cənab Prezident, “Mən hər bir azərbaycanlının Prezidenti olacağam” -bu, sizin verdiyiniz ikinci vəddir. Bu gün fərəhlə demək istəyirəm ki, əldə etdiyim bütün nailiyyətlərə məni həmişə ruhlandıran, qayğısını hiss etdiyim mənim Prezidentim olmuşdur. Həm ölkə Prezidenti kimi, həm də sahibkarların himayədarı kimi bizə göstərdiyiniz qayğı, hörmət və ehtirama görə Sizə öz minnətdarlığımızı bildiririk.

Arzu edirəm ki, Sizin rəhbərliyiniz altında biz Qarabağ torpaqlarımızı işğaldan azad edək və o torpaqlarda tikinti və yenidənqurma işlərində Sizin rəhbərliyiniz altında biz də qürurla iştirak edək.

Sonra çıxış edən “Aqrarkredit” Səhmdar Kredit Təşkilatı idarə heyətinin sədri MƏMMƏD MUSAYEV dedi ki, proqramın icrası ilə əlaqədar təkcə 2006-cı ildə Sahibkarlığa Kömək Milli Fondunun vəsaiti hesabına müvəkkil kredit təşkilatları vasitəsilə respublikanın 59 şəhər və rayonunda 1771 investisiya layihəsinin maliyyələşdirilməsinə 90,1 milyon manat güzəştli kredit verilmişdir.

Ulu öndərimiz Heydər Əliyevin dediyi kimi, “Hər bir ölkənin bankı onun iqtisadiyyatının, maliyyəsinin ən mötəbər bir hissəsidir”. Hazırda respublikada 44 bank, 17 bank olmayan kredit təşkilatı, 77 kredit ittifaqı vardır. Regionlarda 244 bank filialı, 17 bank olmayan kredit təşkilatı və 75 kredit ittifaqı fəaliyyət göstərir.

Görülmüş tədbirlər nəticəsində son üç ildə bankların aktivləri 1 milyard 14 milyon manatdan 3 milyard 778 milyon manata, məcmu kapitalı 120 milyon manatdan 524 milyon manata, kredit qoyuluşu 596 milyon manatdan 2 milyard 363 milyon manata, o cümlədən kənd təsərrüfatına qoyulan kreditlərin həcmi 56 milyon manatdan 137 milyon manata, cəlb olunmuş əmanətlərin həcmi isə 252 milyon manatdan 820 milyon manata yüksəlmişdir.

Respublika əhalisinin, xüsusilə də gənc nəslin sosial müdafiəsini gücləndirmək, onların mənzilə olan tələbatının ödənilməsinə təmin etmək məqsədi ilə 2005-ci il 22 dekabr tarixli Fərmanınızla “İpoteka Fondu haqqında” Əsasnamənin və həmin Fondun vəsaiti hesabına ipoteka kreditlərinin verilməsi qaydalarının, 2007-ci il 23 yanvar tarixli Fərmanınızla isə ipoteka kreditlərinin verilməsi mexanizmlərinin təkmilləşdirilməsi, güzəştli ipoteka kreditlərinin verilməsi qaydalarının təsdiqi Sizin Azərbaycan gəncliyinə olan qayğı və diqqətinizin bariz nümunəsidir.

Ölkəmizin ümumi inkişafında bütün kollektivlər kimi, “Aqrarkredit” təşkilatının da özünəməxsus yeri vardır. Təşkilatımız tərəfindən regionların sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət proqramından və ayrı-ayrı bölgələrin inkişafını sürətləndirmək məqsədi ilə imzaladığınız sərəncamlardan irəli gələn vəzifələri yerinə yetirmək üçün regionlarda çalışan sahibkarların dəstəklənməsi, onlara göstərilən maliyyə-kredit xidmətinin keyfiyyətinin yaxşılaşdırılması və yeni iş yerlərinin açılmasının stimullaşdırılması istiqamətində xeyli iş görülmüşdür.

“Aqrarkredit” təşkilatı Sahibkarlığa Kömək Milli Fondunun vəsaitlərinin yerləşdirilməsində 2004-cü ildən müvəkkil kredit təşkilatı kimi iştirak edir. Ötən dövr ərzində Fondun vəsaitləri hesabına respublikanın ayrı-ayrı bölgələrində kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalı, emalı və infrastrukturun inkişafına 2,8 milyon manat məbləğində 300-dən artıq kredit verilmişdir.

Bundan əlavə, ötən dövr ərzində kənd yerlərində çalışan 9 minə yaxın sahibkarlıq subyektinə 29 milyon manat kredit, Yaponiya qrantı hesabına 17 milyon manat dəyərində 1100-dən artıq kənd təsərrüfatı texnikası lizinq qaydasında icarəyə verilmişdir. Bu isə 20 mindən artıq insanın işlə təmin olunması deməkdir.

Cənab Prezident, “Aqrarkredit” təşkilatı regionların sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət proqramından irəli gələn vəzifələri bundan sonra da yerinə yetirmək, aparılmış islahatlar nəticəsində respublikanın 4270 kəndində torpaq sahibi olmuş 850 mindən çox ailəyə maliyyə-kredit xidməti göstərmək üçün bütün qüvvə və bacarığını sərf edəcəkdir.

X X X

Dövlətimizin başçısı konfransda yekun nitqi söylədi.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin yekun nitqi

- Konfransın birinci hissəsi başa çatır və fasilədən sonra bölmələrdə iş davam etdiriləcəkdir. Çıxışlarda biz daha çox hesabat məlumatları eşitdik və görürük ki, müxtəlif yerlərdə, bölgələrdə iqtisadi artım sürətlə gedir. Adətən, biz ümumilikdə Azərbaycanın iqtisadi artımı haqqında söhbət açırıq, amma müxtəlif bölgələrin də nəticələrini bilməliyik. Naxçıvanda, Xaçmazda, Yevlaxda və başqa şəhərlərdə və rayonlarda da iqtisadi göstəricilər müsbətdir. İnsanların işlə təmin olunması və xaricdə yaşayan vətəndaşlarımızın Azərbaycana qayıtması bizi çox sevindirir. Çünki bu onu göstərir ki, artıq Azərbaycanda işləmək üçün, yaxşı maliyyə imkanları əldə etmək üçün şərait yaxşılaşır. Əlbəttə ki, bu müsbət meyillər getdikcə daha da möhkəmlənəcəkdir. İndi bəzi hallarda Azərbaycanda işçi tapmaq problemə çevrilibdir. Xüsusilə tikinti sektorunda. Əminəm ki, gələcəkdə nəzərdə tutduğumuz bütün proqramlar icra olunduqca, Azərbaycanda işsizlik problemi tamamilə aradan qaldırılacaqdır. Sadəcə, işləmək istəməyənlər işsiz olacaqlar. Yəni, bütün inkişaf etmiş ölkələrdə olduğu kimi.

Mən Dünya Bankının nümayəndəsinin çıxışına da diqqətlə qulaq asdım. Deyə bilərəm ki, Dünya Bankı ilə Azərbaycan arasında əməkdaşlıq, bunun əsas istiqamətləri həm də Azərbaycanda regionların sosial-iqtisadi inkişafı proqramı və başqa sahələrdəki proqramlarla sıx uzlaşır. Bu onu göstərir ki, bizim birgə fəaliyyətimiz uğurludur və fikirlərimiz də üst-üstə düşür. Uzun illər ərzində Azərbaycan beynəlxalq maliyyə qurumları ilə çox səmərəli əməkdaşlıq edibdir. Bu əməkdaşlıq bizə çox böyük imkanlar yaradıb, Azərbaycan beynəlxalq maliyyə qurumlarından yardımlar alıbdir. İndi bizim iqtisadi vəziyyətimiz elədir ki, buna artıq ehtiyac yoxdur və istisna olunmur ki, gələcəkdə Azərbaycan özü donor ölkəyə çevriləcəkdir.

Biz bu məsələləri artıq müzakirə edirik və birinci növbədə mənəvi borcumuzu qaytarmalıyıq. Çünki əfsuslar olsun ki, dünyada çox ağır şəraitdə yaşayan ölkələr kifayət qədərdir. Müstəqilliyimizin ilk illərində, maddi imkanlarımız olmadığı bir vaxtda, məhz beynəlxalq maliyyə qurumları bizə kömək etdilər. Xüsusilə onlardan gələn yardımlar çətin şəraitdə yaşayan qaçqın-köçkün soydaşlarımızın həyat səviyyəsini yaxşılaşdırmaq üçün həlledici rol oynamışdır. İndi biz, demək olar ki, bütün bu məsələləri öz üzərimizə götürmüşük və bu da təbiidir. Çünki ölkə zənginləşir. Yenə də deyirəm, əlbəttə ki, gələcəkdə beynəlxalq maliyyə qurumları ilə əməkdaşlığımızın istiqamətləri də dəyişəcək və artıq dəyişir. Amma bununla bərabər, müxtəlif proqramlar çərçivəsində biz birgə işləri davam etdirməliyik. Səhiyyə, təhsil, ekoloji məsələlər bizi də, beynəlxalq maliyyə qurumlarını da çox düşündürür. Bu istiqamətdə Azərbaycanda artıq böyük işlər görülübür. Bilirsiniz ki, məktəb tikintisi çox geniş vüsət alıbdir. Keçən il 200-ə yaxın məktəb tikilibdir. Bu il də çoxlu məktəblərin tikintisi nəzərdə tutulur və təhsilin keyfiyyətinə də böyük diqqət göstərilir.

Kompyuter texnologiyaları məktəblərə daxil olur və bu da çox vacibdir. Bütövlükdə, Azərbaycan yaxın gələcəkdə informasiya-kommunikasiya texnologiyaları üçün çox cəlbedici ölkəyə çevriləcək və bu texnologiyaları tam şəkildə Azərbaycanda tətbiq etmək üçün ilkin baza təhsili olmalıdır. Geniş kütlə, xüsusilə uşaqlarımız, gənclərimiz bu texnologiyaları bilməlidir, kompyuterlə işləmək üçün treninq keçməlidirlər. Bu treninqlər, ilk növbədə, məktəblərdə həyata keçirilməlidir.

Səhiyyə sisteminin möhkəmlənməsi işində planlarımız çox böyükdür. İndi müxtəlif bölgələrdə müasir diaqnostika və müalicə mərkəzləri tikilir. Həm diaqnostika, həm də müalicə bir yerdə olacaqdır. Çünki bəzi hallarda insanlarımız bu imkanları hələ əldə etməyiblər ki, vaxtlı-vaxtında müayinədən keçsinlər, onların xəstəlikləri vaxtında müəyyən olunsun. Belə imkan olan halda, əlbəttə ki, insanların sağlamlığı möhkəm olacaq və daha da çox yaşayacaqlar. Bildiyiniz kimi, bu müalicə və diaqnostika mərkəzləri bölgələrdə tikilir və tikiləcəkdir. Bu il nəzərdə tutmuşuq ki, 7 rayonda yeni müasir mərkəz istifadəyə verilməlidir. İlk belə mərkəzlər Lənkəranda və Naxçıvanda istifadəyə verilib və yaqın televiziyaadan görürsünüz ki, ən yüksək dünya səviyyəsindədir. Yəni dünyada hansı qabaqcıl texnologiya varsa, onlarda da var. Hansı gözəl müalicələr varsa, bizdə də var. Belə də olmalıdır.

Əlbəttə ki, səhiyyə sisteminin maddi-texniki bazasının möhkəmlənməsi üçün əlavə tədbirlər də görülməcəkdir. Mən göstəriş vermişəm və bu məsələ üzərində işləyirlər – Azərbaycanda təcili tibbi yardımın fəaliyyətini də möhkəmləndirməliyik. Yeni maşınlar alınmalı, yeni avadanlıq quraşdırılmalıdır və bütün təcili tibbi yardım maşınlarında bütün dərmanlar olmalıdır, xəstələr də bundan istifadə etməlidirlər.

Ekologiya məsələləri həm bizi, həm də Dünya Bankını çox narahat edir. Biz geniş ekoloji proqramı qəbul edəndən dərhal sonra Dünya Bankından nümayəndələr gəlmiş və bizimlə bərabər işləmək arzularını bildirmişdilər. Bu da çox müsbət haldır. Bu, elə sahədir ki, oraya qoyulan sərmayə birbaşa gəlir gətirmir. Ancaq bu, bütövlükdə ölkənin inkişafı, insanların sağlamlığı, təbiətin qorunması üçün bizə lazımdır.

Düzdür, Azərbaycanda bütövlükdə ekoloji vəziyyət yaxşıdır. Ancaq Bakı və Abşeron yarımadası haqqında bunu demək olmaz. Çünki uzun illər, əsrlər boyu neftlə çirklənmiş torpaq, gölməçələr burada ekoloji vəziyyəti mənfiyə doğru tam şəkildə dəyişmişdir. Bunları təmizləmək, bu vəziyyəti aradan qaldırmaq üçün böyük vəsait lazımdır. Bəlkə də, yüz milyonlarla dollar vəsait lazımdır və biz bunu edəcəyik. Çünki bu, insanların sağlamlığı üçün lazımdır. Görəndə ki, beynəlxalq təşkilatlar da bu işlərə qoşulur, əlbəttə ki, bu, bizə daha da güc verir. Ancaq, ilk növbədə, biz bunu öz imkanlarımız hesabına etmək istəyirik. Qəbul edilmiş ekoloji proqramda da bütün bu məsələlər təsdiq olunub və bu il onun icrasına başlanmalıdır.

Turizm sahəsi həm regionların inkişafı, həm də ki, ölkənin iqtisadi potensialının möhkəmlənməsi üçün, Azərbaycanın imici, dünyaya inteqrasiyası üçün çox mühüm bir vasitədir. Bizim çox gözəl təbiətimiz var. Bəlkə nadir ölkələrdən biriyik ki, burada istənilən təbii şərait, istənilən iqlim var. Qısa müddət ərzində, bir-iki saat maşınla getməklə, bir iqlimdən başqa iqlimə keçə bilirik. Yəni dünyada buna çox nadir hallarda rast gəlinir. Təyyarəyə minmək lazım deyil ki, başqa bölgəyə gedək. İndi ən müasir standartlara cavab verən yollar salınır. Dəmir yolu sistemini biz möhkəmləndirməliyik. Bunun üçün də göstərişlər verilibdir. İndi şəhərləri birləşdirən sürətli dəmir yolunun mümkünlüyü araşdırılır.

Turizmin inkişafı üçün bütün şərait var və lazımı göstərişlər də verilibdir. Bizim böyük sahiləni zonamız var və onu inkişaf etdirməliyik. Sahiləni zonada müasir infrastruktur yaradılmalıdır. Şəmsəddin Xanbabayev dedi, mən Xaçmazda olarkən Nabrana getdim, turizm zonası ilə tanış olduq. Əlbəttə ki, müəyyən işlər görüldü. Amma açıq deməliyəm ki, bunlar dünya səviyyəsindən hələ çox uzaqdır. Çox uzaqdır! Biz əgər istəyiriksə ki, Azərbaycanda güclü turizm mərkəzi yaradılsın, bütün işləri ən yüksək səviyyədə görməliyik. Xarici mütəxəssislər gəlməlidir, onlar bu məsələni araşdırmalıdır, texniki-iqtisadi əsaslandırma hazırlanmalıdır. Bütün turizm infrastrukturunun baş planı hazırlanmalıdır və ondan sonra biz işə başlamalıyıq. Düzdür, bu vaxta qədər görülən işlər, deyə bilərəm ki, iş adamlarının fədakarlığının nəticəsidir. Mən də onların fəaliyyətini bəyənirəm.

Amma mən istəyirəm ki, burada, Azərbaycanda, bizim ölkəmizin gözəl yerlərində o gözəl təbiətə uyğun gözəl turizm infrastrukturunu yaradılsın. Bu məqsədlə yay turizminin, eyni zamanda, qış turizminin inkişafı üçün artıq müvafiq tapşırıqlar verilibdir. İndi bizim dağ rayonlarında qış turizminin inkişafı üçün infrastruktur layihələri işlənir və əminəm ki, ilin ortalarına qədər təkliflər veriləcək və böyük quruculuq işləri başlanacaqdır. Yollar, elektrik xətləri, su xətləri çəkilməli və qış idman növləri ilə məşğul olmaq üçün xüsusi şərait yaradılmalıdır.

Nəqliyyat infrastrukturumuzu da məhz ona görə möhkəmləndiririk ki, həm iqtisadi cəhətdən, həm də turizmin inkişafı üçün bizə əlavə imkanlar yaradır. Yeni aeroportlar tikilir, ilk növbədə, yeni yollar, kənd yolları, xüsusilə turizm yerlərinə yollar çəkilməlidir ki, insanlar o yerlərə rahatlıqla çata bilsinlər. Xınalıq yolu haqqında da burada deyildi. Əvvəllər Xınalığa getmək üçün 5-6 saat vaxt lazım idi. Özü də ildə ancaq 3-4 ay mümkün idi. Amma indi biz 40-50 dəqiqəyə Qubadan oraya gedirik. Beləliklə, o bölgə də dirçələcək və oradakı insanlar da daha rahat yaşayacaqlar.

Ona görə bu işlərdə həm özümüz fəal olmalıyıq, həm də Azərbaycanda fəaliyyət göstərən beynəlxalq təşkilatlarla, xüsusilə Dünya Bankı ilə daha da sıx işləməliyik. Çünki bizim məqsədlərimiz üst-üstə düşür və bu günə qədər bizə verilən tövsiyələr, məsləhətlər və əvvəllər verilən kreditlər bizim üçün çox dəyərli olmuşdur.

Mən bölgələrə tez-tez gedirəm, vəziyyətlə tanış oluram. Bu gün sərgidə nümayiş etdirilən məhsulların əksəriyyəti ilə elə bölgələrdə tanış oluram, göürdüm ki, Azərbaycanda xüsusilə emal sənayesi inkişaf edir. Bu da çox gözəl göstəricidir. Bizim təbiətimiz elədir ki, özümüzü, demək olar, yüz faiz qida məhsulları ilə təmin edə bilirik. Sadəcə olaraq, müasir emal müəssisələri yaradılmalıdır. Onlardan bir neçəsi artıq fəaliyyət göstərir, özü də ən yüksək səviyyədə.

Ancaq hələ ki, bu, kifayət deyildir. Siz də bilərsiniz, hələ ki, qida məhsullarının böyük bir hissəsi Azərbaycana xaricdən gətirilir. Bizim isə imkanlarımız var ki, maksimum dərəcədə bunu Azərbaycanda istehsal edək. Xaricdən də gəlsin, mən demirəm ki, gəlməsin, amma Azərbaycanda istehsalı mümkün olmayan, yaxud da ki, hansısa xüsusi bir texnologiya tələb edən məhsullar gəlsin. Bahalı məhsullar gəlsin. Amma gündəlik tələbat malları yüz faiz Azərbaycanda istehsal olunmalıdır. Bunu etmək üçün biz gərək fəal işləyək. İlk növbədə, bu məqsədlə verilən kreditlərin məbləği də artırılıb. İlk mərhələdə sahibkarlara ayrılan kreditlər kiçik rəqəm təşkil edirdi, çünki biz istəyirdik ki, sahibkarların maksimum geniş dairəsi bundan faydalansın. Bu il isə biz bu limiti qaldırmışıq. İndi 3 milyon dollar həddindədir. Gələcəkdə, bəlkə, bundan da artıq etməliyik. Mən şəxsən hesab edirəm ki, 2008-ci ildə sahibkarlara verilən kreditlərin məbləğini kəskin şəkildə qaldırmalıyıq. Birincisi, bizim maddi imkanlarımız daha da artacaq və büdcəmiz

daha da böyük olacaqdır. İkinci tərəfdən, bu vaxta qədər verilən kreditlər artıq başlanacaq qaytarılmağa və beləliklə, əlavə vəsait yaranacaqdır. Ümumi məbləği artırandan 59onar, əlbəttə ki, limit həddini də qaldırmalıyıq. Yəqin, 5 milyon dollara yaxın, ondan daha da çox ki, müxtəlif yerlərdə o pulla müasir emal müəssisəsi tikilə bilsin.

Bu gün bu iş başlanmışdır və mən bunu görürəm, Azərbaycan istehlakçıları da görürlər. Çünki yerli mallardan istifadə etməyə başlamışıq. Amma elə etməliyik ki, yerli mallar bizi tam şəkildə, yüz faiz təmin etsin. Bununla bərabər, Azərbaycanda digər məhsulların istehsalı başlanıb. Aşağıda sərgidə televizorlar, kondisionerlər göstərilir, bayırda avtomobillər var, yəni Azərbaycan artıq bu məhsulları da istehsal etməyə başlayıb. Bu, əlbəttə ki, başlanğıcdır, birinci addımdır. Mən əminəm ki, bu müsbət istiqamətdə bundan 59onar daha da ciddi tədbirlər görülməlidir.

Bir sözlə, Azərbaycanın bütövlükdə iqtisadi potensialının möhkəmlənməsi artıq heç kəsdə şübhə doğurmur. Biz bunu edirik və bunun əsas, möhkəm təkan vericisi, əlbəttə ki, energetika sektorudur, neft-qaz amilidir. Neft-qaz amili Azərbaycanın iqtisadiyyatında getdikcə daha da böyük rol oynayacaq, çünki bizim neft-qaz hasilatımız artacaqdır. Qeyri-neft sektorunda da istehsal artacaqdır. Amma təbii ki, o, yüksək sürətlə arta bilməz. Yəni müqayisədə fərq hələ uzun illər qalacaqdır. Biz elə etməliyik və edirik ki, neft-qaz sektorunda əldə edilən mənfəət, gəlirlər, qeyri-neft sektorunun inkişafına yönəldilsin.

Bir də demək istəyirəm ki, biz inkişaf etmiş ölkələrin təcrübəsini öyrənmişik və görmüşük ki, onlar nəyin hesabına inkişaf edibdir. Təbii sərvətlər hesabına, yaxud da hansısa xüsusi coğrafi vəziyyət hesabına yox. Elə ölkələr var ki, onlardan heç bir dəhiz keçmir, adadır və heç bir təbii sərvətləri yoxdur. Amma ən inkişaf etmiş ölkələrdir. Nəyin hesabına? Savad, bilik, təhsil! Ona görə mən informasiya-kommunikasiya texnologiyalarının Azərbaycanda tətbiqini prioritet məsələ elan edirəm. Mənim informasiya-kommunikasiya texnologiyaları sahəsində dünyanın aparıcı şirkətlərinin rəhbərləri ilə görüşlərim də məhz bundan qaynaqlanır ki, onlar Azərbaycana gəlsinlər. Azərbaycana yeni investisiyalar gəlsin, biz özümüz dövlət tərəfindən, Dövlət İnvestisiya Şirkəti tərəfindən bu investisiyaları qoyaq. Texnoparklar yaradaq, Azərbaycanda çox güclü informasiya-kommunikasiya mərkəzi yaradaq. Bu, gələcəkdir, gələcəyin inkişafıdır. Neft-qaz amili, sadəcə olaraq, bizə əlavə maddi güc verir, rahatlıq verir. Bizi əmin edir ki, iqtisadi cəhətdən özümüzü təmin edə və bəzi hallarda başqalarına da kömək göstərə bilərik. Bu, inkişaf etmiş ölkələrin təcrübəsidir.

Neft-qaz hasil edən ölkələrin təcrübəsi başqadır. Düzdür, orada da müxtəliflik var, amma bəzi hallarda nə qədər çox neft hasil olunursa, ölkə o qədər çox kasıblaşır, neftin nə qədər çox ixracı təmin edilirsə, insanlar o qədər çox müflisləşirlər. Belə nümunələr kifayət qədərdir. Amma biz daim bunu yadda saxlamalıyıq və elə etməliyik ki, neft-qaz amili Azərbaycana rifah gətirsin, sülh, insanlara rahatlıq gətirsin. Yoxsulluğun azaldılması, iş yerlərinin açılması və qeyri-neft sektorunun inkişafı, - o cümlədən neft sektorunun fəaliyyəti nəticəsində, - onu göstərir ki, şəffaflıq da təmin olunmalıdır və təmin edilir. Şəffaflıq bütün hallarda lazımdır, ilk növbədə, hasilat sənayelərində. Çünki əgər bunu təmin etməsək, gələcəkdə bizi böyük problemlər gözləyər. Ona görə hərtərəfli inkişaf, biznes mühitinin yaxşılaşdırılması, neft-qaz sektorunun inkişafı, iqtisadiyyatımızın şaxələndirilməsi də prioritet məsələ kimi qalır. Yeni müəssisələr, fabriklər, infrastruktur layihələri, elektrik stansiyaları, yollar, turizm, təhsil, səhiyyə, ekologiya – bütün bu istiqamətlərdə bizim proqramlarımız var və icra olunur. Əsas odur ki, daha da sürətlə icra olunsun və xüsusilə bölgələrdə proseslər daha da sürətlə getsin. Abadlıq işləri, bütün işlər zövqlə görülməlidir, yeni tikilən binalar müasir standartlara cavab verməlidir. Mən bir dəfə bunu demişəm, bir də demək istəyirəm ki, bizim mütəxəssisləri – rəssamları, dizaynerləri, zövqü olan insanları da cəlb etmək lazımdır. Yoxsa, hər kəsin zövqü ilə iş görsək, o qədər də ürəkaçan mənzərə yaranmayacaqdır.

Bir sözlə, mən ümid edirəm ki, bu gün burada davam edəcək konfrans yeni fikirlər gətirəcəkdir. Bir də deyirəm, istəyirəm ki, bölmələrdə daha çox narahatlıq doğuran problemlər haqqında söhbət açılsın, müəyyən edilsin və əgər lazım olarsa, biz əlavə tədbirlər də görürük. Məsələn, mən rayonlara gedərkən vəziyyətlə tanış oluram, ondan sonra zona müşavirəsi keçirirəm, əlavə tədbirlər müzakirə olunur, harada nə çatışmırsa, əlavə edirik, sərəncam imzalanır və icra edilir. Geniş mənada bütün bölgələri, bütün rayonları əhatə edən bu konfrans bax, bu, əsas məqsədi bilməlidir.

Mən bir də demək istəyirəm ki, bütövlükdə, həm Azərbaycanın iqtisadi inkişafı baxımından, həm də regionların inkişafı baxımından vəziyyət çox müsbətdir. Biz qarşıya qoyduğumuz bütün məsələləri ardıcılıqla, məqsədyönlü şəkildə, vaxtılı-vaxtında həll edirik. Sadəcə olaraq, bu yüksək sürəti saxlamalıyıq və ölkəmizi bundan sonra da gücləndirməliyik. Bu işlərdə sizə uğurlar arzulayıram, sağ olun.

Xalq qəzeti, 14 fevral 2007-ci il

**Regionların sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramının icrasının
dördüncü yekunlarına həsr olunmuş konfrans
Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev konfransda iştirak etmişdir
(11 fevral 2008-ci il)**

Fevralın 11-də Bakının “Gülüstan” sarayında “Azərbaycan Respublikası regionlarının sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramı”nın icrasının dördüncü yekunlarına həsr olunmuş konfrans keçirilmişdir. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev konfransda iştirak etmişdir.

Dövlətimizin başçısı əvvəlcə foyədə açılmış və ötən dörd il ərzində regionlarda görülən işlərin nəticəsini əks etdirən, ölkəmizin 10 iqtisadi rayonunu əhatə edən 100-ə yaxın yerli şirkətin istehsal etdiyi müxtəlif növ məhsullardan ibarət sərgi ilə tanış oldu. Prezident İlham Əliyev neft və energetika, tikinti və tikinti materialları, yüngül sənaye, qida, mebel, maşınqayırma sənayesi, turizm, səhiyyə, kənd təsərrüfatı, elektrotexnika, kompyuter texnikası, məişət avadanlığı, şərabçılıq sektorlarında yeni yaradılmış müəssisələrin istehsal etdiyi məhsullara baxdı.

Rabitə və İnformasiya Texnologiyaları Nazirliyinin quraşdırdığı müasir monitor vasitəsilə Quba rayonunun Xınalıq kəndi ilə canlı əlaqə yaradıldı.

Prezident İlham Əliyev kənd sakinlərini salamladı.

Xınalıq kənd orta məktəbinin direktoru Ənvər Məmmədov dövlətimizin başçısına müraciətlə dedi:

-Cənab Prezident, Azərbaycanın ən yüksəklikdə yerləşən yaşayış məntəqəsi olan Xınalıq kəndindən, bütün xınalıqlılar adından Sizi böyük ehtiramla salamlayıram.

Cənab Prezident, Sizin tapşırığınızla və xüsusi səyinizlə çəkilmiş yol ilə 2006-cı ilin oktyabrında Xınalıq kəndinə gəlmisiniz. Sizin gəlişinizlə Xınalıqın yeni həyatı başlandı. Qısa müddət ərzində 350 şagird yerlik, istilik sistemi ilə təchiz edilmiş internat tipli məktəb, elektron avtomat telefon stansiyası istifadəyə verildi. Elektron ATS-in işə düşməsi xınalıqlılara internet xidmətindən istifadə etmək imkanı qazandırdı. “Azercell” burada mobil telefon xidməti göstərməyə başladı. ATV, “Lider” və İctimai televiziya kanalları üçün ötürücülər quraşdırıldı. 2007-ci ildə Xınalıq avtomobil yoluna ikinci qat asfalt örtüyü, kəndə 5 kilometrlik məsafədən içməli su xətti çəkildi. Sizin Sərəncamınızla Xınalıqın tarixi ərazisi memarlıq və etnoqrafiya qoruğu elan olundu. Sizin diqqətinizi və qaygınızı bütün xınalıqlılar daim hiss edir və onlar həmişə Sizə dərin hörmət, minnətdarlıqlarını bildirirlər.

Cənab Prezident, bütün xınalıqlılar adından Azərbaycanın tərəqqisi, çiçəklənməsi naminə bütün işlərinizdə Sizə uğurlar diləyir, cansağlığı arzulayıram.

Prezident İLHAM ƏLİYEV təşəkkür edərək dedi:

-Sağ olun. Xınalıq yeni yolun çəkilməsi ilə əlaqədar, demək olar ki, kəndin yeni həyatı başlamışdır. Yeni məktəbin tikintisi də məhz o günlərdə başlamışdır. Mən köhnə məktəbi görəndə, sözün düzü, çox məyus oldum ki, uşaqlar belə şəraitdə oxuyurlar. Ona görə göstəriş verilmişdi ki, internat məktəbi tikilsin və uşaqlar qış aylarında orada qalsınlar. Eyni zamanda, rabitə əlaqəsinin, o cümlədən mobil telefon rabitəsinin təmin edilməsi üçün lazım olan avadanlığın quraşdırılması, - indi birbaşa bağlantı da mümkündür, - içməli su təchizatı. Yəni Azərbaycanın bu gözəl, qədim kəndi üçün nə lazımsa, onu etmişik və bundan sonra da edəcəyik.

Mən elə bu fürsətdən istifadə edib bütün xınalıqlılara öz hörmətimi bildirmək istəyirəm. Əmin olduğumu bildirmək istəyirəm ki, siz bundan sonra daha da yaxşı yaşayacaqsınız. Sizin yaxşı yaşamağınız üçün Azərbaycan dövləti hər şey edəcəkdir.

ƏNVƏR MƏMMƏDOV: Möhtərəm Prezident, çox təşəkkür edirik. Biz də müsəlləh əsgər kimi həmişə Sizin xidmətinizdə hazırıq.

İLHAM ƏLİYEV: Sağ olun.

Sonra konfrans başlandı.

Ölkənin müxtəlif regionlarından 250 sahibkarın və iş adamının da qatıldığı konfransın iştirakçıları dövlətimizin başçısını alqışlarla qarşıladılar.

Prezident İlham Əliyev konfransı giriş nitqi ilə açdı.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin giriş nitqi

-Hörmətli xanımlar və cənablar!

Mən indi burada, birinci mərtəbədə Azərbaycanda istehsal olunan və sərgidə nümayiş etdirilən məhsullarla tanış olurdum. Demək olar ki, hər il biz bu tədbiri keçirəndə, bununla bərabər, sərgi də keçirilir və hər il yeniliklər göstərilir. Bu, məni çox sevindirir. Mən çox şadam ki, Azərbaycanda istehsal edilən mallar artıq yüksək keyfiyyətə malikdir, ixrac olunur, o cümlədən Avropa Birliyi bazarına ixrac edilir. Həm ölkə tələbatını ödəyir, həm də Azərbaycanda çox güclü ixrac potensialı yaranır ki, bu da ölkə iqtisadiyyatının şaxələndirilməsi üçün çox mühüm əhəmiyyət daşıyır.

Düz dörd il bundan əvvəl, 2004-cü il fevralın 11-də "Azərbaycan Respublikası regionlarının sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət proqramı" qəbul edilmişdir. Bu proqramın ilkin konturları hələ 2003-cü ildə prezident seçkiləri ərafında mənim tərəfimdən təqdim edilmişdi. Bu, demək olar ki, mənim iqtisadi proqramımın vacib tərkib hissəsi idi. Prezident seçkilərindən 3-4 ay sonra proqram tərtib edilmiş və təsdiq olunmuşdu. Deyə bilərəm ki, son dörd il ərzində Azərbaycan iqtisadiyyatının hərtərəfli inkişafı üçün regionların sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət proqramı çox böyük rol oynamışdı. Bu dörd il ərzində bütövlükdə Azərbaycan iqtisadiyyatı çox yüksək sürətlə inkişaf etmişdir. Deyə bilərəm ki, bu sürət, bəlkə də, keçmişdə tarixdə də müşahidə olunmayıbdır. Dörd il ərzində Azərbaycan iqtisadiyyatı 96 faiz artmışdır. Demək olar ki, biz dörd ildə ümumi daxili məhsulumuzu 2 dəfə artırma bilmişik. 2008-ci ildə də iqtisadiyyatın yüksək sürətlə inkişaf etməsi gözlənilir. 2007-ci ilin yekunlarına görə, Azərbaycanda adambaşına düşən ümumi daxili məhsul 3700 dollar təşkil edir və gözlənilir ki, 2008-ci ildə 4500 dollara çatacaqdır. Bu onu göstərir ki, Azərbaycan iqtisadiyyatı çox sürətlə inkişaf edir və bu inkişaf, əlbəttə ki, həyatımızın bütün sahələrinə öz müsbət təsirini göstərir.

Azərbaycan iqtisadiyyatının inkişafı, əlbəttə ki, xalqın rifah halının yaxşılaşmasına gətirib çıxarır. Azərbaycanda valyuta ehtiyatları artır. Bu gün bizim valyuta ehtiyatlarımızın həcmi 7,3 milyard dollar səviyyəsindədir. Çox güman ki, 2008-ci ildə bu məbləğ ən azı 2 dəfə artacaqdır. İldən-ilə artan büdcə xərcləri bizə imkan verir ki, ölkənin qarşısında duran bütün vacib məsələlər öz həllini tapsın. Dörd il ərzində Azərbaycanın büdcəsi 10 dəfə artmışdır. Bu da yəqin ki, analoqu olmayan bir göstəricidir. Bizim icmal büdcəmiz bu il 12 milyard dollar təşkil edir. İstisna olunmur ki, müəyyən mərhələdə büdcəyə yeni əlavələr edilə bilsin.

Yəni Azərbaycan iqtisadiyyatı bütün istiqamətlərdə uğurla inkişaf edir. Regionların sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət proqramının əsas vəzifəsi ondan ibarət olmuşdur ki, bölgələr sürətlə inkişaf etsin, bölgələrdə proseslər müsbət istiqamətdə getsin, bölgələrdə yaşayan insanların həyat səviyyəsi yaxşılaşsın, xidmət sektoru yaxşılaşsın və infrastruktur da inkişaf etsin.

Eyni zamanda, sırr deyil ki, proqramın əsas məqsədlərindən biri də yoxsulluğun və işsizliyin azaldılmasına yönəldilmişdir. Deyə bilərəm ki, bu istiqamətdə də uğurlar çox müsbətdir. 2003-cü ildə biz bəyan etmişdik ki, Azərbaycanda yoxsulluğun və işsizliyin aradan qaldırılması üçün 5 il ərzində 600 min yeni iş yeri açılmalıdır. Artıq dörd il ərzində 650 min yeni iş yeri açılmışdır ki, onlardan 480 mini daimi iş yerləridir. Bu o deməkdir ki, insanlar işlə təmin olunur, yerli istehsal güclənir. Yerli istehsalın güclənməsi nəticəsində Azərbaycanda qeyri-neft sektoru daha da sürətlə inkişaf edir. Azərbaycan iqtisadiyyatı tam şəkildə bazar iqtisadiyyatı prinsipləri əsasında qurulubdur. Özəl sektorun inkişafı da məhz bunun nəticəsində baş verir. Azərbaycan bu istiqamətdə siyasəti çox düzgün aparmışdır və yeni iş yerlərinin açılması, əlbəttə, ölkəmizin güclənməsinə gətirib çıxarmışdır. Mən əminəm ki, bu meyil davam edəcəkdir. Baxmayaraq ki, biz 5 ilə nəzərdə tutmuşduq, lakin dörd il ərzində buna nail olduq və əminəm ki, gələcəkdə Azərbaycanda işsizlik problemi tamamilə aradan qaldırılacaqdır.

Eyni zamanda, yoxsulluğun azaldılmasına da regional inkişaf proqramının çox böyük təsiri olmuşdur. Azərbaycan iqtisadiyyatı böyük dərəcədə neft-qaz amilindən asılıdır və bu da təbiidir. Ona görə ki, Azərbaycanda son illər ərzində neft-qaz hasilatı çox böyük dərəcədə artıbdir. Dünyada neftin qiyməti qalxır. Beləliklə, iqtisadiyyatımızın bu seqmenti, istər-istəməz, daha da böyük çəkiyə malik olur. Ancaq bu sahədə yeni iş yerlərinin yaradılması o qədər də böyük dərəcədə mümkün deyildir. İş yerlərinin yaradılması məhz regionlarda, bölgələrdə, qeyri-neft sektorunda mümkündür. Yoxsulluğun azaldılması bilavasitə regionların sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət proqramının icrası ilə bağlı olmuşdur. Bu proqramı biz Dünya Bankı ilə birlikdə icra edirik və bu istiqamətdə də böyük uğurlar əldə etmişik. Son dörd il ərzində Azərbaycanda yoxsulluq 49 faizdən 16 faizə düşmüşdür. Bu, bir tərəfdən onu göstərir ki, Azərbaycanda

İqtisadi siyasət çox düzgün aparılır. Böyük iqtisadi imkanlar, birinci növbədə neft gəlirləri Azərbaycanda ədalətli şəkildə bölünür. Neftlə zəngin olan bəzi ölkələrə xas olan təbəqələşmə prosesi Azərbaycanda getmir. Halbuki, bazar iqtisadiyyatı şəraitində yaşayan cəmiyyətlərdə bu, istər-istəməz, bu və ya digər formada özünü büruzə verir. Digər tərəfdən, yoxsulluğun kəskin şəkildə azalması onu göstərir ki, Azərbaycanın təbii sərvətləri, bütün iqtisadi potensialı və dövlətin siyasəti məhz ən çətin vəziyyətdə yaşayan insanların həyat səviyyəsinin yaxşılaşmasına yönəldilibdir. Sözün düzü, mənim üçün yoxsulluğun azaldılması daha böyük əhəmiyyət daşıyır, nəinki iqtisadi göstəricilər. Çünki iqtisadi göstəricilərin səbəbləri bəllidir. Burada həm neft amili var, həm də, əlbəttə, bizim uğurla apardığımız iqtisadi islahatlar. Ancaq, ilk növbədə, biz xalq haqqında düşünməliyik, biz xalq üçün yaşayırıq. Elə etməliyik ki, Azərbaycan xalqı yaxşı yaşasın, Azərbaycanda kasıblar təbəqəsi olmasın, işsizlər olmasın, işləmək istəyənlər mütləq işlə təmin edilsinlər. Bu proses artıq gedir.

Onu da görürük ki, Azərbaycandan miqrasiya edənlərin sayı böyük dərəcədə azalıbdır. Daha doğrusu, vaxtilə Vətəni tərk etmiş insanlar indi qayıdırlar. Çünki Azərbaycanda imkanlar artır, yaşayış səviyyəsi yaxşılaşır və beləliklə, bizim gələcək inkişaf perspektivlərimiz çox aydın görünür.

Biz iqtisadi siyasətin aparılması ilə ölkəmizdə çox böyük və güclü iqtisadi zəmin yaradıırıq. Azərbaycan çətin, böhranlı illərini arxada qoyubdur. Biz bundan sonra yalnız və yalnız inkişaf edəcəyik. Bu inkişafı hərtərəfli və çoxşaxəli etmək üçün mütləq və mütləq regionların sosial-iqtisadi inkişafı proqramı davam etdirilməlidir.

Bir ildən sonra proqramın müddəti başa çatır. Deyə bilərəm ki, aparılan təhlil göstərir ki, proqramda təsbit olunan bütün maddələrin 98 faizi ya tamamilə, ya da qismən icra olunubdur. Yəni dörd il ərzində proqram, demək olar ki, icra olunubdur. Nəzərə alsaq ki, bu illər ərzində proqrama böyük əlavələr edilibdir, proqrama əlavələr etmək üçün təkcə mənim tərəfimdən 13 sərəncam imzalanmışdır. Əlbəttə, biz görürük ki, 2004-cü ildə qəbul edilmiş proqramla reallıq böyük dərəcədə fərqlənir. Əgər bu əlavə tədbirləri də nəzərə alsaq, görürük ki, proqramın həcmi daha da böyükdür, daha da böyük vəsait tələb edir və şübhəsiz ki, bu, proqramı daha da gücləndirir.

Mən hesab edirəm ki, proqramın başa çatmasından sonra biz bununla kifayətlənməməliyik. Həm hökumətə, həm də bütün yerli icra orqanlarına artıq müvafiq göstərişlər verilibdir ki, növbəti 5 illik proqram hazırlansın və təqdim olunsun. Mən artıq bu barədə bir neçə dəfə demişəm, o proqramda bütün məsələlər öz həllini tapmalıdır, hər bir kəndin məsələsi öz həllini tapmalıdır. Elə etməliyik ki, Azərbaycan xalqını narahat edən bütün məsələlər 2009-2013-cü illərdə öz həllini tapsın.

Bildiyiniz kimi, biz işimizi müxtəlif istiqamətlərdə aparırıq. Əlbəttə, ilk növbədə, dövlət siyasəti, dövlət investisiya proqramları. O proqramlar indi icra olunur. Təkcə bu ilin dövlət investisiya xərcləri təxminən 3,5 milyard dollar təşkil edəcəkdir. Bu, demək olar ki, ölkə qarşısında duran əsas infrastruktur layihələrinin həlli üçün bizə kifayət edəcəkdir. Nəzərə alsaq ki, Azərbaycanın maliyyə vəziyyəti ildən-ilə yaxşılaşacaq, biz növbəti illərdə də dövlət investisiya xərclərimizi artırıcağıq. Eyni zamanda, bu, sahibkarlığın inkişafına böyük təkan verir. Hər bir infrastruktur layihəsi sahibkarlığın inkişafına gətirib çıxarır. Sahibkarlara dövlət tərəfindən dəstək verilir - mənim tərəfimdən həm siyasi dəstək, həm də iqtisadi dəstək. Bildiyiniz kimi, Sahibkarlığa Kömək Milli Fondundan hər il böyük məbləğdə vəsait ayrılır. Bu il 95 milyon manat həcmində kreditlər veriləcəkdir.

Bu kreditlərin işlənməsini biz regionların inkişafında görürük və bu gün burada nümayiş etdirilən sərgidə görürük. Sərgidə təmsil edilən istehsal sahələrinin böyük bir hissəsi məhz o kreditlərin hesabına mümkün olmuşdur. Çünki başqa cür mümkün deyildir. Sahibkarlıqla məşğul olmaq üçün ilkin kapital olmalıdır. Əgər ilkin kapital yoxdursa, sahibkarlıqla məşğul olmaq mümkün deyildir. Ona görə dövlət bu funksiyanı öz üzərinə götürür. İlk növbədə, sahibkarlara siyasi dəstək verilməlidir. Cəmiyyətdə və icra strukturlarında onlara müsbət münasibət göstərilməlidir. Dövlət xətti ilə icra olunan investisiya layihələri, - elektrik enerjisi, su, qaz təchizatı, yolların çəkilməsi, - sahibkarlıq üçün yaxşı şərait yaradır. Bununla bərabər, sahibkarlara dövlət güzəştli şərtlərlə kreditlər verir. Eyni zamanda, bu yaxınlarda yaradılmış Dövlət Investisiya Şirkəti də həmin işlərdə fəal iştirak edəcək və Azərbaycanın iqtisadi inkişafı bu istiqamətdə davam etdiriləcəkdir.

Mən bir neçə dəfə demişəm, bu gün də demək istəyirəm ki, biz öz iqtisadi potensialımızı qeyri-neft sektorunun əsasında qurmalıyıq, bu sahəni gücləndirməliyik.

Bizim bütün global layihələrimiz uğurla icra edilir, bütün neft-qaz layihələrimiz vaxtılı-vaxtında icra olunur. Son dörd il ərzində bu istiqamətdə, deyə bilərəm ki, tarixi nailiyyətlər əldə ediləndir. Bakı-Tbilisi-Ceyhan neft kəməri, Bakı-Tbilisi-Ərzurum qaz kəməri işə düşüb, böyük “Şahdəniz” qaz yatağından

ilk qaz hasil edilməyə başlanmışdır. Biz, demək olar ki, bütün neft-qaz sektoruna aid qarşıya qoyduğumuz məsələləri həll etdik. Deyə bilərəm ki, 100 faiz səviyyəsində həll etdik. Bundan sonra onilliklər ərzində Azərbaycanın uğurlu və gözəl inkişafını təmin etdik. Azərbaycan xalqının rifah halının yaxşılaşdırılması üçün əməli-praktik tədbirlər gördük. Onu da deyə bilərəm ki, son dörd il ərzində maaşlar da bir neçə dəfə artırılıbdır. Minimum əmək haqqı bu illər ərzində 6,7 dəfə artırılıbdır. Düzdür, hələ ki, bu, bizi tam qane edə bilməz. Amma dinamika çox müsbətdir. Əlbəttə ki, biz bu gözəl və güclü enerji potensialımızdan gələcəkdə də səmərəli şəkildə istifadə edəcəyik. Biz indiyə qədər bundan çox səmərəli şəkildə istifadə etdik. Biz gəlirlərin şəffaflığını təmin etdik. Azərbaycanın Şəffaflıq Təşəbbüsünə qoşulması çox düzgün addım idi və biz bu addımın real nəticələrini görürük. Azərbaycanda neftdən əldə olunan bütün gəlirlər çox şəffaf şəkildə Neft Fondunda cəmləşir, beynəlxalq audit keçirilir və ondan sonra vəsaitin xərclənməsi də çox şəffaf şəkildə baş verir. Bütçə təsdiq olunanda, bütçə paketi ilə bərabər, Neft Fondundan bütçəyə transfertlər də parlament tərəfindən təsdiq edilir. Yəni ki, bütün Azərbaycan xalqı Milli Məclisdəki öz nümayəndələri vasitəsilə gəlirlərin bölünməsinə iştirak edir. Bu, belə də olmalıdır. Bu sərvət, təbii sərvətlər xalqa məxsusdur və Azərbaycan xalqı qərar verməlidir ki, o vəsait hansı istiqamətə yönəldilsin.

Əminəm ki, biz gələcək illərdə də bu yüksək dinamikanı saxlayacağıq. Azərbaycanın inkişafını təmin edəcəyik, qlobal layihələrin uğurlu davam etdirilməsi üçün səylərimizi göstərəcəyik. Bölgədə proseslər çox müsbət istiqamətdə gedir. Həm energetika, həm nəqliyyat sahəsində Azərbaycanın irəli sürdüyü təşəbbüslər həm öz ölkəmizə və xalqımıza xeyir gətirir, həm də ki, bizim üçün dost, qonşu ölkələrin inkişafına böyük töhfə verir.

Bildiyiniz kimi, nəqliyyat sektorunda Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolunun tikintisi ilə yeni bir mərhələ başlayır. Azərbaycan tranzit ölkəyə çevriləcəkdir. Bu layihənin çox böyük həm siyasi, həm iqtisadi, həm də regional mənası var. Deyə bilərəm ki, bu dövr ərzində qarşıya qoyduğumuz bütün qlobal layihələr həyatda öz həllini tapıbdır. Baxmayaraq ki, bunu etmək bəzi hallarda o qədər də asan deyildi, bəzi hallarda biz müəyyən əngəllərlə də üzləşirdik. Ancaq Azərbaycan dövlətinin və xalqının iradəsi və qətiyyətli siyasəti, Azərbaycan xalqının bizim bütün təşəbbüslərimizə dəstək olması bu işləri reallığa çevirir.

Qlobal məsələlər, əlbəttə ki, Azərbaycanın dünyadakı mövqelərini də böyük dərəcədə möhkəmləndirir. Azərbaycanın təsir imkanlarını artırır və ölkəni hərtərəfli şəkildə gücləndirir. Ancaq bununla bərabər, biz, – bugünkü toplantının əsas məqsədi bundadır, – qeyri-neft sektorunda baş verən hadisələri təhlil etməliyik, qərarlar verməliyik və gələcək planlar haqqında danışmalıyıq.

Biz böyük təbii sərvətlərə maliklik və bu təbii sərvətləri biz artıq ixrac etməyə başlamışıq. Ancaq bununla bərabər, biz mütləq qeyri-neft sektorunu inkişaf etdirməliyik: yerli istehsal, idxalı əvəzləyən məhsulların istehsal olunması, yeni zavodların, fabriklərin iş düşməsi, iş yerlərinin açılması, regionların abadlaşması, infrastruktur layihələrinin davam etdirilməsi. Eyni zamanda, sosial məsələlərin həlli. Deyə bilərəm ki, dörd il ərzində 1200 məktəb tikilmişdir. Azərbaycanda cəmi 4500 məktəb var, 1200 məktəb 4 il ərzində tikilmişdir və növbəti illərdə bu iş davam etdiriləcəkdir. Onlarca yeni xəstəxana, tibb mərkəzi tikilib və 2008-ci ilin Dövlət İnvestisiya Proqramında yeni xəstəxanaların tikintisi nəzərdə tutulur.

Yenə deyirəm, sosial məsələlərə böyük diqqət göstərilir. Düzdür, biz bazar iqtisadiyyatı şəraitində yaşayırıq. Ancaq onu da bilirəm ki, keçid dövrünü yaşayan, bir sistemdən digərinə keçən ölkələrdə bəzən islahatlar da çox çətin gedir və insanlara əziyyət verir. Bazar iqtisadiyyatına keçmək üçün atılan addımlar bəzi hallarda insanların həyat səviyyəsinə mənfi təsir göstərir. Bütün bunların qarşısını almaq və başqa ölkələrin mənfi təcrübəsini təkrarlamamaq üçün biz güclü sosial siyasət aparırıq. Bizim bütçəmiz həm investisiyayönümlü, həm də sosialyönümlüdür. İldən-ilə, ildə bir neçə dəfə maaşlar, pensiyalar artırılır, sosial obyektlər tikilir. Nəhəng infrastruktur layihələri ilə bərabər, sosial infrastrukturun yaranması Dövlət İnvestisiya Proqramında böyük yer tutur. Bu, bizi xoşbəxt gələcəyə aparan yoldur. Deyə bilərəm ki, artıq Azərbaycan öz imkanlarını tam şəkildə işə salıbdır. Həm energetika, həm də qeyri-neft sektorunda qəbul edilmiş proqramlar uğurla icra edilir. Bu illər ərzində həyatımızın, demək olar ki, bütün sahələrini əhatə edən çoxsaylı dövlət proqramları qəbul edilib və bu proqramların əsasında, təməlinə real imkanlar dayanır. Heç bir proqram, sadəcə olaraq, şüar naminə qəbul edilmir. Hər birinin arxasında icra mexanizmləri, maliyyə resursları və güclü dövlət siyasəti dayanır. Məhz bu təqdirdə biz uğura nail ola bilirik. Onu da deyə bilərəm ki, bu günə qədər başladığımız bütün layihələr öz həllini tapıb, verdiyimiz bütün vədlər həyatda öz əksini tapıbdır. Elə bir məsələ olmayıb ki, biz onu etmək istəmişik, edə bilməmişik. Elə bir məsələ olmayıb ki, söz verilib, icra olunmayıbdır. Bütün verilən vədlər vaxtılı-vaxtında yerinə yetirilir və bu, əlbəttə ki, cəmiyyətdə çox gözəl ab-hava yaradır.

Bizim cəmiyyətimiz vahid cəmiyyətdir. Azərbaycanın qarşısında duran bütün məsələlərdə, - istər daxili siyasət, xarici siyasət, istərsə də iqtisadi, sosial siyasət sahəsində, - cəmiyyətdə fikir ayrılığı yoxdur. Biz bilirik haraya gedirik. Biz ölkəmizi müasirləşdiririk, güclü dövlət yaradırıq. Azərbaycan müasir güclü dövlətə çevrilməlidir. Bunu etmək üçün bizim bütün imkanlarımız var. Həm iqtisadi, həm siyasi imkanlar, həm də insanların intellektual səviyyəsi, dövlət siyasəti, dövlətin iradəsi və açıq-aydın görünən gələcəyin üfüqləri. Bütün bunlar bir yerdə olanda, əlbəttə ki, ölkə dinamik şəkildə inkişaf edəcəkdir.

Mən böyük qürur hissi ilə deyə bilərəm ki, dörd il ərzində Azərbaycanın iqtisadiyyatı dünyada analoqu olmayan sürətlə inkişaf edibdir. Heç bir başqa ölkədə dörd il ərzində ümumi daxili məhsul iki dəfə artmayıbdır. Heç bir başqa ölkədə büdcə 10 dəfə artmayıbdır. Heç bir başqa ölkədə cəmi 4 il ərzində yoxsulluq 3 dəfə azalmayıbdır. Təsadüfi deyil ki, ciddi beynəlxalq maliyyə qurumları Azərbaycanın iqtisadi inkişaf imkanlarını çox düzgün dəyərləndirirlər. Bir müddət bundan əvvəl Davos Dünya İqtisadi Forumunun hesabatında rəqabətqabiliyyətlik sahəsində Azərbaycan 66-cı yeri tutubdur. “Qoldman Saks” kimi çox mötəbər qurumun reytingində isə elə bu göstəriciyə görə Azərbaycan 61-ci yerdə idi və bütün başqa MDB ölkələrindən qabaqda idi. Bu, ciddi beynəlxalq təşkilatların hesabatlarıdır və sadəcə olaraq, reallığı əks etdirir. Bu hesabatlar ədalətlidir. Hesabatlar ədalətli olanda, orada reallıq əks olunur. Bu, əlbəttə ki, bizi çox sevindirir. Ancaq məni ən çox sevindirən odur ki, bizim apardığımız siyasət real işlərdə özünü göstərir. İnsanların həyat səviyyəsinin yaxşılaşmasında, şəhərlərimizin gözəlləşməsində, ölkəmizin güclənməsində və Azərbaycanın iqtisadi inkişafının artmasında özünü göstərir.

Bu gün bu toplantıda bütün yerli icra orqanlarının nümayəndələri, rəhbərləri, nazirlər, iş adamları, xarici nümayəndələr iştirak edirlər. Deyə bilərəm ki, Azərbaycanda keçirilən tədbirlər içərisində bu, ən böyük tədbirdir. Hər il bu tədbirdə ötən il ərzində görülən işlər və ən əsası, gələcək planlar müzakirə edilir. 2008-ci ildə biz hansı işləri görməliyik, necə görməliyik, bunun nəticəsi nə olacaqdır. Bütün orqanların işinin əlaqələndirilməsi çox vacibdir. Həm nazirliklər, dövlət şirkətləri, yerli icra orqanları, həm də iş adamları, fəallar və Azərbaycanda fəaliyyət göstərən beynəlxalq maliyyə qurumlarının nümayəndəlikləri - biz hamımız birlikdə bu işləri görməliyik. Bu baxımdan bu konfrans çox nadir xarakter daşıyır.

Mən bir daha demək istəyirəm ki, görülən bütün işlər məni qane edir. Bu gün burada problemlərdən də danışılacaqdır. Əlbəttə ki, hər bir ölkədə olduğu kimi, Azərbaycanda da problemlər var və biz regional proqramla, başqa proqramlarla məhz bu problemlərin aradan qaldırılması üçün çalışırıq ki, Azərbaycanda ədalətli cəmiyyət, hüquqi dövlət tam şəkildə bərqərar olsun. Azərbaycanda sosial ədalət geniş şəkildə tətbiq edilsin, iqtisadi azadlıqlar, siyasi azadlıqlar, demokratiyanın inkişafı, müasirlik və gələcək inkişaf. Budur, bizim qarşımızda duran əsas vəzifələr və bu vəzifələrin icrası üçün bugünkü konfransda biz danışacağıq və əməli-praktik qərarlar qəbul edəcəyik.

İndi isə söz iqtisadi inkişaf naziri Heydər Babayevə verilir.

İQTİSADI İNKİŞAF NAZİRİ HEYDƏR BABAYEVİN ÇIXIŞI

-Hörmətli cənab Prezident!

Xanımlar və cənablar!

2004-cü ilin fevral ayında "Azərbaycan Respublikası regionlarının sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramı" təsdiq edildikdən sonra artıq dördüncü dəfədir ki, biz hər ilin fevral ayında bu proqramın icrasının gedişinə həsr olunmuş konfransda iştirak edirik. Proqramın icrasına olan bu maraq və diqqət təsadüfi deyildir. Belə ki, məhz bu sənədin qəbul edilməsi ölkəmizin inkişafında yeni mərhələnin başlanğıcını qoymuş, regionların inkişafını dövlət siyasətinin prioritet istiqamətlərindən biri səviyyəsinə qaldırmışdır. Sözsüz ki, bu tədbirdə möhtərəm cənab Prezidentin şəxsən iştirakı regionların inkişafına verilən əhəmiyyətin və diqqətin bariz nümunəsidir.

Hörmətli konfrans iştirakçıları!

Bildiyiniz kimi, müstəqilliyimizin ilk illərində müxtəlif daxili və xarici amillərin təsiri altında ölkəmizdə dərin sosial-iqtisadi böhran vəziyyəti yaranmışdı. Digər tərəfdən də, Ermənistanın hərbi təcavüzü nəticəsində doğma torpaqlarından didərgin düşmüş bir milyondan artıq soydaşımız Azərbaycanın müxtəlif bölgələrinə üz tutmuş, bununla da ölkənin sosial-iqtisadi vəziyyəti daha da ağırlaşmışdı.

Xalqımızın ümummilli lideri Heydər Əliyev tərəfindən başlanmış irimiqyaslı islahatlar ölkənin dərin tənəzzüldən çıxması, əhalinin güzəranının tədricən yaxşılaşması ilə nəticələndi. Ulu öndərimiz apardığı siyasətdə həmişə regionların inkişafına xüsusi diqqət yetirmiş, onun bilavasitə təşəbbüsü ilə torpaq islahatının aparılması, aqrar sahənin vergilərdən azad edilməsi, vaxtı keçmiş borcların silinməsi, müxtəlif qanun və proqramların həyata keçirilməsi ilə bağlı çox əhəmiyyətli işlər görülmüşdür.

Təbii ki, ölkəmizin sosial-iqtisadi inkişafı sürətləndikcə, qarşımızda duran vəzifələr də mahiyyət etibarilə dəyişir. Bu vəzifələrdən biri də hazırda ölkənin iqtisadi inkişafının davamlılığının təmin edilməsindən, xüsusilə regionların inkişafının sürətləndirilməsindən ibarətdir. Məhz bu səbəbdən ötən prezident seçkiləri zamanı cənab İlham Əliyev regionların inkişafını, 5 il ərzində 600 min iş yerinin açılmasını özünün sosial-iqtisadi platformasının başlıca hədəflərindən biri kimi müəyyənləşdirmiş və 2004-cü ilin fevral ayında regionların sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət proqramını təsdiq etmişdir.

Bununla yanaşı, son dörd ildə ayrı-ayrı bölgələrin inkişafı ilə bağlı əlavə tədbirlər barədə 13, o cümlədən 2007-ci ildə 3, 2008-ci ilin yanvar ayında isə 2 xüsusi sərəncam imzalanmışdır.

Dövlət proqramı qəbul olunduqdan sonra cənab Prezident 50-dən artıq şəhər və rayona, habelə bir neçə dəfə Naxçıvan Muxtar Respublikasına səfərlər etmiş, işlərin gedişi ilə yerlərdə tanış olmuş, bir çox müəssisələrin açılışında, təməlqoyma mərasimlərində iştirak etmişdir. Sözsüz ki, rayonların sosial-iqtisadi inkişafına göstərilən bu qayğı proqramın uğurlu icrasının həlledici amili olmuşdur.

Dövlət proqramında nəzərdə tutulmuş tədbirlərin mühüm bir hissəsi qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi ilə bağlıdır. Ötən dörd il ərzində Milli Məclis tərəfindən regionların inkişafına yönəldilmiş xeyli qanunlar qəbul edilmişdir. Bu il də yeni qanunların qəbul edilməsi Dövlət proqramının uğurlu icrasına öz töhfəsini verəcəkdir.

Regionların inkişafının ən mühüm şərtlərindən biri ümumi makroiqtisadi mühitin əlverişli olmasıdır. 2007-ci ildə makroiqtisadi sabitliyin qorunması, dinamik inkişafın davam etdirilməsi, məşğulluğun artırılması, bank sisteminin inkişafı, beynəlxalq əməkdaşlığın genişləndirilməsi, əmək haqqı və pensiyaların artırılması istiqamətində ardıcıl tədbirlər həyata keçirilmişdir.

Bunun nəticəsində 2007-cı ildə də ümumi daxili məhsulun artım sürətinə görə Azərbaycan dünya ölkələri arasında liderlik mövqeyini saxlamış, artım sürəti 25 faiz səviyyəsində olmuş, strateji valyuta ehtiyatları 7 milyard dolları ötmüş, ölkəmiz transmilli layihələrin aparıcı iştirakçısı olmuş və beləliklə, Azərbaycan regionun mühüm iqtisadi güc mərkəzinə çevrilmişdir.

Xüsusi olaraq vurğulamaq lazımdır ki, proqram qəbul edildikdən sonra bütün dövlət idarəetmə orqanlarında regionlara olan münasibət köklü şəkildə dəyişmiş, regional inkişaf həyata keçirilən iqtisadi siyasətin əsas hədəfinə çevrilmişdir. Təsadüfi deyil ki, dövlət büdcəsi hesabına həyata keçirilən proqramlarda regionların xüsusi çəkisi durmadan artır.

Məsələn, belə bir faktı vurğulamaq istərdim ki, təkcə 2007-ci ildə dövlət investisiya xərclərində regionlardakı layihələrin həyata keçirilməsinə ayrılan vəsaitin ümumi məbləği 691 milyon manat təşkil etmişdir. 2008-ci ildə isə regionlarda layihələrin icrasına ayrılan vəsaitin həcmi ötən ildəkindən təxminən 70 faiz çox - 1,15 milyard manat olacaqdır.

Cari ildə dövlət investisiya xərcləri, eləcə də Dövlət Neft Fondunun vəsaitləri hesabına Səngəçalda modul tipli elektrik stansiyasının, Oğuz-Qəbələ-Bakı su xəttinin, Yuxarı Mil kanalının, Tovuzçay su

anbarının, Yevlax-Zaqatala-Gürcüstan avtomobil yolunun, Mingəçevir şəhərində “Kür” olimpiya təlim idman mərkəzinin inşası layihələrinin davam etdirilməsi, eləcə də 12 rayonda olimpiya idman komplekslərinin, bir sıra avtomobil yollarının, səhiyyə və təhsil obyektlərinin, şəhid ailələri və əlillər üçün yaşayış binalarının tikintisi ilə bağlı yeni layihələrin icrasına başlanılması planlaşdırılır.

Dövlət proqramı qəbul edildikdən sonra bütün bölgələrdə yeni-yeni müəssisələr fəaliyyətə başlayır, quruculuq və abadlıq işləri uğurla davam etdirilir. “Gülüstan” sarayının birinci mərtəbəsində təşkil olunmuş sərgi və orada nümayiş etdirilmiş film bunu əyani şəkildə bir daha göstərir. Təkcə 2007-ci ildə Yevlax şəhərində “Lalə-tekstil” tikiş fabriki, Əli Bayramlı şəhərində yağ emalı zavodu, Salyan rayonunda ildə 30 ton süd məhsulları istehsal edən zavod, Şəki rayonunda ildə 3,5 milyon ədəd kərpic istehsal edən zavod, Qazax rayonunda gün ərzində 350 ton gil istehsal edən bentonit emalı zavodunun birinci hissəsi, Qəbələ şəhərində konserv zavodu, İmişlidə sutkada 5,5 ton çörək məmulatları, Göyçayda ildə 200 min şərti butulka nar şirəsi istehsal edən zavodlar və digər müasir müəssisələr fəaliyyətə başlamışdır.

Ümumiyyətlə, ötən il 344 emal müəssisəsi, 822 tikinti müəssisəsi, 579 kənd təsərrüfatı müəssisəsi, 1700-dən çox ticarət və xidmət müəssisəsi açılmışdır ki, bunun da 40 faizi regionların payına düşür.

Yeni emal müəssisələrinin fəaliyyətə başlaması, habelə cənab Prezidentin təşəbbüsü ilə dövlət büdcəsinin vəsaitləri hesabına texnika və gübrə alınaraq əlverişli şərtlərlə fermerlərə verilməsi kənd təsərrüfatı istehsalının artırılmasına, regionlarda əhalinin güzəranının yaxşılaşmasına müsbət təsir göstərmişdir. Bununla yanaşı, ölkə Prezidentinin sərəncamına əsasən, 2007-ci ilin dövlət büdcəsindən ayrılmış 80 milyon manat vəsait hesabına ötən il 600 mindən çox fiziki və hüquqi şəxsə əkin sahəsinin becərməsində istifadə edilmiş yanacaq və motor yağlarının, mineral gübrələrin alınması, buğda istehsalçılarına yardımın verilməsi təmin edilmiş, bunun nəticəsində payızlıq taxıl və buğda sahələri 261 min hektar artmışdır.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin sosial-iqtisadi inkişaf konsepsiyasının mühüm müddəalarından olan yeni iş yerlərinin açılması əsasən özəl sektorun inkişafı, sahibkarların səmərəli fəaliyyəti hesabına təmin edilməkdədir. Bununla əlaqədar olaraq, dövlət büdcəsində sahibkarlığın inkişafına ayrılan vəsaitin həcmi ilbəlil artırılır, biznes mühitinin daha da yaxşılaşdırılması ilə bağlı əhəmiyyətli işlər görülür.

2007-ci il ərzində sahibkarlara güzəştli kreditlərin verilməsi prosesi daha da genişlənməmişdir. Sahibkarlığa Kömək Milli Fondunun vəsaitləri hesabına 882 sahibkarlıq subyektinə 90,7 milyon manat kredit verilmişdir ki, bunun nəticəsində 15,5 mindən çox yeni iş yeri yaradılmışdır. Maliyyələşdirilmiş layihələrin 77 faizi regionların payına düşür və bu göstərici ildən-ilə artacaqdır. Ümumilikdə, son dörd ildə Sahibkarlığa Kömək Milli Fondu tərəfindən 6194 sahibkara 235,6 milyon manat güzəştli kredit verilmiş, bu vəsaitlər hesabına maliyyələşdirilən layihələrin həyata keçirilməsi 60 minə yaxın yeni iş yerinin açılmasına imkan yaratmışdır. Yuxarıda qeyd olunan və digər tədbirlərin həyata keçirilməsi nəticəsində indiyədək 650 mindən çox iş yeri açılmışdır. Təkcə 2007-ci ildə 147 minə yaxın iş yeri yaradılmışdır və bunun 80 faizindən çoxu regionların payına düşür.

Dövlət proqramında irəli sürülmüş ən mühüm vəzifələrdən biri rayonlarda kommunal xidmətlərin həcmi və keyfiyyətinin yüksəldilməsindən, infrastruktur təminatının yaxşılaşdırılmasından ibarətdir. Ötən il əhalinin elektrik enerjisi ilə təminatının yaxşılaşdırılması üçün 353 kilometrədən çox yeni elektrikötürmə xətləri çəkilmiş, 188 elektrik transformatoru quraşdırılmış, 49 yardımçı stansiya açılmışdır.

Qaz təminatını daha da yaxşılaşdırmaq məqsədi ilə 234 kilometr yeni qaz kəmərləri çəkilmiş, 7964 poqonometr qaz xətti əsaslı təmir olunmuşdur. Regionlarda əhalinin içməli su təminatının və kanalizasiya xidmətlərinin təkmilləşdirilməsi məqsədi ilə 134 kilometr su xətləri, 21 kilometr kanalizasiya xətləri çəkilmiş, 2 su anbarı qurulmuş, 53 artezian quyusu qazılmışdır. Bununla yanaşı, 82 kilometr istilik xətləri çəkilmiş, ölkənin müxtəlif bölgələrində 132,5 min nömrəlik ATS-lər inşa olunmuşdur.

Proqramda nəzərdə tutulduğu kimi, regionlarda rayonlararası və rayondaxili yolların bərpası və inkişafı ilə də bağlı bir sıra işlər görülmüşdür. Belə ki, ötən il Hacıqabul-Kürdəmir avtomobil yolunun 75 kilometrlik hissəsi istifadəyə verilmiş, Şəmkir-Gədəbəy, Gəncə-Yenikənd-Poylu, Muğanlı-İsmayıllı-Qəbələ, Şamaxı-Pirçulu və digər yolların yenidən qurulmasına başlanmışdır.

Möhtərəm cənab Prezident!

Hörmətli konfrans iştirakçıları!

Dövlət proqramından irəli gələn vəzifələrin icrasında Dövlət İnvestisiya Şirkəti də mühüm rol oynamağa başlayır. Şirkət Avropa Yenidənqurma və İnkişaf Bankı ilə birlikdə “Milk-Pro” MMC-yə Göyçay süd emalı zavodunun yenidən qurulması və Türkiyənin “Hastavuk” firması ilə birlikdə “Dəvəçi

Broyler” Səhmdar Cəmiyyətində quş ətinin dərin emalı texnologiyasının tətbiqi və damazlıq təsərrüfatının yaradılması layihələrinin icrasına başlamışdır. Bu iki layihənin ümumi dəyəri təxminən 32 milyon manatdır.

Yeri gəlmişkən, məlumat üçün bildirmək istərdim ki, Dövlət İnvestisiya Şirkəti ümumi dəyəri 559 milyon manat olan 6 layihənin maliyyələşdirilməsinə artıq başlamışdır və bu layihələrdə xarici və digər investisiyaların payı 604 milyon manat təşkil edəcəkdir.

Bu il biz beynəlxalq maliyyə təsisatları ilə birlikdə regionlarda ümumi dəyəri 900 milyon ABŞ dollarına yaxın olan çox mühüm layihələrin davam etdirilməsini planlaşdırırıq. Belə ki, Dünya Bankının kreditləri hesabına dəyəri 42 milyon ABŞ dolları olan suvarma-drenaj infrastrukturunun bərpası, dəyəri 55 milyon ABŞ dolları olan elektrik ötürücü sistemləri layihələri, dəyəri 15 milyon ABŞ dolları olan kənd investisiyaları layihəsi, dəyəri 11,5 milyon ABŞ dolları olan məcburi köçkünlərin iqtisadi inkişafı, Asiya İnkişaf Bankı ilə Ağdaş, Göyçay və Naxçıvan şəhərlərində ümumi dəyəri 39,9 milyon ABŞ dolları olan su və kanalizasiya sistemlərinin yaxşılaşdırılması, İslam İnkişaf Bankının və ərəb fondlarının kreditləri hesabına dəyəri 22,5 milyon ABŞ dolları olan Xanarx və dəyəri 42,5 milyon ABŞ dolları olan Vəlvələçay-Taxtakörpü kanallarının inşası və digər layihələr davam etdiriləcəkdir. Diqqətinizə bir daha çatdırıram ki, bu layihələrin dəyəri 900 milyon dolları keçəcəkdir.

Bunlardan əlavə, beynəlxalq maliyyə qurumları ilə aparılan danışıqlar nəticəsində cari ildə ümumi dəyəri 665 milyon ABŞ dolları olan yeni layihələrin həyata keçirilməsi üzrə razılıq əldə olunmuşdur.

2007-ci ildə regionlarda sosial obyektlərin inşasına xüsusi diqqət yetirilmişdir. Ötən il 81 min 714 şagird yerlik ümumtəhsil məktəbləri, 310 çarpayılıq xəstəxana və növbədə 323 nəfəri qəbul edə bilən ambulatoriya-poliklinika müəssisəsi, 1030 yerlik məktəbəqədər uşaq müəssisəsi, Masallı və Qazax rayonlarında olimpiya idman kompleksləri, Əli Bayramlı şəhərində Müalicə-Diaqnostika Mərkəzi istifadəyə verilmişdir. Yeni məktəblərin tikintisində Heydər Əliyev Fondunun xüsusi rolu vardır və “Yeniləşən Azərbaycana yeni məktəb” layihəsi çərçivəsində ölkənin regionlarında məktəb tikintisi uğurla davam etdirilir.

Qaçqın və məcburi köçkünlərə dövlət qayğısı da ötən il diqqət mərkəzində olmuşdur. 2007-ci ilin dekabrında Sabirabad rayonu ərazisində yerləşən sonuncu çadır şəhərciyi ləğv olunmuş, bununla da cənab Prezident verdiyi vədlərə sadıqlığını bir daha nümayiş etdirmişdir. Ümumiyyətlə, son illərdə 12 çadır şəhərciyi ləğv edilmiş, 54 yeni qəsəbə salınmış, qaçqın və məcburi köçkünlər üçün 15 min 110 ev tikilmiş, bu işlərə Dövlət Neft Fondundan 380 milyon manatdan çox vəsait xərclənmişdir.

Bütün bu tədbirlər yoxsulluğun səviyyəsinin 16 faizədək enməsinə səbəb olmuş, xüsusilə regionlarda yoxsulluq probleminin həlli sürətlənmişdir.

Cənab Prezident, bu il Dövlət proqramının icrası başa çatır. Bununla əlaqədar qarşımızda duran başlıca vəzifə proqramda nəzərdə tutulmuş bütün tədbirlərin tam icra olunmasından ibarətdir. Fərsətdən istifadə edib, bugünkü konfransda iştirak edən dövlət təşkilatlarını və beynəlxalq qurumları bu sahədə söylərini daha da artırmağa dəvət edirəm.

Bununla yanaşı, bildirmək istərdim ki, Sizin tapşırığımıza uyğun olaraq, regionlarda başlanmış işlərin ardıcıl şəkildə davam etdirilməsi məqsədi ilə 2009-2013-cü illər üçün regionların sosial-iqtisadi inkişafı üzrə yeni Dövlət proqramının hazırlanması üzərində iş gedir.

Cənab Prezident, çıxışımın sonunda Sizi əmin etmək istərdim ki, Dövlət proqramında irəli sürülmüş vəzifələrin, verdiyiniz tapşırıqların tələb etdiyiniz səviyyədə yerinə yetirilməsi üçün bundan sonra da bütün imkanlarımızı səfərbər edəcəyik.

Diqqətinizə görə təşəkkür edirəm.

NAXÇIVAN MUXTAR RESPUBLİKASININ İQTİSADI İNKİŞAF NAZİRİ FAMIL SEYİDOVUN ÇIXIŞI

-Cənab Prezident!

Müstəqil dövlətimizin memarı və qurucusu, Azərbaycan xalqının ümummilli lideri Heydər Əliyevin müdrikliyi, uzaqgörənliyi və qətiyyəti hesabına təməli qoyulan və cənab Prezident hazırda, Sizin tərəfinizdən uğurla davam və inkişaf etdirilən strategiya nəticəsində Azərbaycan iqtisadi artım sürətinə görə dünyada lider ölkəyə çevrilmişdir.

Kompleks inkişaf proqramları və modern ideyalar əsasında iqtisadiyyatımız dünyada analoqu olmayan sürətlə inkişaf edir, qlobal miqyasda reallaşdırılan milli neft strategiyamız Azərbaycana hər mənada böyük uğurlar gətirir.

Xalqımızın firavan yaşamasına, ölkəmizin iqtisadi müstəqilliyinin möhkəmləndirilməsinə xidmət edən "Azərbaycan Respublikası regionlarının sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramı"nın ardıcıl icrası davamlı iqtisadi inkişafı təmin etməklə, sosial sahədə qarşıda duran problemlərin həlli üçün etibarlı zəmin yaratmışdır. On altı ildən çox blokada şəraitində yaşayan Naxçıvan Muxtar Respublikasında inkişafın bütün göstəriciləri yüksələn xətlə davam etmişdir.

2004-cü illə müqayisədə 2007-ci ildə ümumi daxili məhsul 2,3 dəfə artaraq 545 milyon manata, sənaye məhsulları istehsalı 5 dəfə artaraq 123 milyon manata, kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalı 1,6 dəfə artaraq 122 milyon manata, əsas kapitala yönəldilən investiyalar 3 dəfə artaraq 223 milyon manata, xarici ticarət dövriyyəsi 2,4 dəfə artaraq 92 milyon ABŞ dollarına, adambaşına düşən pul gəlirləri 2,3 dəfə artaraq 1314 manata, orta aylıq əmək haqqı 2,3 dəfə artaraq 154 manata çatmışdır.

Proqrama müvafiq olaraq 2004-2007-ci illərdə 89 istehsal, 894 yeni xidmət, təkcə 2007-ci ildə isə 32 istehsal, 22 xidmət obyektini istifadəyə verilmişdir. Həyata keçirilmiş tədbirlər nəticəsində muxtar respublikada yeni yaradılmış və fəaliyyəti bərpa olunmuş müəssisələrdə 192 növ üzrə 409 çeşiddə ərzaq və qeyri-ərzaq məhsulları istehsal olunur. 61 növdə ərzaq, 53 növdə qeyri-ərzaq, cəmi 114 növdə istehlak mallarına olan tələbat tamamilə yerli istehsal hesabına ödənilməkdədir. Muxtar respublikadan 34 növdə sənaye məhsulu ixrac olunur və ya satış üçün ölkəmizin digər bölgələrinə göndərilir.

İstehsal olunan bu məhsullar daxili bazarın tənzimlənməsi, süni qiymət artımının qarşısının alınması, istehlakçıların tələbatının fasiləsiz və daha dolğun ödənilməsi sahəsində xüsusi əhəmiyyət kəsb edir.

Proqramın qəbulundan sonra 3 mindən çox sosial infrastruktur obyektləri, o cümlədən 43 yeni orta məktəb binası, 51 səhiyyə obyektini, 24 mədəniyyət obyektini, 80 inzibati bina, Azərbaycan Vətən Müharibəsi iştirakçıları, əlil, qaçqın, məcburi köçkün və şəhid ailələri üçün 160 fərdi ev, 36 mənzilli yaşayış binası, 7 idman obyektini, 14 körpü, 11 nasos stansiyası və digər belə sosial infrastruktur obyektləri tikilmiş, 197 kilometr uzunluğunda yeni yollar çəkilmiş və ya əsaslı təmir edilmişdir.

Ötən dörd ildə muxtar respublikada 30639 yeni iş yeri açılmışdır ki, bunun da 19213-ü daimi iş yerləridir. Həmin müddətdə muxtar respublikanın qazlaşdırılmasına, Heydər Əliyev adına Su Anbarının, Şərur rayon idman mərkəzinin, muxtar məhkəmələrin inzibati binalarının, Arpaçay deryaçasının tikintisinə 58,2 milyon manat subvensiya, sənaye, tikinti, nəqliyyat və rabitə sahəsinə isə dövlət büdcəsindən 92 milyon manat investisiya ayrılması, təbii qaza olan tələbatın ödənilməsinin təmin edilməsi məqsədi ilə tutumu 300 milyon kubmetr olan yeraltı qaz anbarının tikintisi, enerji təchizatının daha da yaxşılaşdırılması üçün qaz-mazut yanacağı ilə işləyən elektrik stansiyalarının və sosial əhəmiyyətli digər istehsal, xidmət və infrastruktur layihələrinin reallaşdırılması ilə bağlı qarşıya qoyduğunuz vəzifələr muxtar respublikanın əhalisi tərəfindən böyük sevinclə qarşılır, insanların yaradıcılıq əzmini artırır.

Naxçıvan Muxtar Respublikası regional müstəvidə bir sıra mühüm göstəricilər üzrə - sənaye məhsulu istehsalının artım sürətinə, sənaye məhsulunun tərkibində qeyri-dövlət sektorunun xüsusi çəkisinə, hazır məhsul qalığının minimum həcmində, əsaslı kapitala yönəldilən investisiyanın adambaşına düşən həcmində, kənd təsərrüfatında inkişafın intensiv xarakterli olmasına, elektron tipli ATS-lərə qoşulmuş əsas telefon aparatlarının ümumi yekunda xüsusi çəkisinə, hər 100 ailəyə düşən telefon aparatlarının sayına, istehlak bazarında qiymətlərin sabitliyinə, yeni yaradılmış daimi iş yerlərinin xüsusi çəkisinə, orta aylıq əmək haqqının həcmində və 1 yaşa qədər ölənlərin və qeydə alınmış cinayət hadisələrinin sayının minimum həddə olmasına görə iqtisadi rayonlar arasında ilk yerdədir.

Ölkəmizdə, o cümlədən muxtar respublikada iqtisadiyyatın dinamik inkişafının mühüm amillərindən biri olan sahibkarlığın inkişafı üçün əlverişli sosial-iqtisadi və hüquqi mühit formalaşmışdır. Sahibkarlıq fəaliyyətinin stimullaşdırılması, Dövlət proqramında nəzərdə tutulmuş tədbirlərin icrası məqsədi ilə muxtar

respublika sahibkarlarına son dörd ildə 20,7 milyon manat, kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalçılarına təkcə 2007-ci ildə 4,7 milyon manat məbləğində dövlət maliyyə dəstəyi göstərilmişdir.

Muxtar respublikada ümumi daxili məhsulun 86 faizinin, sənayedə 69 faizinin, kənd təsərrüfatında 99 faizinin özəl bölmənin payına düşməsi, 15 mindən çox sahibkarlıq subyektində 80 mindən çox iş yerinin mövcud olması bu sahəyə göstərilən dövlət qayğısının nəticəsidir.

Proqramın icrası ilə əlaqədar Naxçıvan Muxtar Respublikasına səfərləriniz zamanı buradakı inkişafı yüksək qiymətləndirərək demişdiniz: “Naxçıvanda çox böyük quruculuq işləri aparılır. Burada gedən quruculuq-abadlıq işləri, yeniləşmə, infrastruktur layihələri - bütün bunlar məni sevindirir. Bütün bunlar göstərir ki, Azərbaycanın qədim torpağı olan Naxçıvan çox sürətlə inkişaf edir və naxçıvanlılar ölkəmizin hərtərəfli inkişafına öz töhfələrini verirlər”. Verdiyiniz bu yüksək qiymət muxtar respublika əhalisinin böyük sevincinə səbəb olmuş, qurub-yaratmaq əzmini daha da yüksəltmişdir.

Çoxəsrlik zəngin tarixinin şərəfli səhifələrindən birinə çevrilən ötən illərin uğurları göstərir ki, Azərbaycanın Naxçıvan iqtisadi regionu inkişaf və quruculuq yolu ilə irəliləyir. Bu, yeni iqtisadi təfəkkürə söykənən, bazar iqtisadiyyatı tələblərinə uyğunlaşan iqtisadi strategiyanın təzahürləridir. Bu inkişaf ulu öndərimizin adı ilə bağlıdır, bu kursun reallıqlarının və onun Sizin rəhbərliyinizlə uğurlu davamının təntənəsidir.

Cənab Prezident, Sizə öz minnətdarlığımızı bildiririk.

Sağ olun!

ƏLİ BAYRAMLI ŞƏHƏRİ İCRA HAKİMİYYƏTİNİN BAŞÇISI MƏRDAN CAMALOVUN ÇIXIŞI

-Möhtərəm cənab Prezident!

Hörmətli konfrans iştirakçıları!

50 ilə yaxın tarixi olan Əli Bayramlının sənaye, neft və energetika şəhəri kimi formalaşması, inkişafı, dirçəlişi ümummillî liderimiz Heydər Əliyevin adı ilə bağlıdır. Şəhərimizin əhalisi böyük iftixar və qürurla Əli Bayramlını ulu öndərimizin yadigarı kimi qəbul edir.

Möhtərəm cənab Prezident!

Məhz Sizin rəhbərliyiniz altında, respublikanın hər bir bölgəsi kimi Əli Bayramlı şəhəri də bu gün intensiv inkişaf mərhələsinə qədəm qoymuş, sözün əsl mənasında yenilənmiş, ötən əsrin 70-80-ci illərində olduğu kimi, nadir sənaye və energetika şəhərinə çevrilməkdədir.

Fəaliyyəti 15 il əvvəl dayanmış və uçulub sökülməkdə olan "Telemexanika" zavodu diqqət və qayğınız, qəbul etdiyiniz qərarlara əsasən yenidən qurularaq, ən müasir texnoloji avadanlıqla təchiz edilərək işini bərpa etmiş, cənab Prezident, Sizin sözlərinizlə desək: "Ölkəmizin hərbi gücünü artıran" müəssisələrin sırasına daxil olmuşdur.

Ölkənin energetika qüdrətinin artırılmasına, regionun davamlı elektrik enerjisi ilə təminatına xidmət edəcək yeni müəssisələr sırasına təməli xeyir-duanızla qoyulan, 780 meqavat gücündə "Cənub" İstilik Elektrik Stansiyasında tikinti-quraşdırma işləri sürətlə davam etdirilir. Bu stansiya həm də 50 il əvvəl inşa edilmiş və öz istismar müddətini başa vurmaq üzrə olan, yüzlərlə peşəkar və ixtisaslaşmış energetikin işlədiyi Əli Bayramlı İstilik Elektrik Stansiyasını əvəz edəcəkdir.

Sahibkarlığa göstərdiyiniz qayğı və diqqət, onun inkişafına yaradılan münbit şərait şəhərimizdə özəl sektorun inkişafına da güclü təkan vermişdir. Təkcə keçən il istehsal olunmuş 232 milyon manatlıq sənaye məhsulunun 57 faizi özəl bölmənin payına düşmüşdür. Burada ildə 12 min ton xam pambıq emal etmək gücünə malik zavod, 20 min tondan çox pambıq çiyidi emal edən müəssisə, 3,5 milyon ədəd kərpic hazırlayan zavod tikilib istifadəyə verilmişdir.

Regionların sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət proqramında nəzərdə tutulmuş və sərəncamlarımızla qəbul olunmuş digər tədbirlərin hamısı müvəffəqiyyətlə yerinə yetirilmişdir. Nəticədə 2003-cü ilə nisbətən 2007-ci ildə ümumi məhsul buraxılışı 2,3 dəfə, sənaye məhsullarının həcmi 2,2 dəfə, əhalinin pul gəlirləri isə 2,1 dəfə artmışdır. Şəhərdə dörd ildə 7 mindən çox yeni iş yeri açılmışdır ki, onun da 4 minə yaxını daimidir.

Bu gün Əli Bayramlı şəhərinin sakinləri sənaye şəhərinə məxsus ənənəvi həyat tərzini yaşayırlar. Sizin həyata keçirdiyiniz tədbirlər, göstərdiyiniz misilsiz kömək və qayğı nəticəsində əhalinin sosial əhəmiyyətli sifarişlərinə daxil olan problemlər də öz həllini tapır. Əli Bayramlı sakinləri adından qürur hissi ilə bildirirəm ki, möhtərəm cənab Prezident, şəhər mühitini onlara Siz qaytarmısınız!

Şəhərimiz hazırda fasiləsiz elektrik enerjisi ilə təmin edilir, təbii qazla bağlı problemlərin həllində böyük işlər görülür. Sizin göstərişinizlə "Qarasu" əməliyyat şirkətinin neft mədənlərinin səmt qazı 5 mindən artıq əhalisi olan "Kənd yerləri" yaşayış massivinə verilmişdir. "Şirvan OYL" neft mədənlərinin səmt qazı ilə 2500 nəfərdən artıq əhalisi olan Bayramlı qəsəbəsi təchiz edilir. Tapşırığınıza uyğun olaraq, mürəkkəb mühəndis, tikinti-quraşdırma işləri aparılaraq, qaz xətti Kür çayının altından keçməklə çəkilmişdir.

Sizin göstərişinizlə tikilmiş və ən müasir tibbi avadanlıqla təchiz edilmiş müasir Müalicə-Diaqnostika Mərkəzinin dünya standartlarına uyğun xidmətlərindən təkcə şəhər sakinləri deyil, həm də regionun digər bölgələrinin əhalisi də istifadə edir və Sizə öz hədsiz minnətdarlıqlarını bildirirlər.

Möhtərəm cənab Prezident!

Xalqda belə bir yekdil fikir formalaşmışdır ki, kiçik və böyüklüyündən asılı olmayaraq insanların rifahı ilə bağlı hər bir məsələ, cənab Prezidentin eyni dərəcədə diqqətində və nəzarətindədir. 2001-ci ildə baş vermiş zəlzələ nəticəsində Çılpaqlı yaşayış massivində ciddi zədələnmiş məktəb binasının əvəzinə yenisinin inşası üçün şəhər ictimaiyyəti nümayəndələrinin Sizə müraciətini nəzərə alaraq həmin orta məktəb üçün yeni binanın tikilməsi haqqında Sərəncam imzaladınız və Prezident Fondundan 1,3 milyon manat vəsait ayırdınız. Bu gün də Əli Bayramlıda böyük ehtiram və məhəbbətlə danışılır ki, cənab Prezident verdiyi tapşırığın icrasını şəxsən özü gəlib yoxladı və bir il müddətində 3 korpusdan, 33 sinif otağından ibarət məktəb binası yüksək keyfiyyətlə tikilib istifadəyə verildi. Minnətdar ki, məktəbin açılışında, cənab Prezident, Siz və Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, Milli Məclisin deputatı Mehriban xanım Əliyeva iştirak etdiniz.

Yeri gəlmişkən qeyd etməliyəm ki, Sizin köməyiniz və Heydər Əliyev Fondunun təşəbbüsü ilə son üç ildə 2320 şagird yeri olan 4 məktəb binası tikilməklə şəhərdə bütün şagirdlərin 17,7 faizinin təlim və tədris bazası yenilənmiş, iki və üç növbədə oxuyanların xüsusi çəkisi 14 faiz azalmışdır. Leysan yağışları nəticəsində şəhər təsərrüfatına və əhaliyə dəyən ziyanın aradan qaldırılması üçün ayırdığınız 2 milyon manat vəsait və daxili imkanlar hesabına, qısa müddətdə 120 ailə üçün beşmərtəbəli 2 yaşayış binasında, 2 uşaq bağçasında bərpa-gücləndirmə işləri aparılmış, tamam dağılmış 5 fərdi ev tikilmiş, şəhərdaxili yollar, sel sularından qorunmaq üçün bənd və kanallar bərpa edilmişdir. Şəhər sakinləri bu gün də həmin çətin anlarda onlara göstərdiyiniz qayğıyı, dəstəyi unuturlar.

Əli Bayramlı şəhəri öz xoşbəxt günlərini yaşayır, sakinlər böyük ümidlərlə öz Prezidentinin rəhbərliyi altında sabaha doğru inamla addımlayırlar. Cənab Prezident, Sizi əmin edirəm ki, bundan sonra da qarşıda qoyduğunuz bütün vəzifələr əzmlə yerinə yetiriləcəkdir.

Diqqətinizə görə sağ olun!

ZAQATALA RAYON İCRA HAKİMİYYƏTİNİN BAŞCISI ASİF ƏSGƏROVUN ÇIXIŞI

-Möhtərəm cənab Prezident!

Hörmətli xanımlar və cənablar!

Bildiyiniz kimi, Zaqatala çox füsunkar gözəlliyə və zəngin təbii ehtiyatlara malik olan qızılgüllər diyarıdır. Ulu öndər Heydər Əliyevin respublikamıza ilk dəfə rəhbərlik etdiyi dövrdə - ötən əsrin 70-80-ci illərində Zaqatalanın siması əsaslı şəkildə dəyişmiş, rayon sosial-iqtisadi tərəqqi yoluna qədəm qoymuşdur. Məhz həmin dövrdə rayonda kənd təsərrüfatının gülçülük, çayçılıq, tütüncülük, meyvə-tərəvəzçilik, heyvandarlıq kimi sahələri sürətlə inkişaf etmiş, iri emal müəssisələri, o cümlədən respublikada yeganə "Efir yağları" zavodu, ətriyyat-kosmetika fabriki yaradılmışdır. Zaqatala ümumittifaq turizm marşrutuna daxil olaraq bütün sahələrdə intibah dövrünü yaşamağa başlamışdır.

Ölkəmizdə sonralar iqtisadi dağıntılarla müşahidə olunan anarxiya Zaqataladan da yan keçməmiş, məhz ulu öndərimizin ikinci dəfə hakimiyyətə qayıdıışından sonra sosial-iqtisadi inkişaf sahəsindəki tənəzzülün qarşısı alınmış, rayonumuz yenidən davamlı inkişaf yoluna qədəm qoymuşdur.

Cənab Prezident! Son illər Sizin həyata keçirdiyiniz islahatların, respublikamızın bütün bölgələrində icra olunan böyük proqram və layihələrin nəticəsidir ki, insanlarda ruh yüksəkliyi yaranmış, onlar hər bir sahənin tərəqqisinin ölkəmiz üçün nə qədər vacib olduğunu hiss etmişlər. İndi rayonumuzda tikinti-quruculuq və abadlıq işləri geniş vüsət almışdır. Hər bir zaqatalalı torpağa bərk bağlıdır. Onlara yenidən qurub-yaratmaq, əkib-becərmək, məhsul toplamaq əhval-ruhiyyəsini, cənab Prezident, Siz vermişiniz.

Zaqatalada tütün istehsalının həcmi 4 dəfə, çayçılıq və gülçülük məhsullarının istehsalı isə 3 dəfədən çox artmışdır. Ötən 4 il ərzində çoxlu emal müəssisələri, o cümlədən 24 findıq, 3 tütün, 1 qızılgül yağı və 2 çay emalı müəssisəsi fəaliyyətə başlamışdır. Eyni zamanda, rayonda yeni süd emalı və tütün istehsalı zavodlarının tikintisinə başlanılmışdır. Bu müəssisələr rayon iqtisadiyyatının inkişafına təkan verməklə yanaşı, yüzlərlə yeni iş yerinin açılmasına imkan yaradacaqdır. İş yerləri yalnız kənd təsərrüfatı ilə bağlı sahələrdə deyil, sənayenin digər sahələrində yeni müəssisələrin inşası hesabına xeyli artmışdır. Son dörd ildə Dövlət proqramının icrası ilə bağlı ayrı-ayrı sahələr üzrə 300-dən artıq layihə həyata keçirilmişdir. Görülən işlərin nəticəsində dörd ildə rayonda 9272 yeni iş yeri açılmışdır ki, bunun da 5104-ü daimidir. Təkcə 2007-ci ildə 3687 yeni iş yeri yaradılmışdır.

Hörmətli konfrans iştirakçıları!

Zaqatala respublikamızın dağlıq rayonlarından biridir. Son illər dağ çaylarının daşması və sel suları nəticəsində əkin sahələrinə, meşələrə və yaşayış massivlərinə vurulan ziyanın qarşısını almaq məqsədi ilə bəndlər tikilmiş, sahilbərkitmə işləri görülmüşdür. Rayon əhalisinin içməli suya olan tələbatını ödəmək üçün su və qaz xətləri çəkilmiş, artezian quyuları qazılmış, yollar abadlaşdırılmış, enerjinin verilməsində fasilələr aradan qaldırılmışdır. Uzun illər gediş-gəlişdə çətinliklərlə üzləşən rayon əhalisinin rahatlığını təmin etmək üçün 6 körpü tikilib istifadəyə verilmişdir.

Cənab Prezident, Siz hər zaman abadlıq-quruculuq işlərinin yüksək keyfiyyətlə, ən müasir səviyyədə aparılmasını vacib tələb kimi bizim qarşımıza qoyursunuz. Məlumat vermək istəyirəm ki, artıq Zaqatalada müasir asma körpünün inşasına başlanılmışdır.

Cənab Prezident, Sizin təməlini qoyduğunuz Diaqnostika Mərkəzində hazırda tamamlama işləri aparılır, Zaqatala hava limanının tikintisi də başa çatmaq üzrədir. Şübhəsiz ki, bu hava nəqliyyatı regionda insanların gediş-gəlişini yaxşılaşdırmaqla yanaşı, ölkəmizin Şimal-Qərb bölgəsində daxili və xarici turizmin inkişafına da təkan verəcəkdir. Artıq insanlarda turizmin inkişafına maraq xeyli artmışdır. Elə bunun nəticəsidir ki, rayonumuzda ailə turizmi inkişaf etmiş, iş adamları tərəfindən turizm komplekslərinin, mehmanxanaların tikintisinə başlanmışdır.

İnsanların rifahının yüksəlməsinin əsas göstəricilərindən biri də budur ki, son illərdə rayonda 500-ə yaxın fərdi ev tikilmişdir. Cənab Prezident, onu da qeyd etmək istərdim ki, indi tikilən evlər 5-10 il bundan əvvəl tikilən evlərdən deyil. Sizin müasirlik, yenilik ideyalarınız, artıq adi insanların da təfəkkürünə sirayət etmiş, evlər nəinki şəraiti və rahatlığı baxımından, hətta arxitektura görkəmi ilə də seçilir.

Cənab Prezident, Siz Qarabağ müharibəsi əlilləri və şəhid ailələrini də diqqətdən kənar qoymursunuz. Hazırda onlar üçün inşa olunan 104 mənzildən ibarət 3 yaşayış binasında tikinti-quraşdırma işləri başa çatmaq üzrədir. Bu binalar da ən müasir standartlara cavab verir.

Rayonumuzda təhsil müəssisələrinin sayı xeyli artmışdır. Son iki ildə Heydər Əliyev Fondunun "Yeniləşən Azərbaycana yeni məktəb" proqramı çərçivəsində 8 yeni məktəb binası tikilmiş, 17 məktəb və məktəbəqədər müəssisə əsaslı təmir olunmuş, müasir inventar və avadanlıqla təmin edilmişdir. Hazırda 3

orta məktəb, internat məktəbi və məktəbəqədər müəssisənin tikintisinə başlanmışdır. Göstərdiyi diqqət və qayğıya görə Heydər Əliyev Fondunun Prezidenti, YUNESKO-nun və İSESKO-nun xoşməramlı səfiri, Milli Məclisin deputatı Mehriban xanım Əliyevaya Zaqatala ictimaiyyəti adından dərin təşəkkürümüzü bildirirəm.

Hörmətli konfrans iştirakçıları!

Bildiyiniz kimi, Zaqatala zəngin etnik tərkibə malik bölgədir. Burada 20-dən çox millətin və etnik qrupun nümayəndələri dostluq və qardaşlıq şəraitində yaşayırlar. Rayonumuza gələn hər bir qonaq yeni istehsal müəssisələri, mədəniyyət, təhsil və səhiyyə obyektləri ilə tanış olur, Sizin apardığınız siyasətin bariz nümunəsini görür. Elə bu yaxınlarda Dağıstandan gələn nümayəndə heyəti də respublikamızın sürətli inkişafına heyran qalmış, Zaqatalanın ucqar kəndi olan Suvagildəki mədəniyyət evində “Saxur” folklor ansamblının çıxışlarına baxmış və onlara yaradılan şəraitdən sevinclərini gizlədə bilməmişlər.

Möhtərəm cənab Prezident!

İcazə verin, çıxışımın sonunda bütün Zaqatala sakinləri adından Sizi əmin edirəm ki, biz ölkəmizdə həyata keçirdiyiniz möhtəşəm quruculuq işlərində bundan sonra da yaxından iştirak edəcək, müstəqil Azərbaycanımızın inkişafı naminə üzərimizə düşən bütün vəzifələri layiqincə yerinə yetirəcəyik.

Diqqətinizə görə çox sağ olun.

DÜNYA BANKININ AZƏRBAYCAN ÜZRƏ DİREKTORU QREQORİ YEDJEYÇAKIN ÇIXIŞI

-Cənab Prezident!

Xanımlar və cənablar!

Ötən dörd il Azərbaycan adı vətəndaşların həyat tərzini yaxşılaşdırmaq və müxtəlifliyi ilə seçilən uzunmüddətli inkişafın möhkəm bünövrəsini qoymaq məqsədi ilə özünün sürətlə artan neft gəlirlərindən istifadə sahəsində böyük irəliləyişə nail olmuşdur. Həyata keçirilmiş proqram çox əhatəlidir, lakin makroiqtisadi problemlər yaratmamaq üçün kifayət dərəcədə tarazlıdır. Dünya Bankı regionların sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət proqramı sahəsində hökumətə bir sıra formada yardım etmişdir. İnfrastrukturun təkmilləşdirilməsi sahəsində əməkdaşlığımız maliyyə resursları baxımından ən önəmli meyar olmuşdur. İcazə verin, onların bəzilərini nəzərinizə çatdırım.

Su-sanitariya proqramlarının həyata keçirilməsi nəticəsində qarşidan gələn bir neçə il ərzində 43 rayon mərkəzində və yüzlərlə kənddə yaşayan 1 milyondan artıq insan Avropa keyfiyyət standartlarına cavab verən su ilə təmin olunacaqdır. Suvarma proqramına əsasən bütün ölkə üzrə 429 su istifadəçiləri assosiasiyası təsis edilmiş, bu qurumlar təqribən 1 milyon hektar suvarılan torpaqların səmərəli idarə edilməsi məqsədi ilə öz üzvləri üçün təlim kursları keçirmişdir. Təxminən 250 kənddə rayon səviyyəsində iqtisadi və sosial infrastrukturun inkişafı məqsədi ilə bir sıra layihələr üzrə sərmayələr yatırılmışdır. Belə bir uğurlu proqramın təqribən 1 milyon istifadəçiyə şamil olunması üçün əlavə 400-500 mikrolayihə ilə davam etdiriləcəkdir.

Ucqar bölgələrdə, xüsusən də kənd təsərrüfatı işləri üçün maliyyəyə təkmilləşdirilmiş çıxış əməkdaşlığımızın digər vacib prioriteti olmuşdur. Kommersiya, bank qurumları olmayan yerlərdə poçt idarələrinin maliyyə bölmələrinin xidmətindən istifadə işi davam etdiriləcəkdir. Eyni zamanda, bank xidmətlərinin göstərilməsi üçün mobil telefonlardan istifadə etmək nəzərdə tutulur. Kənd təsərrüfatı proqramı üzrə 30 kredit ittifaqı və 1500 kredit alan qrup formalaşdırılmışdır.

Mikrokredit proqramı şəxsiz, uğurları ilə yadda qalmışdır. Biznesə uyğun tənzimləyici və inzibati mühitin yaradılması Dünya Bankının Azərbaycan hökuməti ilə əməkdaşlığının digər prioriteti olmuşdur. Ötən il “bir pəncərə” prinsipinin tətbiq edilməsi yeni şirkətlərin qeydiyyatı sahəsində daha böyük nailiyyətin əldə olunmasına zəmin yaratmışdır və qeydiyyat prosesinin sadələşdirilməsinin doğurduğu əhval-ruhiyyə müsbətdir. Torpaq və mülkiyyətin qeydiyyatı üzrə yeni proqram mülkiyyətçi hüquqlarını aydınlaşdıracaq və olduqca zəruri hesab edilən yerli və xarici kapitalla çıxışı təkmilləşdirəcəkdir. Bu və digər işlərin başa çatdırılması müəyyən vaxt tələb edəcəkdir. Lakin biz artıq regionların inkişaf proqramının növbəti, daha təkmil mərhələsi haqqında düşünməliyik. Dünya Bankı Avropa İttifaqı ölkələrinin və inkişaf etmiş digər ölkələrin müsbət təcrübəsindən istifadə edəcək, daha əhatəli regional inkişaf layihəsinin hazırlanmasına başlamaq təklifini hökumətə təqdim edəcəkdir.

Azərbaycan bir çox digər keçmiş sovet respublikalarından fərqli olaraq ən ağır sosial-iqtisadi şəraitlərdə müstəqil respublika kimi formalaşdı. Daha sonra baş vermiş hərbi münaqişə vacib regional islahatları ləngitdi və onların həyata keçirilməsini daha da çətinləşdirdi. Neft və qazdan əldə olunan gəlirlərin böyük axını regional inkişafın lap öncül sıralarında getmək üçün Azərbaycana tarixi bir imkan yaratmışdır. Lakin buna baxmayaraq, heç nə öz-özünə yaranmır və dünyada bir çox digər ölkələrin nümunəsi var ki, bu şansı əldən buraxmışdır.

Azərbaycanda ölkə rəhbərliyinin davamlı fəaliyyəti, ötən dörd ilin həvəsləndirici nəticələri və ölkənin bölgələrinə səfərlərim zamanı görüşdüyüm insanların nikbinliyi deməyə əsas verir ki, yaxın gələcəkdə ölkənin regionlarının, kənd yerlərinin çiçəklənməsində və vətəndaşların rifahının yüksəldilməsində daha böyük nailiyyətlər əldə olunacaqdır.

Bugünkü konfransda sizə uğurlu müzakirələr arzulayıram və diqqətinizə görə minnətdaram.

“LALƏ-TEKSTİL” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİNİN SƏDRİ ARZU HACIYEVANIN ÇIXIŞI

-Möhtərəm cənab Prezident!

Hörmətli konfrans iştirakçıları!

Ötən il oktyabrın 24-ü mənim və rəhbərlik etdiyim kollektivin həyatında ən xoşbəxt günlərdən biridir. Həmin gün Siz, cənab Prezident, Mehriban xanımla birlikdə Yevlaxda olarkən bizim ən böyük arzumuzu reallaşdırdınız, müəssisəyə gələrək gördüyümüz işlərlə tanış oldunuz. Dövlət başçısının sahibkarın fəaliyyətinə verdiyi qiymətdən böyük nə ola bilər? Biz hələ də bu görüşün təəssüratları altında yaşayır və fəaliyyət göstəririk. Fərsətdən istifadə edərək çoxsaylı kollektivimizin salamlarını və ən xoş arzularını Sizə çatdırıram. Həmkarlarım bunu məndən təkidlə xahiş etmişdilər.

Bu gün böyük fəxr hissi ilə deyə bilərəm ki, bir Azərbaycan qadını, Yevlax şəhərinin sakini kimi, Azərbaycanın gündən-günə artan iqtisadi qüdrətini mən də digər həmvətənlərim kimi gündəlik həyatımda hiss edirəm. Belə ki, Dövlət Proqramı çərçivəsində görülmüş işlər nəticəsində Azərbaycanın hər bir guşəsində olduğu kimi, Yevlax şəhərinin, onun qəsəbə və kəndlərinin siması da tamamilə dəyişmişdir. Bu yaxınlarda Yevlaxda olarkən şəhərimizin axşam görüntülərinin dünyanın ən qabaqcıl şəhərləri səviyyəsində olduğunu qeyd etmişdiniz. Bəli, cənab Prezident, hər bir yevlaxlı qürur hissi keçirir və fəxr edir ki, belə bir şəhərdə yaşayır və qurub yaradır.

Ölkədə yaradılmış əlverişli biznes mühiti, sahibkarlığın inkişafına Sizin tərəfinizdən göstərilən diqqət bir iş adamı kimi, mənim də fəaliyyətimin uğurunu təmin etmişdir. Heç kimin ağına gələ bilməzdi ki, belə qısa zamanda Yevlaxda tekstil fabriki yaranacaq, onun da sahibi qadın olacaqdır. Bu gün rəhbər dövlət vəzifələrində olduğu kimi, sahibkarlığın inkişafında qadınların xüsusi çəkisi günbəgün artmaqdadır. Əlbəttə, bundan sonra daha da artacaqdır. Cənab Prezident, bu, Sizin apardığınız siyasətin nəticəsidir. Buna görə də mən Sizə minnətdaram.

Qanunvericilik bazasının təkmilləşdirilməsi, iş adamlarına dövlət dəstəyinin artırılması nəticəsində yerli sahibkarlar tərəfindən ölkə iqtisadiyyatına sərmayə qoyuluşu nəzərəcarpacaq dərəcədə yüksəlmiş, ilk dəfə olaraq yerli sərmayələrin həcmi xarici investisiyaları üstələmişdir. Bu gün niyyəti, amalı düzgün olan elə bir sahibkar tapmaq olmaz ki, yaradılmış şəraitdən razılıq etməsin.

Hörmətli konfrans iştirakçıları!

Rəhbərlik etdiyim “Lalə-tekstil” müəssisəsi vaxtı ilə demək olar ki, fəaliyyətsiz olan kiçik bir tikiş sexi idi. 2004-cü ildə bu sexi özəlləşdirdikdən sonra onun bazasında müasir tələblərə cavab verən bir tekstil müəssisəsi yaratmaq qərarına gəldim. Təbii ki, belə bir müəssisənin yaradılması böyük vəsait tələb edirdi.

Cənab Prezident, Sizin diqqət və qayğınızın nəticəsidir ki, bu gün yüzlərlə iş adamı güzəştli kreditlərdən bəhrələnməyə bilir. Mən də onlardan biriyəm. İşə aldığım 1 milyon ABŞ dolları məbləğində güzəştli kreditlə başladım.

Bu gün artıq müəssisəyə investisiya qoyuluşunun ümumi məbləği 4 milyon manatı keçmişdir. Müəssisədə quraşdırılmış avadanlıq Almaniya, Yaponiya və Türkiyə istehsalıdır. Müəssisəmiz 11 hektar əraziyə malik olmaqla 4 tikiş bölməsindən, biçim, hörücü və boya sexlərindən, sərqi-satış salonundan və digər yardımçı binalardan ibarətdir. Biz istehsalat üçün zəruri olan xammal xarici ölkələrlə yanaşı, Gəncədən də alır. Beləliklə, bizim və buna oxşar digər müəssisələrin fəaliyyəti əlaqədar sahələrin inkişafına təkan verir, orada da yeni iş yerləri açılır.

Fabrikdə əksəriyyəti qadın olmaqla 650 nəfər işləyir. Bununla yanaşı, bizdə 7 nəfər xarici mütəxəssis də çalışır. İşçilərimiz üçün hər cür şərait yaratmışıq. Bu gün onlar 500 nəfərlik yeməxanada müəssisənin hesabına qida ilə təmin edirlər. Hazırda fabrikdə kişi və qadın, eləcə də uşaq geyimləri istehsal olunur və bu məhsullar Yevlaxda və Bakıda yaradılmış satış şəbəkəsi vasitəsilə yerli bazarda satılır. Bizim markamızla buraxılan məhsullar İran, Rusiya, Gürcüstan və digər ölkələrə də ixrac olunur. Lakin mənim əsas məqsədim istehsal olunan məhsulları Avropa bazarına çıxarmaqdan ibarətdir. Buna həm istehsal olunan məhsulların keyfiyyəti, həm də işçilərimizin yüksək bacarığı və səriştəsi imkan verir. Düşünürəm ki, məhsul istehsalı ilə məşğul olan, xidmət sahəsində çalışan hər bir sahibkar Azərbaycanın ticarət markasını Sizin müəyyənləşdirdiyiniz səviyyəyə qaldırmalıdır.

Cənab Prezident!

Sizin tərəfinizdən sahibkarlar üçün yaradılmış əlverişli şəraitdən istifadə edərək biz yerli istehsalı genişləndirmək qərarına gəlmişik. Hazırda ümumi sahəsi 2800 kvadratmetr olan kişi, qadın və uşaq kostyumları istehsal edəcək 5-ci tikiş bölməsini inşa edirik. Burada quraşdırılacaq avadanlığın ümumi

dəyəri 2 milyon ABŞ dolları təşkil edəcək, nəticədə istehsal gücü 2 dəfə artacaq, əlavə 450 iş yeri açılacaqdır. Beləliklə, ilin sonuna fabrikinizdə 1200 nəfər çalışacaqdır.

Konfrans iştirakçılarının diqqətini bir məsələyə də cəlb etmək istəyirəm ki, fabrikdə işçilər qəbul edilərkən onlarla 3 ay ərzində tikmiş peşəsinin öyrədilməsi ilə bağlı tədris aparılır.

Bu kürsüdən bir məlumatı da vermək istəyirəm. Biz artıq Yevlax şəhərində 450 nəfərin çalışacağı yuyucu vasitələr istehsal edəcək "Lalə-kemikal" müəssisəsinin yaradılmasına da başlamışıq.

Möhtərəm cənab Prezident!

Sahibkarlar ordusunun formalaşması, inkişafı, bu günü və sabahı Sizinlə bağlıdır. İş adamlarının mütləq əksəriyyətinin fikri belədir. Bu şəraiti bizə Siz yaratmışınız. Əmin ola bilərsiniz ki, biz də üzərimizə düşən vəzifələri məsuliyyətlə yerinə yetirəcək, bütün potensialımızı səfərbər edəcək, Sizin Azərbaycanın tərəqqisinə yönələn fəaliyyətinizi daim dəstəkləyəcəyik.

Diqqətinizə görə sağ olun.

X X X

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev konfransa yekun vurdu.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin yekun nitqi

Dünya Bankının Azərbaycan üzrə direktorunun çıxışında çox vacib və maraqlı fikirlər səslənmişdir. Mən birini xüsusilə qeyd etmək istəyirəm ki, Azərbaycan dövlət müstəqilliyini bərpa edəndə başqa respublikalarla müqayisədə ən ağır və acınacaqlı vəziyyətdə idi. Həm iqtisadi cəhətdən, həm də siyasi baxımdan Azərbaycanda total böhran hökm sürürdü. Siyasi böhran, vətəndaş qarşudurması başlanmışdı. Azərbaycan torpaqları işğal altına düşürdü. Demək olar ki, iqtisadiyyat iflic vəziyyətində idi. Sənaye istehsalı aşağı düşürdü, daxili məhsul istehsalı faktik olaraq böyük sürətlə aşağı düşürdü. Ölkə həm siyasi, həm də iqtisadi cəhətdən idarəolunmaz vəziyyətə düşmüşdü. Bütövlükdə, Azərbaycanın gələcək perspektivləri, müstəqil dövlət kimi yaşaması sual altında idi. Ümumiyyətlə, inkişafdan söhbət getmirdi. Söhbət ondan gedirdi ki, ölkəmiz üçün xoşagəlməz, dağıdıcı proseslərin qarşısı alınsın və Azərbaycan bu ağır vəziyyətdən çıxa bilsin.

Demək olar ki, o illərdə Azərbaycanın müstəqilliyi artıq suallar doğururdu. Azərbaycan xalqının XX əsrin əvvəllərində üzləşdiyi vəziyyət təkrarlana bilərdi. Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti cəmi 2 ilə yaxın yaşaya bilmişdi, ondan sonra süqut etdi. Azərbaycan dövlət müstəqilliyini 1991-ci ildə bərpa edəndən sonra, demək olar ki, iki ildən sonra bizim müstəqilliyimizə son qoyula bilərdi. Biz o günləri yaxşı xatırlayırıq. Hamımız yaxşı anlayırıq ki, Azərbaycan üçün həlledici məqamlar məhz 1993-cü ildə baş verdi. O vaxt Azərbaycan xalqı öz liderinə müraciət etdi, ulu öndər Heydər Əliyevi rəhbərliyə dəvət etdi. Onun Azərbaycana rəhbərliyə gəlişindən sonra xoşagəlməz proseslər dayandırıldı və bir neçə ildən sonra Azərbaycan özünün inkişaf dövrünə başladı. 1990-cı illərin ortalarında başlanmış iqtisadi və siyasi islahatlar, demək olar ki, Azərbaycanın bugünkü inkişafının təməlinə dayanan əsas amillərdir.

Bu gün isə ölkəmiz tam şəkildə öz imkanlarını işə sala bilib, müstəqilliyimizi əbədi, dönməz edibdir. Azərbaycan inkişaf potensialına görə çox güclü ölkəyə çevriləcəkdir. Bizim vəzifəmiz ondan ibarətdir ki, həm siyasi, həm də iqtisadi islahatları dərinləşdirək. Azərbaycanda çox güclü, iqtisadi potensial yaratmalıyıq.

Beləliklə, bu vaxta qədər aparılan çox vacib iqtisadi islahatlar davam etdirilməlidir. Bunu etmək üçün əlavə tədbirlər görülməlidir. Bütün dövlət proqramları vaxtılı-vaxtında icra olunmalıdır. Mən artıq bu barədə demişəm, bunu etmək üçün maliyyə imkanları və icra mexanizmləri var. Sadəcə olaraq, yerlərdə icra orqanları və aidiyyəti mərkəzi orqanlar üzərlərinə düşən bütün vəzifələri yüksək səviyyədə icra etməlidirlər.

2008-ci ildə ildə infrastruktur layihələrinə böyük vəsait qoyulacaqdır. Dövlət investisiya proqramında bütün bunlar var. Azərbaycanda çox güclü elektrik enerjisi potensialı yaranır. Deyə bilərəm ki, 2004-2009-cu illərdə 3 min meqavat gücündə elektrik stansiyaları işə düşməli idi. Onlardan 700 meqavat gücündə stansiyalar artıq fəaliyyətdədir. Növbəti iki ildə biz bunu 3 min meqavata çatdırmalıyıq. Nəzərə alsaq ki, Azərbaycanda bütövlükdə bütün dövrlər ərzində 4,5 min meqavat gücündə elektrik stansiyaları yaranmışdır, onda görürük ki, biz faktik olaraq, 5 il ərzində öz enerji potensialımızı təxminən iki dəfə gücləndiririk. Bunu etmək üçün müvafiq sazişlər bağlanmışdır. Həm kredit sazişləri, həm də bütün texniki məsələlər öz həllini tapıbdir.

Azərbaycanda iqtisadi inkişaf çox sürətlə gedir, tələbat artır. İstisna olunmur ki, gələcəkdə Azərbaycan elektrik enerjisini ixrac edə biləcəkdir. Ancaq hazırkı mərhələdə biz öz tələbatımızı, bu günə olan tələbatımızı və 10-15 il bundan sonrakı tələbatımızı ödəmək üçün indidən bütün işləri görməliyik. Bununla bərabər, elektrik xətlərinin çəkilişi proqramı da var. Demək olar ki, Azərbaycanda uzun illər ərzində problemə çevrilmiş enerji qıtlığı artıq aradan qaldırılıbdır. Hətta bu ilin çox sərt qışında belə, problemlər müvəqqəti xarakter daşıyırdı. Bütövlükdə, bölgələrdə elektrik enerjisi ilə təminat böyük dərəcədə yaxşılaşmışdır. Demək olar ki, biz bu problemi həll edə bilmişik.

Qazpaylayıcı şəbəkələrin yaradılması prosesi davam edir. Biz bu vaxta qədər qaz almayan bölgələrin, demək olar ki, hamısını qazla təmin etmişik. Bir-iki rayon istisna olmaqla, bütün rayon mərkəzlərinə qaz verilir. Qalanların problemini də biz bu ilin birinci yarısına qədər həll etməliyik. Artıq əməli praktik işlər gedir. Bütövlükdə, Azərbaycanda qazlaşdırma vaxtilə, 1970-1980-ci illərdə ulu öndər Heydər Əliyevin Azərbaycana rəhbərlik etdiyi dövrdə demək olar ki, 95-100 faizə çatmışdı. İndi Azərbaycanda qazlaşdırma 80 faiz təşkil edir. Bu da çox böyük göstəricidir. Hətta bizdən daha böyük həcmdə qaz hasil və ixrac edən ölkələrdə bu göstərici bizdən aşağıdır. Amma vəzifə qoyulubdur ki, Azərbaycan əhalisi maksimum dərəcədə qazla təmin olunsun. Beləliklə, 2008-2009-cu illərdə qazlaşdırma

prosesi daha da sürətlə getməlidir. Biz indi öz təbii qazımızı dünya bazarlarına çıxarıyıq. Belə olan halda, mütləq və mütləq daxili tələbat maksimum dərəcədə təmin olunmalıdır.

Əhalini içməli su ilə təmin etmək üçün növbəti illərdə çox böyük işlər görülməkdir. Burada qeyd olundu ki, Dünya Bankı ilə birlikdə bu layihə hazırlanıb və icraya hazırdır. Biz buna çox böyük əhəmiyyət veririk. Mən ümid edirəm ki, proqramın icrası nəticəsində Azərbaycanda içməli su ilə təminat əhalini tam şəkildə qane edəcəkdir. Beləliklə, bu ağır və Azərbaycan üçün bütün dövrlərdə ciddi olan problem öz həllini tapacaqdır. Bütün rayonlarda su və kanalizasiya xətlərinin tikilməsi nəzərdə tutulur. Azərbaycan dövləti ayrılan kreditlərdən başqa, öz tərəfindən də maliyyə öhdəliyi götürməyə hazırdır. Biz bu sahədə işləyirik və yaxın zamanlarda çox vacib qərarlar qəbul ediləcəkdir.

Bilirsiniz ki, Bakını yüksək keyfiyyətli içməli su ilə təmin etmək üçün Oğuz-Qəbələ-Bakı su kəməri tikilməkdədir. Bu layihə də uzun illər müzakirə predmeti olmuşdur və müəyyən səbəblər üzündən icra edilmirdi. Ancaq biz bunu icra etməyə başladığımız. Çox rəmzi xarakter daşıyan odur ki, bu, Neft Fondunun hesabına icra olunur. Bakı-Tbilisi-Ceyhan neft kəmərinin fəaliyyəti nəticəsində əldə edilmiş gəlirləri biz Oğuz-Qəbələ-Bakı su kəmərinin tikintisinə yönəltmişik. Bu, bir daha onu göstərir ki, Azərbaycan nefti Azərbaycan xalqına xidmət edir.

Taxtakörpü su anbarının tikintisi başlanmışdır. Bu da nəhəng, global bir layihədir. Həm meliorasiya üçün, həm də insanları təmiz su ilə təmin etmək üçün çox böyük əhəmiyyət daşıyır. Bir neçə ay bundan əvvəl Taxtakörpüdə işlərin təməlini qoyduq və orada su elektrik stansiyası da tikiləcəkdir. Bütövlükdə, biz çaylarımızın imkanlarından daha da səmərəli istifadə etməliyik. "Azərenerji"yə müvafiq göstərişlər verilib ki, biz Azərbaycanda alternativ enerji mənbələrindən maksimum dərəcədə istifadə edək, lazımı investisiyaları qoyaq. Azərbaycan çaylarında yeni kiçikhəcmli elektrik stansiyaları yaratmalıyıq.

Yol infrastrukturuna böyük vəsait qoyulur və bunu həm bölgələrdə, həm də Bakıda hamı görür. Bakının nəqliyyat infrastrukturunu yeniləşdiririk, müasirləşdiririk. Bütün Bakını, Azərbaycanı başqa qonşu ölkələrlə birləşdirən magistral yollarda tikinti gedir. Həm qərb, həm cənub, həm şimal istiqamətində. Eyni zamanda, şəhərlərarası yolların tikintisi layihələri hazırlanır. Biz elə etməliyik ki, Azərbaycanın bütün yolları - həm magistral yollar, həm də kənd yolları ən yüksək dünya standartlarına cavab versin. Elə etməliyik ki, növbəti regionların inkişafı proqramında bu məsələlər tam şəkildə öz əksini tapsın və elə bir məntəqə olmasın ki, oraya normal yol çəkilməsin.

Bu infrastruktur layihələri, əlbəttə, Azərbaycanda sahibkarlığın inkişafına öz müsbət təsirini göstərəcəkdir. Biz bunu görürük. Elektrik enerjisi, qaz, yaxud yol çəkiləndən sonra bölgələr dirçəlir, turizm imkanları artır və sahibkarlar da, əlbəttə, bundan istifadə edirlər. Növbəti illərdə və xüsusən 2008-ci ildə böyük işlər görülməkdir. Bütün bu sahələr üçün lazımı proqramlar var. Aidiyyəti qurumlar və yerli icra orqanları gərək birlikdə işləsinlər, bir-birinə kömək göstərsinlər. Çünki bu, ölkə üçün əhəmiyyətli olan sahədir. İnfrastruktur layihələri belə inkişaf edəcəkdir.

Sosial infrastrukturun güclənməsi üçün də 2008-ci ildə kifayət qədər vəsait nəzərdə tutulubdur. Təhsil məsələlərinin həlli üçün təxminən 1 milyard dollar vəsait nəzərdə tutulubdur. Yeni məktəblər, yeni tədris korpusları tikiləcək, kompüterləşdirmə prosesi davam etdiriləcəkdir. Biz elə etməliyik ki, Azərbaycanda yetişən gənc nəsil bilikli, savadlı olsun və ölkəmizin gələcəyini məhz bilik, savad təmin edəcəkdir. İnkişaf etmiş ölkələrin təcrübəsinə baxsaq görürük ki, onların inkişafı təbii sərvətlər hesabına deyil, bilik, savad, elmi-texniki tərəqqi hesabına mümkün olmuşdur. Biz də bu yolla getməliyik və gedirik. Azərbaycanda bu sahəyə böyük diqqət göstərilir. Təhsilin maddi-texniki bazası möhkəmlənir. Ümid edirəm ki, 2-3 il ərzində, demək olar, bütün infrastruktur layihələri başa çatdırılacaqdır. Təhsilin keyfiyyəti və biliyin səviyyəsi qaldırılmalıdır.

Səhiyyə məsələlərinin həlli üçün indi müxtəlif mənbələrdən vəsait ayrılır. Bilirsiniz ki, mən bir müddət bundan əvvəl Dövlət Neft Şirkətinə tapşırıq vermişdim ki, onların imkanlarından istifadə etməliyik, bölgələrdə müasir müalicə-diaqnostika mərkəzlərinin tikintisinə nail olmalıyıq. Artıq bir neçə şəhərdə - Siyəzən, Lənkəran, Naxçıvan və sonra Əli Bayramlıda yeni müasir müalicə-diaqnostika mərkəzləri tikilmişdir. 10 bölgədə isə tikinti ya başlanmışdır, yaxud da başlanması nəzərdə tutulur.

Bununla bərabər, Səhiyyə Nazirliyinin xətti ilə dövlət büdcəsindən ayrılan vəsait hesabına yeni xəstəxanalar, tibb məntəqələri, poliklinikalar tikilir və səhiyyə xidmətinin səviyyəsi yüksəlir. Bildiyiniz kimi, bu yaxınlarda səhiyyə sistemində pullu xidmət tamamilə aradan qaldırılmışdır. Pullu xidmət rüşvətxorluğun mənbəyi olmuşdu və təhlil göstərmişdir ki, buradan yığılan pullar başqa istiqamətlərə gedir. Ona görə qərar qəbul edilmişdir ki, pullu xidmət tamamilə aradan qaldırılsın. Dövlətin kifayət qədər imkanları var ki, bu sahəyə vəsait ayırsın və bütün xəstəxanaları lazım olan avadanlıqla, tibbi ləvazimatla,

yeməklə - hər şeylə təmin edə bilək. Bu sahə, həmişə, bundan sonrakı illərdə də prioritet sahə olacaqdır. Bu sahəyə çox böyük vəsait qoyulmalıdır. Bildiyiniz kimi, bölgələrdə xəstəxanaların böyük əksəriyyəti bizi qane etməyən vəziyyətdədir, onların hamısını müasir səviyyəyə qaldırmaq üçün böyük işlər görülməlidir. Biz bunu edəcəyik ki, Azərbaycanda insanların yaşaması, sağlamlığı üçün vacib olan bu vacib sahə dünya səviyyəsinə qaldırılsın.

Köçkünlərin məşğulluğu məsələləri, əlbəttə, bizi çox düşündürür və bu sahədə işlər görülür. Əlbəttə, ilk növbədə, onların yaşayış şəraitinin yaxşılaşdırılması üçün çadır şəhərcikləri ləğv ediləlidir. Bu da tarixi nailiyyətdir. İndi Azərbaycanda bir dənə də çadır şəhərciyi yoxdur. Yenə də biz sözümlərimizin üstündə durduq. İndiki mərhələdə qaçqınların və məcburi köçkünlərin həyat səviyyəsinin yaxşılaşdırılması və məşğulluğun artırılması dövlət proqramına əlavələr ediləlidir. Bu əlavələrin xərcləri təxminən 500 milyon manat həcmindədir. Nəzərə alsaq ki, bu vaxta qədər bu proqrama 400 milyon manata yaxın vəsait ayrılmış, deməli 1 milyard manatadək vəsait ayrılacaq ki, çətin vəziyyətdə yaşayan, erməni işğalından əziyyət çəkən soydaşlarımız həm normal evlərlə təmin olunsunlar, həm də onların məşğulluq məsələləri həll edilsin. Dövlət bu sahəyə öz diqqətini bundan sonra da göstərəcəkdir.

Bildiyiniz kimi, bir müddət bundan əvvəl yenə də ölkəmizin inkişafı və insanların sağlamlığının möhkəmlənməsi üçün geniş ekoloji proqram qəbul edilmişdir. Proqram icra olunmağa başlamışdır və ilk növbədə, Bakıda və Abşeron yarımadasında neftlə çirklənmiş gölməçələrin qurudulması, təmizlənməsi və onların yerində müasir infrastrukturun yaradılması, parkların salınması, ağacların əkilməsi nəzərdə tutulur. Bu işlər artıq başlanmışdır.

Eyni zamanda, içməli su baxımından ən ağır vəziyyətdə olan 50 kənddə Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin xətti ilə yeni sutəmizləyici qurğular quraşdırılıb. Bu, çox vacib məsələdir. Çünki Azərbaycanda bu baxımdan ən pis vəziyyətdə olan cəmi 100 kənd var. Orada içməli suyun keyfiyyəti çox aşağı idi, insanlar, demək olar ki, suyu birbaşa arxadan götürüb içirdilər. İndi biz 50 kənddə proqramı icra etdik. Növbəti 50 kənddə bu yaxınlarda işlər tamamlanmalıdır. Görəndə ki, bu tədbirlərin çox gözəl səmərəsi var, mən göstəriş verdim ki, bu praktikanı başqa kəndlərə də tətbiq edək. Yəni, içməli suyun səviyyəsini yaxşılaşdırmaq. Mənə verilən məlumatlara görə, hazırlanmış tədbirlər planının icrası nəticəsində 450 minə qədər əhali təmizlənməmiş, ən yüksək keyfiyyətli su ilə təmin olunacaqdır. Bu da sağlamlıq deməkdir. Gələcək nəsillərin sağlamlığı, insanların həyatının keyfiyyəti deməkdir. Bu proqram da çox vacibdir. Mən buna çox böyük əhəmiyyət verirəm.

Ümumiyyətlə, bildiyiniz kimi, Azərbaycanda meşələrin sahəsi o qədər də böyük deyildir. Bizim ərazimizin, demək olar, 8-10 faizi qoruqlardır. Biz bu qoruqları ona görə yaratdıq ki, orada ağaclar kəsilməsin, o yerlər zəbt olunmasın. O yerlər, bizim təbiətimiz qorunub saxlanılmalıdır. Bununla bərabər, indi proqram işlənib hazırlanıb ki, Azərbaycanda maksimum dərəcədə ağaclar əkilsin və artıq bu iş başlanmışdır. Onu daha da sürətlə davam etdirmək üçün xüsusi tədbirlər planı hazırlanıb.

2008-ci ildə idman komplekslərinin tikintisi davam etdiriləcəkdir. 13 müasir olimpiya kompleksi tikilibdir, 23-ü isə tikilir. Bu da insanların birbaşa sağlamlığına yönəldilən tədbirdir. Yəni, əgər bizim bu planlarımıza fikir verilsə, hər kəs görür ki, qəbul edilmiş bütün planlar, ilk növbədə, iqtisadi potensialın möhkəmlənməsinə, infrastruktur layihələrinin icrasına, sahibkarlığın dəstəklənməsi məqsədi ilə görülən tədbirlərə və insanların sağlamlığına, normal həyat tərzinin təmin olunmasına yönəldilibdir. Bu, bir daha onu göstərir ki, Azərbaycanda həm bazar iqtisadiyyatı prinsipləri, həm də sosial ədalət prinsipləri eyni dərəcədə əhəmiyyət daşıyır.

Sahibkarlığın inkişafına dəstək bundan sonra da davam etdiriləcəkdir. Mən bu gün bütün sahibkarlara öz siyasi dəstəyimi bir daha bildirmək istəyirəm. Bütün icra orqanlarına, onların rəhbərlərinə, yerlərdə, Bakıda, mərkəzi icra orqanlarında işləyən bütün məmurlara göstəriş verirəm ki, sahibkarlara maksimum dərəcədə kömək etsinlər, onlara problem yaratmasınlar, işinə müdaxilə etməsinlər. Onlara qarşı əsassız və qanunsuz tələblər irəli sürməsinlər və imkan versinlər ki, Azərbaycanda sahibkarlıq güclənsin, möhkəmlənsin. Bu, bizim gələcəyimizdir, iqtisadi müstəqilliyimizdir. Sahibkarlığın inkişafı olmadan Azərbaycanın hərtərəfli inkişafı davam etdirilə bilməz.

Deyə bilərəm ki, son illər ərzində bu cür mənfi halların sayı azalıb. Amma yenə də var. Biz bunu bilirik və çox ciddi tələb edirik ki, bütün dövlət məmurları maksimum dərəcədə öz fəaliyyətində sahibkarlara kömək etsinlər. Sahibkarlar da öz bizneslərini elə qursunlar ki, dövlətə çatacaq vergini tam şəkildə ödəsinlər və öz işlərində şəffaflığı təmin etsinlər. İndi şəffaflıq hər yerdə tətbiq olunmalıdır. Bizim bütün maliyyə sistemimiz şəffaf olmalıdır. Bütün biznes strukturları şəffaf olmalıdır. Biznes strukturları başa düşməlidirlər ki, əgər onlar dünya iqtisadiyyatına inteqrasiya etmək istəyirlərsə, öz biznesini böyütmək

və xarici bazarlara çıxmaq istəyirlərsə, - mən görürəm ki, bu var, - onlar mütləq və mütləq dünya praktikasını tətbiq etməlidirlər. Onlar beynəlxalq auditə məruz qalmalıdırlar, bütün mühasibat sistemini müasir səviyyəyə qaldırmalıdırlar. Bütün pul əməliyyatları şəffaf olmalıdır. Belə olmasa, onları dünya biznes məkanında heç kim qəbul etməyəcəkdir.

Artıq ilkin kapitalın toplanması prosesi başa çatmaq üzrədir. Bu, bütün MDB ölkələrinə xas olan bir prosesdir. Dünyanın inkişaf etmiş ölkələri də vaxtilə bu prosedən keçmişlər. İndi o dövrdür ki, bütün mühasibat, maliyyə sistemi, özəl sektorun bütün fəaliyyəti şəffaf olmalıdır. Şəffaf olanda, onların vəziyyəti daha da yaxşı olacaq, daha da inamla işləyəcəklər, daha da inamla öz hüquqlarını tələb edəcəklər, müdafiə edəcəklər. Ona görə mənim onlara tövsiyəm bundan ibarətdir. Dövlət öz dəstəyini verəcəkdir. Ancaq hər şey dünyanın ən inkişaf etmiş ölkələrinin praktikasına uyğunlaşdırılmalıdır.

Bildiyiniz kimi, biznesi təşviq etmək üçün bu yaxınlarda Azərbaycanda “bir pəncərə” sistemi tətbiq olunubdur. Vaxtilə bir şirkəti yaratmaq üçün iki aydan çox vaxt lazım idi. İndi cəmi üç gün lazımdır və özü də bir yerdən, bir pəncərədən təşkil olunur. Burada, əlbəttə, həm korrupsiyanın, rüşvətخورluğun qarşısı alınır, həm də iş adamları cəmi üç gün ərzində biznesə başlaya bilərlər. Bundan sonra da biznes işini yüngülləşdirmək, xarici investisiyaları cəlb etmək üçün buna oxşar tədbirlər görülməlidir. Azərbaycan biznes aparmaq üçün çox cəlbedici ölkəyə çevrilməlidir. Onsuz da bizim investisiya imkanlarımız dünya şirkətləri tərəfindən tanınır, onlara bəllidir. Adambaşına düşən xarici sərmayənin həcminə görə Azərbaycan MDB məkanında qabaqcıl yerlərdədir. Nəzərə alsaq ki, öz imkanlarımız da artır, xarici investisiyaları cəlb etmək üçün bizim heç bir problemimiz yoxdur. Amma mən çox istəyirəm ki, qeyri-neft sektoruna xaricdən daha da böyük investisiyalar gəlsin. Dünyanın tanınmış şirkətləri Azərbaycana gəlsinlər. Onları cəlb etmək üçün biz indi həm danışıqlar aparırıq, həm də Azərbaycanda biznes aparmaq üçün şərait elə olmalıdır ki, böyük şirkətlər Azərbaycana özləri gəlsinlər.

İndi ölkəmiz inkişafdadır, iqtisadi potensial artır və gələcək perspektivlərimiz çox aydındır. Həm iqtisadi imkanlar baxımından, həm də ölkədə sabitliyin möhkəm olması baxımından. Yəni Azərbaycan biznes qurmaq üçün xarici investorlardan ötrü cəlbedici ölkədir. Biz çalışmalıyıq ki, onu daha da cəlbedici edək.

Bildiyiniz kimi, indiki şəraitdə ərzaq təhlükəsizliyi məsələsi ortaya çıxır. Bu vaxta qədər bu mövzu haqqında, ümumiyyətlə, söhbət getmirdi. Bir müddət bundan əvvəl enerji təhlükəsizliyi məsələsi dünyanın gündəliyinə çıxmışdı və Azərbaycan dərhal bir etibarlı tərəfdaş kimi öz imkanlarını təklif etdi. Biz bu gün bölgənin və gələcəkdə daha böyük mənada qitənin enerji təhlükəsizliyinin təmin olunmasında iştirak edəcəyik. Biz bunu etibarlı tərəfdaş və dost kimi edirik. Ancaq bu gün ərzaq təhlükəsizliyi məsələsi artıq gündəliyə daxil olur. Bəlkə də, hələ buna qlobal şəkildə o qədər də əhəmiyyət verilmir. Amma biz bunu görürük və bilməliyik ki, gələcəkdə bu sahədə problemlər yarana bilər.

Bildiyiniz kimi, 2007-ci ildə dünyanın bütün ölkələrində, ən inkişaf etmiş ölkələrdə də qida məhsullarının kəskin şəkildə bahalaşması getmişdir. O cümlədən də Azərbaycanda. Bu, qlobal bir problemdir. Belə olan halda, biz maksimum çalışmalıyıq ki, özümüzü əsas qida məhsulları ilə təmin edə bilək. Hələ ki, Azərbaycan iqtisadiyyatında Sovet İttifaqı zamanı mövcud olan xalq təsərrüfatının bölgü prinsipi müəyyən dərəcədə var. Bildiyiniz kimi, o vaxt elə təşkil olunmuşdu ki, bütün respublikalar bir-birindən asılı olsunlar. Bir yerdə məhsul istehsal olunurdu, başqa yerdə emal edilirdi. Yəni bu, bütün ölkə iqtisadiyyatını birləşdirmək üçün idi və əlbəttə, dezintegrasiya proseslərinin qarşısının alınması üçün nəzərdə tutulmuşdu. Halbuki, Sovet İttifaqının dağılması baş verdi və bu, iqtisadi əlaqələr, bir-birindən asılı olmağımız burada heç bir rol oynamadı. Sadəcə olaraq, müstəqillik qazanmış ölkələr üçün çox çətin bir dövr başlanmışdı ki, bütün iqtisadi əlaqələr pozulmuşdu.

Əlbəttə, Azərbaycanda da belə idi. Biz elə etməliyik ki, strateji məhsulları maksimum dərəcədə Azərbaycanda istehsal edək. Bilirsiniz ki, bu yaxınlarda taxıl əkini üçün nəzərdə tutulan vəsait ayrılıbdır və hər hektara görə 40 manat, yəni 50 dollar vəsait verilir. Gələcəkdə biz əlavə tədbirlər görməliyik. Biz elə etməliyik ki, Azərbaycan maksimum dərəcədə özünü təmin edə bilsin. Mən bu gün səhər sərgidə olarkən süd zavodlarının məhsulu ilə tanış oldum və çox sevindim. Çünki həmişə, bütün dövrlərdə süd məhsulları Azərbaycana xaricdən gətirilirdi, o cümlədən bu gün də xaricdən gətirilir. Xaricdən gətirilsin, heç kim buna etiraz etmir, əksinə. Amma biz özümüzü təmin etməliyik. Həm kəndlilər, fermerlər bundan fayda götürər, həm də ölkəmizin ərzaq təhlükəsizliyi təmin olunacaqdır.

“Aqrolizinq” Səhmdar Cəmiyyətinin fəaliyyəti sayəsində Azərbaycanda artıq kənd təsərrüfatı texnikası istehsal olunmağa başlanmışdır. Bu da çox vacibdir. Biz maksimum dərəcədə yerli istehsalı

gücləndirməliyə və bu, bizim iqtisadi sahədəki prioritet məsələlərimizdən biridir. Mən sahibkarlara da tövsiyə edirəm ki, onlar bu istiqamətdə bundan sonra da lazımı addımları atsunlar.

Şəhərlərimizin xarici görünüşü də dəyişir. Şəhərlər gözəlləşir, abadlaşır. Mən artıq iki ildir ki, rayonların icra hakimiyyətinin başçılarını ayrı-ayrı qruplarla Avropanın ən inkişaf etmiş ölkələrinin şəhərlərinə göndərirəm ki, orada onlar şəhər təsərrüfatı ilə tanış olsunlar, yaşadıkları bölgələrdə abadlıq işlərinə daha da yüksək zövqlə yanaşsınlar. Bu praktika çox müsbətdir. Biz bunu davam etdirəcəyik. Ancaq onu da demək istəyirəm ki, indi gözəllik görmək üçün, bəlkə də, Avropa məkanına getmək lazım deyildir. Bakının gözəlliyi, hesab edirəm ki, bütün bölgələr üçün nümunə olmalıdır. Biz Bakının tarixi simasını bərpa edirik, bütün tarixi binaları təmizləyirik, işıqlandırırıq. Bakıda infrastruktur layihələrinin icrası üçün çox böyük vəsait qoyulur, həm nəqliyyat, həm də kommunal infrastrukturuna, bütün başqa sahələrə. Bütün bölgələrdə buna oxşar proseslər getməlidir və gedir. Mən tez-tez rayonlara gedirəm, öz gözümlə görürəm. Görürəm ki, vaxtilə olan primitiv yaşamanın, zövqsüz binaların sayı azalır və müasir, gözəl, adamın ürəyini açan, göz oxşayan yeniliklər meydana çıxır. Bu, çox vacibdir. Biz müasirliyə doğru gedirik. Xüsusilə də indi maddi imkanlarımız da var. Elə etməliyik ki, fərqi yoxdur, hər bir tikilən bina, gözəl müəssisə estetik baxımdan gözəl olsun. Ona görə, əlbəttə ki, mən icra hakimiyyətinin başçılarını bundan sonra da xaricə göndərəcəyəm.

Amma yenə də deyirəm, Bakı dünyanın ən gözəl şəhərlərindən birinə çevrilməlidir. Artıq bizim başladığımız layihələr özünü göstərir. Nəzərdə tutulan layihələr icra olunandan sonra isə hamı görəcək ki, doğrudan da, Bakıda həm yaşamaq üçün, həm istirahət etmək üçün, həm də işləmək üçün çox gözəl imkanlar olacaqdır.

Regionların sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət proqramının icrasına bir daha qayıtmaq istəyirəm. Bu məsələlər bu gün fasilədən sonra daha da müfəssəl qaydada müzakirə olunacaqdır. Bütün icra hakimiyyəti başçıları buradadır, onlar öz məsələlərini qoyacaqlar. Bütün nazirlər buradadır, onlar öz məsələlərini qoyacaqlar. Elə etməliyik ki, növbəti illərdə də regionların inkişafı bu sürətlə getsin.

Bir daha demək istəyirəm ki, ikinci, növbəti illər, 2009-2013-cü illər üçün regionların sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət proqramının hazırlanması işi başlanmışdır. Yəqin ki, bu barədə bu gün danışılacaqdır. Bütün yerlərdən tövsiyələr, yəni sifarişlər alınmışdır. Biz buna yenə də baxacağıq. Bu proqramda bütün problemlərin həlli məsələləri maksimum dərəcədə nəzərdə tutulacaqdır.

Yenə də Dünya Bankının Azərbaycan üzrə direktorunun çıxışına qayıtmaq istəyirəm. O da öz çıxışında bildirdi ki, növbəti proqramın icrasında Dünya Bankı bizimlə birlikdə işləmək arzusundadır. Biz bunu çox alqışlayırıq. Bizim əməkdaşlığımız çox uğurlu, Azərbaycan üçün çox vacib olmuşdur. Müstəqilliyimizin ilk illərində bizə maliyyə resursları lazım idi, indiki şəraitdə isə bizə daha çox tövsiyələr, məsləhətlər lazımdır. Regionların inkişafına dair ikinci proqramın nəticəsi bu olmalıdır ki, Azərbaycanda bütün infrastruktur dünya səviyyəsinə çatsın və Avropa Birliyinin meyarlarına bərabər olsun. Bu, bütövlükdə bizim siyasətimizin əsasıdır. Biz il yarım bundan əvvəl Avropa Birliyi ilə qonşuluq siyasətinə başlayanda, - proqramın müddəti 5 ildir, - məhz bu məqsədi qarşımıza qoymuşduq ki, beş il ərzində Azərbaycanda mümkün olan bütün meyarlar Avropa Birliyinin meyarlarına uyğunlaşdırılsın. İstər siyasi məsələlər, siyasi sistem, istərsə də iqtisadi, regional, infrastruktur baxımından. Avropa Birliyinin təcrübəsi çox müsbətdir və əlbəttə, əgər biz növbəti illərdə buna nail olsaq, demək olar ki, qarşımıza qoyduğumuz əsas məsələləri həll etmiş olarıq. Ona görə çox vacibdir ki, növbəti proqramda məhz bu meyarlar əsas götürülsün və proqramın icrası üçün lazımı tədbirlər görülməkdir. Maliyyə resursları, icra mexanizmləri təmin olunacaqdır. Birinci proqramın icrasında üzləşdiyimiz bəzi problemlər artıq aradan qaldırılacaqdır.

Bütövlükdə, demək istəyirəm ki, - mən bunu giriş sözümdə də dedim, - birinci proqramın əsas məsələləri 98 faiz həll olunmuşdur və növbəti illərdə biz bunu davam etdirəcəyik. Beləliklə, Azərbaycanın bölgələri inkişaf edəcək, Azərbaycan dövləti inkişaf edəcək və biz müasir, güclü dövlət yaradacağıq. Bu işdə sizin hamınıza uğurlar arzulayıram.

Sağ olun.

Dövlətimizin başçısının nitqləri diqqətlə dinlənildi və hərarətli alqışlarla qarşılandı.

AzərTAc
11 fevral 2008-ci il

Bakıda “Azərbaycan Respublikası regionlarının sosial-iqtisadi inkişafı dövlət proqramının (2004-2008-ci illər)” icrasının yekunlarına həsr olunmuş konfrans keçirilmişdir
Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev konfransda iştirak etmişdir
(23 fevral 2009-cu il)

Bakı, 23 fevral (AzərTAc). Bakının “Gülüstən” sarayında “Azərbaycan Respublikası regionlarının sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramının (2004-2008-ci illər)” icrasının yekunlarına həsr olunmuş konfrans keçirilmişdir.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev konfransda iştirak etmişdir.
Dövlətimizin başçısı konfransı giriş nitqi ilə açdı.

**Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin
giriş nitqi**

-Əziz dostlar!

Beş il bundan əvvəl “Azərbaycan Respublikası regionlarının sosial iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramı” təsdiq edilmişdir. 2004-cü ilin fevral ayında proqramın icrası başlanmışdır. Bu gün böyük məmnunluq hissi ilə deyə bilərəm ki, proqram vaxtından əvvəl və daha da böyük həcmdə icra olundu. 2004-cü ildə regionların sosial-iqtisadi inkişafı məsələləri diqqət mərkəzində dayanırdı. Bu gün də belədir. Ancaq beş il ərzində keçdiyimiz yol bu gün deməyə əsas verir ki, bölgələrin bir sıra problemləri öz həllini tapmışdır. 2004-cü ildə qeyri-neft sektorunun inkişafına nail olmaq əsas vəzifə kimi qarşıya qoyulmuşdu. Yəni, bölgələrdə müasir güclü infrastruktur, yeni müəssisələr yaradılsın, iş yerləri açılsın ki, ölkə iqtisadiyyatı çoxşaxəli şəkildə inkişaf etsin. Hər bir ölkənin inkişafı üçün bu, çox böyük əhəmiyyət kəsb edir. İlk növbədə, təbii resurslarla zəngin olan ölkələrdə qeyri-neft sektorunun inkişafı böyük əhəmiyyət kəsb edir. Çünki əks təqdirdə, iqtisadiyyat dayanıqlı olmayacaq və biz bu uğurları ancaq qısa müddət ərzində yaşaya bilərik. Bizim iş məqsədimiz ondan ibarətdir ki, növbəti illərdə, uzun müddət ərzində Azərbaycan çox sürətlə inkişaf etsin, iqtisadiyyatımız neft-qaz amilindən asılı olmasın və ilk növbədə, insanların yaxşı yaşaması üçün bütün şərait yaradılsın. Demək olar ki, proqramın əsas məqsədləri bunlardan ibarət olmuşdur və bütün bu işlər bir-biri ilə sıx bağlıdır. Regionların inkişafı bir tərəfdən güclü infrastrukturun yaradılmasına, iş yerlərinin açılmasına xidmət göstərir, bir növ miqrasiya meyillərinin qarşısını alır. Digər tərəfdən, müasir, yeni infrastrukturun yaradılması yeni müəssisələrin yaradılmasına xidmət göstərir. Nəzərə alsaq ki, Azərbaycan dövləti son beş il ərzində bölgələrə çox böyük sərmayə qoyubdur, bununla bərabər, özəl sektorun inkişafı üçün böyük həcmdə kreditlər, güzəştli şərtlərlə kreditlər ayrılmışdır, sahibkarlığın inkişafına böyük dəstək verilmişdir. Həm mənəvi dəstək, həm siyasi, həm də maddi dəstək. Yəni bütün bu amillər birləşəndə, əlbəttə ki, uğura nail olmaq mümkündür və Azərbaycanın son beş il ərzində keçdiyi yol bunun əyani sübutudur.

Təkcə bir neçə statistik rəqəmə fikir vermək kifayətdir ki, biz proqramın nə dərəcədə böyük əhəmiyyəti olduğunu görərik. Son beş ildə Azərbaycan iqtisadiyyatı 2,6 dəfə artmışdır, adambaşına düşən gəlir 5500 dollara çatmışdır. Azərbaycanda sənaye istehsalı 2,5 dəfə artmışdır və sənayeləşmə prosesi çox geniş vüsət almışdır. Bunun nəticəsində 766 min yeni iş yeri açılmışdır ki, onlardan da 547 mini daimi iş yeridir. Bunun nəticəsində yoxsulluğun səviyyəsi kəskin şəkildə azalmış, 49 faizdən 13,2 faizə düşmüşdür. Azərbaycanda aparılan uğurlu neft strategiyası və iqtisadi islahatlar nəticəsində büdcə xərclərimiz 12 dəfədən çox artmışdır. İndi valyuta ehtiyatlarımız 18 milyard dollardan çoxdur və bu, əlbəttə, bizə əlavə əminlik verir və imkan verir ki, gələcəyə də çox böyük nikbinliklə baxaq. Yəni bu statistik göstəricilər özlüyündə göstərir ki, son beş il ərzində biz, həqiqətən, böyük və uğurlu yol keçmişik. Bunun nəticələrini təkcə rəqəmlərdə yox, eyni zamanda, şəhərlərimizin dəyişən simasında görürük, abadlaşan şəhərlərdə, kəndlərdə, çəkilən yollarda, tikilən infrastruktur obyektlərində görürük. Bu, indi bizə imkan verir və gələcəkdə də verəcək ki, biz öz ciddi siyasi və iqtisadi islahatları daha da sürətlə apararaq, Azərbaycanın müasirləşməsi istiqamətində daha da ciddi addımlar atılsın. Nəticə etibarilə bizim məqsədimiz Azərbaycanı inkişaf etmiş ölkəyə çevirməkdir ki, Azərbaycanda bütün meyarlar dünyanın ən qabaqcıl, inkişaf etmiş ölkələrinin səviyyəsinə çatsın. Bu istiqamətdə hələ çox iş görmək lazımdır. Ancaq beş il ərzində həm regionların sosial-iqtisadi inkişaf proqramının, həm də digər proqramların icrası deməyə əsas verir ki, biz bu məqsədə çatacağıq.

2004-cü ildə proqram qəbul olunanda ona hər şeyi daxil etmək mümkün deyildi. Həyat bizim planlarımıza öz dəyişikliklərini etdi və son beş il ərzində 2004-cü ildə proqramda nəzərdə tutulmayan bir sıra məsələləri həll etdik. Özü də qısa müddət ərzində və istənilən sahədə. Bu gün Azərbaycanda elə bir sahə yoxdur ki, konkret proqramla təmin olunmasın. Həm də qəbul edilmiş bütün proqramlar konkret xarakter daşıyır. Onlar sadəcə olaraq, niyyətin ifadəsi deyil, yaxud da ki, şüar, təbliğat naminə qəbul edilmir. Hər bir proqramın konkret icra mexanizmləri, konkret maliyyə bazası var və bütün texniki imkanlar var. Son beş il ərzində biz öz texniki imkanlarımızı əhəmiyyətli dərəcədə möhkəmləndirə bilmişik. Bu gün Azərbaycanda istənilən tikinti layihəsi daxili resurslar hesabına icra oluna bilər. Əgər əvvəlki illərdə Azərbaycanda çox böyük tikinti-quraşdırma layihələrinin icrası üçün daha çox xarici firmalara üz tuturduqsa, bu gün yerli şirkətlər öz peşəkarlığını nümayiş etdirirlər. Bu da imkan verir ki, işlərin tam əksəriyyəti Azərbaycan şirkətləri tərəfindən icra olunsun, büdcədən xərclənən vəsait Azərbaycanda qalsın və Azərbaycan şirkətləri, Azərbaycan vətəndaşları bundan bəhrələnsinlər.

Yəni əgər dövlət xətti ilə böyük investisiyalar, milyardlarla ölçülən investisiyalar olmasaydı, heç şübhəsiz ki, indi Azərbaycan şirkətlərinin bu qədər imkanları olmazdı. Onlar bu imkanları daha çox dövlət tərəfindən verilən sifarişlər hesabına əldə ediblər. Eyni zamanda, bu, onların maliyyə imkanlarını genişləndirib və bu da öz növbəsində həmin şirkətlərin artıq Azərbaycan iqtisadiyyatının real sektoruna investisiyalar qoymasına gətirib çıxarıbdır.

Yəni bir daha demək istəyirəm ki, bütün bu işlər bir-biri ilə bağlıdır. İlk növbədə, siyasi iradə ortaya qoyulubdur. Digər tərəfdən, konkret proqramlar icra olunmağa başlanmışdır, maliyyə sektorunda nizam-intizam möhkəmləndirilmişdir. Əlbəttə ki, neft-qaz sahəsində görülən işlər maddi imkanlarımızı genişləndiribdir və biz bu imkanlardan çox səmərəli istifadə etdik. Həm investisiyalar qoyuldu, həm də özəl sektorun inkişafına çox gözəl şərait yaradıldı, böyük həcmdə kreditlər verilməyə başlanmışdır. Beləliklə, bu gün biz tam əminliklə deyə bilərik ki, Azərbaycan iqtisadiyyatı artıq oturmuş iqtisadiyyatdır və dünyanı bürümüş maliyyə və iqtisadi böhran zamanı Azərbaycanda bu, çox az hiss olunur. Biz elə etməliyik ki, böhranın ola biləcək mənfi təsirini maksimum dərəcədə azaldaq və mən şübhə etmirəm ki, buna nail olacağıq.

İndi Azərbaycan iqtisadiyyatının inkişaf potensialı çox böyükdür. Azərbaycan iqtisadiyyatına çox böyük təkan verilmişdir və o, bu gün də davam etdirilir. Bütün bunlar, əlbəttə ki, növbəti illərdə iqtisadiyyatımızın daha da şaxələndirilməsinə gətirib çıxaracaqdır. Azərbaycanın uzunmüddətli, dayanıqlı inkişafı təmin ediləcək, neft-qaz amilindən asılılıq daha da aşağı düşəcəkdir. Beləliklə, ölkə öz inkişafını uğurla davam etdirəcəkdir və Azərbaycan xalqı, Azərbaycan vətəndaşları bundan sonra da ildən-ilə daha da yaxşı yaşayacaqlar. Bu da 2004-cü ilin əvvəlində qarşıya qoyduğumuz ən vacib məqsədlərdən biri idi. Bizim bütün işlərimiz, proqramlarımız, tədbirlərimiz ilk növbədə, Azərbaycan xalqının daha da yaxşı yaşamasına yönəldilməlidir və yoxsulluğun səviyyəsinin aşağı düşməsinin dinamikası bunu çox aydın göstərir.

O da həqiqətdir ki, - dünya tarixindən bunu yaxşı bilirik, – neft və qazla zəngin olan ölkələrdə bir çox hallarda təbəqələşmə prosesi gedir, varlıqlar daha da varlanırlar, kasıblar daha da müflisləşir. Eyni zamanda, o da reallıqdır ki, neft-qaz sənayesi çoxlu iş yerlərinin yaradılmasına xidmət etmir. Yəni bu sahədə iş yerlərinin açılması kütləvi xarakter daşımır. Bəzi ölkələrdə nə qədər çox neft-qaz hasil olunursa, insanlar bir o qədər çox kasıblaşırırlar. Ancaq Azərbaycanda biz bunun tam əksini görürük. Bu da bizim üçün böyük bir sınaq, imtahan idi ki, bu böyük maliyyə imkanlarından necə istifadə edəcəyik, onları hansı istiqamətə yönəldəcəyik. Çünki müxtəlif fikirlər var idi və bəzi hallarda indi də biz bunu eşidirik ki, bu vəsaitdən belə istifadə edilməliydi, yaxud da ki, başqa cür istifadə olunmalıydı. Azərbaycanın təcrübəsi və apardığımız siyasət onu göstərir ki, biz öz maliyyə imkanlarımızdan ən düzgün, ən ağıllı şəkildə istifadə etdik. O maliyyə resursları investisiyalara qoyuldu, iqtisadiyyatın real sektoruna qoyuldu, energetika, qazlaşdırma, nəqliyyat, səhiyyə və təhsilə, humanitar sahəyə qoyuldu. Beləliklə, xidmət səviyyəsi qalxdı, imkanlar artdı, biznes üçün daha da yaxşı şərait yaradıldı.

Ən önəmlisi odur ki, neftdən əldə olunan gəlirlər ədalətli bölünür və xalqımız və bütün dünya bilir ki, Azərbaycanın nə qədər valyuta ehtiyatları var, Neft Fondunun gəlirləri nə qədərdir, xərcləri nə qədərdir, gəlirlər necə xərclənir, necə istifadə olunur. Yəni şəffaflıq tam şəkildə təmin olunubdur. Bu da, deyə bilərəm ki, neft-qazla zəngin olan ölkələrdə xüsusi diqqətə layiq olan bir məqamdır. Azərbaycan şəffaflıq təşəbbüsünə qoşulmuş ölkələrin öndə gedənlərindən biridir. 2007-ci ildə Birləşmiş Millətlər Təşkilatı şəffaflıq sahəsində əldə edilmiş uğurlarla əlaqədar Azərbaycan Dövlət Neft Fondunu xüsusi mükafatla təltif edibdir. Bu şəffaflıq ilk növbədə bizə lazımdır, Azərbaycan xalqına, Azərbaycan dövlətinə

lazımdır. Bu şəffaflıq hər yerdə olmalıdır. Bütün maliyyə sahəsində, iqtisadi sektorda maksimum dərəcədə şəffaflıq olmalıdır ki, biz öz imkanlarımızdan maksimum dərəcədə səmərəli istifadə edək. Bu istiqamətdə müəyyən işlər görülmüş, ancaq gələcəkdə daha da böyük işlər görülməlidir. Bizim çox böyük potensialımız var.

Böyük iqtisadi imkanlarımız var. Elə etməliyik ki, onlardan yüz faiz səmərəli şəkildə istifadə olunsun. Şəffaflıq tam şəkildə təmin olunsun və beynəlxalq praktikanın ən gözəl nümunələri Azərbaycanda tətbiq olunsun. Mən deyəndə ki, biz öz imkanlarımızdan istifadə edib Azərbaycanda bütün meyarları dünyanın ən qabaqcıl səviyyəsinə gətirib çıxarmalıyıq - o cümlədən bunu nəzərdə tuturam. Çünki biz bilirik ki, inkişaf etmiş ölkələr nəyin hesabına bu inkişafa nail olublar. Onlar heç də neft-qaz hesabına buna nail olmayıblar. İnkişaf etmiş ölkələr bu uğurlara, ilk növbədə, iqtisadiyyatın səmərəliliyi, şəffaflıq, demokratik əsaslar, köklü islahatlar, texnoloji tərəqqi və təhsil sayəsində nail olublar. Biz də onlardan yaxşı nümunələri götürüb, ölkəmizi daha da sürətlə inkişaf etdirməliyik.

Biz son beş il ərzində təkcə iqtisadi işlərlə məşğul olmurduq. Mən bir daha demək istəyirəm, hələ 5 il bundan əvvəl qarşıda duran vəzifələrdən biri də ondan ibarət idi ki, bazar iqtisadiyyatı şəraitində sosial məsələlərin həlli unudulmamalıdır, əksinə, onlar diqqət mərkəzində olmalıdır. Çünki bazar iqtisadiyyatı prinsipləri bizim üçün nisbətən yenidir. 17 il bundan əvvəl Azərbaycanda iqtisadiyyatda özəl sektorun payı sıfır səviyyəsində idi. İndi bu, 85 faizdir. Yəni biz elə sistemdə yaşamışdıq ki, Azərbaycanda heç vaxt bazar iqtisadiyyatı prinsipləri tətbiq edilmirdi. Bizim üçün bu, yenilik idi. Ancaq qısa müddət ərzində biz buna nail olduq. İqtisadiyyatımızın tam əksəriyyəti bazar münasibətləri əsaslarında qurulubdur və səmərəli də işləyir.

Ancaq eyni zamanda, o da realıqdır ki, bəzi hallarda təkcə iqtisadiyyata verilən diqqət ölkənin hərtərəfli inkişafına xidmət göstərmir. Sosial məsələlərin həlli, sosial proqramlar, ünvanlı sosial yardım, sosial infrastrukturun yaradılması məsələləri bizim üçün ən prioritet məsələlər idi və bu istiqamətdə son beş il ərzində böyük nəticələr əldə edilmişdir. Son beş il ərzində Azərbaycanda minimum əmək haqqı 8,3 dəfə, minimum pensiya təxminən 4 dəfə artıbdir. Azərbaycanda sosial infrastrukturun yeniləşməsinə və yaradılmasına böyük vəsait qoyulubdur. Son beş il ərzində 1600 məktəb tikilib, hamısı da müasir səviyyədə, hamısı da kompyuterlə təmin ediləbdir. Beş il ərzində ölkəmizin müxtəlif bölgələrində yüzlərlə tibb ocağı tikilibdir. Onlardan 8-i ən yüksək dünya standartlarına cavab verən müalicə-diaqnostika mərkəzləridir ki, onlar da ölkəmizin müxtəlif bölgələrində yerləşir. Növbəti 8 müalicə-diaqnostika mərkəzinin tikintisi bu gün davam edir.

İdman qurğuları, olimpiya-idman kompleksləri – son beş il ərzində 10-dan çox olimpiya-idman kompleksi tikilibdir. Yəni bütün bunlar Azərbaycan vətəndaşlarına xidmət göstərir. Azərbaycanın inkişafına xidmət göstərir. Biz artıq nail ola bilmişik ki, bölgələrdə də heç də ən qabaqcıl ölkələrdəkindən geri qalmayan müasir sosial infrastruktur yaradılıbdır. Nə qədər muzeylər, nə qədər teatrlar, mədəniyyət ocaqları təmir olunubdur. Bütün bunları sadalamaq üçün bəlkə bir gün danışmaq lazımdır.

Yəni bir daha demək istəyirəm ki, bizim gördüyümüz işlər hərtərəfli idi. Təkcə hansısa bir sahəyə yönəlməmişdi, ümumiyyətlə, ölkənin qarşısında duran hər bir vəzifə aşkar edilirdi, hər bir problem üzə çıxarılırdı və onun həlli üçün lazımı tədbirlər görüldü.

Hesab edirəm ki, biz 5 il ərzində tarixi nailiyyətə çatdıq – çadır şəhərciklərinin ləğvinə nail olduq. Mən 2003-cü ildə demişdim ki, bir dənə də çadır şəhərciyi qalmayacaqdır. İndi biri də yoxdur. Bunun əvəzinə, yeni qəsəbələr, yeni infrastruktur yaradılıbdır.

Biz cəmi 5 il ərzində nəqliyyat sektorunda problemlərin böyük bir hissəsini həll etmişik. Dörd aeroport - Naxçıvan, Gəncə, Zaqatala və Lənkəran aeroportları tikilibdir. Bəlkə də, Lənkəran Bakıdan o qədər də uzaqda deyil və indi o qədər sənişin axını da yoxdur. Nəzərə alsaq ki, indi gözəl yollar da tikilir. Eyni zamanda, Zaqatala aeroportu, bəlkə də, bəziləri deyə bilərdi ki, bu, prioritet deyildir. Ancaq mən hesab edirəm ki, bu, prioritetdir. Çünki bu, bizim strateji maraqlarımıza xidmət göstərir. Bu gün bunlar var və gələcəkdə Azərbaycana daha da böyük dərəcədə xidmət göstərəcəkdir.

Bu gün biz öz tanker donanmamızı, demək olar ki, maksimum dərəcədə təmin etmişik və Xəzərdə yükdaşımalar artır. Yükdaşımalar artdıqca, dəmir yolu daha da çox işləyir, daha da çox iş yerləri yaradılır. Avtomobil yollarının tikintisi geniş vüsət alıbdır, hər bir istiqamətə yollar çəkilir. Həm magistral, həm şəhərlərarası yollar, həm də, ən ucqar kəndlərə müasir yollar çəkilir. Yol çəkilən kimi, dərhal o bölgədə canlanma müşahidə olunur. Bəzi hallarda rayonlarda olarkən mənə müraciət edirdilər, deyirdilər ki, bəlkə bizim kənddə tibb mərkəzi lazım deyil, amma əgər yol çəkilərsə, onda rayon mərkəzinə rahatlıqla gedə, beləliklə, eyni zamanda, bütün problemlərimizi də asanlıqla həll edə biləcəyik.

Bu işlərdə biz bir məqsədi güdürdük ki, Azərbaycanın hərtərəfli infrastruktur potensialı yaradılsın və insanlara yaxşı xidmət göstərsin. Bazar iqtisadiyyatı, sosial məsələlərin həlli, güclü infrastruktur layihələrinin icra olunması, sahibkarlıqla məşğul olanlara dövlət dəstəyi, kənd təsərrüfatının inkişafı – bu işlərə böyük həcmdə vəsaitlər qoyulubdur. Biz “Aqrolizinq” Səhmdar Cəmiyyətini yaradanda mən vəzifə qoymuşdum ki, qısa müddət ərzində dövlət vəsaiti hesabına gözəl texnikalar alınsın, fermerlərə icarəyə verilsin. Onlar da o texnikadan istifadə edib kənd təsərrüfatı ilə məşğul olsunlar, pul qazansınlar, ölkəyə məhsul versinlər. Amma sonra gördük ki, bu, bizim istəyimizə tam şəkildə gətirib çıxarmır. Nə etdik? Güzəştli şərtlərlə, qiymətin cəmi 25 faizi ilə fermerlərə gübrə verməyə başladıq. Ondan sonra yanacaq, toxumlar. Meliorasiya məsələlərinə böyük diqqət göstərildi və suvarılan torpaqların sahəsi artırıldı. Bunun nəticəsində bir il ərzində biz 300-400 min ton artıq taxıl istehsal etdik. Biz deyəndə, mən fermerləri nəzərdə tuturam, çünki Azərbaycanda kənd təsərrüfatı tamamilə özəl prinsiplər əsasında işləyir.

Beləliklə, biz ərzaq təhlükəsizliyimizi təmin edirik. Çünki indi ərzaq təhlükəsizliyi məsələləri artıq müzakirə mövzusu deyil. Gələcəkdə buna daha da böyük diqqət göstəriləcəkdir.

O ölkələr ki, onların enerji təhlükəsizliyi, ərzaq təhlükəsizliyi və nəqliyyat təhlükəsizliyi təmin olunmayıb, bu gün böyük problemlərlə üzləşir və gələcəkdə də üzləşəcəkdir. Artıq görürük ki, bəzi ölkələr öz hesabına yaşaya bilmir. Ya kredit almaq üçün beynəlxalq maliyyə qurumlarına, yaxud da başqa-başqa dövlətlərə üz tuturlar. Bu da aydındır ki, kim pul verirsə, o da musiqini sifariş edir. Biz artıq bunun ilkin təzahürlərini görürük və istisna olunmur ki, bu, gələcəkdə daha da böyük dərəcədə baş versin.

Beləliklə, ola bilər ki, ölkələr istər-istəməz öz müstəqil siyasətinə müəyyən məhdudiyətlər qoysun. Azərbaycan isə tam şəkildə özünü təmin edən ölkədir. Onu da deyə bilərəm ki, bizə də kreditlərin verilməsi üçün başqa ölkələrdən müraciətlər daxil olur.

Ona görə, təhlükəsizlik, eyni zamanda ərzaq təhlükəsizliyidir. Bu gün buraya gəlməmişdən əvvəl mən aşağıda - sərgidə Azərbaycanda son illər ərzində yaradılmış sənaye müəssisələrinin məhsulları ilə növbəti dəfə tanış oldum. Bir də gördüm ki, biz tam şəkildə özümüzü təmin edirik. Bu gün biz özümüzü ərzaq məhsulları ilə maksimum dərəcədə təmin etmişik. Azərbaycanda yaradılan çox gözəl, müasir emal müəssisələri həm bizim tələbatımızı ödəyir, həm də ki, onların gözəl ixrac potensialı vardır. Bu da çox müsbət haldır. Çünki ixrac potensialı onu göstərir ki, məhsul həqiqətən də keyfiyyətlidir.

Gələcəkdə kənd təsərrüfatının inkişafına yeni proqramlar əlavə ediləcək və biz bu sahəyə maksimum dərəcədə diqqət göstərməliyik. Bu, həm təhlükəsizlik məsələsidir, həm iqtisadi məsələdir, həm də sosial məsələdir. Çünki Azərbaycan əhalisinin, demək olar ki, yarısı kənd təsərrüfatı bölgələrində yaşayır.

Bir də demək istəyirəm, son beş il ərzində o qədər çox işlər görülüb ki, onların hamısını sadalamaq üçün çox vaxt lazımdır. Ancaq mən bir neçə məqam üzərində dayanmaq istəyirəm. Elektroenergetika sahəsi - buna çox böyük diqqət verilmişdir. Çünki bu, iqtisadiyyatın əsasıdır. Son beş ildə Azərbaycanda 9 elektrik stansiyası tikilmişdir. Onların ümumi istehsal gücü 1000 meqavatdan çoxdur. Bu stansiyalar ölkəmizin müxtəlif bölgələrində tikilibdir. Beləliklə, bu sahəyə də biz öz prinsipimizi, yəni şaxələndirmə prinsipini gətirdik. Bu, həm itkilərin azalmasına kömək edir, həm də ki, hər bir bölgədə güclü energetika potensialı yaradılmalıdır. Bu il əlavə 2 stansiya istismara veriləcəkdir. Onların ümumi istehsal gücü təxminən 600 meqavat olacaqdır. Daha 2 stansiyanın tikintisi gedir və onların da istehsal gücü 1000 meqavata yaxın olacaqdır. Yəni görülən işlər nəticəsində Azərbaycanda energetika sistemində 3 min meqavata yaxın əlavə güc yaradılacaqdır. Onu da demək istəyirəm ki, bütün dövrlərdə Azərbaycanda yaradılmış elektrik stansiyalarının maksimum gücü 4500 meqavat olubdur. Yəni bu, indi üçün, gələcək üçün böyük nailiyyətdir. Növbəti illərdə artıq biz bərpa olunan enerji növlərinin inkişafı ilə məşğul olacağıq. Artıq göstəriş verilib ki, biz öz su mənbələrimizdən, çaylarımızdan maksimum dərəcədə istifadə etməliyik. Günəş, külək enerjisi ilə məşğul olacağıq. Ancaq daha rahat şəkildə, çünki bu işlərin böyük əksəriyyəti artıq görülübür.

Eyni zamanda, beş il ərzində Azərbaycanda qazlaşdırma prosesi çox sürətlə getdi. Beş il bundan əvvəl Azərbaycanda qazlaşdırma 60-62 faiz idi. Bu gün 85 faizdir və vəzifə qoyulub ki, biz bunu 93-95 faizə qaldıraq. Ondən çox, bəlkə də, ehtiyac yoxdur, başqa vasitələrdən istifadə etmək olar. Son beş ildə 8 rayona qaz verilibdir. Naxçıvan Muxtar Respublikası 13 il fasilədən sonra təbii qazla təmin olunur və bu gün Naxçıvan tamamilə qazlaşdırılmışdır. Vaxtilə qazın verilməsi dayandırılmış rayonların qaz təchizatı bərpa edildi. Ağcabədi, İmişli, Beyləqan, Ağdam rayonunun Quzanlı qəsəbəsi, Füzuli rayonunun Horadiz şəhərinə qaz verildi. Tarixdə heç vaxt qaz almayan Yardımlı və Lerikə də qaz xətləri çəkilmişdir. Bunun nə demək olduğunu bu işlərdə təcrübəsi olan insanlar bilirlər. Çünki dağ rayonlarına qaz xətti çəkmək həm

texniki cəhətdən çox böyük problemdir, həm də böyük vəsait tələb edir. Yəqin ki, məhz ona görə vaxtilə o rayonlara qaz xətti çəkilməmişdir. Çünki çox böyük pul tələb edirdi. Onu da biz etdik. Bu gün Azərbaycanda elə rayon yoxdur ki, ora təbii qaz verilməsin və biz bu işi davam etdirəcəyik. Bu həm insanlara rahatlıq verir, həm də yeni müəssisələrin yaradılmasına xidmət göstərir. Əgər elektrik enerjisi və qaz olmasa, heç bir yeni müəssisə yaradıla bilməz. Bu, heç kim üçün sirr deyildir.

Bir sözlə, mən sözümlərin sonunda bir daha demək istəyirəm ki, regionların sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət proqramının qəbul edilməsi və uğurla icrası bizim böyük uğurumuzdur, böyük nailiyyətimizdir. Deyə bilərəm ki, bu, tarixi bir nailiyyətdir. Növbəti beş il ərzində biz bu istiqamətdə siyasətimizi artıq bu gözəl əsas üzərində davam etdirəcəyik. Bütün iqtisadi, maliyyə böhranlarına baxmayaraq, biz öz siyasətimizi davam etdirəcəyik. Azərbaycanın hərtərəfli inkişafı üçün, ölkəmizin zənginləşməsi üçün, insanların rahat yaşaması üçün öz səylərimizi davam etdirəcəyik.

İndi isə söz verilir iqtisadi inkişaf naziri Şahin Mustafayevə, ondan sonra başqa yoldaşlar da çıxış edəcəklər.

İQTİSADI İNKİŞAF NAZİRİ ŞAHİN MUSTAFAYEVİN ÇIXIŞI:

-Möhtərəm cənab Prezident,
hörmətli konfrans iştirakçıları,
xanımlar və cənablar!

Müstəqilliyimizin ilk illərində bir tərəfdən, hakimiyyətdaxili çəkişmələr və ölkədə baş alıb gedən siyasi və iqtisadi xaos, digər tərəfdən, Ermənistanın hərbi təcavüzü nəticəsində 1 milyondan artıq soydaşımızın didərgin düşməsi sosial-iqtisadi və siyasi vəziyyəti ümitsiz dərəcədə ağırlaşdıraraq, ölkədə böhran yaratmışdı. Yalnız xalqın tələbi ilə hakimiyyətə qayıdan ümummilli liderimiz Heydər Əliyevin apardığı siyasət, həyata keçirdiyi irimiq yaşlı islahatlar ölkənin böhran vəziyyətindən çıxmasına, xalqımızın həyat səviyyəsinin yaxşılaşmasına yol açdı. Bu siyasətin davamı olaraq, 2003-cü ildə prezident seçkiləri zamanı cənab İlham Əliyev Azərbaycanın gələcək inkişafını regionların müəyyən edəcəyini, bölgələrdə güclü insan potensialının olduğunu və iqtisadi potensialın da yaradılacağını bəyan edərək, regionların inkişafının sürətləndirilməsini özünün sosial-iqtisadi platformasının başlıca hədəflərdən biri kimi müəyyənləşdirmişdi.

Azərbaycan Prezidenti cənab İlham Əliyev regionlarda mövcud olan əmək ehtiyatlarından, təbii və iqtisadi potensialdan səmərəli istifadə etmək, iqtisadiyyatın qeyri-neft sektorunun inkişafı və aqrar sektorda islahatları sürətləndirmək, əhalinin məşğulluğunu artırmaq, yoxsulluğun səviyyəsini azaltmaq, infrastrukturunu yeniləşdirmək, əlverişli investisiya şəraiti, müasir müəssisələr, yeni iş yerləri yaratmaq istiqamətində sistemli tədbirlərin həyata keçirilməsi məqsədi ilə 2004-cü il 11 fevral tarixli Fərmanı ilə 2004-2008-ci illərdə regionların sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramını təsdiq etmişdir. Eyni zamanda, ölkə başçısı son beş ildə Quba-Xaçmaz, Şəki-Zaqatala, Dağlıq Şirvan, Lənkəran, Aran, Gəncə-Qazax və Yuxarı Qarabağ iqtisadi rayonlarına daxil olan şəhər və rayonların sosial-iqtisadi inkişafının sürətləndirilməsinə dair əlavə 17 Sərəncam imzalamışdır.

Bölgələrdə yaşayan vətəndaşların arzu və istəklərini, onların qayğılarını əhatə edən Dövlət proqramının təsdiq edilməsi ölkəmizin inkişafında yeni mərhələnin başlanğıcını qoymuş, regionların inkişafını dövlət siyasətinin prioritet istiqamətlərindən biri səviyyəsinə qaldırmışdır. Böyük uzaqgörənliklə müəyyənləşdirilmiş bu strategiyanın düzgünlüyü ötən beş ildə bariz təsdiqini tapmış, bütün rayonların siması köklü şəkildə dəyişmiş, paytaxta və digər iri şəhərlərə kütləvi axın səngiyərək əks-proses başlamış, regionlarda işləməyə və yaşamağa üstünlük verənlərin sayı artmışdır. Bu gün hər bir ailə, hər bir vətəndaş Dövlət proqramının real nəticələrini öz gündəlik həyatında hiss edir.

Ötən beş ildə ölkə başçısı regionların bütün rayonlarını əhatə etməklə 127 səfər etmiş, o cümlədən 6 dəfə Naxçıvan Muxtar Respublikasında olmuş, yerlərdə görülən işlərlə, xalqımızın həyat səviyyəsi ilə maraqlanmış, tapşırıq və tövsiyələrini vermiş, ölkəmizin abadlaşması və inkişafı üçün əhəmiyyətli olan 500-dək müəssisə və obyektin təmələqoyma və açılış mərasimlərində şəxsən iştirak etmişdir.

Bu müddət ərzində ölkənin, həmçinin regionların inkişafında böyük rolunu oynayan Bakı-Tbilisi-Ceyhan neft və Bakı-Tbilisi-Ərzurum qaz kəmərlərinin inşası, Şimal-Cənub, Şərq-Qərb nəqliyyat dəhlizlərinin yaradılması kimi möhtəşəm layihələr başa çatdırılmış, Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolunun inşasına başlanmış və beləliklə, Azərbaycan regionun mühüm iqtisadi güc mərkəzinə çevrilmişdir. Proqram qəbul edildikdən sonra regional inkişaf iqtisadi siyasətin əsas hədəfinə çevrilmiş, dövlət orqanlarında regionlara diqqət və dövlət büdcəsindən maliyyələşdirilən proqramlarda regionların xüsusi çəkisi ildən-ildə artmışdır.

Dövlət investisiya xərclərində regionlardakı layihələrin həyata keçirilməsinə ayrılan vəsaitin məbləği 2004-cü illə müqayisədə 2008-ci ildə 6 dəfə artaraq 3,9 milyard manat təşkil etmişdir. Bu isə ümumi investisiyaların 83 faizidir. Ümumilikdə, son beş il ərzində regionlara 6,8 milyard manat həcmində dövlət investisiyaları qoyulmuşdur. Kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalçılara yanacaq, mühərrik yağları, buğda, toxum və gübrəyə görə subsidiyaların verilməsi, texnika, gübrə və toxum təchizatının yaxşılaşdırılması üçün dövlət büdcəsindən vəsaitin ayrılması və vergi güzəştlərinin tətbiqi nəticəsində son beş ildə məhsul istehsalının nominal dəyəri 2,4 dəfə artmışdır. Nəqliyyat infrastrukturunun təkmilləşdirilməsi məqsədi ilə beş ildə regionlarda 1000 kilometrədən çox magistral yollar çəkilmiş və ya əsaslı təmir edilmiş, 600 kilometr respublika əhəmiyyətli və 2700 kilometr yerli əhəmiyyətli yollarda təmir işləri aparılmış, 69 yeni körpü tikilmiş, 34 körpü təmir edilmişdir.

Son beş ildə Naxçıvan, Gəncə, Lənkəran və Zaqatala şəhərlərində müasir standartlara uyğun yeni hava limanları tikilmişdir, Lənkəranda yeni dəniz limanının tikintisi davam etdirilir. Elektrik enerjisi ilə təminatın yaxşılaşdırılması üçün 7-si regionlarda olmaqla, 9 müxtəlif tipli elektrik stansiyasının tikintisi başa çatdırılmışdır. Şirvan şəhərində, Dəvəçi, Quba və Füzuli rayonlarında stansiyaların tikintisi davam

etdirilir. Naxçıvan Muxtar Respublikası uzun fasilədən sonra, Lerik və Yardımlı rayonları, Füzuli rayonunun Horadiz şəhəri ilk dəfə təbii qazla təmin edilmişdir. Ümumilikdə, son beş ildə regionlarda 1600 kilometrədən çox yeni qaz xətləri çəkilərək, ölkədə qazlaşdırmanın səviyyəsi 85 faizə çatdırılmışdır. Regionlarda rabitə infrastrukturunun, su və kanalizasiya sistemlərinin, istilik təchizatının yaxşılaşdırılması məqsədi ilə 632 avtomat telefon stansiyası, 610 yeni poçt binası, 75 qazanxana tikilib istifadəyə verilmiş, 72 qazanxana əsaslı təmir olunmuş, 720 kilometr yeni su, 210 kilometr kanalizasiya xətləri çəkilmiş, 23 su anbarı tikilmiş, 214 artezian quyusu qazılmışdır.

Hörmətli konfrans iştirakçıları!

Reallıq bundan ibarətdir ki, Dövlət proqramının qəbulundan sonra bütün bölgələrdə yeni müəssisələr yaradılmış, quruculuq və abadlıq işləri uğurla davam etdirilmişdir. Bu gün burada təşkil olunmuş sərgi bunu əyani şəkildə bir daha göstərir. Belə ki, son beş ildə bütün regionları əhatə etməklə, 27 min 500 yeni müəssisə və 766 mindən çox yeni iş yeri açılmışdır. Bu müəssisələrin 40 faizi, iş yerlərinin isə 80 faizi regionların payına düşür.

Ötən beş il ərzində dövlət əsaslı vəsait qoyuluşu, Heydər Əliyev Fondunun dəstəyi və digər mənbələr hesabına 1300-ü regionlarda olmaqla, 1600 məktəb binası inşa edilmişdir.

Heydər Əliyev Fondunun təhsil, səhiyyə, mədəniyyət, idman və digər sahələrin inkişafına göstərdiyi dəstək proqramın icrasına önəmli töhfəsini vermişdir. Təkcə “Yeniləşən Azərbaycana yeni məktəb” layihəsi çərçivəsində ən müasir avadanlıqla, informasiya texnologiyaları ilə təmin olunmuş 238 məktəb inşa edilmiş və ya yenidən qurulmuşdur.

Regionlarda səhiyyə xidmətinin keyfiyyətinin yüksəldilməsi və idmanın inkişafı məqsədi ilə son beş ildə 16 yeni xəstəxana, 42 ambulatoriya-poliklinika, 42 özəl tibb müəssisəsi, 8 diaqnostika mərkəzi, 19 feldşer məntəqəsi, 18 olimpiya idman kompleksi tikilib istifadəyə verilmişdir. 15 Olimpiya idman kompleksinin və 9 diaqnostika mərkəzinin tikintisi davam etdirilir.

Son beş ildə əlillər və şəhid ailələri üçün 33 yaşayış binası və əlillər üçün 7 bərpa mərkəzi tikilib istifadəyə verilmişdir. Qaçqın və məcburi köçkünlərə dövlət qayğısı daim diqqət mərkəzində olmuş, bu məqsədlə Dövlət Neft Fondundan 464 milyon manatdan çox vəsait xərclənməklə 54 yeni qəsəbə salınmış, 15 mindən çox ev tikilmişdir. 2007-ci ilin dekabr ayında sonuncu çadır şəhərciyi, ümumiyyətlə isə 12 çadır şəhərciyi ləğv edilmişdir.

Ötən beş ildə görülmüş işlər Prezidentimizin xalq qarşısında verdiyi bəyanatlara sadıqlığını, yürütdüyü siyasətin mükəmməl və reallığa uyğun olduğunu bir daha sübuta yetirmişdir.

Ölkə iqtisadiyyatında, həmçinin regionların həyatında mühüm rolunu oynayan sahibkarlığın inkişafı üçün əlverişli biznes mühiti yaradılmışdır. Beş il ərzində dövlət büdcəsindən sahibkarlığın inkişafına ayrılan vəsaitin həcmi ilbəil artırılmış, Sahibkarlığa Kömək Milli Fondu vasitəsilə 7 min investisiya layihəsinə 324 milyon manat kredit verilmişdir. Bu layihələrin 87 faizi, kreditlərin isə 70 faizi regionların payına düşür.

Dövlət proqramının icrası ilə bağlı regionlarda həyata keçirilən layihələrin maliyyələşdirilməsinə beynəlxalq maliyyə qurumlarından 2,2 milyard dollar məbləğində kredit cəlb edilmişdir.

Hörmətli konfrans iştirakçıları!

Regionların sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət proqramının tam, vaxtında və keyfiyyətlə icra olunması cənab Prezident İlham Əliyevin müəyyən etdiyi iqtisadi prioritetlərin elmi əsaslara söykəndiyini və respublikanın potensialı ilə uzlaşdığı göstərir və möhtərəm Prezidentin qətiyyəti, yorulmaz fəaliyyəti və gündəlik diqqəti sayəsində mümkün olmuşdur. Dövlət proqramının uğurlu icrası ilə yanaşı, makroiqtisadi sabitliyin qorunması, dinamik inkişafın davam etdirilməsi, beynəlxalq əməkdaşlığın genişləndirilməsi, bir sözlə, ölkə başçısı cənab İlham Əliyevin həyata keçirdiyi mükəmməl sosial-iqtisadi siyasət nəticəsində beş il ərzində Azərbaycanda ümumi daxili məhsul istehsalı 2,6 dəfə artmış və bu göstəriciyə görə Azərbaycan dünyada lider ölkə olmuşdur.

Beş ildə sənaye istehsalı 3,7 dəfə, investisiyalar 2,4 dəfə, strateji valyuta ehtiyatları 9,8 dəfə, ümumi daxili məhsulda qeyri-neft sektorunun payı 1,7 dəfə, bu sahəyə yönəldilən investisiyalar 6,2 dəfə, qeyri-neft məhsullarının ixracı 2,2 dəfə, orta aylıq əmək haqqı 2,7 dəfə, pensiyaların orta aylıq məbləği 4 dəfə artmış, yoxsulluğun səviyyəsi 2003-cü ildəki 49 faizdən 13,2 faizə enmişdir. Təsədüfi deyil ki, aparılan islahatlar nüfuzlu beynəlxalq təşkilatlar tərəfindən də yüksək qiymətləndirilmiş və 2008-ci ildə Dünya Bankı Azərbaycanı ən islahatçı ölkə elan etmişdir.

Proqramın uğurlu icrasını və son beş ildə bütün sahələrdə əldə olunmuş nailiyyətləri real qiymətləndirən və məramı xalqımıza layiqli xidmət olan cənab İlham Əliyevin tapşırığı və şəxsi nəzarəti ilə 2009-2013-cü illəri əhatə edən yeni Dövlət proqramı hazırlanmışdır. Qlobal iqtisadi böhran vəziyyətinə

baxmayaraq, ölkə iqtisadiyyatının şaxələndirilməsi və dünya iqtisadiyyatına səmərəli inteqrasiyası, bölgələrin infrastruktur və kommunal xidmətlərlə təminat səviyyəsinin və xalqın rifah halının daha yüksəldilməsi yeni proqramın əsas səbəbləri kimi müəyyən edilmişdir.

Bu hədəflərə çatmaq üçün makroiqtisadi sabitliyin qorunması, dinamik inkişafın davam etdirilməsi, investisiya mühitinin daha da yaxşılaşdırılması, qeyri-neft sektorunun inkişafının sürətləndirilməsi, sahibkarlığa dövlət dəstəyinin gücləndirilməsi, ixrac yönümlü məhsul istehsalının artırılması başlıca vəzifə kimi qarşıya qoyulmuşdur.

Prezident cənab İlham Əliyevin apardığı uğurlu sosial-iqtisadi siyasət, onun qısa müddət ərzində ölkəni böyük sıçrayışla inkişaf etdirmək bacarığı və Azərbaycanda son dövrdə yaradılmış iqtisadi potensial yeni proqramın da tam və uğurla icra olunması üçün əsaslı zəmin yaratmışdır.

Diqqətinizə görə minnətdaram.

ZAQATALA RAYON İCRA HAKİMİYYƏTİNİN BAŞCISI ASİF ƏSGƏROVUN ÇIXIŞI

- Möhtərəm cənab Prezident!

Hörmətli konfrans iştirakçıları!

Son illər ölkəmiz sosial-iqtisadi inkişafın keyfiyyətə yeni mərhələsinə qədəm qoymuş, ümumi daxili məhsulun artım sürətinə görə dünyanın lider dövlətinə çevrilmişdir. Respublikamızın hər yerində olduğu kimi, bənzərsiz təbiətə malik olan, qızılğüllər diyarı kimi tanınan Zaqatalada da böyük dəyişikliklər müşahidə edilir, geniş tikinti-quruculuq və abadlıq işləri aparılır.

Zaqatalalılar yaxşı anlayırlar ki, ölkə həyatının bütün sahələrində əldə olunan nailiyyətlər, respublikamızın regionda və beynəlxalq aləmdə müsbət imicinin daha da artması ümummilli liderimiz Heydər Əliyevin müəyyənləşdirdiyi dövlətçilik konsepsiyasının, iqtisadi inkişaf strategiyasının, cənab Prezident, Sizin tərəfinizdən uğurla davam etdirilməsinin məntiqi nəticəsidir.

Mübaligə etmədən demək olar ki, Sizin 2006-cı ilin aprelində Zaqatalaya ilk səfərinizlə rayonumuzun tarixində yeni bir dövr, əsl intibah dövrü başlandı. Ötən ilin sentyabrında növbəti səfəriniz zamanı verdiyiniz dəyərli tövsiyələr isə zaqatalalıları daha əzmlə işləməyə ruhlandırdı. Təsadüfi deyil ki, 2008-ci ildə rayonda rekord miqdarda – 183 milyon manatlıq məhsul istehsal edildi. Bu göstərici 2003-cü illə müqayisədə 3,2 dəfə çoxdur. Ötən beş ildə rayonumuzda kənd təsərrüfatı istehsalı 2,5, sənaye istehsalı isə 2,2 dəfə artmışdır. Bu gün rayonda istehsal olunan məhsulların xarici bazarlarda – Almaniya, Fransa, İtaliya, Türkiyə, Rusiya, Ukrayna kimi ölkələrdə özünə yer tapması iqtisadiyyatımızdakı böyük tərəqqinin göstəricisi, qabaqcıl texnologiyaların tətbiqinin nəticəsidir.

Möhtərəm cənab Prezident!

Dövlət proqramında və əlavə tədbirlər planında Zaqatala rayonunun sosial-iqtisadi inkişafı üçün nəzərdə tutulan bütün müddəalar Sizin qaygınızla nəinki yerinə yetirilmiş, eyni zamanda, proqramda nəzərdə tutulmayan, həlli vacib olan 100-dən artıq irimiqyaslı layihə də həyata keçirilmişdir. Ölkəmizin hər yerində olduğu kimi, Zaqatalada da yoxsulluğun azaldılması, sahibkarlığın dəstəklənməsi və inkişaf etdirilməsi proqramları müvəffəqiyyətlə yerinə yetirilmiş, yeni iş yerləri açılmışdır.

Qeyri-neft sektorunun inkişafına göstərdiyiniz diqqət və qaygının nəticəsidir ki, ucqar dağ rayonu olan Zaqatalaya 2008-ci ildə qoyulan investisiyaların həcmi beş il əvvəlkindən 50 dəfə çox olaraq 100 milyon manatı keçmişdir. Ötən müddətdə rayonda 4 mebel, 5 alkoqollu və alkoqolsuz içkilər istehsalı, 24 fındıq, 3 tütün, 1 qızılgül yağı, 2 çay emalı müəssisələri, kərpic, asfalt və dəmir-beton məmulatı zavodları istifadəyə verilmişdir. Yeni süd və tütün emalı zavodlarının tikintisi isə artıq başa çatmaq üzrədir.

Dövlət proqramının icrası nəticəsində rayonda təbii qaz istifadəçilərinin sayı 4,5 dəfədən çox artmışdır. 60 kilometr asfalt yol çəkilmiş, 18 körpü inşa edilmişdir. Tala çayı üzərində nadir tikililərdən hesab edilən asma körpünün tikintisi başa çatmaq üzrədir. Dövlət proqramına uyğun olaraq rayonda dağ çaylarının daşması və sel suları nəticəsində insanlara və təbiətə dəyən ziyanın qarşısını almaq məqsədi ilə 8 min metr uzunluğunda yeni bəndlər tikilmiş və sahilbərkitmə işləri görülmüşdür.

Ötən beş ildə rayonda ümummilli lider Heydər Əliyevin adını daşıyan park və muzey yaradılmış, ulu öndərin abidəsi ucaldılmışdır. Bundan başqa, 10 hektar sahəni əhatə edən 4 yeni park salınmışdır. 23 yeni məktəb binası, 4 mədəniyyət, 10 tibb müəssisəsi, Regional Diaqnostika Mərkəzi, Olimpiya İdman Kompleksi, beynəlxalq standartlara cavab verən şəhər stadionu, 4 idman zalı, 15 inzibati bina, 11 bank filialı, 793 mənzil və digər obyektlər tikilmişdir. Həmin dövrdə 20 məktəb, 40 mədəniyyət müəssisəsi, 18 səhiyyə obyekti, 3 idman zalı və mənzil fonduna aid 190 yaşayış binası əsaslı təmir olunmuşdur.

Əhalinin içməli suya olan tələbatının ödənilməsinə yaxşılaşdırmaq üçün 60-dan artıq artezian quyusu qazılmış, yeni su xətləri çəkilmişdir. Hazırda Dünya Bankının və Azərbaycan hökumətinin maliyyə dəstəyi ilə həyata keçirilən layihə çərçivəsində Zaqatala şəhərinin və 6 kəndin su təchizatı və kanalizasiya sisteminin yenidən qurulması işlərinə başlanılmışdır. Bu layihə gələn ilin sonunadək başa çatdırılacaqdır.

İcazə verin, rayonumuzda həyata keçirilən tikinti-quruculuq işlərinə göstərdiyiniz böyük dəstəyə görə Sizə bütün zaqatalalıların dərin təşəkkürünü çatdırım.

Möhtərəm cənab Prezident!

Sizin tapşırıqla həyata keçirilmiş layihələrin içərisində 2008-ci ildə iştirakınızla istifadəyə verilmiş beynəlxalq hava limanı xüsusi önəm daşıyır. Hava nəqliyyatı xəttinin açılması regionda turizmin inkişafı üçün olduqca əlverişli zəmin yaratmış, nəinki respublika vətəndaşlarının, hətta xarici ölkə nümayəndələrinin də Zaqatalaya və bölgəmizə olan marağının artmasına, gediş-gəlişin intensivləşməsinə səbəb olmuşdur. Son beş ildə rayonda 6 yeni müasir mehmanxananın fəaliyyətə başlaması da turizm sektorunun inkişafına müsbət təsir göstərmişdir. Sevindirici haldır ki, rayonumuza qonaq gələn xarici ölkə

səfirləri və nümayəndə heyətləri bölgəmizin təbii gözəlliyinə vurğunluqlarını bildirməklə yanaşı, qısa müddətdə regionda baş verən sosial-iqtisadi tərəqqinin nəticələrinə heyran olduqlarını gizlətmir, onu Avropanın kiçik turizm şəhərləri ilə müqayisə edirlər. Bütün bunlar Sizin rəhbərliyiniz altında regionlarda həyata keçirilən yeni inkişaf strategiyasının nəticəsi, Azərbaycanın dünya birliyinə iqtisadi və mədəni inteqrasiyasının göstəricisidir.

Ölkədə əhalinin ərzaq məhsulları ilə etibarlı təminatına dair verdiyiniz tapşırıqlar rayonumuzda da uğurla icra olunur. Taxılçılıq və heyvandarlıqla yanaşı, baramaçılıq, arıçılıq, tərəvəzçilik, gülçülük və çayçılığın inkişafı üçün ardıcıl və məqsədyönlü işlər aparılır. Vaxtilə rayon iqtisadiyyatının 70 faizini təşkil edən tütünçülüyn yenidən dirçəldilməsi məqsədi ilə Amerika Birləşmiş Ştatları və İtaliyadan yeni texnoloji avadanlıq gətirilmiş, 60 tütün qurutmaxanası quraşdırılmış, 400 hektardan artıq sahədə Berley və Virciniya növlü ətirli tütün sortları əkilmişdir.

Sizin kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalçılarına dövlət dəstəyi ilə bağlı Sərəncamınıza uyğun olaraq, rayonda fermerlərə verilmiş dövlət yardımları məhsul istehsalının artması və yeni iş yerlərinin açılması ilə yanaşı, yüzlərlə həmyerlilərimizin Rusiya və digər xarici ölkələrdən öz doğma el-obalarına qayıtması üçün mühüm stimül yaratmışdır. Məlumat vermək istərdim ki, son beş ildə Zaqatalada müxtəlif sahələri əhatə edən 900-dən yuxarı layihə həyata keçirilmişdir. Bunun nəticəsində rayonda 11 min 102 yeni iş yeri yaradılmışdır ki, onlardan da 7 min 57-si daimidir.

Möhtərəm cənab Prezident!

Təhsilin və mədəniyyətin inkişafında əvəzsiz xidmətləri olan Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, YUNESKO-nun və İSESKO-nun xoşməramlı səfiri, Milli Məclisin deputatı Mehriban xanım Əliyevanın təşəbbüsü ilə son illər rayonumuzda 3 yeni məktəb binası tikilmiş, 2 məktəb binası əsaslı təmir olunmuşdur. Azərbaycan Mədəniyyətinin Dostları Fondunun dəstəyi ilə Bəhmətli kəndindəki 250 yerlik mədəniyyət evinin yenidən qurularaq hər cür inventar və avadanlıqla təchiz edilməsi kənd sakinlərinin hədsiz sevincinə səbəb olmuşdur. Təhsilimizin və mədəniyyətimizin inkişafına göstərdiyi qayğıya görə hörmətli Mehriban xanıma rayon ictimaiyyətinin dərin minnətdarlığını çatdırmaq istərdim.

Cənab Prezident, Siz Qarabağ müharibəsi əlillərinin və şəhid ailələrinin problemlərinə xüsusi diqqət göstərirsiniz. Bu qayğının nəticəsidir ki, son illər onların mənzil-məişət şəraitinin yaxşılaşdırılması üçün Zaqatalada 100-dən çox mənzil tikilərək istifadəyə verilmişdir. Rayonumuza ötən ilki səfəriniz zamanı Vətən uğrunda döyüşlərdə öz sağlamlıqlarını itirmiş insanlara, böyük amal naminə həyatlarını qurban vermiş şəhidlərimizin ailələrinə yeni mənzillərin açarlarını şəxsən təqdim etməyiniz onların yaddaşından heç vaxt silinməyəcəkdir.

Zaqatalada bir çox azyaşlı xalqların nümayəndələri məskunlaşmış, özlərinə burada firavan həyat, xoş güzəran qurmuşlar. Onlar Azərbaycan vətəndaşı kimi bu torpaqları sevir, azərbaycançılıq ideyaları ətrafında sıx birləşir, Sizin kimi Prezidenti olan ölkədə yaşamaqdan qürur duyurlar.

Yeri gəlmişkən, cənab Prezident, Car kənd sakini, milliyyətə avar olan, düşmənlərin atəşkəs rejimini pozması nəticəsində şəhid olmuş 19 yaşlı Kusayev Nemət Həbibulla oğlunun dəfn mərasimində onun babası, 72 yaşlı Gücü kişinin bir təkidli tələbini Sizə çatdırmaq istərdim: "...Xahiş edirəm mənim sözlərimi Ali baş komandana çatdırasınız. Biz möhtərəm Prezidentimizin sülh siyasətini alqışlayırıq. Lakin Ali baş komandanımız əmr edərsə, bu yaşımda mən də bir əsgər kimi silahlanıb torpaqlarımızın erməni işğalçılarından azad olunması uğrunda mübarizəyə qoşulmağa və şəhid olmağa hazırım".

Hörmətli konfrans iştirakçıları!

Bu gün respublikamızda həyata keçirilən əsaslı islahatlar, sosial-iqtisadi tərəqqinin təmin olunması məqsədi ilə qəbul olunmuş proqramlar bizim hər birimizdən böyük məsuliyyət, çeviklik, operativlik və əzmkarlıq tələb edir.

Möhtərəm cənab Prezident!

Sizi əmin etmək istəyirik ki, doğma Azərbaycanımızın tərəqqisi, xalqımızın xoşbəxt və firavan gələcəyi naminə gördüyünüz bütün işlərdə biz zaqatalalılar həmişə Sizinlə olacaq, ümummilli liderimiz Heydər Əliyevin parlaq ideyalarını rəhbər tutaraq doğma Vətənimizə böyük məhəbbət və sədaqətlə xidmət edəcəyik.

Diqqətinizə görə sağ olun.

“NAXÇIVAN MEBEL FABRİKİ SƏNAYE KOMPLEKSİ” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİNİN DİREKTORU BƏYMƏMMƏD ƏKBƏROVUN ÇIXIŞI

- Cənab Prezident!

Müstəqil Azərbaycanın memarı və qurucusu, ümummilli liderimiz Heydər Əliyev tərəfindən təməli qoyulan, Sizin rəhbərliyinizlə müasir dövrün reallıqlarına uyğun davam və inkişaf etdirilən sosial-iqtisadi inkişaf kursu ölkəmizi qısa müddətdə lider dövlətə çevirmişdir.

Ulu öndərimiz regionların inkişafına xüsusi diqqət yetirirdi. Bu siyasətin davamı olaraq 2004-cü il fevralın 11-də 2004-2008-ci illəri əhatə edən “Azərbaycan Respublikası regionlarının sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramı” təsdiq olunmuşdur. Artıq Dövlət proqramının təsdiqindən 5 il ötür. Onun uğurlu icrası nəticəsində Azərbaycanın bütün bölgələrində olduğu kimi, Naxçıvan Muxtar Respublikasında da davamlı iqtisadi inkişafın təməli qoyulmuş, əmək tutumlu, rəqabət qabiliyyətli yeni istehsal və xidmət sahələri istifadəyə verilmişdir.

Belə ki, ötən dövr ərzində Naxçıvan Muxtar Respublikasında 140 yeni istehsal, 4 mindən çox infrastruktur, sosial və xidmət sahələri yaradılmış, yaxud yenidən qurularaq istifadəyə verilmiş, 37 mindən çox yeni iş yeri açılmışdır. Təkcə 2008-ci ildə muxtar respublika iqtisadiyyatına 300 milyon manatdan çox vəsait yönəldilmiş, 38 yeni istehsal sahəsi və 700-ə yaxın müxtəlif təyinatlı obyektlər tikilərək istifadəyə verilmişdir.

Yeni yaradılmış müəssisələrdə müasir avadanlıq və texnologiyalar tətbiq olunmuşdur. Bu isə istehsal olunan məhsulların rəqabət qabiliyyətli olmasına öz təsirini göstərir. Bu gün muxtar respublikada qurulan yeni müəssisələrdə beynəlxalq standartlara cavab verən məhsullar istehsal olunur. Muxtar respublikada yeni infrastrukturun yaradılması da diqqət mərkəzindədir. Əhalinin sosial təminatının və göstərilən xidmətlərin keyfiyyətinin yüksəldilməsinə, regionun enerji təhlükəsizliyinin təmin edilməsinə, ticarətin və turizmin inkişafı üçün yeni perspektivlər açan sahibkarlıq fəaliyyətinə etibarlı zəmin yaradılmışdır.

Ölkəmizin sosial-iqtisadi inkişafının gücləndirilməsinin mühüm amillərindən biri də sahibkarlığın inkişafıdır. Sahibkarların fəaliyyəti üçün əlverişli mühitin yaradılması Sizin daim diqqət mərkəzinizdədir.

Hörmətli Prezidentimizin bu fikirləri sahibkarlığın inkişaf göstəricisidir: “Sahibkarlığın inkişafına dəstək bundan sonra da davam etdirilməlidir”, “Sahibkarlığın inkişafı olmadan Azərbaycanın hərtərəfli inkişafı davam etdirilə bilməz”.

Bazar iqtisadiyyatı şəraitində yeni istehsal sahələrinin yaradılması, əhalinin məşğulluğunun təmin edilməsi, daxili bazarın qorunması, respublikamızda sahibkarlıq fəaliyyətinin inkişafı üçün əlverişli şərait yaradılmışdır. Bu münbit şəraitin nəticəsidir ki, 2008-ci il muxtar respublikada ümumi daxili məhsulun (ÜDM) 86 faizi, kənd təsərrüfatında məhsul istehsalının 99,8 faizi, sənayedə məhsul istehsalının 82,3 faizi, nəqliyyatda isə xidmətlərin 80,6 faizi özəl bölmənin payına düşür.

Muxtar respublikada yeni qurulmuş müəssisələrdə bu gün 254 növdə və 606 çeşiddə məhsul istehsal olunur. Muxtar respublikamızın 83 növdə ərzaq, 141 növdə qeyri-ərzaq olmaqla, ümumilikdə, 224 növ məhsula olan tələbatı tamamilə yerli istehsal hesabına ödənilir.

Sahibkarı olduğum “Naxçıvan mebel fabriki sənaye kompleksi” MMC-nin bugünkü fəaliyyəti sahibkarlığa göstərilən hərtərəfli dövlət qayğısının bariz nümunəsidir. Müəssisəmizdə istehsal edilən müxtəlif çeşidli yumşaq və divarboyu mebel dəstləri, mətbəx və ofis mebelləri, plastik kütlədən hazırlanan qapı və pəncərələr, müxtəlif növ mebel qapıları muxtar respublikamızda bu məhsula olan tələbatı tam ödəyir.

Cənab Prezident, fəaliyyətimizə göstərdiyiniz böyük diqqət və qayğıya görə Sizə öz dərin minnətdarlığımızı bildiririk. Sizi əmin edirik ki, iqtisadiyyatımızın daha da güclənməsi üçün bütün qüvvələrimizi səfərbər edəcək, Azərbaycanımızın çiçəklənməsinə öz töhfəmizi verəcəyik.

Sağ olun.

AĞCABƏDİ RAYON İCRA HAKİMİYYƏTİNİN BAŞÇISI ŞAHİN MƏMMƏDOVUN ÇIXIŞI

-Möhtərəm cənab Prezident!

-Hörmətli konfrans iştirakçıları!

Qürur hissi ilə bu yüksək kürsüdən Sizə hesabat verirəm ki, ölkənin ahəngdar inkişafını təmin etmiş regionların sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət proqramında Ağcabədi rayonu üzrə nəzərdə tutulmuş bütün tədbirlər böyük müvəffəqiyyətlə yerinə yetirilmişdir. Ağcabədi rayonu indi yeni inkişaf dövrünə qədəm qoymuş, öz simasını dəyişərək abad bir diyara çevrilmişdir.

Cənab Prezident, bütün qarabağlılar, o cümlədən ağcabədililər daim Sizin qayğınızı hiss edir, cəbhə bölgəsində yerləşməsinə baxmayaraq yaşayır, qurur, yaradırlar. Həyata keçirilən sosial-iqtisadi islahatlar ağcabədililərin həyatında, onların maddi rifah halının yaxşılaşdırılmasında mühüm rol oynamışdır. Məhz bunun nəticəsində son 5 ildə ümumi məhsul buraxılışı 2,8 dəfə, kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalı 1,7 dəfə, orta aylıq əmək haqqı 5 dəfədən çox artmışdır. Bu dövrdə 3 mindən artıq sahibkarlıq subyekti fəaliyyətə başlamış, 11 mindən çox yeni iş yeri açılmışdır ki, onların da yarısından çoxu daimi iş yerləridir.

Respublikamızda sahibkarlığa yaradılmış münbit şəraitin nəticəsi olaraq rayonumuzda sutkalıq gücü 40 ton olan pambıq emalı, beton məmulatı zavodları, "Hindarx" nar şirəsi istehsalı sexi tikilib istifadəyə verilmişdir. Hər birində 150 nəfərin işləyəcəyi 2 süd emalı zavodunda, 200 nəfərin yeni iş yeri ilə təmin ediləcəyi "Cahidoğlu" Məhdud Məsuliyyətli Müəssisəsində isə tikinti-quraşdırma işləri davam etdirilir.

Rayon iqtisadiyyatının əsasını təşkil edən kənd təsərrüfatının inkişafı məqsədi ilə ən ağırlı problemin - suvarma suyu probleminin həlli istiqamətində əsaslı tədbirlər həyata keçirilmişdir. 1300 kilometr suvarma, 431 kilometr drenaj kanalı lildən təmizlənmiş, 700 hektar sahənin suvarılmasını təmin edən 7,6 kilometrlik Hindarx kanalı bərpa edilərək istifadəyə verilmiş, kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalçıları üçün əkin suyuna olan tələbatının ödənilməsi üçün 152 ədəd subartezian quyusu qazılıb işə salınmışdır. 8 min hektar sahənin suvarılmasını təmin edəcək 19 kilometrlik Xanqızı kanalının bərpası isə cari ilin aprel ayında yekunlaşacaqdır. Əhalinin içməli suya olan tələbatının ödənilməsi məqsədi ilə Yuxarı Qarabağ kanalından rayon mərkəzinə 7,2 kilometr məsafədən içməli su xətti çəkilmiş, 3 sutəmizləyici qurğu quraşdırılmış, 34 ədəd içməli su artezian quyusu istifadəyə verilmişdir.

Cənab Prezident, Sizin Ağcabədiyə səfərinizdən dərhal sonra ayırdığınız vəsait hesabına 70 ildən yuxarı məskunlaşma tarixi, 11 min nəfərdən çox əhalisi olan Kəbirli, Mehrablı, Qaradolaq, Yeni Qaradolaq və Aran kəndlərinin içməli suya olan tələbatı ilə əlaqədar problem artıq öz həllini tapmışdır. Sizin tapşırığınızla hazırda Ağcabədi şəhərinin içməli su təchizatı şəbəkəsinin yenidən qurulması və kanalizasiya çəkilişi layihəsi üzərində qızğın iş gedir.

Son 5 ildə rayonda abadlıq və quruculuq işləri geniş vüsət almış, tikinti-quraşdırma işlərinin həcmi 19,2 dəfə artmışdır. Heydər Əliyev adına park, şəhərin küçə və yolları yenidən qurulmuş, çoxmənzilli yaşayış binalarının dam örtükləri və fasadları əsaslı təmir edilmiş, 5 yeni inzibati bina tikilib istifadəyə verilmişdir. Vaxtilə yararsız binalarda yerləşən rabitə müəssisələrindən 21-i üçün yeni binalar tikilmiş, rayonumuzda ən ucqar kəndlərdə belə əhaliyə nümunəvi rabitə xidməti göstərilməsi təmin edilmişdir. Tapşırığınızla 350 yerlik rayon mədəniyyət evi ən müasir tələblər səviyyəsində əsaslı təmir edilmişdir.

Heydər Əliyev Fondunun təşəbbüsü ilə yenidən qurulmuş Üzeyir Hacıbəyli adına mədəniyyət və istirahət parkında Qarabağ Muğam Mərkəzinin, gənclər evinin, ahıllar istirahət klubunun inşa edilməsi nəinki ağcabədililərin, bütün Qarabağ camaatının böyük sevincinə səbəb olmuşdur.

Cənab Prezident, artıq Ağcabədi və 6 qonşu rayondan olan 70 gənc və yeniyetmə bu mərkəzdə muğamın sirlərinə yiyələnirlər.

Son 5 ildə rayonda sosial sahədə də nəzərəcarpacaq dərəcədə işlər görülmüşdür. Sizin diqqət və qayğınız nəticəsində Ağcabədidə ümumi şagird yeri 7 minə çatan 25 orta ümumtəhsil məktəb binası tikilmiş, 10 məktəb binası əsaslı təmir edilmişdir. 10 yeni səhiyyə obyektinə istifadəyə verilmiş, Ağcabədi rayon uşaq xəstəxanası, rayon poliklinikası, doğum evi, 5 həkim ambulatoriyası, 8 feldşer-mama məntəqəsi əsaslı təmir edilmişdir. Bu işlərin də əksəriyyəti Heydər Əliyev Fondunun təşəbbüsü və dəstəyi ilə həyata keçirilmişdir.

İcazə verin, respublikamızda təhsilin, səhiyyənin, mədəniyyətin, o cümlədən muğam sənətinin, milli mənəvi dəyərlərimizin qorunub saxlanması və inkişaf etdirilməsində misilsiz xidmətləri olan Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, YUNESKO-nun və İSESKO-nun xoşməramlı səfiri, Milli Məclisin deputatı Mehriban xanım Əliyevaya bütün ağcabədililərin dərin minnətdarlığını çatdırım.

Möhtərəm cənab Prezident!

Siz keçən ilin soyuq yanvar günlərində Qarabağın dilbər guşələrindən olan Ağcabədiyə səfər etdiniz. Ağcabədililər həmin günü böyük qürur hissi və minnətdarlıqla xatırlayırlar. Həmin gün Sizin iştirakınızla ulu öndər Heydər Əliyevin möhtəşəm abidəsinin və Heydər Əliyev muzeyinin açılışı oldu. Sizin və Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın 24 mənzilli binanın açılışında iştirak etməyiniz, həmin binada yeni mənzillə təmin olunmuş şəhid ailələri və Qarabağ müharibəsi əlillərinə orderlərin və fərdi hədiyyələrin təqdim edilməsi nəinki onların, bütün ağcabədililərin qəlbində silinməz iz buraxmışdır. Bu əlamətdar hadisədən 9 ay sonra daha 16 şəhid ailəsi və Qarabağ müharibəsi əlili yeni mənzillərlə təmin olunmuşdur.

Rayonumuza səfəriniz zamanı uzun illər təbii qaz yanacağından məhrum olan Ağcabədiyə qaz nəqlinin ilk məşəlini alovlandırmaqla Siz bizim həm ocağımıza, həm də qəlbimizə hərarət bəxş etdiniz. Məhz Sizin qayğınız nəticəsində 2008-ci ildə 5500 evə qaz verilişi bərpa edilmişdir. Bu ildən isə Sizin tapşırığınızla kəndlərimizə qaz nəqlinin bərpasına başlanacaqdır.

Möhtərəm cənab Prezident, bu gün Sizə hesab verirəm ki, vətəndaşların istək və arzularının yerinə yetirilməsi onların müraciətlərinin məzmununu da dəyişmişdir. İnsanlar artıq əmək şəraitinin yaxşılaşdırılması, əmək haqqının artırılması, bir sözlə, həyat keyfiyyətinin yüksəldilməsi ilə əlaqədar suallarla daha çox müraciət edirlər. İnsanlarımızın Sizə, Sizin simanızda xoşbəxt gələcəklərinə inamının nəticəsi olaraq son 5 ildə rayon üzrə 98 min kvadratmetr fərdi mənzil sahəsi tikilib istifadəyə verilmişdir ki, indi ağcabədili ailəsinin hər bir üzvünə 15,5 kvadratmetr mənzil sahəsi düşür. Rayon mərkəzində 7 mərtəbəli 120 mənzilli binanın tikintisi isə Ağcabədinin tikinti sektoru üçün cəlbedici bölgəyə çevrildiyindən xəbər verir. Əhalinin maddi rifahının yüksəlməsi nəticəsində fərdi minik avtomobillərinin sayı son 5 ildə 2 min ədəd artaraq 8 mini keçmişdir.

Möhtərəm cənab Prezident!

Siz daim çalışırsınız ki, cəbhə bölgəsində yaşayan soydaşlarımız yurd-yuvalarında özlərini iqtisadi cəhətdən təminatlı, sosial cəhətdən müdafiə olunmuş hiss etsinlər. Biz əminik ki, işğalda olan torpaqlarımız Sizin rəhbərliyiniz altında geri qaytarılacaqdır.

Möhtərəm Prezident, cənab Ali baş komandan, biz qarabağlılar Sizə inanır, Sizinlə fəxr edir, Sizə əzəmətli bir dağ kimi güvənirik və hər an istənilən əmrinizi yerinə yetirməyə hazır olduğumuzu bildiririk.

Diqqətinizə görə sağ olun.

“BİLƏSUVAR AQRO” SÜD EMALI ZAVODUNUN DİREKTORU TAHİR SADIQOVUN ÇIXIŞI

-Möhtərəm cənab Prezident!

-Hörmətli müşavirə iştirakçıları!

Müstəqil ölkəmiz ulu öndərimiz Heydər Əliyevin yolu ilə inamla gedərək Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin müdrik rəhbərliyi ilə son 5 ildə çox böyük uğurlara imza atmışdır. Azərbaycanımız çox sürətli sosial-iqtisadi inkişaf yoluna qədəm qoymuşdur. Qlobal maliyyə böhranına baxmayaraq, ölkəmizin bir nömrəli islahatçı ölkə kimi tanınması, ümumi daxili məhsulun (ÜDM) artımına görə lider dövlətlər arasında birinci olması hamımızın qəlbini böyük iftixar hissi ilə doldurur. Ölkə rəhbərliyi tərəfindən qeyri-neft sektorunun, eləcə də regionların inkişafı ilə bağlı həyata keçirdiyi tədbirlər, qəbul olunmuş və həyata keçirilmiş proqramlar öz bəhrəsini verməkdədir.

Dövlət Proqramının tərkib hissəsi kimi “Biləsuvar Aqro” süd zavodu artıq fəaliyyətə başlamışdır. Dəyəri 8 milyon manat olan süd zavodunun tikinti-quraşdırma işləri 2008-ci ilin sentyabrında tamamlanmış və Azərbaycan Prezidenti cənab İlham Əliyevin 2008-ci il oktyabr ayının 7-də Biləsuvar rayonuna səfəri zamanı bilavasitə xeyir-duası ilə açılmışdır. Zavodda quraşdırılmış avadanlıq Avropa ölkələrindən alınmış ən müasir texnikadır. Zavodumuzun tikintisində sərf olunmuş 8 milyon manat vəsaitin bir qisminin Sahibkarlığa Kömək Milli Fondundan alınmış güzəştli kreditdən ibarət olması biz sahibkarlara dövlət qayğısının parlaq nümunəsidir.

Bildirmək istəyirəm ki, regionda analoqu olmayan müəssisəmizin gün ərzində emal gücü 200 tondur. Zavodumuz tam gücü ilə işlədikdən sonra ölkəmizin daxili süd məhsullarına tələbatını bütünlüklə ödəyəcək, eyni zamanda, quru süd kimi mühüm məhsulu ixrac edə biləcəkdir. Biz fəaliyyətə başladıqdan sonra həm Biləsuvar, həm də ətraf rayonlarda əsas fəaliyyətləri kənd təsərrüfatı və heyvandarlıqla bağlı olan insanlar “Biləsuvar Aqro” süd zavodunun işə başlamasını ölkə rəhbərliyinin, şəxsən cənab Prezidentin aqrar sektora, kənd təsərrüfatı ilə məşğul olanlara çox yüksək diqqət və qayğısı kimi qiymətləndirir, böyük razılıq və minnətdarlıq hissələrini çatdırırlar.

Hörmətli müşavirə iştirakçıları, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Biləsuvara səfəri zamanı “Biləsuvar Aqro” süd zavodunun respublikamız üçün əhəmiyyətini yüksək qiymətləndirərək qeyd etmişdir ki, Azərbaycanda ilk dəfə quru süd istehsal edən zavod tikilibdir və bu zavod Azərbaycanın bütün tələbatını təmin edəcək, eyni zamanda, çox böyük ixrac potensialına da malikdir.

Möhtərəm cənab Prezident, icazə verin çıxışımın sonunda bildirim ki, həm xarici, həm də daxili investorların Azərbaycan iqtisadiyyatına həvəslə və çəkinmədən sərmayə qoyması və səmərəli fəaliyyət göstərməsi Sizin müdrik siyasətinizin nəticəsidir. Sizi əmin etmək istəyirəm ki, biz sahibkarlar Azərbaycanımızın sosial-iqtisadi inkişafı, xalqımızın xoşbəxt və fəravan həyatının təmin edilməsi ilə bağlı iqtisadi siyasətinizin həyata keçirilməsində daim Sizin yaxın köməkçiniz olacağıq.

Diqqətinizə görə təşəkkür edirəm.

SABİRABAD RAYON İCRA HAKİMİYYƏTİNİN BAŞCISI HEYDƏR ABBASOVUN ÇIXIŞI

-Möhtərəm cənab Prezident!

Hörmətli konfrans iştirakçıları!

Sizə iftixarla hesabat veririk ki, regionların sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət proqramında Sabirabad rayonu üzrə nəzərdə tutulmuş bütün tədbirlər müvəffəqiyyətlə yerinə yetirilmiş, rayonumuz keyfiyyətə yeni inkişaf mərhələsinə qədəm qoymuşdur.

Böyük qürur hissi ilə bildirmək istəyirəm ki, Sabirabad rayonunun inkişafı ümummilli liderimiz Heydər Əliyevin adı ilə bağlıdır. Ulu öndərimiz Azərbaycana rəhbərliyi dövründə 14 dəfə Sabirabadda olmuş, hər gəlişi ilə rayonun sosial-iqtisadi və mədəni inkişafına böyük töhfələr vermişdir. Ümummilli liderimizin ölkəmizə rəhbərlik etdiyi illərdə rayonumuz kənd təsərrüfatında misilsiz nəticələr əldə etmiş, çoxsaylı emal müəssisələri yaradılmışdır. Nəticədə həmin vaxtlar Sabirabad rayonu kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalı sahəsində nəinki respublikada, hətta keçmiş Sovetlər İttifaqında tanınmış bir məkana çevrilmişdi.

Zati-aliləri, XXI əsrdə Sabirabadın dirçəlişi və inkişafı isə məhz Sizin möhtəşəm, uğurlu siyasətinizlə bağlıdır. Sizin ölkədə həyata keçirdiyiniz islahatlar Sabirabadın da simasını dəyişmiş, rayonun iqtisadi inkişafına yeni nəfəs vermişdir. Ölkədə sahibkarlığa göstərdiyiniz qayğı və diqqət, iş adamlarına yaratdığınız əlverişli münbit şərait özəl sektorun inkişafına güclü təkan vermiş, nəticədə rayonumuz kənd təsərrüfatı rayonundan aqrar-sənaye rayonuna çevrilmişdir.

Son iki ildə sovetlər dövründən qalmış Sabirabad konserv zavodu yenidən qurulmuş, onun nəzdində ən müasir avadanlıqla təchiz edilmiş, ümumi gücü ildə 20 milyon şərti banka olan yeni istehsal sahələri yaradılmışdır. Sahibkarlar artıq kəndlərə də investisiya yönəltməyə başlamışlar. Kürkəndi kəndində ildə müxtəlif çeşiddə 5 milyon şərti banka şirə hazırlayan zavod istifadəyə verilmişdir. Önəmli haldır ki, vaxtilə rayonda emal olunan kənd təsərrüfatı məhsulları ancaq MDB məkanına çıxarıldısa, indi bu məhsullar Almaniya, ABŞ, Kanada və Türkiyədə alıcıların rəğbətini qazanmışdır.

Möhtərəm cənab Prezident!

Bu gün ölkəmiz tikinti meydanını xatırladır. Gündən-günə tikinti materiallarına artan tələbat rayonumuzda da bu sahə üzrə yeni istehsal müəssisələrinin yaradılmasına təkan vermişdir. Uzun illər fəaliyyətsiz qalmış mexaniki təmir zavodunun bazasında 2008-ci ildə müasir avadanlıqla təchiz edilmiş alüminium kompozit panelləri istehsal edən zavod yaradılmışdır. Sütkada 4500-5000 kvadratmetr məhsul istehsal etmək gücündə olan müəssisənin məhsullarına sifarişçilərin sayı get-gedə artır. Məlumat verim ki, artıq zavodun məhsulları daxili tələbatı ödəməklə yanaşı, bir çox xarici ölkələrə də ixrac olunur.

Möhtərəm cənab Prezident!

2008-ci il sentyabrın 26-da Siz rayonumuza səfəriniz çərçivəsində sərnəşin və yük liftləri istehsal edən zavodun fəaliyyəti ilə tanış oldunuz. Ötən müddətdə zavod 300 ədəd lift hazırlayaraq sifarişçilərə çatdırmışdır. Cari ilin əvvəlindən isə bu müəssisə artıq Gürcüstana və Qazaxıstana məhsul göndərməyə başlamışdır. Əgər sifarişlər bu cür davam edərsə, zavod 2009-cu ildə 5 min sərnəşin və yük liftləri hazırlaya bilər.

Ötən il tikinti məhsulları istehsal edən, buraxılış gücü sütkada 500 ton olan "Muğan Sement" zavodunda yüksək keyfiyyətli sement istehsalına başlanılmışdır. Burada istehsal olunan müxtəlif növ sement bütün ətraf rayonların tələbatını tam ödəmək iqtidarındadır. Rayonda 2008-ci ildə iş düşmüş yumşaq tara fabrikində ildə 20 milyon ədəd müxtəlif növ kisə istehsal olunur. Bu müəssisənin özəlliyi ondadır ki, burada çalışanların əksəriyyətini qadınlar təşkil edir. Son iki ildə yaradılmış 10 istehsal müəssisəsində ümumilikdə 1200 nəfərdən artıq işçi qüvvəsi çalışır ki, onların da orta aylıq əmək haqqı 280 manatdır.

Cari ildə həmin müəssisələrdə 120-130 milyon manatlıq sənaye məhsulunun istehsalı nəzərdə tutulmuşdur ki, bu da 2003-cü illə müqayisədə ən azı 20 dəfə çoxdur. Bu müəssisələrin istehsal gücü proqnozlaşdırılan səviyyəyə qaldırılsa, burada çalışan işçilərin maaşlarının hətta 400-500 manata çatdırılması mümkün olacaqdır.

Sizin sahibkarlara yaratdığınız əlverişli şəraitin nəticəsidir ki, əgər 2003-cü ildə sənaye istehsalının həcmi ümumi daxili məhsulun cəmi 4,7 faizini təşkil edirdisə, 2008-ci ildə yeni sənaye müəssisələrinin işə düşməsi ilə bu rəqəm 27 faizədək yüksəlmişdir. Ancaq bu sahədə bütün potensialardan tam istifadə olunmamışdır. Hesab edirik ki, 2009-cu ildə bu rəqəm 60-70 faizə çatacaq, Sabirabad rayonunun tarixində ilk dəfə sənaye məhsullarının həcmi rayonun ümumi məhsul buraxılışının əsasını təşkil edəcəkdir.

Möhtərəm cənab Prezident!

Sənayenin sıçrayışla inkişafı rayonda yeni peşə və ixtisaslara olan tələbatı ortaya çıxarmış, peşə hazırlığı məsələlərinə diqqətin artırılması zərurətini yaratmışdır. Bunun üçün biz Sabirabad şəhərindəki texniki peşə məktəbində müxtəlif peşələr üzrə hazırlıq kursları təşkil etmişik.

Rayonda sənayenin sürətli inkişafı, yeni iş yerlərinin açılması gənclərin rayonda qalmaları üçün əsaslı zəmin yaratmışdır. Bütün bunların sayəsində ölkəmizdən xaricə iş dalınca gedən gənclərimiz geri qayıtmağa başlamışlar. Təkcə son iki ildə geri dönənlərin sayı 850-ni keçmişdir.

Göstərilənlər isə öz növbəsində, xidmət sahələrinin də inkişafına təkan vermişdir. Xidmətlərin ümumi çəkisinin artması ilə yanaşı, onların çeşidi və keyfiyyəti də əhəmiyyətli dərəcədə yüksəlmişdir. Təkcə bir rəqəmi diqqətinizə çatdırmaq istəyirəm ki, əhalinin xidmət sahələri üzrə aylıq xərcləri 2003-cü illə müqayisədə 3,4 dəfə artmışdır.

Gənclərin asudə vaxtlarının təşkili və sağlam həyat təzi üçün rayonda hər cür şəraitin yaradılması bu günün ən aktual məsələlərindəndir. Sizin təməlini qoyduğunuz və 2008-ci ildə açılışını etdiyiniz Olimpiya İdman Kompleksi sabirabadlı gənclərə böyük hədiyyə olmuşdur. Xeyir-duanızla ötən il istifadəyə verilmiş Gənclər Mərkəzi də gənclərin sevimli istirahət yerinə çevrilmiş, burada marketinq və menecment, xarici dil, dizayn və arxitektura, stilist kursları təşkil edilmiş, elektron kitabxana, dərnləklər, klublar fəaliyyətə başlamışdır.

Möhtərəm cənab Prezident!

Sizin bilavasitə rəhbərliyiniz və tapşırığınız əsasında rayonda abadlıq və quruculuq işləri geniş vüsət almış, nəticədə Sabirabad şəhərinin siması tamamilə dəyişmişdir. Burada yeni parklar və xiyabanlar salınır, müasir işıqlandırma sistemi quraşdırılır, küçələr və yollar abadlaşdırılır.

Möhtərəm cənab Prezident!

Siz Sabirabadda olarkən “Sabirabad yeni inkişaf dövrünü yaşayır” demişdiniz. Bu inkişaf bütün ölkədə olduğu kimi, Sabirabadda da Sizin adınızla bağlıdır. Əmin ola bilərsiniz ki, biz sabirabadlılar həmişə olduğu kimi, Sizin ölkəmizdə həyata keçirdiyiniz möhtəşəm quruculuq işlərində yaxından iştirak edəcək, böyük diqqət və qayğıınıza əməli işimizlə cavab verəcək, müstəqil Azərbaycanımızın inkişafı naminə üzərimizə düşən bütün vəzifələri layiqincə yerinə yetirəcəyik.

Diqqətinizə görə çox sağ olun.

GƏNCƏ “KENMAK-MEDİKAL” ŞİRKƏTİNİN BAŞ DİREKTORU MİRDAMƏD MƏMMƏDOVUN ÇIXIŞI

-Möhtərəm cənab Prezident!

Hörmətli konfrans iştirakçıları!

Dövlətimizin banisi ulu öndər Heydər Əliyevin rəhbərliyi ilə həyata keçirilmiş islahatlar və əldə edilmiş uğurlar onun ən layiqli davamçısı möhtərəm Prezidentimiz İlham Əliyev tərəfindən layiqincə davam etdirilir.

Azərbaycanda sahibkarlara göstərilən dövlət qayğısı, qanunvericilik bazasının getdikcə təkmilləşdirilməsi “Kenmak-Medikal” şirkətinin Cənubi Qafqaz regionunda səhiyyə müəssisələri üçün yüksək keyfiyyətli xüsusi tibbi mebel və inventar istehsal edən yeganə zavoda çevrilməsinə təkan vermişdir.

Şirkətimiz 2002-ci ildə Gəncə şəhərində yaradılmış və mütərəqqi texnologiyaların tətbiqi, yüksək ixtisaslı kadrların hazırlanması qısa müddətdə zavodumuzun istehsal etdiyi məhsulların çeşidinin genişləndirilməsinə səbəb olmuşdur. Müəssisədə 140 nəfər yeni iş yeri ilə təmin olunmuş və hazırda 200-dən artıq növdə professional tibb avadanlığının istehsalı təşkil edilmişdir.

Biz fəxrlə deyə bilərik ki, tibbi ləvazimatın istehsalında bizim şirkətimiz önəmli yerlərdən birini tutur və xarici həmkarlarımızın istehsal etdikləri məhsullarla tam rəqabət qabiliyyətlidir. Artıq bu gün bizim Azərbaycan məhsuluna bir çox xarici şirkətlər maraq göstərirlər və bu sahədə bir neçə konkret işlər görülmüşdür. “Kenmak-Medikal” öz məhsullarını artıq Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri, Gürcüstan, Rusiya və Qazaxıstan bazarlarına ixrac etmişdir. Bu isə Azərbaycanın və onun regionlarının digər dövlətlərdə tanınmasına bizim töhfəmizdir.

Azərbaycan bazarında qısa fəaliyyət müddətinə baxmayaraq müəssisəmiz bir çox özəl və dövlət xəstəxanalarını, klinikalarını, hospitallarını və poliklinikalarını tibbi avadanlıqla təchiz etmişdir. Onların sırasında urologiya xəstəxanası, B.Eyvazov adına Hematologiya və Qanqöçürmə Elmi Tədqiqat İnstitutu, Plastik və Rekonstruktiv Cərrahiyyə Mərkəzi, yazıçılar poliklinikası, Azərbaycan Respublikası Dövlət Sərhəd Xidmətinin poliklinikası və hospitalı, Gəncə uşaq xəstəxanası, Elmi Tədqiqat Kardiologiya İnstitutu, Siyəzən rayon mərkəzi xəstəxanası və s. vardır.

Məhsullarımızın keyfiyyətli olması, alıcılarımızın problemlərinə diqqətlə yanaşmamız, qiymət siyasətimiz və servis xidmətlərimiz alıcılarımızı həmişə razı salmışdır. “Kenmak-Medikal” MMC xüsusi tibbi mebelin istehsalı ilə yanaşı, eyni zamanda, orta məktəblər və ali təhsil ocaqları üçün də xüsusi inventar hazırlanması ilə də məşğul olur. Bu məqsədlə 2003-cü ildə şirkətin tərkibində xüsusi bir qurum- “Kenmak-School” yaradılmışdır. Ölkəmizin Prezidenti İlham Əliyevin regionların sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət proqramının qəbulu haqqında Sərəncamından sonra, eləcə də dövlətimizin və Heydər Əliyev Fondunun səhiyyə və təhsilin inkişafına göstərdiyi qayğı nəticəsində istehsal etdiyimiz məhsullara tələbat daha da artmışdır. Belə ki, şirkət Azərbaycanın bir çox bölgələrində kifayət qədər çox sayda məktəb, uşaq bağçası, kitabxana və ali təhsil ocaqlarını beynəlxalq standartlar səviyyəsində məhsulla təchiz etmişdir.

Müasir dizayna və yüksək keyfiyyətinə görə seçilən inventarların istehsalı ilə yanaşı, “Kenmak-School” şirkəti təhsil sahəsində bir çox novator ideyaları da həyata keçirir. Bu gün dünyada baş verən maliyyə böhranı bütün ölkələrə mənfi təsir etmişdir. Ancaq dövlət rəhbərinin göstərişi ilə həyata keçirilən iqtisadi islahat bu böhranın ölkəmizə çox az təsir göstərməsinə səbəb olmuşdur. Bu siyasi sabitliyin və iqtisadi inkişafın davam etdirilməsi üçün bundan sonra da səylə çalışacaq, möhtərəm Prezident İlham Əliyevə daim dəstək olacağıq.

Diqqətinizə görə sağ olun!

QUSAR RAYON İCRA HAKİMİYYƏTİNİN BAŞCISI ŞAİR ALXASOVUN ÇIXIŞI

-Möhtərəm cənab Prezident!

İcazə verin, əvvəlcə, Sizə bütün qusarlıların salamlarını, dərin hörmət və ehtiramlarını çatdırım. Deyim ki, hər bir qusarlı Azərbaycan kimi inkişaf edən, çiçəklənən bir ölkənin vətəndaşı olması ilə, Sizin kimi qurub-yaradan, müasir və qayğıkeş Prezidenti ilə fəxr edir.

Ötən il oktyabrın 15-də keçirilmiş prezident seçkilərində Sizə səs verməklə, onlar həm Sizə, həm əbədiyaşar Heydər Əliyev ideyalarına, həm də öz xoşbəxt gələcəklərinə səs verdilər. Bu gün Azərbaycanın tarixində çox böyük əhəmiyyət kəsb edən bir dövrə yekun vururuq. Sizin uzaqgörənliyiniz və qətiyyətiniz sayəsində, 2004-cü ildə hazırlanıb qəbul edilmiş regionların sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət proqramı artıq böyük uğurla yerinə yetirilmişdir. Bu müddətdə Azərbaycanın digər rayonları kimi, Qusar rayonu da dinamik inkişaf yolu keçmişdir. Sizin bölgələrin problemlərinə diqqətlə yanaşmağınızın nəticəsidir ki, son beş il ərzində Qusar rayonunda ümumi məhsul istehsalı 2,8 dəfə, kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalı 2,1 dəfə, rayonun iqtisadiyyatına yönəldilən investisiyalar 5,6 dəfə, büdcə xərcləri 5,1 dəfə, orta aylıq əmək haqqı isə 4,5 dəfə artmışdır.

Qusar rayonunun ölkə xəritəsindəki coğrafi və iqtisadi mövqeyi, təbii sərvətləri və füsunkar gözəlliyi onu yerli və beynəlxalq turizmin inkişafı üçün çox cəlbedici bir bölgəyə çevirir. Rayonumuzda aparılan quruculuq işləri bölgədə turizmin inkişafı üçün möhkəm bünövrə yaradır. Belə ki, ötən illər Qusarın təbii gözəlliyi saxlanılmaqla çoxsaylı yeni sosial obyektlər inşa olunmuş, müasir park və xiyabanlar salınmış, şəhərin işıqlandırma sistemi yenidən qurulmuş, şəhərdaxili küçələrə ümumilikdə 200 min kvadratmetrə yaxın asfalt örtüyü döşənmiş, mövcud çoxmənzilli yaşayış binalarının əksəriyyəti əsaslı təmir edilmiş, nümunəvi məhəllələr salınmışdır. Qusar şəhəri də daxil olmaqla 21 yaşayış məntəqəsinə təbii qazın verilməsi bərpa edilmiş və beş il ərzində 30 kilometrədən çox müxtəlif diametrlə yeni qaz xətləri çəkilmişdir.

Eyni zamanda, 61 kilometr uzunluğunda yeni su xətləri çəkilmiş, istismara yararsız vəziyyətə düşmüş 30 kilometrədən çox su xətləri yeniləri ilə əvəz edilmişdir. Təkcə son bir ildə on kənddə subartezan quyusu qazılmışdır. Bazar iqtisadiyyatındakı müsbət meyilləri hiss edən iş adamları Qusarda çoxmərtəbəli binaların inşasına başlamışlar. Sizin təşəbbüsünüz və Bakıdan şimal sərhədlərinə doğru çəkilən və Cənubi Qafqazda analoqu olmayan müasir beton avtomobil yolu bölgənin inkişafında, o cümlədən Qusarın önəmli turizm və mədəniyyət mərkəzinə çevrilməsində böyük rol oynayacaqdır. Biz bunu yolun açılışından sonra rayonumuza gələn qonaqların sayının nəzərəcarpacaq dərəcədə artmasından hiss edirik.

Sizin tapşırığınızla 29 kilometrlik Qusar-Laza yolunun inşasına artıq başlanılmışdır. Biz qusarlılar rayonumuza növbəti səfəriniz zamanı bu yolun da təntənəli açılışında iştirakınızı səbirsizliklə gözləyirik. Qusarlılar inanırlar ki, yaxın gələcəkdə rayonumuzun bütün kənd yolları belə yüksək səviyyədə və keyfiyyətlə inşa ediləcəkdir.

Nəhayət, açılışında iştirak etdiyiniz, özünəməxsus memarlıq üslubunda inşa edilmiş Qusar Olimpiya Kompleksi bu gün qapılarını rayon sakinlərinin üzünə geniş açmışdır. Fürsətdən istifadə edib, Sizə hesabat vermək istəyirəm ki, Qusar Olimpiya Kompleksi bu gün tam gücü ilə işləyir. Yeri gəlmişkən qeyd edim ki, rayonumuza gələn xarici qonaqlar bu kompleksin onlarda doğurduğu heyranlıq, hətta mən deyərdim, həsəd hisslərini gizlədə bilmirlər.

Möhtərəm cənab Prezident!

Biz artıq bu gün verdiyiniz dəstək sayəsində böyük cəsarətlə irimiqyaslı, ölçülərinə görə indiyədək analoqu olmayan turizm layihələrinə qoşuluruq. Mən Sizin təşəbbüsünüz və xeyir-duanızla Qusar rayonunun Laza və Aladaş kəndlərinə, eləcə də Böyük Qafqaz sıra dağlarının yüksək zirvələrindən biri olan Şah dağına yaxın ərazidə, - bölgədə bənzəri olmayan Şah dağ Qış-Yay Turizm və İstirahət Kompleksini nəzərdə tuturam, - təbiətin füsunkar guşəsində beynəlxalq standartlar səviyyəsində yaradılan bu kompleks respublika əhalisinin, həmçinin xarici ölkələrin böyük maraq və diqqətinə səbəb olmuşdur. Bu gün Şah dağ sözü rayonumuzda ağsaqqaldan tutmuş məktəbliyədək hamının dilindədir. Layihə rayona yeni iş yerləri, investisiyalar, inkişaf, bir sözlə tamamilə yeni həyat gətirəcəkdir.

Yaxın keçmişdə qusarlılar heç təsəvvürlərinə belə gətirə bilməzdilər ki, vaxt olacaq rayonun ərazisində dəniz səviyyəsindən 3 min metr hündürlükdə 340 yerlik dörduldüzlu hotel, lift bazası, xizək məktəbi, buraz yolları inşa ediləcək, süni kanallaşdırma sistemi yaradılacaqdır. Kim düşünərdi ki, dünyanın aparıcı turizm şirkətləri Qusarda işləmək üçün bir-biri ilə rəqabət aparacaqlar. Bəli, indi bunlar günün reallığı, cənab Prezident, Sizin apardığınız müdrik siyasətin nəticəsidir.

Biz əminik ki, bu layihə müvəffəqiyyətlə həyata keçəcək, bütün dünya özü üçün Qusar fenomenini kəşf edəcəkdir. Gün gələcəkdir ki, biz Qusarı İsveçrə ilə yox, İsveçrəni Qusarla müqayisə edəcəyik. Biz buna ürəkdən inanırıq.

Möhtərəm cənab Prezident!

Biz çox sevindiririk ki, ulu öndərimiz Heydər Əliyev kimi Siz də Azərbaycanın şimal qapısı sayılan Qusar rayonuna, onun sosial-iqtisadi inkişafına həmişə böyük diqqət və qayğı ilə yanaşırsınız. 2004-cü il iyulun 21-də Qusar şəhərində rayon sakinləri ilə görüşünüz zamanı dediyiniz sözlər hər bir qusarlının ürəyində silinməz iz buraxmışdır. Siz onda demişdiniz: “Mən Qusara xüsusi diqqət göstərəcəyəm. Çalışacağam ki, bu gözəl rayon daha da gözəlləşsin, abadlaşsın. Mən daim qusarlılarla olacağam və biz birlikdə böyük işlər görəcəyik”.

Qusarlılar Sizin qayğınızı həmişə hiss edir, onun konkret nəticələrini görürlər. Son beş ildə rayonda həkim-ambulatoriya kompleksi, elektron avtomat telefon stansiyaları, gənclər evi inşa olunmuş və təkcə 2008-ci ildə mədəniyyət sarayı, mərkəzi kitabxana, tarix diyarşünaslıq muzeyi, N.Nərimanov adına mədəniyyət və istirahət parkı əsaslı təmir edilmişdir. Qusara son səfəriniz zamanı yeni xəstəxana binasının təməlinin qoyulması da rayon əhalisinin sağlamlığına göstərdiyiniz qayğının daha bir təzahürüdür. Dediklərim rəhbərliyiniz altında gördüyümüz işlərin yalnız bir hissəsidir.

Həqiqətən Sizin ölkə daxilində nüfuzunuz, apardığınız siyasət el arasında “insan simalı siyasət” adı almışdır. Çünki bu siyasətin əsasını insanlara qayğı təşkil edir. Sizin əhalinin sosial problemlərinin həllinə dair verdiyiniz tapşırıq və tövsiyələr hazırda respublikada elə bir sahə yoxdur ki, orada mövcud problemin həlli istiqamətində işlər görülməsin. Əhali ilə yerlərdə keçirdiyimiz görüşlər bu məsələlərdə bizə əvəzsiz kömək edir.

Sizin tapşırığınızla daim əhali arasında olur, müxtəlif sosial qrupların nümayəndələri ilə görüşür və bir sözlə, cəmiyyətin əhval-ruhiyyəsini həmişə hiss edirik. Ölkə rəhbərinin qayğısını hiss edən insanlarda qurmaq, yaratmaq əzmi durmadan artır. Ölkədə təhsil müəssisələrinin maddi-texniki təchizatına göstərilən dövlət qayğısı nəticəsində rayonda 2004-2008-ci illərdə 17 yeni məktəb binası inşa edilmiş, 8 məktəb binası əsaslı təmir olunmuşdur ki, bu işlərin əksəriyyətinin təşəbbüskarı və təşkilatçısı Heydər Əliyev Fondudur. Rayon əhalisi, ziyalılar, Sizə və Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, Milli Məclisin deputatı Mehriban xanım Əliyevaya təhsilə, övladlarımızın gələcəyinə göstərdiyiniz qayğıya görə öz minnətdarlıqlarını bildirirlər.

Zati-aliləri, icazə verin, Sizi əmin edim ki, faktiki olaraq bu gün başlanğıcına start verilən növbəti beşillik Dövlət proqramı müstəqil Azərbaycanın tarixinə inkişaf, intibah və çiçəklənmə proqramı kimi daxil olacaq və biz qusarlılar bu inkişafın önündə gedənlərin ilk sıralarında olacağıq.

Diqqətinizə görə minnətdaram.

CƏLİLƏBAD RAYON İCRA HAKİMİYYƏTİNİN BAŞÇISI ƏZİZ ƏZİZOVUN ÇIXIŞI

-Möhtərəm cənab Prezident!

Hörmətli konfrans iştirakçıları!

Ölkəmizin hər yerində olduğu kimi, Dövlət proqramının icrası Cəlilabad rayonunun da inkişafına güclü təkan vermişdir.

Möhtərəm cənab Prezident!

Sizə hesabat verərək bildirmək istəyirəm ki, göstərdiyiniz qayğı və diqqət nəticəsində son 5 ildə rayonumuzun inkişafının bütün göstəriciləri yüksələn xətlə davam etmişdir. Sizin birbaşa köməyiniz, rayona etdiyiniz səfərlər zamanı verdiyiniz tapşırıqlar nəticəsində Dövlət proqramında Cəlilabad rayonu üzrə nəzərdə tutulmuş tədbirlərdən qat-qat artıq işlər görülmüşdür.

2003-cü illə müqayisədə 2008-ci ildə kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalı 4,6 dəfə, sənaye məhsulları istehsalı 3,5 dəfə, əsas kapitalla yönəldilən investisiyalar 16,3 dəfə, orta aylıq əmək haqqı isə 4,6 dəfə artmışdır.

2004-2008-ci illərdə rayonda 57 istehsal və 383 xidmət obyektini istifadəyə verilmişdir. Həmin dövrdə 22 min 192 yeni iş yeri açılmışdır ki, onun da 13 min 116-sı daimidir. Bu sahədə tapşırığımızın icrası üçün bütün imkanlardan maksimum istifadə olunur. Tikintisi davam edən istehsal və sosial təyinatlı bir neçə obyektin istifadə verilməsindən sonra əhalinin məşğulluğunu təmin etmək üçün daha böyük imkanlar yaranacaqdır.

Möhtərəm cənab Prezident!

Rayonumuzun iqtisadiyyatının əsasını aqrar sahə təşkil edir. Həmişə kəndə, onun sadə insanlarına qayğısını əsirgəməyən ulu öndərimiz torpağı kəndliyə qaytarmaqla onu yenidən bu torpaqların sahibi etdi. Siz isə, cənab Prezident, kəndlinin toxum, gübrə, damazlıq heyvanları, yanacaq, texnika ilə təmin edilməsinə dövlətimizin dəstəyini verməklə bu sahədə çalışan 100 minlərlə əhaliyə yeni həyat, yeni nəfəs verdiniz, onları ayağa qaldırdınız. Artıq aqrar bölmədə böyük canlanma əmələ gəlir, kəndlərdən şəhərlərə gedən insanlar yenidən torpağa üz tuturlar.

Kənd adamları qəbul etdiyiniz qərarların, imzaladığımız sərəncamların verdiyi imkanlardan bəhrələnməklə hər il əkin sahələrini daha da genişləndirir, yüksək məhsul əldə edirlər. Son beş ildə rayonda görünməmiş miqdarda məhsul toplanmış, orta illik taxıl istehsalı 130 min tona, kartof istehsalı 110 min tona, süd istehsalı 50 min tona, ət istehsalı 10 min tona çatmışdır.

Sevindirici haldır ki, yaratdığımız münbit şərait adamlarda həm də əsl sahibkarlıq, təsərrüfatçı psixologiyası formalaşdırmışdır. Torpaq mülkiyyətçiləri artıq öz gəlir-çıxarlarını hesablamağa, daha sərfəli sahələrə üstünlük verməyə başlamışlar. Vaxtilə ənənəvi taxılçılıq və üzümçülük diyarı kimi tanınan Cəlilabadda indi fərəş kartof istehsalı da mühüm yer tutur. Bu sahəyə son vaxtlar artan meylin əsas səbəbi bir tərəfdən istehsalçılara dövlətin yaratdığı şərait nəticəsində məhsulun maya dəyərinin aşağı düşməsi, digər tərəfdən isə rayonda hər il istehsal olunan fərəş kartofun 70-75 faizinin qonşu ölkələrə ixrac olunması və yaxşı gəlir gətirməsi ilə bağlıdır. Vaxtilə Rusiyadan kartof gətirən ölkə indi Rusiyaya kartof göndərir.

Həmişə Cəlilabada şöhrət gətirmiş üzümçülüğün yenidən inkişafı Dövlət proqramında da öz əksini tapmışdır. 1500 hektardan çox sahədə yeni yüksək məhsuldar üzüm bağları salınmış, xeyli adam işlə təmin olunmuşdur. Keçən il Qarazəncir kəndində Fransa və İtaliya istehsalı olan avadanlıqla dünya standartlarına cavab verən şərab zavodunun tikilməsi və 681 hektar əkin sahəsinin suvarılması üçün 4,2 milyon kubmetrlik Göytəpə su anbarının inşasının başa çatdırılması üzümçülüyə marağı daha da artırmışdır. Cəlilabad şərabı təkcə yerli bazara deyil, yaxın vaxtlarda artıq dünya bazarlarına da çıxma biləcəkdir.

Sahibkarlığın inkişafına ölkədə yaradılmış əlverişli şərait "Cəlilabad-broyler" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin fəaliyyətinin də bərpa edilməsinə imkan vermişdir. Fabrik qısa müddətdə istehlakçılara 1379 ton yüksək keyfiyyətli quş əti satmışdır. "Aqrolizinq" ASC-nin Cəlilabad aqroservis müəssisəsinin yaradılması kənd əməkçilərinə göstərilən xidmətin səviyyəsini yüksəltmiş, onların güzəştli gübrə, toxum və mal-qara ilə təminatını yaxşılaşdırmışdır.

Cənab Prezident, Sizin tapşırığınızı əsasən rayonumuzun fermerləri Bakı şəhərində hər həftə keçirilən yarmarkalara bugünədək 32 adda 1260 ton müxtəlif kənd təsərrüfatı məhsulları çıxarmışlar. Bu yarmarkalar həm maneəsiz şəkildə öz məhsulunu satmaq imkanı əldə etmiş fermerləri, həm də yüksək keyfiyyətli məhsulu bazar qiymətindən 30-40 faiz ucuz qiymətə alan Bakı sakinlərini olduqca razı salır.

Ölkənin enerji təminatını yaxşılaşdırmaq üçün həyata keçirdiyiniz tədbirlər nəticəsində Astara modul tipli elektrik stansiyasının işə salınması rayonumuzun iqtisadi inkişafına əlavə təkan vermişdir. Artıq elektrik enerjisi verilişindəki bütün məhdudiyətlər aradan qalxmış, yeni sənaye və kənd təsərrüfatı

müəssisələrinin işə başlaması, mövcud obyektlərin normal fəaliyyəti üçün münbit şərait yaranmış, əhalinin sabit elektrik enerjisi ilə təchizatı yüksək səviyyədə təmin olunmuşdur.

Cəlilabad ulu öndərimizin aqrar siyasəti sayəsində vaxtilə ən çox üzüm və taxıl istehsal edən rayon kimi keçmiş sovetlər birliyinə səs salmış, şan-şöhrət qazanmış, əhalisi firavan yaşamağa alışmışdı. Ulu öndərin rayonumuza göstərdiyi qayğıni davam etdirərək, cənab Prezident, Siz də diqqətinizi Cəlilabaddan əsirgəməmiş, onu ölkənin ən abad diyarlarından birinə çevirmisiniz. Zəhmətkeş, qədirbilən cəlilabaddlıların qürurunu bir daha onların özlərinə qaytarmısınız. Bütün bunlara görə Cəlilabad əhalisinin cavanı da, qocası da Sizə öz səmimi minnətdarlıqlarını bildirir.

Möhtərəm cənab Prezident!

Sizin tapşırıgımıza əsasən rayonumuzda tikinti-abadlıq işləri də geniş vüsət almışdır. Bilavasitə Sizin tövsiyəni təkilən və açılışında iştirak etdiyiniz 5 hektarlıq Heydər Əliyev seyrəngahı indi cəlilabaddlıların əsl istirahət mərkəzinə çevrilmişdir. Ümummilli liderimizin parkda ucaldılmış əzəmətli abidəsi və açılışında iştirak etdiyiniz muzeyi qədirbilən cəlilabaddlıların ulu öndərin xatirəsinə ehtiramının parlaq təzahürüdür. Bundan başqa, göstərişiniz əsasında ayrılmış vəsait hesabına əhalinin mədəni istirahətinin təşkili məqsədi ilə Cəlilabad şəhərində 9 hektar sahəni əhatə edən 3 park salınmış, 4 hektar sahəni əhatə edən “Xatirə” parkı əsaslı şəkildə yenidən qurulmuşdur. Cəlilabad şəhərində xalçaçılıq, tikiş, konserv, çörək, mebel və dəmir-beton məmulatı sexləri, rayonun idarə və təşkilatları üçün 10-dan artıq yeni inzibati bina tikilmişdir. İqtisadiyyatın və sahibkarlığın sürətlə inkişafı, əhalinin gəlirlərinin artması son vaxtlar 6 kommersiya bankına rayonda öz filiallarını açmağa imkan vermişdir.

Əvvəllər bərhad vəziyyətdə olan avtovağzal, rayon mədəniyyət evi, rayonlararası oftalmoloji xəstəxana, qonaq evi, 9 inzibati bina əsaslı təmir olunmuşdur. Şəhərin giriş hissəsi, Ələt-Astara şosesinin Cəlilabad şəhəri ərazisindən keçən hissəsi və Heydər Əliyev prospekti yenidən qurulmuş, 15 kilometr məsafədə yeni işıqlandırma sistemi quraşdırılmışdır. Açılışında iştirak etdiyiniz və regionda bənzəri olmayan yeraltı keçidin istifadəyə verilməsi əhali tərəfindən böyük razılıq hissi ilə qarşılanmışdır.

Tapşırıgımızla şəhid ailələri və Qarabağ müharibəsi əlilləri üçün 16 mənzilli 2 yaşayış binası tikilib istifadəyə verilmiş, hazırda isə 36 mənzilli yaşayış binasının tikintisi davam etdirilir. Cəlilabad şəhərində tikilməkdə olan müalicə-diaqnostika və gənclər üçün istirahət mərkəzlərində işlər artıq sona çatır, olimpiya idman kompleksində inşaat işləri sürətlə davam etdirilir. Bu binalar əhalinin sağlamlığının qorunması ilə yanaşı, öz əzəməti və arxitektura gözəlliyi ilə də şəhərimizə xüsusi yaraşlıq verəcəkdir.

Ötən dövr ərzində rayonda abadlıq işləri yeni vüsət almış, Ələt-Astara şosesinin Cəlilabad ərazisindən keçən 37 kilometrlik hissəsinə, şəhərin 26 küçəsinə, 21 kilometr kəndarası yollara asfalt döşənmiş, 182 kilometr kənd yoluna çınqıl tökülmüş, avtomobil tıxaclarını aradan qaldırmaq məqsədi ilə köməkçi yollar və piyadalar üçün səkilər düzədirilmişdir.

Ulu öndərimiz deyirdi ki, yol abadlıq, mədəniyyətdir. Sizin 2007-ci il aprelin 9-da rayonumuza səfəriniz zamanı verdiyiniz tapşırığa əsasən 67 kəndi əhatə edəcək 71 kilometrlik Cəlilabad-Yardımlı avtomobil yolunun çəkilişinə başlanmışdır. Bu hər iki rayonun əhalisinin sevincinə səbəb olmuşdur.

Möhtərəm cənab Prezident, icazə verin bütün bu tikinti-quruculuq işlərinə görə Cəlilabad camaatının ən səmimi minnətdarlığını Sizə bir daha çatdırım.

Möhtərəm cənab Prezident!

Uzun illər diqqətdən kənar qalmış, çoxu qəza vəziyyətinə düşmüş məktəblər Dövlət proqramının həyata keçirilməsi nəticəsində indi istilik sistemləri, müasir laboratoriyaları, idman salonları, avadanlığı olan yeni binalarla əvəzlənir. 2004-2008-ci illər ərzində açılışında iştirak etdiyiniz Alar kənd, habelə 8 kənd orta məktəblərinin binaları istifadəyə verilmiş, 4 məktəbdə 18 əlavə sinif otağı tikilmiş, 5 məktəbdə əsaslı təmir işləri aparılmışdır. Hazırda 4 kənddə hər biri 260 şagird yeri olan yeni orta məktəb binaları tikilir.

Dövlət proqramında nəzərdə tutulan tədbirlərdən əlavə Heydər Əliyev Fondunun təşəbbüsü ilə bir sıra işlər görülmüşdür. Fondun prezidenti, YUNESKO-nun və İSESKO-nun xoşməramlı səfiri, Milli Məclisin deputatı Mehriban xanım Əliyevanın təşəbbüsü ilə “Yeniləşən Azərbaycana yeni məktəb” proqramı çərçivəsində Kövüzbulaq, Bəcirəvan, Çünzəli, Cəlayir və Ağdaş kəndlərində 1680 şagird yerlik orta məktəb binaları tikilmişdir. 2008-ci il sentyabrın 7-də rayona səfəriniz zamanı Fondun təşəbbüsü ilə Cəlilabad şəhərində tikilmiş akademik Zərifə Əliyeva adına 1100 şagird yeri olan möhtəşəm məktəb binasının açılışında iştirak etməyiniz təkcə müəllimlərin və şagirdlərin deyil, bütün rayon ictimaiyyətinin hədsiz sevincinə səbəb olmuşdur.

Sizin təhsilə göstərdiyiniz sonsuz diqqət və qayğıni sübut etmək üçün belə bir müqayisə yerinə düşər: əgər 1980-2004-cü illəri əhatə edən 25 il ərzində rayonumuzda cəmi 8 məktəb binası inşa olunmuşdursa,

2004-cü ildən sonrakı beş il ərzində 30-a yaxın məktəb binası tikilib istifadəyə verilmişdir. Bir rayonun timsalındakı bu fakt bütövlükdə respublikada məktəb binaları tikintisinin ümumi mənzərəsini xarakterizə edir. Bütün bunlar ardıcıl surətdə apardığınız siyasətin təntənəsi və cəlilabadlılara bəslədiyiniz ehtiramın bəhrəsidir. Rayonumuzda təhsilin inkişafına göstərdiyiniz böyük qayğıya görə Sizə və görkəmli ziyalı Mehriban xanım Əliyevaya dərin minnətdarlığımızı bildiririk.

Son illər rayonda 600-dən çox fərdi evin tikilməsi əhalinin rifahının yüksəlməsinin əsas göstəricisi sayıla bilər. Tikilən evlər nəinki şəraiti baxımından, həm də arxitektura görünüşü ilə də 5-10 il bundan əvvəl tikilən evlərdən müqayisəyəgəlməz dərəcədə fərqlənir. Bütün bunlar Sizin müasirlik və yenilik ideyalarınızın artıq adi insanların da təfəkkürünə sirayət etdiyinə sübutdur.

Zati-aliləri!

Dövlət proqramının bəhrələrini ölkənin bütün vətəndaşları kimi hər bir cəlilabadlı ailəsi də öz üzərində hiss edir. Odur ki, 2008-ci il oktyabrın 15-də keçirilən seçkilər zamanı cəlilabadlılar, cənab Prezident, Sizə səs verdilər. Sizi ürəkdən sevən Azərbaycan xalqının bu seçimi son beş ildə zati-alinizin uğurlu siyasətinə, ölkənin inkişafına və tərəqqisinə verilən qiymətin bariz təzahürüdür.

Möhtərəm cənab Prezident!

Rayonumuzda olarkən demişdiniz: “İndi biz Cəlilabada yeni həyat veririk”. Bəli, həqiqətən də bu gün Cəlilabad öz xoşbəxt günlərini yaşayır, əhali müdrik Prezidentinin rəhbərliyi altında böyük ümid və inamla sabaha doğru addımlayır. Müstəqil Azərbaycanın tərəqqisi naminə qarşıya qoyduğunuz vəzifələrin həyata keçirilməsi üçün bundan sonra da biz cəlilabadlılar bütün qüvvə və bacarığımızı sərf edəcəyik.

Diqqətinizə görə sağ olun!

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin yekun nitqi

- Son illər ərzində hər il fevral ayında biz regional inkişaf proqramının yekunları ilə bağlı yığışırıdığımız, müzakirə edirdik və hər il proqrama yeni əlavələr olunurdu. Bununla bərabər, mən son beş ildə bölgələrə gedərkən, vəziyyətlə yerlərdə tanış olarkən, əlbəttə ki, proqramla əlaqədar lazım olan əlavə tədbirlərin görülməsi haqqında müvafiq göstərişlər vermişdim. Rayonların inkişafına dair çoxsaylı əlavə sərəncamlar imzalanmış, əlavə vəsait ayrılmışdır. Yəni proqram bir istiqamət idi və əlbəttə ki, biz keçən illər ərzində proqrama əlavələr etməklə onu daha da zənginləşdirdik. Beləliklə, qarşıya qoyduğumuz məqsədlərə çatmaq üçün daha da yaxşı şərait yaradılmışdır.

Bir sözlə, regionların sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət proqramı uğurla başa çatdı və növbəti illər üçün yeni proqram da hazırlanıbdır. Növbəti dövr başlayır, beşillik dövr başlayır. Növbəti beş il ərzində çox işlər görülməlidir. Əvvəlki illərdə görülməmiş işlər, yaxud da ki, yarımçıq qalan işlər başa çatmalıdır, görülməlidir. Azərbaycanın uğurlu gələcək inkişafını təmin etmək üçün böyük investisiyalar qoyulmalıdır, infrastruktur layihələri davam etdirilməlidir və yeniləri başlanmalıdır. Azərbaycanın dövlət investisiya layihələri də çox böyükdür, çox genişdir və bu ilin investisiya proqramı da bir neçə milyard dollar təşkil edir. Bu proqramın icrası nəticəsində təkcə 2009-cu ildə hər bir sahədə böyük işlər görülməkdir. Ölkəmizin maddi imkanlarını nəzərə alaraq, hesab edirəm ki, növbəti beş il ərzində infrastruktur layihələrinin hamısını başa çatdırmalıyıq. Hesab edirəm ki, buna imkan var və biz bunu etməliyik.

Eyni zamanda, növbəti beşillik proqram hazırlanarkən təbii ki, bölgələrdən çoxsaylı təkliflər gəldi. Mən göstəriş vermişdim ki, rayonlardan gələn təkliflər təhlil edilsin və məhz onların əsasında biz regional dövlət proqramının ikinci versiyasını qəbul edək. Çünki bölgələrdə yaşayan insanlar daha yaxşı bilirlər ki, hansı məsələ həll olunmalıdır. Hesab edirəm ki, növbəti beş ildə Azərbaycan bölgələrində, bütövlükdə ölkəmizdə bu vaxta qədər həllini tapmamış məsələlər həll olunmalıdır və proqram məhz bu istiqamətə yönəldilibdir. Növbəti proqram yəqin ki, yaxın zamanlarda qəbul ediləcək, təsdiqlənəcəkdir. Proqram çox konkretdir, onun üzərində uzun müddətdir ki, iş gedir. Orada hər bir məsələnin həlli üçün həm icra mexanizmləri, vaxt müəyyən olunub və həm də maddi resurslar da hər il qəbul edilən büdcədə göstəriləcəkdir. Beləliklə, Azərbaycanın bölgələrinin hamısında bütün lazımı tədbirlər görülməkdir.

Son beş il ərzində birinci proqramın icrası nəticəsində biz gördük ki, əgər siyasi iradə varsa və yaxud düşünülmüş siyasət varsa, hər bir məsələ öz həllini tapa bilər. Bu gün səslənən çıxışlarda və nümayiş etdirilən sərgidə biz işlərimizin əyani nəticələrini görürük. Azərbaycan iqtisadiyyatı 2,6 dəfə artıbdır. Bəzi hallarda məsələni dərinlən bilməyən, yaxud bizim işlərimizə bir növ kölgə salmaq istəyən mənbələrdən belə bir fikir gəlir ki, guya buna ancaq neft amilinə görə nail ola bilmişik. Bax bu gün icra hakimiyyəti başçıların çıxışlarında səslənən rəqəmlər bütün bu yanlış tezisi alt-üst edir. Demək olar ki, əksər rayonlarda 2 dəfə, 2,5 dəfə, 2,8 dəfə iqtisadi artım var. Bizim bölgələrimizdə neft hasilatı yoxdur. Yəni orada artım məhz qeyri-neft sektorunun hesabına baş veribdir. Bu artım məhz aparılan islahatlar nəticəsində, ayrılan vəsait, verilən kreditlər, sahibkarlığın geniş vüsət alması nəticəsində baş veribdir.

Əlbəttə ki, neft-qaz amili bu gün və gələcəkdə ölkəmizin inkişafı üçün öz müsbət rolunu oynayacaqdır. Necə ki, neft-qaz hasil edən bütün başqa ölkələrdə. Ancaq bizim əsas vəzifəmiz, bir daha bunu xüsusi vurğulamaq istəyirəm, ondan ibarətdir ki, qeyri-neft sektorunu inkişaf etdirək. Mən giriş sözümdə son illər ərzində neft-qaz sahəsində əldə edilmiş nəhəng nailiyyətlər haqqında heç nə demədim. Çünki, bu, bugünkü konfransın mövzusu deyildir. Bunlar çox böyük, nəhəng layihələrdir ki, Azərbaycan onların həyata keçirilməsinə nail ola bildi. Tarixi əhəmiyyət daşıyan Bakı-Tbilisi-Ceyhan, Bakı-Tbilisi-Ərzurum və digər neft-qaz layihələri, bizim zəngin neft-qaz yataqlarımızın işlənilməsi və hasilatın artırılması, Azərbaycanın dünya miqyasında, Avropa qitəsində enerji təhlükəsizliyi baxımından mühüm ölkəyə çevrilməsi - bütün bunlar reallıqlardır. Ancaq mən hesab edirəm ki, bütün bunlarla yanaşı, bizim önəmli uğurlarımız məhz qeyri-neft sektorunda baş veribdir. Bir daha demək istəyirəm, mən tam əminəm ki, növbəti beş il ərzində bütün vəzifələr öz həllini tapa bilər. Nəzərə alsaq ki, infrastruktur layihələrinin böyük bir hissəsi artıq başa çatıb, növbəti illərdə biz buna tam şəkildə nail olacağıq. Elektrik enerjisi, qazlaşdırma - bu sahələrdə, demək olar ki, məsələlərin böyük əksəriyyəti həll olunubdur.

Növbəti illər ərzində içməli su təchizatı, meliorasiya, suvarma məsələlərinə daha böyük diqqət göstərilməlidir. Biz növbəti beş ildə tamamilə bu problemləri Azərbaycanda həll etməliyik. Bunu etmək üçün artıq böyük işlər başlanmışdır. Oğuz-Qəbələ-Bakı su kəmərinin tikintisi uğurla davam edir. Bunu da mən çox tarixi və önəmli hadisə kimi qəbul edirəm. Bunun çox böyük rəmzi mənası var. Neft kəmərinin

fəaliyyəti hesabına əldə edilmiş gəlirlər su kəmərinin tikilməsi üçün yönəldilibdir. Bildiyiniz kimi, Oğuz-Qəbələ-Bakı su kəmərinin tikintisi birbaşa Azərbaycan Dövlət Neft Fondu tərəfindən maliyyələşdirilir.

Samur-Abşeron kanalının tikintisinin də çox böyük əhəmiyyəti var. Taxtakörpü su anbarı tamamilə su təhlükəsizliyi məsələlərimizi təmin edəcəkdir. Bu da çox önəmlidir. Xüsusilə indiki zamanədə nəzərə alsaq ki, Azərbaycanın su mənbələrinin böyük əksəriyyəti ölkəmizin hüdudlarının kənarında formalaşır, biz su təhlükəsizliyi məsələlərinə çox ciddi yanaşmalıyıq. Ekologiya Nazirliyi xətti ilə bölgələrdə - Kür, Araz çayları boyunca yerləşən kəndlərdə sutəmizləyici qurğuların quraşdırılması və beləliklə, yüz minlərlə insanın təmiz içməli su ilə təmin edilməsi məsələləri də öz həllini tapır. Birinci mərhələdə məhz o bölgələrdə yaşayan 400 min insan, hansılar ki birbaşa çaydan, kanaldan götürdükləri suyu dədə-baba qaydaları ilə təmizləməklə, durultmaqla içirdilər, onlar artıq təmiz içməli su ilə təmin olunacaqdır. Ümumi proqram isə 800 min əhalini əhatə edir və göstəriş verilibdir ki, bütün su mənbələrimiz, çaylarımız olan yerlərdə insanlar ondan istifadə etdiyi halda, orada müasir təmizləyici qurğular quraşdırılsın. Su həyat deməkdir, sağlamlıq deməkdir. Növbəti illərdə biz bu layihəni daha da geniş şəkildə həyata keçirəcəyik və artıq digər göstərişlər də verilibdir ki, Azərbaycan uzunmüddətli qaydada su təhlükəsizliyini təmin edə bilsin.

Eyni zamanda, növbəti beş ildə meliorasiya, suvarma sahəsinə böyük vəsaitlər, sərmayələr qoyulacaqdır. Suvarılan sahələrin artırılması ilə kənd təsərrüfatının səmərəli inkişaf etdirilməsi çox böyük əhəmiyyət kəsb edən məsələdir.

Ümumiyyətlə, növbəti beş il ərzində ekoloji məsələlərin həllinə daha böyük diqqət göstərilməlidir. Bir müddət bundan əvvəl Azərbaycanda ekoloji vəziyyətin yaxşılaşdırılması üçün böyük ekoloji proqram qəbul edildi. Xüsusilə Bakıda, Abşeron yarımadasında ekoloji vəziyyətin yaxşılaşdırılması, neftlə çirklənmiş ərazilərin təmizlənməsi, rekultivasiyası, ağacların əkilməsi üçün lazımı tədbirlər görüldü, göstərişlər verilibdir. Növbəti illərdə bu məsələyə çox böyük diqqət göstəriləcəkdir.

100 ildən çox - Rusiya imperiyası zamanı, Sovet İttifaqı zamanı və müstəqillik illəri ərzində Azərbaycanda neft çıxarılırdı. Ancaq əfsuslar olsun ki, ekoloji məsələlərə böyük diqqət göstərilirdi. Ümumiyyətlə, "ekologiya" termini Sovet İttifaqı zamanında çox az işlənirdi. İndi isə biz əsrlər boyu çirklənmiş torpaqları təmizləməliyik. Artıq bu proses başlanmışdır. Ekologiya Nazirliyi, Dövlət Neft Şirkəti və digər qurumlar bu işlərlə məşğul olur. Deyə bilərəm ki, ən acınacaqlı yerlərdən biri olan Bibiheybət buxtasının ətrafında artıq parklar salınır, ağaclar əkilib, çirklənmiş gölməçələr təmizlənir. Bu, çox böyük vəsait tələb edir və biz o vəsaiti ayırırdıq. Çünki bu, birbaşa insanların sağlamlığına qoyulan vəsaitdir, ekoloji vəziyyətin yaxşılaşmasına yönəldilən vəsaitdir.

Yəni bizim hələ həllini gözləyən işlərimiz çoxdur və bəzilərinə belə görə bilərəm ki, ekoloji məsələlər sosial-iqtisadi inkişafı birbaşa əlaqəsi olmayan məsələlərdir. Ancaq belə deyil. Bu məsələlər hər bir ölkə üçün çox əhəmiyyətlidir və təsadüfi deyil ki, inkişaf etmiş ölkələrdə ekoloji məsələlərin həllinə çox böyük diqqət göstərilir. Azərbaycan da istisna olmamalıdır. Bizim bu sahədə müəyyən uğurlarımız var, konkret proqramlar var. Lakin görüləsi işlər həddindən artıq çoxdur. Ancaq bununla bərabər, bu məsələlərin həlli üçün lazımı qədər siyasi iradə var.

Sahibkarlığın inkişafı son beş il ərzində Azərbaycanda geniş vüsət almışdır. Bu gün Azərbaycan sahibkarları nəinki daxili bazarı təmin edirlər, eyni zamanda, onlar tərəfindən görülmüş işlər nəticəsində çox yaxşı ixrac potensialı yaradılıbdır. Çıxışların bəzilərində bu barədə deyildi. İndi Azərbaycan məhsulları dünya standartlarına cavab verir, beynəlxalq sertifikatlar alır. Həm yeyinti sənayesində, həm tikinti sənayesində. Emal müəssisələrinin fəaliyyəti genişlənir, Azərbaycanda bölgənin ən böyük emal müəssisələri yaradılır. Məsələn, Biləsuvar süd emalı zavodu bu gün südlə nəinki Azərbaycanı, bütün bölgəni təmin edəcəkdir. Yaxud bir müddət bundan əvvəl İmişlidə tikilmiş şəkər zavodu Azərbaycanın tələbatını tam şəkildə ödəyir. Şəkər vaxtilə, bütün dövrlər ərzində Azərbaycana xaricdən gətirilirdi. Bu gün həm daxili tələbat ödənilir, həm də ixrac edilir. Sahibkarlığın inkişafı üçün gələcəkdə də lazımı tədbirlər görülməcəkdir. Bu il Sahibkarlığa Kömək Milli Fondu tərəfindən veriləcək kreditlərin həcmi artırılacaqdır. Son dövrdə hər il 100 milyon dollar səviyyəsində vəsait ayrılırdı. Bu il daha da çox həcmdə ayrılacaqdır. Çünki əvvəlki illərdə verilən kreditlər qayıtmağa başlayıbdır. Bu da çox vacibdir. Yəni sahibkarlar əksər hallarda kreditlərdən səmərəli istifadə edəblər və o kreditlər qayıdır, qayıdıqca, yenidən iqtisadiyyatın inkişafı üçün kreditlər şəklində güzəştli şərtlərlə sahibkarlara veriləcəkdir. Sahibkarlığın inkişafı üçün təkcə kreditlər, əlbəttə ki, kifayət etməz.

Eyni zamanda, nəhəng infrastruktur layihələri, yollar, elektriklə təminat, qaz xətlərinin çəkilişi və əlbəttə ki, yerlərdə sahibkarlıqla məşğul olanlara maksimum dəstək olmalıdır. Mən çox şadam ki, son illər

ərzində bu sahədə çox böyük irəliləyiş əldə edilib, qanunsuz müdaxilələrin sayı azalıb, - halbuki, tamamilə aradan qaldırılmalıdır, - sahibkarlıqla məşğul olmaq üçün prosedur qaydaları tamamilə sadələşdirilibdir. “Bir pəncərə” prinsipinin tətbiqi bu sahədə, demək olar ki, böyük dönüşə səbəb oldu. Yerli icra orqanlarının fəaliyyəti, əlbəttə ki, çox vacibdir. Çünki bizim məqsədimiz bölgələrdə sahibkarlığın inkişaf etdirməkdir və deyə bilərəm ki, dövlət tərəfindən və Prezident tərəfindən sahibkarlığın inkişafına çox böyük dəstək var. Həm mənəvi dəstək verilməsi, həm də dediyim kimi, dövlətimiz tərəfindən bu sahədə işləyənlərin vəziyyətinin yaxşılaşdırılması üçün əlavə tədbirlər görülməlidir.

Bir sözlə, növbəti beş il ərzində bu vaxta qədər həllini tapmamış məsələlər, onların tam əksəriyyəti bütünlüklə həllini tapmalıdır.

Mən beş il bundan əvvəl qəbul olunmuş proqramın əsas məqsədləri haqqında öz fikirlərimi söylədim. O məqsədlərin hamısına biz çatmışıq, proqramı artıqlamasıyla yerinə yetirmişik. Növbəti beş il üçün proqramın icrası nəticəsində ölkə qarşısında duran əsas vəzifələr icra olunacaq və ondan sonra əlbəttə ki, yeni məsələlər ortaya çıxacaqdır. Həyat yerində durmur, öz axarı ilə gedir və biz prosesləri qabaqlamalıyıq. Biz uzağa baxmalıyıq, gələcəyə baxmalıyıq. Həm bugünkü problemlərin həlli üçün çalışmalıyıq, həm də öz addımlarımızla, siyasətimizlə, qəbul edilmiş proqramlarla ölkəmizin uzunmüddətli, dayanıqlı inkişafını təmin etməliyik. On ildən sonra, əlli ildən sonra elə olmalıdır ki, Azərbaycan daim çiçəklənsin, Azərbaycan xalqı yaxşı yaşasın. Azərbaycanın bölgədəki və dünyadakı mövqeləri daha da möhkəm olsun, biz buna nail ola bilməmişik.

İndi ölkəmiz çox etibarlı tərəfdaş kimi tanınır. Daxildə hökm sürən sabitlik, vətəndaş həmrəyliyi, xalqla iqtidar arasında olan birlik və daxili proseslərin müsbət istiqamətdə inkişafı, əlbəttə ki, Azərbaycanın beynəlxalq mövqələrini də möhkəmləndiribdir. Eyni zamanda, beynəlxalq mövqələr Azərbaycan üçün yeni əlavə şəraitin yaradılmasına gətirib çıxarır. Çünki bizim imkanlarımız artır, təsir dairələrimiz genişlənir. Azərbaycan xarici əməkdaşlığa həmişə hazır olan ölkədir və bu istiqamətdə həm xarici investisiyaların cəlb edilməsi üçün, həm də regional əməkdaşlıq məsələlərində bizim təşəbbüskar olmağımız – bütün bunlar ölkə haqqında kifayət qədər dolğun təəssürat yaratdı. Əlbəttə ki, bunun böyük əhəmiyyəti var. Ancaq ən böyük əhəmiyyəti ondan ibarətdir ki, Azərbaycan xalqı daha da yaxşı yaşasın, Azərbaycan daha möhkəmlənsin, qüdrətlənsin, zəngin, inkişaf etmiş ölkəyə çevrilsin. Azərbaycan xalqı sülh, əmin-amanlıq, rifah içində yaşasın, yoxsulluq tamamilə aradan qaldırılsın və ölkəmizin uzunmüddətli inkişafı təmin olunsun. Bu, bizdən asılıdır. Bu gün verilən qərar həm indi üçün, həm gələcək üçün öz təsirini göstərəcəkdir. Bu vaxta qədər verilən bütün qərarlar düzgün olmuşdur. Verilən bütün vədlər həyatda öz yerini tapmışdır. 2003-cü ildə prezident seçkiləri ərəfəsində verilən bütün vədlər həyatda öz əksini tapdı. Elə bir məsələ yoxdur ki, həll olunmasın, yaxud da verilən vəd icra olunmasın və ya yarımçıq qalsın. Bunun da çox böyük əhəmiyyəti var. Ona görə ki, bir tərəfdən, bütün arzularımız həyatda öz əksini tapır, digər tərəfdən, bu gün iqtidara xalq tərəfindən olan etimadı daha da artırır. Azərbaycan xalqı yaxşı bilir ki, əgər nə demişiksə, onu edəcəyik. Onu da yaxşı bilir ki, biz Azərbaycanın hərtərəfli inkişafı üçün və müstəqilliyin möhkəmlənməsi üçün söylərimizi əsirgəmirik. Azərbaycan tam şəkildə müstəqil ölkədir, müstəqil siyasət aparır. Bu siyasətin mənbəyi xalqdır, bu siyasət də xalq üçün aparılır. Mən sizə və bütün Azərbaycan xalqına növbəti beş il ərzində səmərəli fəaliyyət arzulaıram. Əminəm ki, nəzərdə tutulmuş bütün vəzifələr uğurla icra ediləcəkdir və ölkəmizin hərətərəfli inkişafı təmin olunacaqdır.

Sağ olun.

Xalq qəzeti.- 2009.- 24 fevral.-S. 5.